Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Noveller og Skitser : et Udvalg.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol . 3
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Gyldendal, 1922-30
Fysiske størrelse | Physical extent:	3 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130008345873

HENRIK PONTOPPIDAN

DET IDEALE HJEM OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

1930. 3338

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
MCMXXX

DET IDEALE HJEM

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

COPYRIGHT 1930 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

HENRIK PONTOPPIDAN

DET IDEALE HJEM

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

HØJSANG
DET IDEALE HJEM
HANS KVAST OG MELUSINE
EN VINTERREJSE
RABBINERENS DATTER
ET KÆRLIGHEDSEVENTYR
REJSEN GENNEM LIVET

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KØBENHAVN - MCMXXX

Foruden nærværende Samling foreligger nedenstaaende to Bind Noveller:

SANDINGE MENIGHED
OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

Indhold: Sandinge Menighed, Ung Elskov, Fra Hytterne, Isbjørnen, Krøniker, Vildt, Skyer.

DEN KONGELIGE GÆST
OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

Indhold: Det store Spøgelse, Minder, Nattevagt, Den gamle Adam, Thora van Deken, Borgmester Hoeck og Hustru, Den kongelige Gæst.

Tilsammen danner disse tre Bind det af Forfatteren selv foretagne Udvalg af hans Noveller og Skitser

Nærværende Bind er tidligere bebudet under Titlen Højsang og andre Noveller og Skitser.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD

	Side
Højsang	5
Det ideale Hjem	79
Hans Kvast og Melusine	155
En Vinterrejse	269
Rabbinerens Datter	319
Et Kærlighedseventyr	335
Rejsen gennem Livet	397

HØJSANG

(AF MAGISTER GLOBS PAPIRER)

TREDIE UDGAVE

—

FØRSTE UDGAVE 1896
(1.—2. OPLAG)
ANDEN UDGAVE 1921

ET FORORD

Jeg har i den senere Tid ofte tænkt paa, om ikke ogsaa jeg skylder Læseverdenen en tilforladelig Redegørelse for mit indvortes Menneske. I vore Dage, da Literaturen mere og mere udvikler sig til at blive et offentligt Skriftemaal, en frivillig Gabestok for Forfatteren og hans Livsskæbne, gør en Skribent klogt i at opgive al gammeldags Forbeholdenhed og tilstede Læserne et ugenert Indblik i hans Hjertes Lønkamre. Naar Øjeblikkets Digtermode udtrykkeligt fordrer et blottet Adamsæble og en udringet Vest, der tillader Digterbrystet at svulme frit og mandigt, gør man en latterlig Figur i Fadermordere og tilknappet Diplomat. Det er ikke alene en Modes første men ogsaa dens sidste Helte, der er dens Narre.

Saaledes er jeg da kommen til den Erkendelse, at jeg ikke længer tør forholde Læseverdenen en Udredning af Grundene til, at jeg, skønt snart fyrretyve Aar gammel og i en anstændig Livsstilling, ikke har giftet mig. Man kunde maaske ellers danne sig den ufordelagtige Mening om mig, at jeg ingen Kone har kunnet faa, eller — hvad der var værre, — at jeg er en ulykkelig forelsket, en tragisk Skikkelse, der under en sorgløs Maske skjuler et mørkt og fortvivlet Indre.

Vistnok vilde jeg ganske anderledes kunne gøre Regning paa det bogkøbende Publikums og navnlig Læserindernes Bevaagenhed, dersom jeg, — i Lighed med agtede Kolleger — stillede mig i Positur med blødende Hjerte som Offer for

en himmelsk Rosamunde, under hvis Silkefod jeg vaandede mig, eller — endnu bedre — en dæmonisk Messalina, hvis Vellyst og Falskhed jeg afslørede med en saaret Løves Brøl. Ikke desmindre vil jeg modstaa Fristelsen til at formumme mig, det være sig nu som Lam eller Løve. Jeg vil løbe den Risiko at vise mig som den, jeg er, et roligt henlevende Normalmenneske, en Filister om man saa vil, hvis Hjerte er uden ømme Pletter og overhovedet aldrig har været slemt til at inflammere; en velfornøjet, tevandsdrikkende Pebersvend, der i sin trygge Ensomhed har sin Spas af at iagttage sine Medmenneskers erotiske Bukkespring, og som nu og da, naar Bibliotekstjeneste, Skoleundervisning og Arbejdet paa mit længe bebudede store, græske Glossarium tilsteder det, stjæler et Par Nattetimer til at nedskrive smaa Iagttagelser og Betragtninger.

Her skal jeg nu sandfærdigt og samvittighedsfuldt berette om en Tildragelse, der ikke alene blev bestemmende for mit Forhold til det andet Køn, men i det hele paa afgørende Vis har bidraget til at udvikle og modne min Livsanskuelse. Det vil da blive en Fortælling, hvormed jeg maaske alligevel tør haabe at tilfredsstille Tidens Fordringer til Literaturen. Intet er jo i vore Dage saa efterspurgt som Livsanskuelser. Saasnart der raabes med dem paa Gaderne (og man kan snart ikke høre Ørenlyd for profetiske Forkyndere) styrter Folk til Vinduerne og spørger om Prisen. Jeg tilstaar, at jeg ogsaa i denne Henseende altfor længe har overhørt Publikums Krav paa Aabenhjertighed. Med Føje fordrer den oplyste Læser, der anvender et Par Timer paa at gennemblade en Forfatters Bog, at erholde en bekvem lille Livsanskuelse med i Købet, helst sammenpresset til en Læresætning, en moralsk Leveregel, som han kan indføre med Skønskrift i sit fløjlsindbundne „Aandens Alfabet“.

Hermed bryder jeg da de syv Segl for min Mund og fremsætter her min private Mening om Vorherre og Verdens-

ordenen, at jeg ikke ved fortsat Tavshed skal mistænkes for overhovedet ingen reel Livsanskuelse at have, eller — hvad der var værre — at være en uroligt gærende Aand, kvalfuldt bespændt af mægtige Stemningsstorme; eller — hvad der næsten vilde være det allerværste — en poetisk Seer, en lyrisk Styltegænger, kort sagt en af de store Digtere af Guds og vore Recensenters Naade.

Jeg er, hvad en forkvaklet og overspændt Tidsalder i mit fyrretyvende Aar har gjort mig til: et Menneske, der frem for alt elsker Tankens Klarhed og Sindets maskuline Ligevægt, — en Pedant, om man saa vil, hvis aandelige Livs Ernærings- og Fornyelsesprocesser forløber rolig og regelret uden nogen ved sygelig Gæring fremkaldt Oppustning med Angst-Bespændthed, Stemningskolik og Angerens uophørlige Ormekneb. Som i al Fald ikke tillader sig at tage Ordet uden at have forvisset sig om, at Pulsslaget er normalt og Tungen ikke belagt.

Og hermed begynder jeg nu min Fortælling.

I

Jeg henflytter min ærede Læser til et sørgeligt øde, vestjydsk Landskab, en nøgen Lynghede, hvorigennem der i en snorlige Linje strækker sig en Række Telegrafstænger og langsmed disse en tom Landevej, der til begge Sider synes at føre ind i selve Himmelens Riger. Det er en Dag i Slutningen af Oktober henimod Solnedgang. Et enligt Køretøj snegler sig henad den endeløse Vej.

Det er en tungt læsset Fragtvogn. Foran sidder Kusken paa et Agebræt og dingler med det ene Ben ude over Hjulet. Hans Hoved luder mod Brystet. Af og til oplader han sin Røst og synger om en dejlig Mø ved Navn Gine. Men i det næste Øjeblik hænger det lodne Hoved atter forover som paa et slagtet Faar. Han kommer inde fra Onsdagsmarkedet i Købstaden, og hjemfører en Snes Kaffeknægte fra Byens forskellige Beværtninger.

Ved Siden af ham paa Agefjælen sidder som eneste Passager en ung Mand og kryber sammen i en graa Kavaj. Han er et Par og tyve Aar, har mørke Dun omkring Munden og bærer Næseklemmer. Hvem han er, og hvad denne fremmede Fugl har at gøre i en øde, jydsk Hedeegn paa en saa barsk Aarstid, skal foreløbig forties. Paa dette Sted maa Læseren lade sig nøje med den Oplysning, at den mystiske Person, hvem jeg vil kalde Hr. Petersen, er en nybagt Kandidat, der er flygtet bort fra København, bort fra Bøger og Venner, fra Kafeer og Østergades Menneskevrim-

mel . . . dog ikke for at vende Fristelserne Ryggen og som en moderne Anachoret søge Fred i Ørkenens Ensomhed ved indadvendte Betragtninger. Ih, Gud bevares nej! Han vilde ikke være Barn af sin Tid, dersom han ikke tværtimod fandt Livet mellem Skifertagene altfor tamt og stemningsforladt, ikke tørstede efter vældige Oplevelser og sjælsbetagende Katastrofer til Akkompagnement af de løsslupne Elementers Rasen, — Himmerig og Helvede i én Mundfuld.

Nu, helt omsonst havde han hidtil ikke levet. Han havde endog været forlovet, havde vundet en yndig ung Piges Kærlighed, en attenaarig Rødtop, Datter af en agtet Bog- og Papirhandler paa Kristianshavn. Men om dette tragiske Kærlighedsforhold, der en Tid havde fyldt hans Skrivebordsskuffe med ømme Digte, skal der senere blive fortalt.

Mens han sad der og krøb sammen i den kolde Blæst, drog hans Blik uroligt søgende omkring i det store, triste Landskab, hvor der kun sjeldent saas en menneskelig Bolig. Da rullede pludselig et let Tospænderkøretøj rask forbi bagfra. Han havde ikke hørt det komme paa Grund af Blæstens Larmen. I Agestolen sad en enlig, pelsklædt Herre, en midaldrende Mand med smukke Ansigtstræk og et tæt, smaakrøllet Fuldskæg.

„Var det en Præst?“ spurgte han Fragtkusken, der nu med Møje fik Øjnene op for at betragte Køretøjet. Nej — forklarede denne, mens Savlet drev ham ned over Hagen. Det var Proprietær Lindemark fra Storgaarden. Men Lindemark var sgu forresten ogsaa hellig. Og det var nok især formedels den Kone, han havde faaet, sagde Folk.

Om hun da var saa meget gudfrygtig?

Karlen grinte.

Nej, hun var ikke skæv til *den* Side. Hun havde det nok mere med de verdslige Lyster, sagde Folk. Lindemark gik heller ikke med Øjnene i Lommen.

Om hun da var smuk?

Det havde han ingen større Forstand paa, vilde han sige. Men forresten var hun da altid bleven kaldt for den kønne Fru Lindemark. Og skulde han udtale sin Mening, saa var hun, Fanden brænde ham, ogsaa nok værd at linde en Knap for.

Med et melankolsk Blik fulgte Københavneren den bortrullende Vogn og denne pelsklædte Proprietær, der efter en vel anvendt Dag i Købstaden vendte hjem til sine hyggelige Stuer, til et velbesat Aftensbord, sin gode Seng og sin smukke Frue med de „verdslige Lyster", mens han selv skulde tilbringe Natten i en eller anden ussel Hedekro, mellem klamme Lagener og mugne Dyner, der naturligvis vilde skaffe ham en Forkølelse paa Halsen. I sin nedslaaede Sindsstemning rasede han mod sig selv, fordi han som en Tosse havde givet efter for en Indskydelse og i fuld Alvor bildt sig ind, at den store Lykke, at selve Eventyret havde sat ham Stævne her i denne trøstesløse Afkrog af Landet.

Som Fuglen, naar det aftnes, flyver til sin Rede, saadan søgte hans Tanker tilbage til et Hus paa Kristianshavns Torv, hvor der hang to store Litografier af Kronprinsparret i Butiksvinduet. I et halvt Aar havde han haft sin daglige Gang i det Hus, var altid bleven ventet med Længsel og modtaget med Kys. Endnu for otte Dage siden var han i Forstuen bleven ømt krystet af et Par unge Kvindearme. Han tænkte paa, at netop nu holdt Familjen Mørkning i Dagligstuen efter Middagsmaaltidet. Han saae Katharinas Far sidde og døse i Gyngestolen med sin Cigar, Moderen i Sofahjørnet med et Strikketøj, og henne ved Vinduet Katharina selv i sin mørkegrønne Kjole med Snorebesætningen og den brede, sorte Fløjlskrave, der laa omkring hendes Hals som en kælen Kattekilling. Hun sidder med Haanden under Kinden, belyst af Skæret fra Gadelygten udenfor, og de rødgrædte Øjne har et tomt Udtryk som hos den, der er træt af at tænke og dog ikke kan finde Ro for Tanker.

Første Gang han havde lagt Mærke til hende var en Dag i Foraaret, da hun sammen med en Veninde stod udenfor en Modehandlers Vinduesudstilling i Vimmelskaftet og „ønskede". Hendes nydelige lille Skikkelse havde straks gjort et stærkt Indtryk paa ham. Ligesom Pigejægerne i de gammeldags Vaudeviller havde han siden forfulgt hende med ærbødige Hattehilsner og ildfulde Øjekast og tilsidst udstrakt sin Efterstræbelse til Faderens Butik, hvor han pludselig optraadte som rundhaandet Kunde. Indtil den vilde Jagt brat var endt i Tugt og Ære med en regelret Forlovelse og Forældrenes Velsignelse.

Det brave Ægtepar viste sig meget glade ved Udsigten til at faa en akademisk uddannet Mand til Svigersøn. Moderen, en djærv og munter Kristianshavnerinde, fik ofte den unge Piges Kinder til at blusse ved i hans Nærværelse at tale om sin Længsel efter Bedstemoderværdigheden. Men ogsaa den værdige Fader viste ham saa megen Venlighed, som en af sit moralske Ansvar stærkt betynget Bog- og Papirhandler kunde tillade sig overfor et ungt Menneske med temmelig vildmandsagtige Anskuelser om de højeste Ting. Paa Familjens Søndagsudflugter til Charlottenlund og Dyrehaven gav han saaledes sit Minde til, at de to unge nu og da sværmede lidt omkring paa egen Haand, naar de kun ikke fjernede sig længere bort, end at de kunde raabes op. Ligeledes tillod han dem at sidde alene om Aftenen inde i den mørke Spisestue, hvor der stod en lille Puf. Han forlangte blot, at Døren ind til Dagligstuen skulde staa paa Klem. Til Gengæld hostede han hensynsfuldt, naar det uforvarende hændte, at et Kys blev for kraftigt i Lyden.

Imidlertid var det hurtigt gaaet op for den unge Kandidat, at hans Forelskelse ikke var den ægte, store og dybe Lidenskab, den svimlende Betagethed, som hans Hjerte gjorde Fordring paa. Naar han sad derinde paa Puffen med sin Katharina paa Skødet, følte han sig nok lykkelig og lagde

smægtende sit Hoved til Hvile paa hendes faste Jomfrubarm. Men bagefter, naar han tankefuld skridtede hjem til sin Kvist under de flyvende Skyer, og især, naar han sad deroppe mellem de skraa Vægges fantastiske Skygger, fik han Anfægtelser og blev skamfuld. Da var det, som om Blæsten, der i Nattestilheden strøg forbi udenfor hans Vindu, med sit klagende Sus krævede ham til Regnskab for den smaaborgerlige Hverdagslykke, han havde overgivet sig til. Da skabte hans Fantasi ham forlokkende Billeder af store, stolte Kvinder, hvis Kærlighed var som et lynsvangert Uvejr af Lykke og dødbringende Kval, — Himmerig og Helvede i samme Favntag.

Desuden, han vilde jo være Digter, Sanger, selve Lidenskabens Tolk og Forherliger. Kunde han da forsvare allerede nu at lade sin Vingehest grimebinde i Ægteskabets Baas? Ofte gentog han for sig selv sin Yndlingsdigter Liebmanns Udfordringer til den danske Spidsborgeraand, disse djærve Poesier, i hvis Trods og Jubel han fandt et lykkeligt Udtryk for sine egne stormfulde Længsler.

Hurra, min Pegasus!
Holla, min lystige Fole!
Vejrer du Bjerghøets krydrede Aande?
Holla — histoppe paa Højsletten græsser
fredeligt Side om Side
de mælkehvide Hopper!

— — — — — — — — — — — — — —

Stille — du brunstige Brune!
Smukt skal du Tidslerne æde,
fromt skal du Alfarvej træde,
om du blandt hædrede Skjald-Øg skal vinde en Plads:
Vælg! Vil du bjerge til Æren en Smule,
nedad du hinke med hængende Mule,
ned til de kvækkende Tudsers Morads:
der ligger det danske Parnas!

Nu skulde det desuden hænde, at en af hans Venner vendte tilbage fra en Sommerrejse betaget af ulykkelig Kærlighed til en allerede forlovet ung Dame, som han havde truffet ved et Badested. Med hemmelig Misundelse var han Vidne til, hvorledes Vennen fra Dag til Dag hentæredes af sin Lidenskab og hverken kunde spise eller sove. Med Skamfuldhed tænkte han paa sin egen sunde Søvn og uangribelige Appetit, og han følte det som en bitter Ydmygelse, at han med sine treogtyve Aar endnu ikke var indviet i Lidenskabens store, hellige Mysterium, men stod udenfor som en, der ikke var fundet værdig.

I otte Dage havde han nu rejst omkring for ligesom med et Dødsspring at tiltrodse sig den Sjælens Svulmen i magtfuld Lykke eller Lidelse, som hidtil var bleven ham nægtet. Og stadig havde han fulgt den Vej, hvorfra Vestenvinden kom, — denne hvileløse Vind, der Nat efter Nat havde hvisket forlokkende udenfor hans Vindu som Eventyrets lønlige Sendebud. Endnu havde han dog ikke oplevet andet, end hvad der kan falde i enhver Rejsendes Lod. Og nu sad han her i den voksende Skumring, gennemisnet af Havgusen, og saae de røde Skyer, der havde lejret sig over Solnedgangen, blegne mer og mer. Og stadig paany vendte hans modfaldne Tanker tilbage til det lille, hyggelige Boghandlerhjem, som han saa utaknemlig havde vendt Ryggen. I Fantasien trøstede han sin forladte Brud, idet han med bevæget Sind mindedes et lille Digt, som han havde skrevet til hende efter en af Familjens Søndagsudflugter til Dyrehaven.

Skøn var Natten — kan du huske?
Maanen over Skoven sejled.
Under Skræntens Hybenbuske
gav du mig din Haand at kysse

— rakte du mig glad imøde
Kindens friske Rosensmykke,
— satte du med Læber røde
Seglet paa min Ungdomslykke.

II

Efter endnu en Times Sneglefart naaede Vognen en Hedekro, og her skulde Kandidaten overnatte. Det var blevet bælgmørkt, og Stormen var vokset tilligemed Mørket. Med Huj og Ho og Hurrihiluh kastede den sig over den ensomme Rønne, der i den unge Københavners Øjne mere lignede en Samling faldefærdige Fæhuse end et Herberg for Mennesker.

Inde i den lave Rejsestald osede en Lygte over en Række dampende Hesterygge. Han var stiv af Kulde, da han kom ned af Vognen, og med Besvær fandt han ind i Skænkestuen. Her sad foruden Kromanden tre rejseklædte Hedebønder med Halstørklæder helt op over Hagen. De sad omkring et Bord og spillede Kort. Tilsyneladende altfor optagne af Spillet til at lægge Mærke til ham saa' ingen af dem op. Selv Kromanden, en kæmpestor Graaskæg i Uldskjorteærmer og en fedtblank Vest, svarede knap nok paa hans Godaften.

Kandidaten følte sig krænket af deres Ligegyldighed. Han havde ikke tidligere været paa disse Kanter og kendte ikke Vestjydernes Evne til at skjule deres Nysgerrighed. Han spurgte tilsidst med Myndighed i Stemmen, om han kunde overnatte der.

„Jen, tow . . . fi'e, syv . . . ølle, tøl . . . jenogtyve!" — Uden at svare optalte Kromanden Værdien af sine Stik, udslettede et Kridt-Tal paa Bordet og skrev et andet i Stedet. Først da alt dette var samvittighedsfuldt besørget vendte han sig om mod den Fremmede og spurgte langtrukkent:

„Hwa'?"

„Jeg ønsker at vide, om jeg kan overnatte her?"

„Naa — saadden."

Manden vendte sig til den anden Side, hvor en Dør stod paa Klem ud til Køkkenet.

„Sidsel-Lone! . . . Her er en Mandsperson, der vil ha'e Natlogis," raabte han. Hvorpaa han vædede sit Monstrum af en Tommel for at give rundt til en ny Omgang.

I hjælpeløs Forbitrelse blev Kandidaten staaende med sin tunge Vadsæk i Haanden og saa' sig omkring i det lavloftede, daarligt oplyste Rum, hvor der stank af Fusel og gammel Pibetobak. Havde nu endda Køkkendøren aabnet sig for en ung Sidsel-Lone med æblerøde Kinder, en landlig frisk Krostue-Mø, med hvem en farende Lykkeridder i Mangel af bedre kunde have oplevet et lille Rejseeventyr. Men i Stedet for indslæbte der sig paa et Par udtraadte Pampusser et gammelt Kvindfolk med en Figur som et Dejgtrug og et Ansigt saa tvært og rynket som hin surmulende Heks' i Eventyret, ved hvis Blik Øllet paa Bordet dovnede og Mælken i Kvindernes Bryster skiltes ad.

Hun havde et Lys i Haanden, et tyndt Spiddelys, som hun tændte ved Kakkelovnsilden og derefter snød med sine vaade Fingre, saa det spruttede. Saa sjokkede hun videre og lod ham med en Mumlen forstaa, at han skulde følge hende.

Gennem Forstuen kom de ind i et lille Aflukke, hvor der stod en Seng, en Træstol og et malet Bord. Det gøs i Københavneren. Det var et Logis, endnu værre end han havde forestillet sig. Tapetet paa Væggen var halvt opædt af Fugtighed, saa den raa Mur overalt grinede frem. Nogen Kakkelovn var der ikke, og der lugtede kvælende af Mug og Trøske.

Han vendte sig mod Konen for at protestere. Men i det samme slog hans Stemning om og blev galgenhumoristisk.

„Naa! Dette er altsaa mit Paulun! Aa ja! Hvorfor ikke? Sig mig blot i Fortrolighed, — der er vel ikke altfor mange Rotter indlogeret her? En enkelt kan være ret underholdende. Jeg sætter derimod ikke Pris paa at se de kære Dyr optræde familjevis."

Konen var døv eller lod i hvert Fald saadan. Med sit Lys tændte hun en Praas, der stod i en Profit paa Bordet; hvorpaa hun trissede ud igen uden at have sagt et Muk.

Han kastede sig ned paa Træstolen og flød nu hen i sort Melankoli. Dette havde han altsaa faaet ud af sin Eventyrfærd! Han, som i dette Øjeblik kunde have siddet paa den blødeste Puf med den allerkæreste unge Piges Arme om sin Hals, sad her som den elendigste, den latterligste af alle Narre.

Udenfor paa Gangen hørtes tunge Træskotrin. Døren gik op uden at der var bleven banket. Den flodhesteagtige Krovært stampede ind paa sine Klove.

Da greb Raseriet ham. Han foer op af Stolen og raabte:

„Er det virkelig Deres Mening, at jeg skal sove i dette Hul? De maa dog have et bedre Værelse."

„Et bedre Værels'! A tøkkes da, her er hvad der skal være. Se han sig kuns rigtig om, bitte Far! Væ'sgo! Her er baade Spejl og Vaskefad, skuld' A mene. Og Natpøs sgu osse," sagde han efter at have bøjet sig frem og kigget under Sengen. „Her mangler it' noet. Og æ Seng skal han it' være ked a'. Om den osse er gammel, saa er den skøn at sove i. A ta'er mangen Gang selv min Middagslur i'en."

„Naa — ogsaa det!"

„Hvor er ellers den Mand fræ?"

„Fra København."

„Saa er De wal Handelsrejsend da?"

„Ja, jeg rejser i de nye Moder. Det sidste Skrig i Hjernespind. Hjemmespundet . . . garanteret vaskeægte."

Havuhyret gloede dumt paa ham med sine store Vandøjne.

„Hwaaa . . . ?"

Men nu standsede Kandidaten med et lyttende Udtryk. Han havde opfanget en knurrende Lyd inde fra den anden Side af Væggen. Det var en dyb Snorken.

„Hvem er det, der sover derinde?“ spurgte han. „Er der ogsaa Grise indlogeret hér?“

„Det er Løjtnanten.“

„En Løjtnant?“

„Ja, det er Klitassistenten. Han havde faaet wal møjet vaadt i sig. Saa la' han sig lidt hen og stræk' sig.“

„Maa jeg spørge, er det Brug her, at Deres svirende Gæster lægger sig ind paa Sengene?“

„Hys! Hys! La' ham it' høre noget. A skal sige Dem, han er noget forkert i Hovedet. Der er Fluer her!“

Han bankede sig med Langfingeren paa Panden.

„Naa! Ogsaa det! Her bliver efterhaanden hyggeligt. Vil De sige mig, skal det Fluemenneske ogsaa være her i Nat?“

Kromanden vilde svare, men i det samme hørtes Stemmer ude fra Mørket, hvor en Vogn kort i Forvejen var rumlet ind i Rejsestalden. Yderdøren blev slaaet op, og Stormen fo'r gennem Forstuen og ind i Værelset med en saadan Kraft, at Lysepraasens Flamme trykkedes helt ned i Tællen. Der blev et Øjeblik ganske mørkt i Stuen. I den halvaabne Dør viste sig derpaa Overkroppen af en stor rødhovedet Mand i Kørepels og med Hundeskindskabuds.

„Er I her, Kromand? . . . Aa, lang mig en Lygte herud et Øjeblik, Søren Iversen.“

„Det skal ske, Hansen! Walkommen fra Staden! . . . Der er da it' no'et paa Færde?“

„Jeg veed it'. Det kom mig lie'som for, at den fjermer lammede lidt. Lindemark er her nok. Jeg saa hans røde staa derovre.“

„Ja, Lindemark sitter inde i den blow Stue.“

Kromanden fulgte den fremmede Mand ud, og Kandidaten blev igen alene. Han var falden i Tanker med sin Næseklemmer i Haanden. — Lindemark? — sagde han til sig selv. Saadan hed jo den gejstlig udseende Proprietær, som

var kørt ham forbi, og som Fragtkusken havde fortalt om. Og den Mand opholdt sig her!

Han levede atter op. Skulde der maaske endnu være Haab for ham om et menneskeligt Opholdssted for Natten?

Da han hørte Kromanden komme tilbage, gik han ud til ham og spurgte, om der fandtes nogen anden Gæstestue end den, han allerede havde været inde i, for i saa Fald ønskede han at faa en Kop varm Kaffe bragt derind.

Jow, jow. Det ku' da godt la' sig gøre, sagde Kromanden og viste mod en Dør henne i den anden Ende af den mørke Gang, hvor der skinnede Lys ud fra et Nøglehul. Ved Hjælp af denne Ledestjerne lykkedes det ham at finde Døren. Han bankede paa og fandt ganske rigtig en Herre derinde, hvem han straks genkendte paa det mørkebrune, krøllede Fuldskæg. Stuen var ret stor, men saa lav, at Loftsbjælkerne, der bugede ned i Midten, knap hang i fuld Mandshøjde. Ved den ene Endevæg stod en Slagbænk og foran den et rundt Bord med Stole om og et Par store Spyttebakker af Træ. Resten var et tomt, sandstrøet Gulv og en gammeldags Kakkelovn paa muret Fod.

Proprietær Lindemark sad ved Bordet under Hængelampen og læste i en Avis. Kandidaten hilste Godaften og tog Plads paa en af de andre Stole. Men et Øjeblik efter rejste han sig op og forestillede sig. Lidt overrasket løftede Proprietæren Øjnene fra Avisen og sagde sit Navn.

„Kommer De fra Aalborg?“ spurgte han.

„Jeg har overnattet i Aalborg. Jeg er fra København.“

Der fulgte en Pause. Proprietæren syntes igen at ville forskanse sig bag sin Avis, og det faldt Kandidaten ind, at han maaske havde sagt de sidste Ord lidt for selvbevidst. For at bøde derpaa fremkastede han saa en Bemærkning om Egnens ejendommelige Skønhed.

„Er det første Gang, De er her paa Vestkysten?“

„Til min Skam maa jeg tilstaa det. Men det har i mange Aar været mit højeste Ønske at besøge disse mærkelige Egne — Nordens Sahara, som vor store Digter Liebmann har kaldt dem, hvad jeg finder meget betegnende."

„Er De Journalist?"

„Nej, jeg er Filolog . . . Det vil sige . . ."

„Aa, De er Videnskabsmand!" sagde Proprietæren pludselig interesseret og lagde Avisen bort. „Ja vist er Egnen smuk og ejendommelig. Men slet saa ørkenagtig, som vore Forfattere gør den til i deres Beskrivelser, er den nu ikke. Der er i de senere Aar gjort meget for Beplantningssagen her paa Vestkysten. Dersom De interesserer Dem for den Slags Ting og paa Deres Tur skulde komme forbi Storgaarden — det er en god Mils Vej her vesterud — saa vil jeg bede Dem om at kigge indenfor. Der bor nemlig jeg, og det skal være mig en Fornøjelse at vise Dem, hvad jeg selv har faaet i Vækst paa forholdsvis kort Tid."

Kandidaten bøjede Hovedet til Tak. Han vilde kaste ny Madding ud; men i det samme sprang Døren til Gangen op. Yderdøren var bleven aabnet, og Stormen jog igen hylende gennem hele Huset. Den store, tykke Mand med Hundeskindshuen kom trampende ind og hilste Godaften paa rivende Jydsk. Han havde en Kørepisk i Haanden og hængte den sammen med Huen og sin Kavaj op paa en Knagerække ved Døren.

„Godaften, Hansen," sagde Lindemark. „Jeg syntes, jeg hørte Deres Stemme allerede for noget siden."

„Ja, Fanden staa i det! Som jeg kørte ned ad Pannerup Bakke, kunde jeg se, at Krikken lammede. Men hvad er ellers det for et fremmed Mennisk'?"

„Maa jeg forestille," sagde Lindemark. „Kandidat Petersen fra København — Proprietær Hansen til Skælgaarden."

„Kandidat? — Er De Præst?"

„Hr. Petersen er Videnskabsmand og er kommen hertil

for at studere Egnen. Blandt andet ønsker Kandidat Petersen at se vores Opdyrkningsarbejder."

„Saa er De ogsaa kommen til den rette Mand da. Lindemark har noget at vise frem, som det er værd at kigge paa. Dér skal De se Kulturer!"

„Naa naa, Hansen — gør nu ikke for meget af det. Saa bliver Kandidat Petersen jo kun skuffet."

„Sludder og Vrøvl, Lindemark. Jeg si'er det, som det er, unge Mand! De kan — Fanden ta' mig — rejse hele Vestkysten over uden at se Mage. Om ti, tyve Aar kan vi køre i Skoven her og lave Fest med Hornmusik og Syngepiger ligesom ovre i København. Det bli'er en Tid at leve i!"

Han kastede sig tungt ned paa en Stol ved Bordet midt imellem de to andre Herrer, der i det samme indhylledes i en bedøvende Spiritusaande. Manden vendte aabenbart ikke helt ubeskadiget tilbage fra sit Markedsbesøg i Købstaden. Øjnene var glasagtige, og ovenover Skægget blussede Kinderne som et Par Rødbedeskiver.

„Fik De saa Brøndlund'erne solgt?" spurgte Lindemark og tog igen Avisen.

„Ja, saagu' blev jeg af med dem."

„Og hvad fik De saa for dem?"

„Lad os it' snakke om det. Der var ingen Slav i'en derinde idag. Sikke no'en Priser, han bød En, Jøden. Han sku' hænges."

„Jeg saae, De sad i Formiddags henne paa Hotellet og havde muntert Selskab. Simon Nathan var vist ogsaa med. Jeg tror, De allerede var begyndt paa Romtoddyerne."

„Ja, det var nogen Handelsrejsende af Nathans Bekendte. Og saa havde jeg ogsaa saadan en gebommerlig Tandpine."

„Undskyld! Kan Romtoddy hjælpe for Tandsmærter?" spurgte Kandidaten interesseret. Han havde for et Par Dage siden følt sig ængstet af nogen Uro i en Tand.

„Om det kan! Hvor er De fra, go'e Mand, at De ikke

véd det! Romtoddy er et ufejlbarligt Middel. Jeg bruger aldrig andet. Naar jeg fornemmer den allermindste Murren, ta'er jeg fire-fem skoldhede Toddyer, den ene lige i Rumpen paa den anden — og Tandpinen er væk som en Mis."

„Men hvor er De saa selv henne, Hansen?" sagde Lindemark og skottede over Bordet hen til Kandidaten.

„Hva' —? Hvor er jeg? . . . Naa, De vil være morsom, Lindemark! De vil være morsom! Det skulde De nu hellere ta' og la' være med. For *det* kommer De sgu altid skidt afsted med. Nej, gaa hjem med den, Lindemark! Gaa hjem med den!"

Fuldskaben kom mere og mere op i Manden. Han maatte hvert Øjeblik standse sin Galen paa Grund af Hikke. Samtidig gjorde han det ene forgæves Forsøg efter det andet paa at tænde sin store Træpibe. Han strøg Tændstik efter Tændstik og bakkede af alle Kræfter uden at mærke, at Dækslet var lukket i.

Kromanden kom nu ind med Kaffe baade til ham og Kandidaten. Under Armen holdt han en Potflaske Kognak, som han anbragte midt paa Bordet.

„Ja, det er godt nok med det," sagde Proprietær Hansen og strøg en ny Tændstik. „Men véd I af, Søren Iversen, at der sidder En her og er misundelig, naar man ta'er sig et Stænk."

I det samme blev alle stille. Døren til et Naboværelse var gaaet op, og derhenne i Halvmørket stod en sært udseende Skikkelse, der holdt Haanden op for Øjnene, blændet af Skæret fra Hængelampen. Det var en Mand i Fyrretyveaarsalderen, høj og mager, gusten som en Asiater og underlig klædt i en luvslidt Jagtdragt af udenlandsk Snit. De lange Ben var omviklet med Gamasjer op til Knæet, og omkring den senestærke Hals var bundet et rødt Tørklæde i Stedet for Flip.

Manden stod en Stund og mønstrede Selskabet i Tavshed.

Da han opdagede den Fremmede, fo'r der et sky Udtryk over hans Ansigt. Saa vendte han sig bort og langede op efter en Bøsse, der hang paa Væggen ved Siden af Døren.

„Godaften, Hacke!“ sagde den tykke Proprietær. „Kom og sid hos!“

Manden svarede ikke. Med Ryggen til Herrerne ved Bordet undersøgte han sin Bøsse og hængte den derpaa over Skulderen.

„Hvad skal De være saa spansk for, Hacke! Kom nu herhen, Menneske! Jeg gi'er en Omgang.“

Jægersmanden drejede Hovedet.

„Men jeg kender jo ikke den Herre der.“

„Nu skal jeg præsentere. Det er Løjtnant Hacke —“

„*von* Hacke,“ rettede Lindemark spydigt bag sin atter udfoldede Avis.

„Javel . . . von Hacke. Klitassistent her paa Pladsen. Og Søskendebarn til Ministeren. At De véd det! Og det er Hr. Kandidat . . . æ . . . æ . . .“

Løjtnanten førte Haanden op til sit store, buskede Overskæg og bukkede kavalermæssigt.

„Mig en Ære,“ sagde han.

„Kromand!“ raabte Hansen. „Øl over det hele!“

„Tak, ikke noget til mig,“ sagde Lindemark meget bestemt, hvorefter ogsaa Kandidaten af Klogskabshensyn bad sig fritaget. Han havde straks vejret, at Lindemark og Løjtnanten ikke var Venner. Ved den sidstes Indtræden havde han set deres Blikke mødes og sprude Gnister som et Par krydsende Klinger.

„Ja, saa kan I ogsaa godt faa Lov at sidde og mule da,“ sagde Hr. Hansen. „Kom, Hacke! Sæt Dem ner i Sofaen og gør Dem det mageligt. De ser sgu ud til at trænge til en Kradser. Er det igen Hovedskallen, det er galt med? Indianere paa Taganlæget — hva'?“

Løjtnanten slog sig ned i det ene Hjørne af Slagbænken

og stillede Bøssen ved Siden af sig. Her i Lyset tog hans Paaklædning og hele Skikkelse sig saa forkommen ud, at Kandidaten uvilkaarlig fik Medlidenhed med ham. Forøvrigt manglede han ikke Holdning. Der var endda en vis Festivitas i den Maade, hvorpaa han med sin lange, benede, nervøst dirrende Haand strøg sig henover Overskægget, først til den ene, saa til den anden Side. Men hans Øjne med det urolige og sky Udtryk mindede om et Dyr i Bur.

„Skaal, Deres kongelige Højhed!“ sagde Hr. Hansen, da Øllet kom. „*Anstoss!* som Tyskerne siger. Har De forresten hørt den sidste Nyhed? Kandidaten her er rejst herover for at studere Lindemarks Beplantninger. Hvad siger De til det, Hacke? Det driller, hva'? . . . Jeg skal nemlig fortælle Dem, Hr. . . . Hr. . . . Hr. Københavner, at Hr. v. Hacke er saadan en Slags Vildmand. Han er knusende gal over al den Civilisation, vi laver her. Om han kunde overkomme det, saa gjorde han hele Vendsyssel om til en stor Vildørken, hvor man kunde gaa omkring og jage Løver og Hyæner . . . og vilde Pigebørn! Jeg skal sige Dem, at Hacke sværmer for dennehersens Naturtilstand . . . for Urtiden . . . De ved nok, dengang da Damerne gik uden Bukser!“

Han havde, mens han talte, hele Tiden holdt Ølkruset til Munden for at drikke. Men nu, da han endelig skulde til det, maatte han sætte Kruset fra sig for at sprutte ud i en Lattersalve.

Løjtnanten stirrede tavs hen for sig med nervøst klippende Øjelaag. Spektaklet og Mandens Stemme generede ham øjensynlig.

„For Fanden! Hvorfor si'er I ikke noget,“ kom det omsider halvkvalt fra Hr. Hansen. „Skal vi ikke ha' det lidt gemytligt. Lad os faa en god Historie, Hacke? . . . Nej, la' vær', Løjtnant! La' vær' med at rulle med de Glugger! . . . Fortæl hellere Hr. Kandidaten den fra Plewna . . . om hende, Deres Muscka, der gjorde Krigen med som Tamburdreng og

fik en Lille inde i Stortrommen . . . Kan De tænke Dem, Hr. Københavner . . . lige midt under Slaget, mens Hr. Hacke buldrede løs af alle Kræfter paa Kalveskindet for at man ikke skulde høre hende skrige. Den er god, hva'? . . . Eller op med den ovre fra Asien, De véd nok, da De fik Løvefrikasé til Frokost. Og Tigerfrikadeller med stuvede Abekattefingre."

Han slog Næven i Bordet, saa Glas og Kopper klirrede, og faldt tilbage i Stolen med et nyt Latterbrøl.

Løjtnanten greb sig fortvivlet med begge Hænder omkring Hovedet.

„Altfor mange Ord, Hr. Hansen. To er nok, hedder det jo. Spørg Hr. Proprietær Lindemark. Han kender Skriften!"

Ved at høre sit Navn løftede Lindemark Øjnene fra sin Avis.

„Hvad taler De om?"

„Jeg var saa fri at udtale, at Deres Ven vistnok vil komme til at bøde for Ordspild i den anden Verden."

Hr. Hansen faldt ham i Talen.

„Den anden Verden! Det er svært, som De har faaet travlt med den anden Verden i den sidste Tid, bitte Hacke! Hvad er der i Stykker med Dem?"

Hr. v. Hacke løftede sit Krus.

„Hr. Proprietær Hansen! Tør jeg bede Dem formelde Deres Frue min Respekt."

„*Min* Kone?" fniste den anden og skævede til Lindemark. „De véd vist ikke, hvem De snakker med, Hacke!"

Men pludselig svandt Grinet fra hans røde Ansigt. Underkæben sank langsomt ned. Som om han med ét var bleven ædru, lagde han sig med hele sin Vægt frem over Bordet.

„Nu skulde De ellers . . . Det vil jeg sige Dem, Hacke . . . begynder De at kissemisse med *min* Kone, saa —"

„Lad fare! Lad fare!" afbrød Løjtnanten ham og virrede med Haanden. „Skaan mine Trommehinder, jeg be'r Dem!"

Derpaa vendte han sig mod Kandidaten.

„Agter De at opholde Dem her i længere Tid?“

„Nej, jeg er her nærmest kun paa Gennemrejse.“

„Rimeligvis behager Lokaliteterne Dem ikke. Meget forstaaeligt! Jeg vil forberede Dem paa, at der er en rigelig Indkvartering af Skarnbasser i Sengehalmen. Men saadan er Livet her . . . i alle Forhold. De forstaar? Man har at vænne sig til den fortrolige Omgang med Skarnbasser. *Que faire? Il faut être souple avec la pauvreté* — De er Kandidat, ikke sandt?“

„Filolog — ja.“

„Meget interessant Studium. Hvor gammel er De, med Forlov?“

„Toogtyve.“

„En misundelsesværdig Alder! Har man naaet de Fyrre, er Resten blot en Indøvelse i at fortæres af Maddiker. Trøstefulde Udsigter, ikke sandt?“

Lindemark havde faaet Uro paa sig. Det kunde høres paa hans Fødder, der idelig flyttede sig paa det sandstrøede Gulv. Saa kiggede han ogsaa hvert Øjeblik paa sit Ur, og tilsidst rejste han sig og gik hen til Vinduet for at se, om det ikke begyndte at lysne, saa han kunde komme afsted.

Da han vendte tilbage, spurgte han Københavneren, om han ikke vilde gøre ham den Fornøjelse at tage med til Storgaarden og blive der om Natten. De kunde saa straks om Morgenen spasere ud sammen og se hans Beplantninger og hvad han ellers havde at vise ham. Der var jo virkelig ikke rigtig hyggeligt her paa Kroen, og han havde god Plads paa sin Vogn.

Det var en Overrumpling, og Kandidaten var et Øjeblik lidt tvivlraadig. Hans Glæde over Indbydelsen vilde have været betydelig større, dersom den var kommen, før Hr. v. Hacke havde vist sig. Han var bleven ikke saa lidt optaget af dette Menneske og følte sig stærkt fristet til at blive

her og gøre hans nærmere Bekendtskab. Denne luvslidte Verdensmand og Kriger var dog endelig en egenartet Skikkelse, som vilde kunne bruges til Hovedfigur i en Digtning i den høje Stil.

„Men kan jeg virkelig forsvare at gøre Ulejlighed hos Dem?“

„Saamænd kan De saa! Her i Vendsyssel gør vi aldrig saa mange Omstændigheder. Om lidt har vi Maanen, saa kan vi køre.“

Løjtnanten, som var gaaet hen for at stoppe sin Jagtpibe af Tobakstønden, der efter gammel, jydsk Kro-Skik stod ovenpaa Kakkelovnen til Gæsternes fri Afbenyttelse, havde herfra fulgt dette Ordskifte med spidsede Øren. Han drejede nu Hovedet om imod dem og betragtede Kandidaten med et ondt Blik.

Imidlertid benyttede Hr. Hansen Lejligheden til i al Ubemærkethed at forberede en Spas. Mens de andre var optaget af deres eget, hældte han Indholdet af Løjtnantens halvtømte Ølkrus ned i Spyttebakken og fyldte det i Stedet for med Kognak fra Flasken. Derpaa sad han med svinepolisk Mine og gjorde et nyt Forsøg paa at faa Ild i sin Pibe.

Pludselig gav Løjtnanten sig til at nynne derhenne ved Kakkelovnen. Det var en Stump af en uanstændig Vise.

„Kender De den, Hr. Lindemark?“ spurgte han. „Siden De vil etablere Dem som barmhjertig Samaritan her paa Pladsen og hellige Dem Ungdommens Opdragelse, skulde De lægge Dem efter Folkepoesien.

„Mens Ludvig for fra Havn til Havn,
hun sov saa sødt i Thorvalds Favn“.“

Hans Væsen var med ét blevet helt forandret. Da han kom tilbage til Bordet, kastede han sig leende tilbage i Bænkehjørnet og lagde ugenert det ene af sine gamasjeklædte Ben op paa Sædet.

„Undskyld, Højstærede!“ sagde han og vendte sig til Kandidaten. „Jeg ser, De gaar med høje Flipper — jeg vil ikke paastaa, at det klæder Dem; men det maa siges at være en saare praktisk Mode for visse Folk. Forsynet har jo sine overgivne Luner. Det anbringer undertiden en latterlig Stilk under Hovedet paa Folk i Stedet for Hals — ligesom under Kaalhovederne.“

„Nu kan det vist være tilstrækkeligt, Løjtnant Hacke,“ faldt Lindemark alvorlig ind. „De anstrænger Dem over Evne for at være aandrig.“

Skønt det var Kandidaten, hans Vittighed var gaaet ud over, var denne altfor imponeret af den forkomne Adelsmand til at blive fornærmet. Blodet var fløjet Løjtnanten til Hovedet. Men han beherskede sig, slog ud med Haanden og sagde:

„Altid til Tjeneste, Hr. Godsejer! . . . Rimeligvis er det højst formasteligt af en Person i min nuværende inferiøre Stilling at udtale sig saa frit i Deres Nærværelse. En saa fortjenstfuld Mand! Næsten Justitsraad! Det maa være min Undskyldning, at min Familje i mere end to hundrede Aar har tjent Konge og Fædreland i de ansvarsfuldeste Stillinger og med den allerhøjeste Paaskønnelse.

Hr. Hansen greb nu sit Krus og tog til Orde.

„La' vos holde Fred, Hacke! La' vos være gemytlige og ikke skændes! Hvorfor drikker De ikke noget? De er jo ganske valen i Halsen. Ta' en Slurk af Øllet, Mand! Skaal!“

Løjtnanten tog om Hanken paa sit Krus.

„Til Tjeneste! Vær saa god at bringe Deres Frue min respektfulde Hilsen! Paa Ære, jeg mener det af et godt Hjerte. Vær saa god at sige Fru Maren Hansen, at jeg ligger i Støvet for hendes Silkefod!“

„Naa, gør De det, Hacke! Nu kan De jo vise det ved at tømme Glasset paa min Kones Velgaaende. Skaal!“

„Skaal, Hr. Hansen! De og jeg, vi forstaar hinanden.

Hvad er vi Mennesker, Hr. Hansen? Hvad er en Kvinde? Fjorten Alen Tarme, der tilmed ikke lugter godt. De har Ret! Der er ingen Grund til at lave himmelvendte Øjne. Vi bør smukt holde Næsen ved Jorden ligesom Svinene. Prosit!"

Han løftede Kruset til Munden. Men paa Halvvejen standsede han med et Ryk. Kognakslugten havde røbet det lumske Anslag.

Ved Synet af hans vilde Øjne forstod Lindemark Sammenhængen. Han kendte af Erfaring Hr. Hansens Rævesnapse og sendte ham et fortørnet Blik. Det saa' straks ud, som om Løjtnanten i Raseri vilde slynge Kruset og dets Indhold i Hovedet paa Synderen. Men efter et Øjebliks Betænkning satte han det for Munden og skyllede Indholdet i sig.

„Mand dog! Er De forrykt!" raabte Lindemark og Hr. Hansen paa én Gang og sprang op for at rive Kruset fra ham. Men det var for silde. Han havde tømt det til Bunden. Og nu slog han det med al sin Kraft ned mod Bordpladen, saa det splintredes i mange Stykker, der fløj ud over Gulvet.

De blev alle maalløse. Kandidaten, der endelig begyndte at begribe, hvad der var sket, blev bleg af Sindsbevægelse.

„Hvad godt?" spurgte Løjtnanten og maalte Selskabet med et foragteligt Blik. „Var det maaske ikke Meningen?"

I det samme stak Kromanden sit graa Hoved ind ad Døren for efter Ordre at melde, at det var begyndt at lysne.

„Hejda! Krofa'r! Statsautoriserede Snapseskænker! . . ."

Men Hovedet var igen forsvundet og Døren lukket. Lindemark og hans Gæst rejste sig. Ogsaa Hr. Hansen fik pludselig travlt med at komme afsted.

„Min ærbødigste Hilsen til Deres Frue!" gentog v. Hacke. „Sig hende, at jeg har drukket paa hendes Sundhed i Betragtning af, at hun har en Ægtefælle paa fjorten Lispund. Gid hun maa overleve det! Salut!"

Han løftede sin Bøsse op, spændte Hanen og affyrede den i strakt Arm hen imod Kakkelovnen.

„Salut!“ gentog han, og atter knaldede et Skud, mens Haglene raslede omkring paa Gulvet, og Stuen fyldtes af Krudtdamp.

Kromanden styrtede ind. En Hund hylede ude i Køkkenet, og hele Huset kom paa Benene.

„Hvad er dether for Optøjer! Er det nu igen Dem, der er paa Spil, Hacke?“

Den gamle Graaskæg var vred som en Tysker. Hr. Hansen hviskede til ham:

„Ti stille, Søren Iversen! Vi maa se at faa ham skaffet til Side. Han bliver rent fjolret nu.“

Til Løjtnanten selv sagde han, mens han forsigtig rykkede ham i Ærmet: „Vær nu skikkelig, Hacke! Det var slet it' ondt ment. Kom nu, go'e Ven, saa gaar vi en lille Tur og lufter vos lidt.“

Han vilde tage ham under Armen. Men Hacke var nu bleven aldeles ustyrlig.

„Rør mig ikke — Stinkdyr! Til Helvede med jer allesammen! . . . Hvor er den unge Silkeabe? Fred med ham! Lykke til Arbejdet! Min Velsignelse! Vist saa! — —“

Hans Øjne var uden Blik. Han begyndte at ralle, og Hovedet sank bagover. Pludselig faldt han ligbleg sammen.

Kromanden og Hr. Hansen løb bestyrtede til. Den sidste stænkede ham noget Øl i Ansigtet og løsnede det røde Halstørklæde. Ogsaa Lindemark kom tilstede for at hjælpe.

„For Guds Skyld! Han dør jo!“ raabte Kandidaten rædselsslagen.

„La' vos lægge ham ind paa Sengen,“ sagde Hr. Hansen. „Saa kommer der nok Liv i ham. Har I nogen Draaber, Kromand?“

De bar ham bort. Kromanden tog omkring ham med Armene. Men det lange Legeme hang slapt ned. Hr. Hansen maatte holde Hovedet oppe, Hr. Lindemark Benene.

En Tid efter kom Hr. Hansen tilbage og kunde meddele

Københavneren, at Løjtnanten var kommet til Bevidsthed. Det havde bare været en Besvimelse.

„Han er vist et meget lidenskabeligt Menneske," sagde Kandidaten. „Og meget ulykkelig, ikke sandt?"

„Ja, Fut og Fyr og Flamme helt igennem. Og farlig for Fruentimmerne, skønt han jo ikke længer er nogen Aarsunge. Mellem os sagt . . . der er besynderlig en vis Dame her paa Egnen . . . Hys!"

Lindemark kom i det samme ind fra Gangen. Han meddelte, at Vognen nu var parat.

Lidt efter var de borte. Løjtnanten havde faaet Draaber og var faldet i Søvn. Kromanden gik omkring i Stuen, hvor Krudtrøgen endnu hang under Loftsbjælkerne. Han undersøgte Væggen bag Kakkelovnen og fandt her Hagl ved Hagl.

„Fanneme!" bandte han. „Er it' ogsaa Skilderiet bleven knaldret. Det skal blyw ham en dyr Spas, skal'et!"

III

Proprietær Lindemark og hans Gæst havde en god Mil at køre. Stormen var taget til, og Maanen, der sad skjult bag store Skymasser, lyste endnu saa svagt, at man kun akkurat kunde skimte den Bivej, som Hestene af sig selv var slaaet ind paa. At Lindemark havde bedet i Kroen, skyldtes — som han forklarede Kandidaten — ikke alene Mørket men ogsaa den Omstændighed, at man i saa stærk Blæst ikke kunde køre med Lygter, der straks vilde slukkes.

Der blev i Begyndelsen ellers ikke vekslet mange Ord imellem dem. De var hver paa sin Vis endnu for optaget af Scenen i Krostuen.

„Det gør mig ondt, at De skulde blive Vidne til det uhyggelige Optrin," sagde Lindemark omsider. „Proprietær Han-

sen har en uheldig Tilbøjelighed til at more sig med at arrangere den Slags Ting."

„Deres Ven, Løjtnant v. Hacke er vist et meget ejendommeligt Menneske," ytrede Kandidaten forsigtig prøvende. „Højst ekscentrisk."

„Hr. Hacke hører til de ulykkelige Mennesker, der — som man siger — er kommen paa Kant med Tilværelsen. Det vil jo rettelig sige: med sig selv. Jeg har virkelig ondt af ham. Naar De kalder ham min Ven, maa jeg dog modsige Dem. Jeg har paataget mig at være en Slags Bindeled mellem ham og hans Familje; men udover den Art selskabelig Omgang, som Forholdene her paa Vestkysten saa at sige paatvinger En, har jeg ellers ingen Forbindelse med Hr. Hacke."

„Han har aabenbart haft en meget bevæget Fortid. Dersom jeg forstod en Ytring af Proprietær Hansen rigtig, har han som ung Løjtnant deltaget i den russisk-tyrkiske Krig."

„Saadan fortæller han selv, og det forholder sig vist ogsaa rigtigt. Men Hr. Hacke er forøvrigt i Besiddelse af en sand münchhausensk Fantasi. Det er ham meget vanskeligt at skelne sine egne Oplevelser fra andres."

„Men hvordan er det dog gaaet til, at en saadan Mand er havnet her? Og som Klitassistent?"

„Ja — hvad skal man sige? — det er en saare underordnet Stilling, som egenlig ingen Steder hører hjemme. Pladsen blev for et Par Aar siden oprettet alene for at faa ham anbragt. Den afgaaede Ministerpræsident er hans Onkel. Naa, jeg siger ikke noget til det. Han var den Gang saa langt nede, saa dybt forkommen, som et Menneske af god Familje tør være, naar han ikke skal gaa helt tilbunds."

„Boer han paa Kroen?"

„Nej, han har indlogeret sig hos en Smaabonde ude i Klitten, hvor hans Slægtninge betaler for ham. Men forresten tror jeg nok, at han for det meste opholder sig paa Kroen, naar han da ikke — som det er hans Vane — strejfer

omkring paa Heden med sin Bøsse, skønt han slet ikke har Lov til at skyde her. Som sagt, han er i enhver Henseende en beklagelsesværdig Stakkel."

Kandidaten tænkte sit ved den Tale. Han lod Blikket vandre over det mørke Lyngland. Dobbelt vildt og vældigt syntes det ham nu, da Maanen var dukket op over en Skyrand. Sandelig! Vestenvindens løndomsfulde Tale havde alligevel ikke lokket ham i en Narrefælde. Her sad han virkelig midt i Eventyrets Land, hvor alt var mægtigt, uden Grænser. Han mindedes Liebmanns „Stormsang":

Saa mangen priser din Skt. Hans,
naar til en stakket Sommerdans
du kiltrer op din Taagedragt
med Sydens laante Pragt.

Nej, heller synger jeg din Pris,
mens Nordenvindens Tugtensris
gaar over Høj og Dal med Brag
en sortblaa Vinterdag.

Han blev afbrudt af Lindemark, der med Pisken gjorde ham opmærksom paa Lysskæret fra et omdrejende Straalehjul, der med visse Mellemrum fejede hen over den nordlige Himmel og belyste Skyerne nedefra.

„Det er Løgstrup Fyr," forklarede han. „Og derhenne har vi Storgaarden."

Han pegede mod Sydvest, hvor der saa's et enligt Lys. I Skæret fra Ildhjulet skimtedes nu ogsaa den første Klitrække, og trods Stormen kunde man begynde at høre Havets hule Drøn.

Saa dundrede det under de otte Hestehove. De kørte over en Bro. Noget Vand rislede gennem Stigbordet i et Sluseværk, og Kandidaten forstod, at det maatte være et Led i Hr. Lindemarks saa højt berømmede Opdyrkningsarbejde. Her

var han altsaa igen kommen udenfor Elementers frie Tumleplads. Bundne med Jern og Slaa trællede de her som Slaver i Civilisationens Trædemølle.

Et Kvarterstid efter rullede Vognen gennem en Port ind i et stort, maanebelyst Gaardsrum. En Stalddør, der aabnedes, blev af Stormen slaaet ind mod Væggen med et Skrald som en Kanonsalut, og en Karl kom luntende med en Lygte.

I Forstuen blev de modtaget af en rundmavet Tjenestepige, der ved Synet af den Fremmede brat standsede nedenfor Trappen med et enfoldigt maabende Udtryk. Et Sted bag en lukket Dør oppe i den øvre Etage gøede en Hund med grovt Mæle. En ældre Husjomfru med sort Kappe og hvidt Forklæde kom lidt efter til Stede.

„Jeg bringer en Gæst med," sagde Lindemark. „Det grønne Gæsteværelse er vel i Stand? Vil De sørge for, at der bliver lagt i Kakkelovnen derinde. — Er min Hustru nede?"

„Ja. Fruen sidder i Dagligstuen."

Kandidaten blev ført ind i Gæsteværelset, som havde Indgang direkte fra Forstuen. Der tændtes Lys derinde, og Kandidaten saa sig velbehageligt om. En bred Mahogniseng med hvidt Forhæng. Tæppe paa Gulvet. Et Bogskab fuldt af Bøger. To Sølvlysestager paa Spejlkonsollen. Han indrømmede, idet han tænkte paa det mugne Hul i Kroen, at detteher var et godt Bytte. Han havde al Grund til at prise sin Lykke. Kun generede det ham at tænke paa den hjemløse v. Hacke. Midt i sin Glæde var han ikke fri for at misunde denne vilde Stormfugl, som maaske nu igen flakkede ensomt om paa Heden med sin stolte Menneskeforagt.

Da han havde faaet sin Vadsæk pakket ud og pudset sig lidt efter Rejsen, kom Lindemark tilbage og førte ham ind i Dagligstuen.

Fruen sad i en lav Lænestol under en stor, valmuerød Lampeskærm og havde en opslaaet Bog i Skødet. Hun løftede

sine store blaagraa Øjne og betragtede ham lidt nedladende, da Lindemark forestillede. En stolt Dame aabenbart. Men smuk var hun, blond, med fine Træk og blændende hvide Tænder. Alligevel skuffede hun ham lidt. Han havde tænkt sig hende mere i den grandiose Stil, junonisk fuldbarmet og kvieøjet. Hun var knap af Middelhøjde og nærmest spinkel af Bygning.

Husjomfruen var kommen ind. Paa en mærkelig frygtsom Maade nærmede hun sig Fruens Stol og gjorde hviskende et Spørgsmaal angaaende Aftensmaden. Men Fruen afviste hende.

„Spørg min Mand!"

Hvorpaa den Gamle slukøret fulgte efter Lindemark, der var paa Vej ind til sin egen Stue ved Siden af for at tænde Lampen derinde.

Da Fruen var bleven alene med den Fremmede, bladede hun i den Bog, hun havde haft liggende i Skødet, og spurgte ham, om han kendte den. Det var Bitschkoffs Roman „Nathalia", — et tarveligt, halvsmudsigt Lejebiblioteks-Eksemplar med Nummerseddel paa Ryggen. Det gjorde et pinligt Indtryk paa den vordende Digter at se en saadan Allemandsbog i et Hjem, som ellers var præget af solid Velstand og god, borgerlig Smag.

„Jo, Romanen udkom sidste Aar i Johan Iversens Oversættelse. Den foreligger, saa vidt jeg véd, allerede i andet Oplag."

„Hvad synes De om den?"

„Udmærket. Bitschkoff er efter min Formening en af Tidens allerbetydeligste Romanforfattere. Han har især aldeles ypperlige Naturbeskrivelser. Der er en Scene under et Uvejr, hvor Nathalia venter sin Elskede i et forladt Bondehus. Den Regn finder jeg aldeles mesterlig gjort."

„Husker De ogsaa det følgende Kapitel?"

„Hvilket mener De, Frue?"

„Om Natten . . . ude i Steppen. Martin Petrowitsch vender hjem fra en Rejse. Herregud, kan De ikke huske det!“

„Martin Petrowitsch? . . . Aa, jo, hendes onde Stiffar! Ja vist! Det er dèr, hvor han drukner i Floden. Nu husker jeg det aldeles tydeligt! Nathalia og hendes Ven har løsnet nogle Nagler i Brodækket . . . Ja, det er vidunderlig forberedt. I teknisk Henseende et Mesterstykke. Den uendelige Steppe . . . Stilheden i den halvmørke Nat med Lyn rundtom i Horisonten . . . og Lyden af Vognen, da den nærmer sig. Det løber En koldt ned ad Ryggen i det Øjeblik, da Trespandet sætter Hovene paa de vigende Planker og styrter ned i Floden med Vogn og Mand og det hele. Uforglemmeligt!“

„Og hvad er det saa altsammen!“ sagde Fru Lindemark med en Skuldertrækning og kastede Bogen fra sig. „Roman! Digt! . . . Virkeligheden ser anderledes ud. En mishandlet Kvinde som Nathalia vil i vore Dage i det højeste tænke paa at befri sig paa den Maade . . . vil maaske ogsaa af og til beslutte sig til at vove Skridtet. Men virkelig at gøre Alvor af det . . . paatage sig Ansvaret og Følgerne . . . Nej, dertil mangler Nutidens Mennesker det store, hensynsløse Mod.“

„Undskyld, jeg tror De dømmer vor Tid lidt for strengt, Frue! De store Følelser og de stærke Tankers Dage er ved at vende tilbage. Det er min faste Overbevisning, at vi staar ved Indgangen til en ny Renaissance.“

Fru Lindemark iagttog ham opmærksomt.

„Vilde *De* da kunne gøre det?“ spurgte hun.

„Hvilket, Frue?“

„Dersom nu — som dèr i Romanen — al Deres Lykke, Opfyldelsen af Deres højeste Ønske afhang af, om De havde Mod til at begaa en Handling, der almindelig betragtes som oprørende og afskyelig —“

Kandidaten smilte forekommende.

„Et Mord mener De."

„Kald det, hvad De vil. Gengældelse . . . eller Nødværge. Nathalia er jo bleven efterstræbt af Stiffaderen, der holder hende indespærret for at tvinge hende til Eftergivenhed. Husk det!"

„Ejendommeligt nok har jeg netop nu paa min Rejse læst en Afhandling, hvor et ganske lignende Spørgsmaal fremsættes og behandles med stor Fordomsfrihed."

„En Afhandling, siger De —?"

„Ja, den staar i det sidste Hefte af „Fremtiden" — det nye Maanedskrift. Artiklen handler om de konventionelle Fordomme og er — som sagt — højst interessant. Jeg har Heftet med, saa dersom De har Lyst til at læse det — —"

„De har det her!" udbrød hun ivrigt; — men i det samme kom hendes Mand tilbage fra sin Stue. Og det var, som om Lyden af hans Skridt fik hende til at fare sammen.

Lindemark gned Hænderne og sagde paa sin spagfærdige Maade:

„Nu skal det virkelig gøre godt at faa noget at spise, Astrid. Tror du, Bordet snart er færdigt?"

„Spørg Steensen!"

Kandidaten var allerede bleven klar over, at han var dumpet ned i en ægteskabelig Tragedie, der nærmede sig Katastrofen. Kun forstod han ikke, at Lindemark under disse Forhold havde aabnet sit Hus for ham og ladet ham blive Vidne til sin Ulykke.

Husjomfruen kom ind igen og bad tilbords. Samtidig smuttede en stor, gulbrun Pudel ind gennem den halvaabne Dør bag hende. Ved Synet af den Fremmede sænkede den Hovedet og gav sig til at knurre paa en sær uhyggelig Maade. Husjomfruen maatte tage den i Halsbaandet for at den ikke skulde fare løs paa Kandidaten, der var bleven bleg af Angst. Lindemark skammede den ud; men det gjorde kun ondt værre. Hver Gang han nærmede sig, viste den

Tænder og gav et groft Bjæf fra sig. Saasnart derimod Fruen kaldte paa den, blev den rolig. Det store, tunge Dyr luskede hen bag hendes Stol, og da hun rejste sig for at gaa ind i Spisestuen, fulgte Dyret i Hælene paa hende med en ond Skulen til Herrerne, der kom bagefter.

Aldrig havde Kandidaten deltaget i et besynderligere Maaltid. De sad ved et veldækket Bord med en Overflod af solid Slagtemad, og paa provinsiel Vis langede man til Fadene. Men Fru Lindemark viste sig ganske ligegyldig for, om hendes Gæst fik noget eller ej. Hun overlod som i Selvforglemmelse Værtindepligterne til sin Mand og sørgede kun for Hunden. Den havde anbragt sig ved Siden af hende og fulgte enhver af hendes Bevægelser med slugvorne Øjne. Gang efter Gang holdt hun med Gaffelen et stort Stykke Sul op for den, og drillede den med at løfte det i Vejret, saasnart den snappede efter det. Indtil hun med et Raab — Husch! — lod det falde ned i Dyrets aabne Gab, hvor det fik sin Bekomst under vældig Smasken.

Kandidaten blev ikke desto mindre mere og mere fængslet af hendes Person. Han sagde til sig selv, at var hun ingen Juno, saa var hun dog ikke nogen almindelig jysk Proprietærmadam. Hun var i enhver Henseende noget for sig selv. Med sin sorte, enkle Dragt, der var uden anden Pynt end noget bred udfaldende Lin omkring Hals og Haandled, lignede hun ikke Tidens andre Damer, mindede derimod om Sagaernes stolte Kvindeskikkelser, — hvilket vist ogsaa nok var Meningen, tænkte han. Fra en Sølvkæde, der var spændt omkring det smækre Liv i Stedet for Bælte, hang en lille forsølvet Dolk ned. Det blonde Haar var heller ikke efter Tidens Mode sat op i Bukler eller samlet i en Nakkeknude men lagt omkring Baghovedet i to tunge Fletninger. Mest var det alligevel Øjnene og det fint skaarne Ansigt med den stærkt røde Mund, der gjorde Indtryk paa ham. Disse mærkeligt graaladne Øjne, der saa' hen for sig med

et sløret Blik. Hvad var det for et sælsomt Dyr, de undertiden mindede ham om?

Efter Bordet, da de var kommen tilbage til Dagligstuen, bad Lindemark sin Gæst om at undskylde ham et Øjeblik. Forvalteren sad inde i Kontoret og ventede paa Ordrer til den næste Dag. Da Fruen havde indtaget sin forrige Plads under Lampen med den røde Skærm, stillede Kandidaten sig hen bag en Lænestol paa den anden Side af Bordet for at fortsætte sine Iagttagelser. Han begyndte med at tale til hende om hendes Mand, der aabenbart var stærkt optaget af Arbejdet med Gaardens Administration, blev derpaa dristigere og talte om hende selv, spurgte om hun ikke i Længden følte Ensomheden her og den evigt tudende Blæst lidt trykkende.

„Dersom jeg forstod en Ytring af Deres Mand rigtig, er De ikke selv her fra Vestkysten, men har hjemme i den frugtbare Vejleegn med de dejlige Skove og den vidt berømte Greisdal."

„Jeg afskyer Skove! Jeg hader Greisdalen! Bare jeg hører Navnet, faar jeg Kvalme."

„Fruen foretrækker de vide Udsigter ... den frie Horisont?"

Hun sad i sine egne Tanker og hørte ham ikke.

„Jeg elsker netop Stormen ... især naar den tuder rigtig vildt. Det bringer mig i godt Humør. Men det forstaar De vistnok ikke."

„Aa jo, Frue. Jeg — —."

„Ensom? Hvad vil det sige? Med Havet og Stormen til Selskab — hvor kan jeg saa savne det sædvanlige selskabelige Pjat. Jeg begriber ikke, at Folk kan udholde det!"

„Jeg forstaar det saa godt, Frue! Jeg har allerede haft Lejlighed til at erfare, at ikke alene Naturen men ogsaa Personlighederne herude paa de frie Vidder har større og dristigere Konturer."

Hun svarede med et spotsk Smil — det første Smil, han havde set i hendes Ansigt.

„Er det Proprietær Hansen, De tænker paa? Min Mand fortalte, at De havde truffet ham i Bjergsted Kro.“

„Naa — ikke netop ham. Men vi traf ved samme Lejlighed en anden Herre her fra Egnen — Løjtnant v. Hacke, Klitassistenten.“

Smilet forsvandt pludselig. Og Kandidaten noterede sig, at Lindemark aabenbart ganske havde fortiet dette Møde for hende.

„Hr. v. Hacke gjorde Indtryk af at være et meget ejendommeligt Menneske. Jeg er virkelig glad ved at have gjort hans Bekendtskab.“

„Ja, han er en sjelden Personlighed. Men Livet har handlet ilde med ham. Vor Tid er ikke gunstig for stort anlagte Karakterer.“

„Løjtnanten har nok tumlet sig en Del omkring i Verden.“

„Ja ja! Eventyrdriften har ligget ham i Blodet fra Barn. Allerede som Skoledreng rømte han fra Hjemmet for at gaa i fremmed Krigstjeneste. Tænk, han var ikke tyve Aar gammel, da han fik Tapperhedsmedaljen. Det er dog stort, ikke sandt?“

Hendes Mand kom nu ind igen fra Kontoret. Han havde en stor Tegnerulle med, som han udbredte paa Bordet. Idet han derpaa klappede sin Kone paa Skulderen, sagde han: „Lille Astrid, vi skal vel have en Toddy i Aften i Anledning af vor Gæst.“ Kandidaten saa, at hun bed sig i Læben. Ogsaa en anden Iagttagelse kunde han skrive sig bag Øret ved den Lejlighed. Det var ikke vanskeligt at se, at hun maatte lægge Baand paa sig for at skjule den Modbydelighed, hun følte ved hans Berøring.

Lindemark bøjede sig nu ned over Tegnerullen med en Passer i Haanden.

„Vil De tjene mig i at kigge lidt paa detteher, Kandidat Petersen. Det er en Plan over min Ejendom. Jeg tror det rigtigst at orientere Dem lidt, inden vi i Morgen kommer ud i Terrænet. — Se, hernede i dette Hjørne ligger altsaa Storgaarden, og denne illuminerede Linje betegner Ejendommens Grænser. Og nu maa jeg straks erindre Dem om, at den hele Egn en Gang i længst forsvunden Tid har været frodigt Agerland med Landsbyer, Kirker og store Egeskove. Vi finder endnu Levninger af Skovene flere Fod under Sandlaget. Med den sørgeligste Letsindighed skamhuggedes de af vore Forfædre, saa de blev et Offer for Stormens og Sandflugtens Ødelæggelser. Tilsidst har Befolkningen af Nød forladt Egnen og helt overgivet den til de vilde Naturmagters Herredømme. Ikke sandt? Der er noget nedslaaende i den Tanke, at her, hvor vi nu kun med den yderste Paapasselighed og Flid faar de mest haardføre Vækster til at gro, her har Bønder en Gang gaaet og sunget bag Træploven — her har store Kornagre bølget — maaske ogsaa Nattergale sunget og bygget Rede! . . . Naa, med Guds Hjælp vil der vel komme en Tid, da Tilværelsens milde og fredelige Magter igen fæster Bo paa disse Steder.“

Fru Lindemark havde under denne lange Tale rejst sig af sin Lænestol. Hun bevægede sig nervøst og urolig omkring i Stuen, rørte snart ved en, snart ved en anden Genstand, som om en Tanke brændte hende. Tilsidst satte hun sig hen paa Taburetten ved det opslaaede Klaver, slog med fuld Kraft en Akkord an og afbrød Ægtemanden i hans Forklaringer ved at fremsige første Vers af Liebmanns „Stormsang“ til det bekendte Klaverakkompagnement.

En Kæmpegrav ved Havet,
en Slette skybegravet,
en skumomkranset Maagestrand —
mit Hjem, mit Fædreland!

„Kender De det Digt?“ spurgte hun og drejede Hovedet om mod Kandidaten.

„Jeg ikke alene kender det, Frue, men ved et besynderligt Tilfælde har det for faa Timer siden været i mine Tanker, Liebmann er min Yndlingsdigter.“

„Ogsaa min!“

Hun vendte sig igen mod Klaveret, og nu fremsagde hun med trodsig Holdning og patetisk Foredrag alle Versene.

Saa mangen priser din Sankt Hans,
naar til en stakket Sommerdans
du kiltrer op din Taagedragt
med Sydens laante Pragt.

Nej, heller synger jeg din Pris,
naar Nordenvindens Tugtensris
gaar over Høj og Dal med Brag
en sortblaa Vinterdag.

Og heller lover jeg dit Navn
en høstlig Kvæld i Baadens Stavn,
naar Lyset dør og Havets Flod
bli'er rød af Solens Blod.

Luft op, du salte Vesterhav,
ombrus den danske Kæmpegrav
og væk endnu en Gang af Muld
et daadstærkt Kæmpekuld!

Da Sangen var sluttet, rejste Fruen sig og gik ud af Stuen med et Godnat henkastet over Skulderen. Kandidaten skottede til Lindemark, der sad hensunken i Tanker og først kom til sig selv igen, da hun var gaaet. Saa rullede han paany Tegnerullen ud og fortsatte sin afbrudte Forklaring; men hans Tale var saa usammenhængende og anstrengt, at Kandidaten fik ondt af ham. Et Par Gange standsede han helt med et Udtryk, som om han lyttede efter noget. Da

Jomfruen kom ind med Toddy-Bakken, vendte han sig imod hende og sagde:

„Jeg syntes, min Kone ringede."

„Ja, det var efter Rolf. Han var kommen ned i Køkkenet, og Fruen —."

„Det er godt!" afbrød han hende hurtigt, og Kandidaten saa, at han var bleven rød helt op i Panden.

En Timestid sad de to Herrer sammen og drøftede Spørgsmaal om Hedeopdyrkning og Sandflugtens Dæmpning; men Kandidaten blev efterhaanden saa søvnig, at han havde ondt ved at holde Øjnene aabne. Da Uret paa Sekretæren slog ni, bad han om at maatte komme i Seng.

Lindemark lyste ham selv over i Gæstekammeret og ønskede ham Godnat. Men enten det nu skyldtes Dagens mange stærke Indtryk eller den uvante vestjyske Kost, blev Kandidaten pludselig alarmeret af Uro i sin Mave. Han saa sig nødsaget til at bede sin Vært om at faa anvist det forborgne Sted, der i ethvert Hus er helliget Ensomheden. Til hans Overraskelse hidkaldte Lindemark et Tyende, og ledsaget af en anden rundmavet Bryggerspige, der bar en Haandlygte, maatte han foretage en eventyrlig Vandring over Gaardspladsen og videre gennem en skummel Smøge mellem Staldlængerne, hvor Stormpresset var nærved at rive ham omkuld, derpaa langs et Vognskur og forbi en Mødding, hvor en Række Trillebøre med oprakte Arme tog sig helt spøgelseagtig ud i det halvdunkle Maanelys.

Da han omsider naaede sit Bestemmelsessted og med en Tak forsvandt ind i Aflukket, blev hans Ledsagerske troskyldig staaende udenfor med Lygten og ventede. Opmuntret af denne landlige Ligefremhed gav han sig paa Tilbagevejen i Snak med hende, saavidt Blæstens Larmen da tillod det. Det var dog yderst trevne Svar, han fik paa sine Spørgsmaal om Storgaardens Beboere. Navnlig var Pigebarnet ganske utilbøjelig til at udtale sig om sin Frue. Hver Gang han

forsøgte at udfritte hende, svarede hun ufravigelig: „Det kender A it' ... Det veed A it' noet om." Han fik dog lirket ud af hende, at Ægteparret havde to Børn, en Dreng paa otte Aar og en lille Pige paa fem. De var for Tiden begge to borte fra Hjemmet og opholdt sig hos deres Bedstemoder i Vejle."

„Men hvem er Rolf?" spurgte han.

„Det er Fruens Hund."

„Aa — Hunden! Saa var det den, der var kommen ned i Køkkenet. Plejer Fruen maaske at have den inde hos sig om Natten?"

„Det veed A it'. Det kender A it' til."

Længere kom han ikke med hende; og da de nu naaede tilbage til Hovedbygningen, maatte han opgive sit Interview og vente paa, hvad Morgendagen vilde bringe.

IV

Aldrig havde Kandidaten tilbragt en frygteligere Nat. Skønt Sengen var lun og blød som en Fuglerede, kunde han ikke falde i Søvn paa Grund af Stormen. Et hylende, brølende, rallende Kor lød omkring ham som en Hærskare af Vanvittige, en flyvende Asgaardsrej af fordømte Aander. Et Par Gange stod han op og kiggede ud ad Vinduet for at se, om ikke Verden var i Færd med at gaa under; og naar han nu og da, overvældet af Træthed, faldt i et Øjebliks Blund, sammenblandede Dagens Oplevelser sig fantastisk i hans Drømme. Han drømte om snerrende Kæmpetigre, der kom listende ned fra Tagryggen for at sønderrive ham; om fabelagtige Elefanter, der i Raseri vendte de brede Pander mod Gaardens lukkede Porte; om store Horder af Flodheste, der i en Sky af ophvirvlet Sand kom luntende over Klitterne ude fra Havet og udstødte Kampbrøl af deres rosen-

røde Svælg. Og i denne Nat flakkede v. Hacke i sin Hvileløshed hjemad over Heden!

Om Morgenen, da han kom ned til Kaffebordet, fandt han Stuerne tomme. Kun den gamle Husholderske listede omkring med en Støveklud. Da han spurgte, om Herren og Fruen var oppe, svarede hun, at Herren var gaaet over i Staldene.

„Og Fruen?"

Den Gamle skottede til ham med sine gode, bedrøvede Øjne.

„Fruen staar ikke op før senere . . . ikke før til Middag," sagde hun paa en Maade, som om hun egenlig ikke vilde have sagt det. „Det er vist noget, Doktoren har ordineret."

„Er Fruen da syg?"

„Aa nej — saadan syg —," mumlede hun og gav sig ivrig til at støve af paa Lindemarks Skrivebord, som var hun bange for igen at komme til at forsnakke sig.

En Pige stak i det samme Hovedet ind ad Døren og raabte med Forskrækkelse i Stemmen:

„Steensen, skynd Dem . . . Fruen har ringet!"

Det gamle Menneske kastede straks de Bøger, hun havde i Haanden, og ilede ud. Ude paa Gangen løb hun i Hastværket mod en anden af Husets Piger, der ogsaa raabte: „Skynd Dem, Steensen . . . Fruen ringer!" Det var, som om Klokkelyden spredte Uro og Rædsel over hele det store Hus.

Straks efter kom Lindemark ind fra Gaardspladsen. Han hilste lidt forlegen paa sin Gæst og syntes i det hele endnu alvorligere stemt end den foregaaende Dag. Det var, som om Natten ogsaa for ham havde været en Kamp med onde Drømme.

Efter at have drukket Kaffen fulgtes de paa en Rundtur ud over Storgaardens Jorder.

„Lad mig ikke glemme at sige Dem," raabte Lindemark,

der maatte lægge Kraft i Stemmen for at overdøve Stormen. „Der var i Morges Bud fra Proprietær Hansen paa Skælgaarden — De husker ham nok fra i Aftes. Det er Fru Hansens Fødselsdag i Morgen, og der er i den Anledning stort Selskab. Min Kone og jeg er for længe siden indbudte. Budet bragte den Besked, at De naturligvis var hjertelig velkommen, dersom De vilde gøre os Følgeskab."

Kandidaten tænkte lidt over Sagen. Han syntes jo, at han som Fremmed daarligt kunde være bekendt at blive her endnu hele to Dage. Paa den anden Side, — Udsigten til at bivaane et Møde mellem Fru Lindemark og Løjtnant v. Hacke, der sikkert ogsaa var indbudt, kunde han ikke modstaa.

„Blot jeg ikke misbruger Deres Gæstfrihed," begyndte han; men Lindemark forekom alle Indvendinger ved at erklære, at baade hans Kone og han selv vilde tage det som et Bevis paa, at han befandt sig vel paa Storgaarden, dersom han vilde blive. Saa takkede han; men paany spurgte han sig selv, hvilken Hensigt Lindemark kunde have med at fastholde ham her i sit Hjem under de nuværende Forhold. Der maatte jo stikke noget under.

De gik nogen Tid ved Siden af hinanden uden at tale. Vejen blev stadig besværligere. De vadede i Sand til op over Anklerne. Og bestandig tydeligere hørtes gennem Stormen de dybe, ligesom underjordiske Drøn af Havet bag Klitrækken ude i Vest. Endelig naaede de „Plantagen" og steg op paa en lille Høj, hvorfra de kunde overse hele det store Anlæg. Det var som at staa midt i en krigerisk Forhugning. Overalt i Lyngen var der gravet kvadratiske Huller, en god Fod i Dybden og i Bredden. I hvert af dem stod et lille Juletræ, ikke større end et treaars Barn. Kun ude nærmest Havet, hvor de store Klitter tog af for Vestenvinden, var Bevoksningen nogle Steder skudt op til en dværgagtig lille Naaleskov. Til den anden Side, inde over Landet, svævede til

syneladende langt borte Storgaardens mange Bygninger og dens minaretagtige Mejeriskorsten i Luften som et *Fatamorgana*.

Lindemark pegede rundt med Stokken, nævnte Tal og forklarede. Mens Stormen fløjtede ham sin Haan i Øret og Brændingen blandede sig i hans Tale som en mørk Trusel, talte han ustandselig om sine Fremtidsforhaabninger. Men hans Tone var nedstemt.

„Meget vidt er jeg jo ikke kommet — som De ser. Jeg havde fra først af unægtelig troet, at det skulde gaa adskilligt hurtigere fremad. Hele Partiet her har jeg saaledes maattet omplante ikke mindre end fire Gange. Men det er med Opdyrkningsarbejdet som med alle andre Idealers Virkeliggørelse: det gælder først og fremmest om at have Taalmodighedens Gave."

„Hvor længe er det, siden De begyndte?" spurgte Kandidaten.

„Godt en halv Snes Aar. Paa en Maade er det min Hustru, jeg skylder Idéen til det store Foretagende."

Kandidaten spidsede Øre.

„Deres Frue?"

„Som jeg vist fortalte Dem, stod min Hustrus Vugge i en af Danmarks berømteste Skovegne. Da vi blev forlovede, foresatte jeg mig saa vidt muligt at skaffe hende Erstatning for den Skønhed, hun maatte forlade."

„Paa den Maade er Anlæget altsaa en Slags Morgengave til Deres Frue."

„Det kan De godt sige. Jeg har ogsaa opkaldt Plantagen efter hende. „Astrids Mindelund" hedder den."

„Aa — saaledes! Forøvrigt har jeg faaet det Indtryk, at Deres Hustru efterhaanden har indlevet sig i Forholdene her og i Grunden ikke længer savner Hjemstavnens Idyl."

Lindemark vendte sig hastig imod ham med et Par uroligt spørgende Øjne.

„Har min Kone talt til Dem derom?“

„Fruen lige nævnede det i Gaar. Hun var kommen til at holde af Egnen her, og netop paa Grund af dens utæmmede Barskhed.“

Lindemark gjorde herefter ikke flere Spørgsmaal. Tause steg de ned af Højen og begav sig paa Hjemvejen.

Hele Eftermiddagen tilbragte Kandidaten paa sit Værelse. Den lange Tur havde udmattet ham, og Lindemarks forpinte Udtryk satte ham ud af Humør. „I Grunden en stor Jammer!“ tænkte han. — For at oplive Tankerne satte han sig hen med en Bog. Ved at ransage Bogskabet havde han fundet et gammelt Eksemplar af en af vor Guldalderliteraturs mest beundrede Skatte, Eventyrdramaet „Kong Dag og Dronning Nat“, denne fantastisk brogede Digtning, hvormed tysk Romantik fik sit afgørende Gennembrud herhjemme. Straks den overdaadige Personliste satte ham i løftet Stemning. „Kong Dag, 20 Aar; Dronning Nat, 16 Aar; Vind, Hofmarskal; Gry, en Herold; Stjernetydere, Offerpræster, en Hofnar; en gammel Mand med Pukkel; Mester Smedehammer, Svend Blæsebælg; en hængt Kælling; Kromand Ister, Trine Smækfillike; en tusindaarig Eg, Luftaander, Jordaander, en bleg Mand; Nymfer, tre Nattergale, en Bøddel, to Rakkerknægte; Bølgernes Kor; en Røst fraoven; et Bulder bagfra, o. s. v.,“ — det var en Spiseseddel, som nok kunde faa en æstetisk Lækkermunds Tænder til at løbe i Vand.

Skønt han kendte Dramaet Ord til andet, læste han med uforandret Fryd den berømte Indledningsscene, hvor to Skovnymfer en stormfuld Maaneskinsnat trykker sig sammen inde i en Tykning ved Bredden af en musikalsk klingende Bæk. Rystende af Kulde har de svøbt sig ind i deres lange, udslaaede Haar, der dækker de nøgne Legemer som en Kappe. Den ene er nordisk blond, den anden sydlandsk mørk af Haar og Hud; den første lige saa blid og sørgmodig

som den anden er djærv og mundrap. I skønne Vers udøser de deres Hjerter for hinanden, beklager sig over den prosaiske Tid, der har fordømt dem til Ensomhed og Glemsel. I en Vekselsang beretter de overleverede Sagn fra deres Oldemødres Dage, da selve Guderne bejlede til Nymfernes Gunst og Skovene genlød af en sværmerisk Ungdoms Lovprisninger.

Her standses som bekendt deres Sang af et Nødskrig inde fra Skoven. Den blonde farer ængstelig sammen og spørger, hvad det dog kan være.

„O, det er Uglemor i Barselnød,
nu al sin Elskovsfryd hun vist fortryder."

Saadan trøster den mørke Nymfe sin opskræmte Søster, og disse temmelig vovede Ord, som man sikkert i gamle Dage vilde have taget Anstød af, dersom de var lagt en Trappetøs i Munden, forelæses nu i selve Pigeskolerne, fordi det er Nymfesprog og Vers.

Den blonde synker helt hen i sin Fortvivlelse, kaster sig om Søsterens Hals og betror hende sin Ulykke. Denne bestaar som bekendt deri, at hun har forelsket sig i den unge Kong Dag, der i skiftende Forklædning vanker ensom og ukendt omkring i sit Rige for at finde Helsebod for sit syge Sind. Han lider af, hvad man i det romantiske Digtersprog kaldte Tungsind og Verdenssmerte, det vil sige Mavekatarrh og Mangel paa Pepsin. Han har forladt sit glimrende Hof og er steget ned til Folket for at drikke af den hellige Enfolds Kilde, hvoraf man i Poesiens Verden altid forventer en lignende Virkning som af en Karlsbaderkur i den virkelige.

Den stakkels Skovnymfe har for kort Tid siden mødt Kongen, da han en Dag kom vandrende gennem Skoven for-

klædt som ung Bonde. Ved allerførste Øjekast er hun bleven forelsket i hans smukke Person, hvilket jo vilde have været anstødeligt, dersom det var hændt et almindeligt Fruentimmer, hvorimod det i den højere Poesi og hos dens Standspersoner netop er Tegnet paa sublim Kærlighed. Men Kongen har uheldigvis ikke set hende.

„Ak, ej han skued' Nattens blege Mø." —

— hvilket er saaledes at forstaa, at hans Blik endnu er for blændet af Verdens falske Skin, hans Sind for udadvendt til at fatte Tilværelsens dunkle Indre, hin Menneskesjælens Natside, hvorom saa mangen romantisk Stymper har fablet og fistuleret og derved skabt sig et varigt Ry for Dybsind.

Til den uindviede Læsers Overraskelse tager nu en gammel Eg Ordet, dog først, som det synes, efter hensynsfuldt at have rømmet sig. („Hvor sælsomt knager det i Træet hist!") De gamle Ege repræsenterer altid i Poesien den vidtskuende Aand, den graaskæggede Visdom.

„Dybt i Mindets Muld
glimter Lykkens Guld,
ingen kan det raade!
Højt mod Haabets Blaa
unge Hjerter slaa,
skønner lidet Livets dunkle Gaade.
Frygt dog ej i Nød,
bitrest Vinterdød —
ogsaa Savnet har sin Naade."

Som en i Egebark forklædt Barde fremknirker den sit monotone Kvad, der efter Literaturprofessorers og Institutbestyrerinders Forsikring indeholder en trøstefuld Livsfilosofi for dem, der er saa lykkelige at begribe det. Men nu blander et Kor af jublende Naturaander sig i Egens mørke Tale.

Det toner fra Luften, fra Skyerne, og Bækkens Bølger nynner:

Vi Bølger smaa
paa Sølvertaa,
saa blide
vi glide
ved Blomsternes Side.

— — —

Kandidaten blev her afbrudt i Læsningen ved en kraftig Banken paa Døren. Det var en rundmavet Tjenestepige Nr. 3, der kom for at kalde ham ind til Aftensbordet. I Dagligstuen modtog Lindemark ham med den Meddelelse, at hans Hustru desværre ikke befandt sig vel og derfor foretrak at spise paa sit Værelse. Kandidaten anede en anden Grund, nemlig den, at der havde været en alvorlig Scene imellem dem. Under hele Maaltidet var Lindemark mærkelig lidt meddelsom, hvad han forøvrigt var ham taknemlig for, da hans Snak om Overrislings-Sluser og Pumpeværker ærlig talt ikke interesserede ham. Han længtes blot tilbage til sin Bog. Under Paaskud af at have et Brev at skrive sagde han Godnat kort efter, at de havde rejst sig fra Bordet, og gik ind til sig selv.

Rundt om i det store Hus blev der snart helt natstille. Et Par Porte var bleven slaaet i med svære Drøn. Karlenes Træskoklapren over Gaardspladsens Stenbro hørtes derimod ikke her, fordi Værelset vendte ud mod Køkkenhaven. Der var tilsidst ingen anden Lyd at høre end nu og da den grove Gøen af Fruens Hund oppe i Soveværelset.

Han var bleven afbrudt i sin Læsning ved det Optrin, hvor Nødskrigene inde fra Skoven kommer nærmere og en rædselslagen Bondepige — Personlistens Martha — styrter ind paa Scenen. Hun er paa Vej til det store Bondegilde, der fremstilles i Dramaets 2. Akt, men har forvildet sig i Skoven og er bleven vanvittig af Angst. Et Øjeblik staar hun skæl-

vende og lytter. Hun tror sig forfulgt og taler forvirrede Ord. Saa udstøder hun et nyt Skrig og vil løbe videre men snubler over en Trærod og falder i Afmagt.

Orkester.

Under douce Musik kommer de to Nymfer frem bag en Busk, hvor de har været Vidne til dette Optrin. Smilende omsvæver de hende, bestryger hendes Øjne med Valmuesaft o. s. v. Pludselig udbryder den mørke:

O Søster, se de gyldne Lokkers Flod,
der strømmer ned, i tvende Lejer skilte,
og denne blege Kind, den slanke Hals,
den lille Kløft i Hagens bløde Runding —
det er jo, som jeg saa' dit eget Billed,
o Søster kær, i Bækkens Vand afspejlet.

Med hvilke Ord hun — kort sagt — vil udtrykke, at hun finder en slaaende Lighed mellem Søsteren og den forulykkede Bondepige. Hermed sættes Dramaets Handling i Bevægelse. Hun foreslaar Søsteren at iføre sig Pigens Tøj, i hvilken Formumning hun vil blive synlig ogsaa for det uopladte Menneskeøje, og derpaa begive sig til Bondegildet i Landsbykroen, hvor den unge Konge er forklædt til Stede.

Mere Musik.

Mens Pigen afklædes, og den blonde Nymfe faar hendes Tøj paa, toner det igen fra Luften, og Skovbækkens musikalske Bølger falder ind med deres yndefulde Ferskvandslyrik:

Vi Bølger smaa
paa Sølvertaa,
saa blide
vi glide
ved Blomsternes Side.
o. s. v.

Kandidaten standsede. Han var bleven opmærksom paa

en dump Lyd, der lød som en Banken. Han løftede Hovedet; men da Lyden ikke gentog sig, beroligede han sig med, at det havde været Blæsten, og læste videre.

Han var nu kommen til det komiske Intermezzo, der er indskudt i Slutningen af Dramaets første Akt. Efter at „Nattens blonde Mø“ er gaaet bort i Bondepigens Dragt, humper Filisteriets og Snusfornuftens Repræsentant i Stykket, Hr. Literat Klattemand, ind — en ynkværdig Skabning, der har slaaet sig paa den foragtelige Beskæftigelse at moralisere for sin Samtid, at paatale Forurettelser, prise Maadehold og andre borgerlige Dyder. Ogsaa han er paa Vej til Bondegildet i Kroen og er faret vild i den eventyrlige Skov. Skønt Bagtæppet netop er gaaet op for en maanebeskinnet Eng, i hvis Taager der opføres en yndefuld Elverpigedans, bander han sit Uheld og fnyser af Arrigskab som en Hankat, der er kommen ud under Tagdryppet.

Men en Gengældelse for dette poetiske Kætteri udebliver jo heller ikke.

Idet han vil slaa sig ned ved Foden af den filosofiske Eg for at spise et medbragt Stykke Rullepølsemad, falder hans Øjne paa den besvimede og narkotiserede Bondepige, der ganske nøgen ligger henstrakt i Græsset. Og nu sker det, at den forhærdede Materialist og Fornægter stivner af Skræk, fordi han tror at have overrasket en sovende Nymfe.

— — —

Kandidaten løftede atter Øjnene fra Bogen. Den mystiske Banken lød nu igen, og han kunde denne Gang ikke være i Tvivl om, at den ikke skyldtes Blæsten men hidrørte fra en Menneskehaand. Den kom henne fra det ene Vindue, hvor han havde glemt at rulle Gardinet ned. Da han saa derhen, havde han nær udstødt et Skrig. Udenfor skimtedes et Ansigt, der sad som klistret paa Ruden.

Skønt han hurtig genkendte Løjtnant v. Hacke paa hans

Knevelsbart og røde Halstørklæde, beroligedes han ikke. Det gjorde ham tværtimod yderligere angst. Du gode Gud! Hvad vilde han her? Der skete en Ulykke, dersom han ikke fik ham bort. — Han løb hen til Vinduet og aabnede det med stor Forsigtighed for ikke at vække nogen i Huset. En susende Vind fo'r ind i Stuen og fyldte de hvide Gardiner, saa de bovnede ud som et Sejl.

„God Aften, Højstærede!" hilste Løjtnanten med lav Stemme og førte en Finger op til Skyggen af sin Jægerhat med Urhanefjeren. „Jeg forstyrrede Dem. Pardon! Jeg strøg tilfældig her forbi og saa', at her var Lys. De sad og studerede. Et eller andet lærd Værk velsagtens. De er Teolog, ikke sandt?"

Kandidaten var fortvivlet. Han hørte igen Hunden deroppe gø. Hvad skulde han dog stille op med Manden, der aabenbart ikke var helt ædru.

„Behager Opholdet Dem, Højstærede? Fruen er en charmerende Dame, ikke sandt? — Ah, Deres Øjne lyser formelig, unge Mand! Min Kompliment! ... Naturligvis! Deres Mund er lukket med syv Segl! En Dames Ære! Det vilde være udelikat at friste Dem til Indiskretioner! Desuden — ærlig gesprochen! — Jeg har tabt Interessen for denne Legen Kat og Mus mellem Kønnene. I min Alder faar man vigtigere Materier at tænke over. Saa kommer de store Livsspørgsmaal ... Tillad mig, De er Filosof, ikke sandt?"

Kandidaten bad ham huske paa, at det var Nat, og at han let kunde vække Husets Beboere og Hundene.

„Hundene kender min Stemme ... de er mine Venner. Men jeg skal ikke opholde Dem. Blot et Ord! De skulde vel ikke tilfældigvis være i Besiddelse af et eller andet beroligende Middel ... et narkotisk Medikament, De forstaar? Jeg har det for Tiden med Søvnløshed desværre. Havet ude hos mig er en Fandens urolig Sovekammerat. Det snorker saa bandsat i disse Efteraarsnætter."

Da Kandidaten forsikrede, at han ikke havde noget af den Slags, trængte v. Hacke næsten truende ind paa ham.

„Gør mig den Tjeneste at se efter. Rejsende plejer dog gerne at tage et eller andet med . . . lidt Opium f. Eks.“

„Jeg har virkelig ingenting.“

„Det er lige meget, hvad Slags det er. Et Par Piller bare.“

„Jeg forsikrer Dem —.“

„Saa ryg og rejs — —!“

De sidste Ord blev slugt af Stormen. Han havde vendt sig bort. Paa sine lange, vaklende Ben stolprede han over Grønkaals- og Hvidkaalsrækker ud af Haven. Med lettet Hjerte lukkede Kandidaten Vinduet. Men da han saa' ham skræve over Gærdet og forsvinde i den maaneblege Nat som et Spøgelse, fik han Samvittighedsnag. Burde han alligevel ikke have overladt den ulykkelige Mand et Par af de Morfinpulvere, han havde taget med i sin Vadsæk for sit Mavetilfælde? Det havde maaske kunnet give ham lidt Ro. I det mindste for i Nat. — — Han tænkte paa det Udtryk „et stakkels Vrag“, som Lindemark et Par Gange havde brugt om ham. „Aa ja! Men det var nu en Gang først i den Tilstand, at en Oceanflyver kom Landkrabberne paa saa nært Hold. Kun Søens egne Folk blev det forundt at se den stryge for fulde Sejl over de store Have. Det var først, naar Rejsningen var gaaet over Bord og Skuden drev hjælpeløst til Land i en Brandstorm, at almindelige Borgere fik Lejlighed til at korse sig over det sørgelige Endeligt. Ja vist! Men inderst inde gibbede det alligevel underlig sødt i mangen En ved Synet af et saadant ynkeligt splintret Skibsskrog, der ligger paa Stranden som et ribbet Aadsel. Det kunde synge saa sært forlokkende omkring Mastestumperne paa et stakkels Vrag, der en Gang havde vugget paa Verdenshavenes lange Dønninger. Ak ja!

Han gik tilbage til sin Bog. Men han havde ganske tabt

Lysten til at læse videre. Saa klædte han sig af og gik i Seng. Men sove kunde han ikke. Han trak Dynen højere op over Ørene for at jage sine Syner paa Flugt. Ved at tælle til hundrede og tilbage igen et Par Gange, lykkedes det ham endelig at falde i Søvn.

V

Da Lindemark og hans københavnske Gæst den næste Formiddag vendte tilbage fra en Rundtur i Staldene og stod i Forstuen, hvor de hængte deres Ydertøj op, kom den gamle Jomfru Steensen derud fra Køkkenlejligheden. Hun havde aabenbart en vigtig Meddelelse at gøre Proprietæren. For ikke at være til Ulejlighed gik Kandidaten ind i sit eget Værelse; men han lod Døren staa paa Klem, saa han kunde høre, hvad der blev sagt.

„Har Herren hørt Nyheden?“ sagde den Gamle modfalden.

„Hvad for en Nyhed?“

„Om Løjtnanten.“

„Løjtnant Hacke? Hvad er der nu igen med ham?“

„Herren kender jo Kren Pilegaard hans Gaard?“

„Ja — hvad den?“

„Der har Løjtnanten lavet Optøjer i Nat. Kren Pilegaard hørte Støj og kom ud i hans bare Skjorte. Saa skal Løjtnanten ha' sigtet paa ham med hans Gevær og sagt, at han vilde skyde ham en Kugle gennem Bælgen.“

„Hvor har De den Historie fra?“

„Fra Fiske-Birthe. Hun sat nys i Køkkenet og fortalte om det. Hun havde selv talt med Kren Pilegaard. Men der kommer Forvalteren. Han kender ogsaa til det henne fra Møllen.“

Yderdøren gik op. En ung Mand traadte rask ind og

spurgte, hvornaar Herskabet vilde køre til Fødselsdagsgildet paa Skælgaarden.

„Sig mig først, Petersen. Hvad er det med Løjtnant Hacke? Har han nu igen lavet Spektakler? Hvad skete der?“

„Løjtnanten vilde nok ind til Kren Pilegaards Piger. Han bankede paa deres Vindu, og da de gav sig til at skrige, raabte han ind til dem, at — ja, det var for Resten ikke noget pænt Ord.“

„Saa skal De ikke besmitte Deres Mund, Petersen! Men er det fuldt paalideligt, hvad De dér fortæller?“

„Det er garanteret. Jeg har talt med Kren Pilegaards Kone. Hun var kommen paa Besøg hos Møllerens.“

„Saa er han med andre Ord nu bleven helt utilregnelig. Ja, det maatte jo ende saadan. — Men sørg nu for, Petersen, at faa Fruens Vogn trukket frem og godt efterset og smurt. Vi kører Klokken fem.“

Det var nær Middag. Fru Lindemark var denne Dag nede og sad i Dagligstuen. Og her kom det nu til et ophidset Ordskifte mellem hende og hendes Mand i Anledning af Klitassistentens natlige Eventyr.

Fru Lindemark sagde:

„Jeg véd ikke, hvad der er din Mening med at fortælle mig alt det der. Fiske-Kællingers Snak interesserer mig ikke. Gaa til Steensen. Hun er jo din Fortrolige.“

„Her er ikke Tale om Kællingesnak. Petersen, der lige er kommen hjem fra Møllen, har bekræftet Fiske-Birthes Ord.“

„Saa Forvalteren betror du dig ogsaa til. Jeg er bange for, du begynder at trætte vore Tjenestefolk med din Familiaritet. Morskab har de vist længe haft af den.“

„Lad mig om det! Fra den Side har min Ære ikke noget at frygte. Men naar *du* gaar hen og forgaber dig i en Person som Hacke — ja, saa har jeg virkelig Grund til at skamme mig, men paa dine Vegne. Et Subjekt, en Slubbert, der

forsøger paa at bryde ind gennem Vinduerne for at øve Vold mod værgeløse Kvinder. Hvad siger du til det?"

„Ingenting! — Jo, for Resten! Vil du endelig vide min Mening, saa tilgiver jeg tusinde Gange hellere den Mand, der tager en Kvinde med Vold, end Pjalten, der kryber og logrer som en Hund, indtil han faar sin Vilje med hende."

„Aa, disse Talemaader! Det er alle de forskruede Bøger, du sluger. Hvordan skal alt dette ende, Astrid? Tænk dog i det mindste paa vore Børn. Skal Kaj og lille Ingeborg —."

„Nævn ikke dem!"

„Jo . . . for *der* rørte sig dog din Samvittighed."

„Du tager fejl! Jeg har altid sagt dig, at jeg ikke har noget Ansvar for dem. Det er dine Børn, ikke mine."

„Hvad mener du med det?"

„Du tiggede mig til at gifte mig med dig . . . tiggede mig til at blive Mor. Du skulde jo have Arvinger til Gaarden. Du købte mig, saadan som du har købt dine andre Avlsdyr. Men jeg skulde have født mine Børn til Verden i Frihed og Skønhed . . . i Stedet for at nedværdiges som en Ko, der trækkes til Tyren. Jeg væmmes ved at tænke paa alt det fra den Gang."

„Det er jo altsammen Opspind! Lad mig blot minde dig om, hvad der skete den sidste Gang, jeg var i Vejle, før vi giftede os. Du husker det nok."

„Jeg aner ikke, hvad du tænker paa."

„Jo du gør! Du vilde ikke vente til Brylluppet, og vi tilbragte hele Dagen ude i Skovene. Og du kyssede en Kvist og kaldte Skoven vort Kærlighedshjem og takkede den."

„Du lyver! Der er ikke et sandt Ord i alt det der. Det er modbydelig Bagvaskelse!"

„Hvorfor siger du saadan? Du véd dog . . ."

Jomfru Steensen kom i det samme ind fra Spisestuen og spurgte, om der maatte rettes an. Døren fra Gangen blev samtidig aabnet. Det var Kandidaten, der havde staaet udenfor og hørt det hele. Det skete ved et Tilfælde; men i Stedet

for at gaa tilbage til sit Værelse var han bukket under for Fristelsen til med spidsede Øre at blive Vidne til det ægteskabelige Sammenstød.

De satte sig tilbords, og Maaltidet var endnu uhyggeligere for Gæsten end de foregaaende Dage. Han var bleven klar over, at naar Lindemark havde opfordret ham saa stærkt til at blive, var det for at have en Lynafleder i Huset under Uvejret, og han var langtfra glad ved den Rolle, der her var tildelt ham.

Ogsaa denne Eftermiddag tilbragte han alene paa sit Værelse, hvor han forsøgte at berolige sine Tanker ved Læsning. Det lykkedes ham dog ikke. Forestillingerne om, hvad der vilde ske ved det forestaaende Møde mellem Fru Lindemark og v. Hacke, forfulgte ham uafbrudt. Han gik op og ned ad Gulvet og ventede bare paa, at Klokken skulde blive fem og det hele faa en Ende. Aldrig havde Tidens Hjul forekommet ham saa møllestenstunge. Han mindedes sin Samtale med Fru Lindemark forleden om Bitschkows Roman og hendes dristige Forsvar for Heltindens Mord paa Stiffaderen. Og han følte sig overbevist om, at der forestod noget skæbnesvangert. —

Præcis paa Slaget holdt Vognen for Døren. Det var en lukket Vogn af forældet Art med høje Hjul, buklet Læderruf, Knæk-Trin og S-formede Fjedre. Den kaldtes paa Gaarden for „Fruens Vogn“ fordi den kun kom frem, naar hun en sjelden Gang deltog i Egnens Selskabelighed. Vejr og Føre maatte endda være nogenlunde godt, da det ellers var risikabelt at vove sig ud med et saadant Køretøj her, hvor Vejene ikke var stort andet end dybe Hjulspor og et pludseligt Stormkast fra Søen let kunde vælte det over Ende.

De to Herrer stod rejsefærdige i Dagligstuen, hvorimod Fruen lod vente paa sig. Flere Gange i Løbet af den sidste Time var Jomfru Steensen bleven kaldt op til hende for at bistaa hende ved Paaklædningen og bringe nye, varme Krølle-

jern. Tjenestepigerne, der stod bag Dørene, hviskede sammen og fniste. Ved at se Lindemark i Kjole og hvidt var Kandidaten bleven lidt ked af, at han maatte møde i daglig Dragt, som endda var ret medtaget af Rejsen. Men Lindemark beroligede ham. Han maatte endelig ikke vente sig en Fest i københavnsk Forstand. Folk her paa Egnen indfandt sig til Selskaberne i al Slags Paaklædning. Der kunde i Aften godt komme Bønder og Sømænd i Vadmelstøj og Fedtlædersstøvler. Den Slags Ting tog man ikke saa nøje her som i Købstæderne.

Endelig kom Fruen brusende ind. Kandidaten blev saa overrasket ved Synet, at hans Øjne formelig stod paa Stilke. Den hidtil saa sagafjerne, middelalderlig klædte Borgfrue var bleven til en fuldt moderne Verdensdame i lyseblaa Silke, bararmet og barhalset, med kreppet Forhaar og Karmin paa Kinder og Læber. Fulgt af Jomfru Steensen fejede hun hastig gennem Stuen, efterladende en Duftsky af Liljekonval. Ude i Forstuen hjalp den Gamle hende i Ydertøjet: et stort, silkeforet Graaværksslag. For ikke at faa Kjolen krøllet optog hun alene Vognens ene Sæde, mens Herrerne satte sig overfor hende paa det andet. Som hun under Kørslen sad der i det svindende Dagskær, med Pelskraven op om Ørene, og stirrede tavs frem for sig, var hun øjensynlig saa ganske opgaaet i Tanken om Mødet med sin Helt, at hun ikke kunde lægge Baand paa sig. For første Gang saa' Kandidaten her en Kvinde i ubehersket erotisk Ekstase, — og Synet fyldte ham med stille Gru. Han fandt hende i disse Øjeblikke uhyggelig med de abnormt udvidede Pupiller og de sammentrukne Næsebor. Ved Indstigningen i Vognen havde han lagt Mærke til, at hendes ene Handske var knappet skævt. Nu saa' han, at de nervøst dirrende Fingre ogsaa andre Steder havde forfejlet deres Greb under Forberedelserne til dette Kærlighedsstævne. Og hvad var hendes Maal? Hvilke Planer laa der og gærede derinde bag den lille runde

Pande under det kreppede Forhaar? En Flugt? En natlig Bortførelse? — —

De var naaet ind i Klitten. Skridt for Skridt arbejdede Hestene sig frem ad en lyngbelagt Sandvej, der bugtede sig mellem vissengrønne Marehalmsskrænter eller askeagtige, fygende Sandhøje. Nogle Steder havde Klitten et Udseende som en vildt optaarnet stivnet Brænding. Andre Steder løftede den sig i mægtige, blødt svulmende Bølger, fuldkommen nøgen, saa blottet for Liv, som havde den i samme Nu hævet sig af Havets Dyb. Og saa underligt gravstille var der i disse Slugter, hvor Vinden ikke naaede ned. Der hørtes ikke andet end Hjulenes Piben og Vognlæderets Knirken og dertil den sære underjordiske Lyd af Havet, der dundrede mod Stranden langt borte.

Med tilkæmpet Fatning sad Lindemark tilbagelænet i Vognhjørnet og holdt Hænderne fast foldede i Skødet. Men hans Sidemand kunde mærke hans Uro i den nervøse Maade, hvorpaa han stadig paany flettede Fingrene i hinanden og atter løste dem. Tilsidst vendte Kandidaten sig bort og saa ud ad Vognvinduet. Han kunde ikke længer udholde at se paa dette stumme Par, denne tavse Jammer. Han følte det næsten, som om Døden sad imellem dem som usynlig Passager.

Nu aabnede Klitrækken sig ud mod Vest, og for første Gang saa han et Glimt af Havet med dets tre hvide Skumbræmmer langsmed Kysten. I hans modfaldne Sindsstemning gjorde Synet et overvældende Indtryk paa ham. Det næsten knugede ham. Dette tungt fremrullende Dyb var altsaa Vesterhavet! Under den flyvende Skyhimmel blev det som et truende Billede af Guds Vælde. Længe efter, at Synet atter var forsvundet, sad han hensunken i sørgmodige Tanker, bevæget af Medlidenhed med den hele ulykkelige Menneskehed, der led og kæmpede, der elskede og forblødte som et Legetøj i Almagtens Hænder.

Ved en Drejning af Vejen aabnede Klitrækken sig igen, men denne Gang ind mod Landet i Øst. De befandt sig her paa Proprietær Hansens Ejendom, et stort Kær- og Englandskab, til alle Sider omgivet af bleggrønne Smaaklitter. Det var nu næsten mørkt; men kort efter var de ogsaa fremme og kørte ind i Gaarden. Foran Stentrappen holdt i Forvejen en aaben Vogn fuld af Gæster. Kandidaten kunde se en ung Dame springe fra Vognhjulet ned i en Herrefavn, og han hørte Hr. Hansens skraldende Stemme byde Velkommen inde i den oplyste Forstue.

I dette Øjeblik førte Vinden Lyden af et Skud hen imod Gaarden.

Et Par selskabsklædte Herrer kom ud paa Trappen og saa' sig overrasket om. Men Hr. Hansen raabte inde fra Forstuen:

„Det er Hacke, den Satan! Han melder sin ærede Ankomst med „Salut", som han plejer van at sige."

VI

Selskabet havde været samlet en Timestid, men endnu havde v. Hacke ikke vist sig. Der var dog ingen andre end Kandidaten, der undrede sig derover. Blandt de aristokratiske Friheder, Løjtnanten tog sig, var ogsaa den at komme og gaa, som det passede ham. Undertiden indfandt han sig først til et Selskab langt ud paa Aftenen, og som oftest var han da i en ret omtaaget Tilstand.

Der brændte Lamper og Lys i alle Stuerne. De ældre Damed sad endnu ved Modtagelsesteen og Syltetøjsbakkerne i Dagligstuen, mens Herrerne havde slaaet sig ned i Kontoret. Her sad de med dampende Piber og Cigarer og drøftede v. Hackes natlige Bedrift og dens mulige Følger for ham. Henne i en Krog stod Lindemark i Samtale med en ældre,

alvorligt udseende Mand, Førstelærer Johansen. Ogsaa de talte om Løjtnanten.

„Jeg mener, at den Historie skal og bør paatales," sagde Hr. Johansen med dæmpet Mæle. „Jeg har talt med Præsten, og vi blev enige om, at det maa have en Ende med denne skammelige Overbærenhed. Det er Menighedens Pligt at forlange, at en saadan Udaad ikke gaar upaatalt hen."

„Agter De eller Præsten at indgaa til Myndighederne med en Klage?" spurgte Lindemark.

„Foreløbig overvejer vi altsaa Spørgsmaalet. Men vi haaber og tror, at vi vil være i Overensstemmelse med alle rettænkende Elementer i Befolkningen, dersom vi bestemmer os til underhaanden at give Øvrigheden i Byen Meddelelse om det passerede."

„Er det maaske allerede sket?"

„Det vil jeg ikke saa gerne svare paa. Men en Mand her fra Sognet, en af vore paalideligste Venner — hans Navn vil jeg helst ikke nævne — skulde i Dag netop ind til Herredskontoret i et andet Ærinde. Vi bad ham saa i Talens Løb at henlede Politiets Opmærksomhed paa Sagen."

„Venter De noget Resultat af en saadan anonym Anmeldelse?"

„Vi haaber det bedste. Og sandelig, det er paa Tide, at der sættes en Stopper for den hedenske Vildskab, der har drevet sit Spil her i de sidste Aar. Mange unge er paa betænkelig Maade bleven smittet af den, endogsaa af Kvinderne. — Ja ja, det véd De bedst, Lindemark."

Der opstod i det samme en livlig Ordstrid mellem nogle af de andre Herrer i Stuen. Førstelærer Johansen lyttede. Det var Distriktslægen — en lille rund Mand med et stærkt blussende Ansigt — der talte. Han mente bestemt at vide, at der vilde blive udstedt Anholdelsesordre mod Løjtnanten. Og han lagde ikke Skjul paa, at han selv havde givet Stødet til det.

„Jeg har længe anset Manden for fuldmoden til Tvangsindlæggelse. Jeg paatager mig i enhver Henseende Ansvaret.“

En ung, lavstammet Agrar, der med Hensyn til Overskæg og nonchalant Optræden tydelig havde tage Klitassistenten til Forbillede, protesterede energisk. Hacke var sgu en brillant Fyr. For Pokker — et Mandfolk maatte ha' Lov til at gaa paa Bagbenene en Gang imellem. For Resten var Hacke bleven gaaet i Bedene — det var Sagen!

Ved de sidste Ord saa' han udfordrende hen paa Kandidaten, der overhovedet var Genstand for en Del nærgaaende Opmærksomhed. Flere af de unge Piger, der to og to spaserede omkring i de andre Stuer med hinanden om Livet, standsede ved Døren ind til Herrernes Værelse for at tage ham i Øjesyn; og straks ved Ankomsten havde Værten, Proprietær Hansen, trukket ham til Side ude i Forstuen og med et bredt Grin hvisket ham i Øret: „Det er en værre Frikadelle, De har lavet dèr, Københavner!“

Kandidaten, der ikke selv forstod Grunden til denne Nysgerrighed men følte sig ubehagelig berørt af den, fortrak nu ind i en lille Stue ved Siden af, hvor der i Øjeblikket var tomt. Det var Gaardens Skolestue, hvis Møbler i Dagens Anledning var ryddet ud for senere paa Aftenen at give Plads for Spillebordene. Men heller ikke her lod man ham i Fred. Som han stod og betragtede et ophængt Evropakort, kom en stor, plumpt bygget Mand derind og sagde:

„Hør, De . . . maa jeg ha' Lov at snakke et Ord med Dem i Fortrolighed.“

Det var en vis Hr. Langer, der ved Ankomsten havde forestillet sig for ham som Proprietær Hansens Huslærer, en Mand i Fyrrerne med et stort, brunt Skæg, der allerede var begyndt at graane i Kanterne. I sin luvslidte Livkjole, der stumpede for Hænderne og krøb op i Nakken, gjorde han et saare ynkværdigt Indtryk. Han var en af disse forulyk-

kede gamle Studenter, som man den Gang kunde træffe rundtom paa de store Gaarde i Jyllands afsides Egne, Folk, hvem Sult, Gæld og Skuffelser havde fordrevet fra København, og som i et saadant Proprietærhjem havde fundet, hvad de frem for alt trængte til og ikke siden havde kunnet løsrive sig fra: et godt Madsted, en lun Kakkelovnskrog og et Skjulested for deres stedse dybere Fornedrelse. Dertil kom for manges Vedkommende en ulykkelig Forelskelse i en eller anden Herskabsfrøken, der gav deres Selvfølelse det afgørende Knæk og fik dem til at søge deres sidste Trøst i Flasken.

„Vil De sige mig, Højstærede ... hvor længe agter De at beære os her paa Egnen med Deres behagelige Nærværelse?"

Stødt af hans Tone vilde Kandidaten først ikke svare. Men Hr. Langer trængte nu ind paa ham og sagde: „De har vel nok observeret, at der er svar Torden i Luften derhenne paa Storgaarden. De har vist ogsaa nok kaperet, hvem det er, der er Skyld i Ravagen. Jeg véd tilfældigvis, at De traf Vedkommende forleden Aften i Bjergsted Kro."

„Naa — og hvad saa?"

„Jo, saa begriber De vel nok Grunden til den Ballade, Hs. Grossmægtighed har lavet i Nat."

„Næ — jeg maa tilstaa. Jeg forstaar ikke et Muk af detteher."

„Men Herregud, Menneske! Forstaar De da ikke, at Hacke er knusende, edderspændt jaloux!"

„Jaloux? Paa hvem?"

„Paa Dem naturligvis! Hvem ellers? I to Døgn har De opholdt Dem paa Storgaarden. Den gaar skam ikke! Rent ud sagt, — De maa se at komme væk!"

„Men det er jo sindssvagt! Jaloux paa mig!"

„Ja, gu' er det sindssvagt. Komplet skørt. Det er akkurat, hvad det er. Derfor kan De ogsaa stole paa, at det er rigtigt,

som jeg siger. De kender vistnok endnu ikke meget til Livet, Hr. Kandidat! Og allermindst til Ki-ærligheden!"

„Mon Fru Lindemark nogensinde har holdt rigtig af sin Mand. Jeg kan næsten ikke tro det."

„Hun! Hun har været saa forgabet i ham som en Spurv i en varm Hestepære. Den Gang var det Lindemark, der var det store Dyr i Aabenbaringen. Damer vil nu altid se en gevaldig Helt i deres Elsker. Det er det Satans ved det!"

„Men saa begriber jeg virkelig ikke —"

„Hør unge Mand, hvad er det i Grunden, De vil begribe? Naar en Dames Hjerte er ledigt, er det sgu ganske tilfældigt, hvem der bliver den næste Logerende."

De blev afbrudt af stærke Haandklap inde i Stuerne. Det var Værten, der med sine store Luffer klappede tilbords. Rigtignok var Løjtnanten stadig ikke kommen; men nu vilde man ikke vente længer paa ham. Med en Vittighed, der blev kraftig applauderet, bad han Herrerne tage Damerne „ved Vingebenet".

Kandidatens Borddame var en lille Spurv, der var Læreinde paa en af Egnens andre Proprietærgaarde. Hun lagde ikke Skjul paa sin Misfornøjelse med at have faaet ham til Kavaler. Hver Gang han tiltalte hende, vendte hun Ansigtet bort med et Udtryk af højeste Unaade. Det kom ham iøvrigt godt tilpas. Han kunde nu med god Samvittighed hengive sig til de nye Betragtninger over v. Hackes gaadefulde Udeblivelse, som Samtalen med Hr. Langer havde vakt hos ham.

Hans Blik søgte op til Bordenden, hvor Fru Lindemark sad paa Hæderspladsen ved Siden af Værten. Hendes Udseende var forandret. Trods Sminken lyste hendes Ansigt blegt, og hendes Øjne var mørke af Vrede. Hun lignede i sin Skuffelse en dybt krænket Dronning. Rundt om hende larmede det madglade Selskab. Der skænkedes i Glassene, man raabte Vittigheder til hinanden og brølede af Latter. Den store Forsamling landlige Damer og Herrer hengav sig til

Bordets Glæder med en Støj, der mindede om en Kvægstald under Fodringen.

Længe ad Gangen fik Kandidaten nu alligevel ikke Lov til at sidde i Fred med sine Spekulationer. Efterhaanden som Stemningen omkring Bordet steg og de fem Glas, der stod foran hver Kuvert, var bleven tømt og fyldt nogle Gange, raabtes der paa ham af flere yngre Herrer, der vilde drikke med ham. Det gjorde ham tilsidst mistænksom. Og da nu ogsaa den firkantede Agrar med den v. Hackeske Knevelsbart „udbad sig den Ære" og samtidig med truende Mine forlangte, at der skulde drikkes tilbunds, blev han klar over, at det var et Komplot. Løjtnantens Venner havde sammensvoret sig for at drikke ham under Bordet. Han indskrænkede sig derefter til at løfte sit Glas uden at drikke, skønt flere i den Anledning blev ubehagelige og udæskede ham med krænkende Tilraab. Men han lod dem raabe. Det hele var ham saa ligegyldigt, blot han vidste Grunden til Løjtnantens Udeblivelse og hvilken Tilstand, han vilde være i, naar han endelig indfandt sig.

Først efter et Par Timers fortsatte Fraadsen og Pokuleren rejste Selskabet sig fra Bordet. Man spredte sig i Stuerne under vældige Nævetag, Omfavnelser og dyre Venskabsforsikringer. Foruden Kandidaten var kun Lindemark og Førstelærer Johansen helt ædru. Og nu kom Rækken af rundmavede Piger ind med Kaffen og Bakker med Likører i alle Regnbuens Farver.

For at befri sig for sine Efterstræbere tyede Kandidaten igen ind i den tomme Skolestue, hvor der nu var stillet Spilleborde op. Han havde dog ikke staaet længe foran Evropakortet paa Væggen, før Hr. Langer kom sejlende ind med en Cigar hængende i Mundvigen, ledsaget af en ældre, sømandsagtig Skikkelse i blaat Jakkesæt og med Tatoveringer paa Hænderne. De var begge to ret usikre paa Benene, især Huslæreren, i hvis fugtige Overskæg der endnu hang Draa-

ber af det sidste Glas Likør. Der stod en Os af Mad og Spiritus ud af ham, saa Kandidaten ogsaa af den Grund holdt sig lidt paa Afstand. Hans Ledsager, der blev forestillet som Fyrmester Enevoldsen, var mere stille beruset, næsten højtidelig.

„Jeg hører, at De er kommen herover for at studere Kulturtilstandene hos os. Jeg véd ikke, om De ogsaa interesserer Dem for Hønseavl, for saa vil jeg be' Dem om at se indenfor hos mig, om Deres Vej falder om ad Løgstrup Fyr til. Jeg kan vise Dem en Bestand, som De ikke let finder Mage til her i Vendsyssel. Har jeg ikke Ret, Langer."

„I al Evighed — Amen!" svarede Huslæreren med sin hult tonende Tøndestemme. Han stod med begge Hænder i Bukselommerne og vuggede sig saligt paa sine skæve Støvlehæle.

„Efter min Mening," fortsatte Fyrmesteren i Præketone „har Hønsebedriften ikke vundet den Anerkendelse herhjemme, den fortjener. Jeg undervurderer ikke vores Smøreksport og Flæskeproduktion. Gudbevares! Men jeg siger: en rationelt dreven Hønseindustri — *der* er Danmarks Frelse. Det er Fremtiden!"

„Hør! Hør!" brølte Hr. Langer. „Det er Ord talt lige ud af mit Hjerte, Fyrmester! En Høne i hver Mands Gryde — som han sagde, den salig gale Konge. Alle Livets Bedrøveligheder reduceret til Kyllingesorger. Gud give, at den Sag maa trives og blive til Lykke og Velsignelse for gamle Danmark! Kykliky!"

Ingen af dem havde under dette lagt Mærke til, at den overstadige Lystighed i de andre Stuer pludselig var bleven afløst af Stilhed. Men nu kom en ung Mand stormende ind og raabte:

„Staar De dèr, Langer! Har De ikke hørt Nyheden?"

„Hvad for en Nyhed?"

„Hacke skal tvangsindlægges. Politifuldmægtigen er kom-

men hertil. Sognefogden sidder ovre i Forvalterens Stue for at fange Hacke, dersom han kommer her. Hvad siger De til den Skandale?"

„Jeg siger: det maa være Løgn!"

„Dèr har vi Doktor Brammer. Saa kan De selv høre."

Det var den kuglerunde Distriktslæge, der med Besvær holdt sig en ophidset Skare af Hackes unge Venner fra Livet. I deres Fuldskab trængte de sig ind paa ham for at kræve ham til Regnskab.

„Gaa væk! Lad mig være! Hacke sigtede paa Kren Pilegaard med ladt Bøsse og truede ham paa Livet. Den Sag er oplagt!"

For ikke at blive blandet ind i et Slagsmaal listede Kandidaten bort. Inde i Dagligstuen, hvor de fleste af Damerne opholdt sig, søgte hans Øjne Fru Lindemark. Hun var der ikke; men han fik oplyst, at hun i Øjeblikket havde trukket sig tilbage til et af Soveværelserne. Lidt efter kom Lindemark yderst nervøs hen til ham og sagde, at hans Hustru ikke befandt sig vel og ønskede at komme hjem. Han havde vel ikke noget imod at tage bort allerede nu.

Meningerne om det skete var iøvrigt ogsaa blandt Damerne meget forskellige. Mens de ældre havde stramme Miner, som skjulte en god Del Skadefryd, var den kvindelige Ungdom stærkt betaget af Begivenheden. Fru Lindemarks og v. Hackes Forhold var for Egnens unge Piger en virkelig Kærlighedstragedie som Romeo og Julies. De mest sværmeriske viede de to ulykkelige en formelig Dyrkelse, og da de hørte, at Fru Lindemark var besvimet inde i Soveværelset og nu var taget hjem, gik flere af dem omkring med Taarer i Øjnene.

Inde i Spisesalen, hvor Bordene imidlertid var bleven ryddet ud, lod Værten Musikken spille op til Dans. Samtidig drev han sine ældre Gæster til Spillebordene og Punschebollerne. Han vilde ikke vide noget af, at Feststemningen

i hans Selskab blev ødelagt paa Grund af den Affære. Det lykkedes ham da ogsaa ret hurtigt at bringe Humøret op igen, og det blev næsten højlys Dag, før Gæsterne drog af Gaarde.

Men v. Hacke havde man stadig ikke set noget til. Sognefogden sad forgæves hele Natten paa Vagt sammen med Forvalteren ovre i dennes Stue. Helt omsonst gjorde han det alligevel ikke. Om Morgenen vaklede ogsaa han derfra med en solid Rus paa Nakken.

VII

Efter igen at have tilbragt en urolig Nat stod Kandidaten om Morgenen ved Vinduet og saa' ud over det bedrøvelige Hedeland. Stormen havde paany faaet Mæle. Den tonede og peb og fløjtede gennem hver Sprække, saa han havde en Fornemmelse af at befinde sig i det Indre af et stort Orgelværk. Hver Gang en Dør i Huset blev aabnet, fo'r Vinden hylende tværs igennem hele Bygningen, slog andre Døre op, hujede og sang, som om nogen af Vanvare var kommen til at træde paa alle Orgelets Pedaler. Hvilket Øde! — tænkte han og fulgte med Øjet den ensomme, endeløse Landevej, der syntes at føre langt hinsides den fjerne Horisont ned til de Dødes Rige. Hvor længtes han ikke efter at komme herfra! Han var saa træt af dette evige Bulder, denne tomme Vildskab. Gud ske Lov! Inden mange Timer slap han ud af dette Helvede!

Ude i Forstuen traf han Jomfru Steensen, der stod og børstede Lindemarks Kørepels.

„Skal Proprietæren ud?“ spurgte han.

Den Gamle saa' længe paa ham med sine bekymrede Øjne.

„Løjtnanten er død,“ sagde hun saa.

„Død?“

„Ja — eller hvad man nu skal kalde det. Distriktslægen og Fuldmægtigen sidder inde paa Kontoret.“

Da han kom derind, sad de to fremmede Herrer ganske rigtigt i Sofaen, trods det tidlige Tidspunkt med en Flaske Portvin foran sig. De var derfor begge i meddelsom Stemning. Hacke havde skudt sig. Rimeligvis havde han forstaaet, at hans Frihed var alvorlig truet, maaske havde han ogsaa set Vognen med Politifuldmægtigen og Sognefogden nærme sig hans Hus. Saa var han flygtet ud i Klitten og havde her skudt sig med en gammel Rytterpistol. De to Herrer kom lige fra Ligsynet. Tidlig om Morgenen var Liget blevet fundet af en Kone, der havde været ude at søge efter sine Faar.

Lindemark gik tavs op og ned ad Gulvet. Da Portvinsflasken var tømt, brød Distriktslægen og Fuldmægtigen op, hvorefter ogsaa han gjorde sig færdig til at tage afsted. Det samme gjorde Kandidaten. Kort efter, at Lindemark var kørt bort for som Familjens Befuldmægtigede at skaffe Kiste og bestille Begravelse, holdt en anden af Gaardens Vogne for Døren. Den skulde bringe Gæsten tilbage til Bjergsted Kro, hvorfra han en Gang i Dagens Løb kunde komme videre med Postvognen. Han bad Jomfru Steensen bringe Husets Frue hans Hilsen med Tak for Gæstfrihed. Han vilde ikke paa den Tid af Dagen gøre hende Ulejlighed med en Afskedsvisit. Men da han stod med Rejsetøjet paa og vilde stige tilvogns, kom en Pige i stor Skynding ned ad Trappen med den Besked fra Fruen, at hun gerne vilde hilse paa ham og sige ham Farvel, inden han tog bort.

Hun modtog ham i et Kabinet, der laa ved Siden af hendes Soveværelse. Her sad hun med Haanden under Kinden henne ved Vinduet, klædt i en blodrød Morgenslobrok og med det skønne, blonde Haar udslaaet ned over Ryggen. Hun rakte ham Haanden og sagde straks, at han vel nok havde hørt, hvad der var sket. Men der var slet ikke noget af den

Hændervriden eller anden Vildskab, som han havde frygtet for. Hun saa nok en Del medtaget ud; og hun „sang“ en Smule paa Ordene, som Folk gerne gør det, naar de taler om en kær Afdød; men hendes Væsen var mærkværdig roligt, hendes Tale dæmpet. Der syntes at være kommen en Fred over hende, som om hendes Sind hvilede ud i en stor, opløftende Følelse. Kandidaten kunde ikke værge sig mod en Mistanke om, at det i Virkeligheden var hendes stolteste Drøm, der her var gaaet i Opfyldelse. En Mand, ovenikøbet en Adelsmand og Kriger, havde for hendes Skyld berøvet sig Livet.

Hun blev ved at tale, og hele Tiden om v. Hacke. Han havde været et ualmindeligt Menneske i alt. Men Skæbnen havde ikke været ham god. Tiden var ikke for stort anlagte Personligheder. Derfor kunde man i Grunden ikke ønske noget bedre for ham, end hvad der nu var sket. Han havde jo været saa ene. Intet Hjem. Ingen virkelige Venner. Og saa fattig — aa, saa grænseløs fattig trods sin fornemme Fødsel og sine mange rige Slægtninge. Men nu havde han faaet Fred. Og en smuk Død havde han faaet. O, der var noget saa stort og skønt ved Døden, naar den var et Menneskes frivillige Værk!

Det gik i disse Øjeblikke op for Kandidaten, hvad det var for et farligt Rovdyr, hendes langnæsede Ansigt og runde Øjne hele Tiden havde mindet ham om. Det var en Ulvinde. Han havde en Gang i Zoologisk Have set en saadan ligge henstrakt i Baggrunden af Buret med Snuden hvilende paa Forpoterne og drømme sine vilde Skovdrømme.

Da han nu rejste sig for at gaa, tog hun igen hans Haand, betragtede ham længe og sagde saa:

„De er vist et godt Menneske. Hvor gammel er De?“

„Treogtyve.“

„Aa — saa ung! Bor De i København?“

„Ja.“

„Og nu vil De rejse? Har De ikke Tid længere for Deres Forretninger?“

„Nej, jeg maa nødvendigvis hjem nu,“ svarede han og drog Haanden lempelig til sig.

Hun tøvede et Øjeblik.

„Ja ja — Farvel da!“ sagde hun og vendte sig bort.

Med en lykkelig Følelse af Befrielse sad han et Par Minutter efter i Vognen og kørte ud gennem Porten.

VIII

(Efterskrift.)

Hermed slutter denne lille romantiske Fortælling om en moderne Johan v. Ehrenpreis og hans Elskede. Der staar kun tilbage at give den taalmodige Læser et Par spredte Meddelelser om de andre optrædende Personers senere Livsskæbne.

Nogen Tid efter sin Tilbagekomst til København modtog Kandidaten et (ufrankeret) Brev fra Hr. cand. phil., Huslærer Langer, hvem han havde skrevet til for at faa lidt Underretning om Forholdenes videre Udvikling paa Storgaarden. Den aldrende Student sendte ham mange Sider om Løjtnantens Begravelse. I gammel Studenterforenings-Jargon fortalte han humoristisk om det store Følge, der sad Hoved ved Hoved i Kirken som Sild i et Net. Navnlig opholdt han sig ved de tilstedeværende unge Damer, beskrev deres Yndigheder og bandede „Amager“ paa, at de under Præstens Tale havde hulket saa hjertegrebne, at man havde kunnet høre Korsetfjedrene springe rundt om i Stolestaderne.

Om Fru Lindemark erfarede Kandidaten flere Aar senere fra en anden Kant, at hun efter Hackes Død var bleven

stærkt religiøst paavirket af Egnens nye Kapellan, en Pastor Madsen, der tillige var Afholdsprædikant. Mens hun tidligere kun sjelden havde bivaanet Gudstjenesten, kørte hun nu hver Søndag i al Slags Vejr den lange Vej til Kirken for at høre ham. Hun saa' i den lange, blege Mand en Helgen, der var forudbestemt til at blive Martyr for Kristendommens Sag; og det var ikke langt fra, at hun havde faaet bibragt ham selv den samme Tro paa et ophøjet Kald. Der blev i det hele snakket en Del om dem rundt om paa Egnen. Men saa skete det, at Apostelen en Dag gik hen og giftede sig med en velhavende Gaardmandsenke og i Stedet for at søge Døden paa Missionsmarken lod sig forflytte til et Boghvedekald paa Fyn. Efter den Tid sank hun sammen og sad for det meste ørkesløs ved Vinduet oppe i sin lille Stue og stirrede ud over Heden med et tomt og udslukt Blik. Men det hed sig, at hun i lyse Maanenætter vandrede højtideligt omkring i fantastiske Dragter, snart draperet som Ridderdame, med Haaret udslaaet nedover Ryggen, snart helt indhyllet i hvidt som et Spøgelse.

Den lille Katharinas Skæbne havde Kandidaten bedre Lejlighed til at kontrollere ved Selvsyn. København er jo nok en stor By, men dog ikke større, end at man overalt er udsat for at støde paa Folk, som man af en eller anden Grund helst vil undgaa. Hin Morgen, da han kørte bort fra Storgaarden og saa' den store, tomme Hede og den endeløse Landevej ligge afskrækkende foran ham som en Vej til Dødens Rige, havde han spurgt sig selv: Hvad nu? Og hvorhen? . . . I Grunden var han ikke i Tvivl om, at Katharina vilde tilgive ham, dersom han aabent skriftede for hende og fortrød sin Vildfarelse. Naar de saa giftede sig, vilde der kunne beredes ham en rolig og behagelig Tilværelse, saa han helt kunde ofre sig for sit Digterkald. Katharina var nemlig ikke alene en sød og huslig Pige, der ligesom sin Mor kunde blive en eksemplarisk Hustru; hun var desuden

et godt Parti, hvad han i sin Tid havde forvisset sig om ved at slaa efter i Skattebogen.

Alligevel — rigtig tiltalt af disse Fremtidsudsigter følte han sig stadig ikke. Trods de bitre Erfaringer, han hjembragte fra sin Opdagelsesrejse til Eventyrets Land, var der noget i en saadan Hverdagslykke, som ikke huede ham. Han havde nu en Gang faaet en Djævel i Kroppen, der ikke lod sig fordrive eller nedmane. Og for Resten trøstede den lille Katharina sig saa hurtigt, at han ikke fik Tid til at tilendebringe sine Overvejelser. Efter en Sørgetid paa knap tre Maaneder forlovede hun sig med en Grosserer paa Gammelholm. I flere Aar lod hun, som om hun ikke saa ham, naar de mødtes paa Gaden eller i en Sporvogn, og var hun ledsaget af sin Mand, trykkede hun sig ind til ham med en kælen Ømhed, som dog gjorde Indtryk af at være lidt forstilt. Senere, da hun var bleven en Kone oppe i Trediverne, matroneagtig af Skikkelse og Optræden ligesom sin Mor, gengældte hun en Dag naadigt hans Hilsen; og nogen Tid efter — en Juleaftensdag, da de tilfældig mødtes i en overfyldt Butik — vekslede de et Par Ord om Vejret og det skrækkelige Føre, hvorefter hun gav ham Haanden. Han forstod, det skulde betyde, at hun havde tilgivet.

Hvad nu sluttelig Kandidaten selv angaar, da er det paa Tide at aabenbare, hvad den tænksomme Læser vel forøvrigt allerede af sig selv har forstaaet, at det er ham, der har nedskrevet denne lille Erindring fra de unge Dage. Tillad mig altsaa at kaste min Forklædning og forestille mig som Bogens Forfatter, uværdige Magister Glob, fyrretyve Aar gammel, komplet skaldet, ugift, altsaa ogsaa uden andre Hovedprydelser, Timelærer og Skolebogsforfatter og med en lille Ansættelse ved et af de københavnske Biblioteker. At jeg desuden har trængt mig ind i Skønliteraturen og derved har opvakt Uvilje hos de virkelige Poeter af Guds og Recensenternes Naade, vil maaske være en Del af Læseverdenen

bekendt. Jeg nævner det i al Beskedenhed, og føler godt, at der tiltrænges en Undskyldning, naar jeg nu igen drister mig til at angle efter det bogkøbende Publikums velvillige Opmærksomhed og ulejlige Kritiken med denne Ubetydelighed fra min Haand.

Om mig selv og mit lidet interessante Livsløb iøvrigt blot dette: Dersom min ærede københavnske Læser en Morgenstund tilfældigvis skulde faa Øje paa en bebrillet Herre, der i største Hast smutter omkring Hjørnet af Klosterstræde med en Pakke Stilebøger under Armen — saa er det mig, der er paa Vej til Skolen. Eller kommer De ved Middagstid ind i det offentlige Bibliotek, hvor jeg har Ansættelse, skal efter Sigende den konfuseste af de to-tre konfuse, der her i Embeds-Medfør overfuser Publikum — *Pardon!* — ogsaa være mig. Endelig, dersom De en sen Nattetime skulde komme gennem den trange, genlydende Nørregade, hvor jeg bor, og i et ellers mørkt Hus se et oplyst Vindu højt oppe under Taget, saa er det atter mig, Magister Ludvig Glob, der staar deroppe ved en Skrivepult og drømmer med en Pen i Haanden . . . drømmer om en ny Tid og en ny Slægt, der ikke forveksler Lidenskab og Hysteri, ikke skammer sig ved at vandre ud efter Næsen paa den gyldne Middelvej, ikke formasteligt leger med de store Passioner for at udfylde Sjælens Tomhed, . . . drømmer, mens jeg staar dukket over Pulten og med Tevandskoppen foran mig yder mit beskedne Bidrag til en saadan Fremtidsslægts Fremstaaen og Vækst ved at rette Stile, forfatte Bogkataloger og nu og da, som en anden Hr. Klattemand, nedskrive saadanne smaa belærende og moraliserende Fortællinger om Kanariefugles Ørnedrømme . . . for ikke at tale om mit længe bebudede græske Glossarium til Skolebrug og Hjemmeøvelse, som nu nærmer sig sin Fuldendelse og hermed paa Forhaand tør være alle Interesserede ærbødigst anbefalet. —

DET IDEALE HJEM

ET PROBLEM UNDER DEBAT

ANDEN UDGAVE

—

FØRSTE UDGAVE 1900
(1.—2. OPLAG)

I.

Hvor i Verden finder man en Natur, der kan glæde Øjet som et dansk Fjordlandskab? Sandt nok, den amerikanske Turist, der „gør“ Skandinavien paa en Fjortendags-Visit, føler sig i Almindelighed snydt for sine Penge her og halser sporenstregs med Kikkert og sin „Kodak“ paa Maven op til Norge. *Der* er en Natur for Hoben. Jotunheimen byder sig anmassende frem til Beskuelse, bryster sig overmodig af sin Storhed; selv den største Nar føler sig lille ved Synet af saadanne Stenkolosser. Elvefaldene deroppe larmer, saa ogsaa de Døve kan høre det. Men den Skønhed, der blufærdigt gemmer sig og vil søges, findes ikke dér. Den er forbeholdt Danmark.“

Disse Linjer blev nedskrevet i en Notebog af en yngre Mand, der en smuk Sommerdag sad for sig selv paa Agterdækket af en af de smaa Limfjordsdampere. Ved Siden af ham paa Bænken laa en stor, grøn Botaniserkasse. Han var en høj, mager Mand med mørkt Fuldskæg. Han sad et Øjeblik hensunken i Tanker med Notebogen paa Knæet, saa skrev han videre:

„Den, for hvem et dansk Fjordlandskab skal aabenbare sig i sin fulde Ynde, maa eje et opladt Sind og have uddannet sit Øje til et fintmærkende Instrument. En Smule Vand mellem skovklædte Skrænter eller gulgraa Lerbrinker, broget Kvæg paa Engene, en Stork, et Par skrigende Terner — andet er der ikke! Men hvor er det ikke levende i Sammenligning

med en Bjergegns massive Stenvægge! Det inddrikker Lyset og drager Aande. Det lader sig mætte af Solens Velsignelse som Barnet ved Moderens Bryst. — Det er Middag nu. Henunder Himlen glider hvide Klodeskyer langsomt mod Øst. Deres Skygger bevæger sig over Engene, som om de søgte noget. Et Par Kvier er soppet ud i Vandet og staar dér sammenvoksede med deres Spejlbillede. Forude i det disede Fjerne lyser en solbeskinnet Lerskrænt frem som et Skib for fulde Sejl. I Sydvest gaar en Byge over en Landsby nær Fjordkysten. Kirketagets røde Tegl gløder pragtfuldt mod den tordenblaa Horisont. — Nu kom et Vindstød. Vi er dampet ind i en Bredning. Vandfladen kruses, dens Farve skifter, bliver dybere blaa og koldere. — Se, det er denne det danske Landskabs (og det danske Menneskesinds) yppige Omskiftelighed, dets overdaadige Stemningsrigdom, som fattigere, énstrengede Naturer kalder Karakterløshed." —

Han maatte afbryde. Et støjende Selskab af provinsielle Herrer var kommen op fra Restavrationen og havde anbragt sig ved et Bord, hvor der nu blev dækket op med Kaffe og Kognak. Midtfiguren i den glade Klynge var en ældre Graaskæg, en pluskæbet Bacchus, hvis Øjne glødede af Spiritus. Han sad med en Arm om Halsen paa hver af sine Sidemænd og lo og snakkede ustandselig med en Stemme, der mindede om en Storks Knebren.

Herren med Notebogen og Botaniserkassen forlod sin Plads og gik hen i den anden Ende af Skibet for at være i Fred. Det var den unge Naturforsker Dr. phil. Adam Malling, der nylig havde vakt offenlig Opmærksomhed med en Afhandling om „Stemningslivet hos Insekterne".

Hen paa Eftermiddagen lagde Skibet til ved en Handelsplads, hvor han vilde overnatte for den næste Dag at fortsætte sin Rejse tilfods. Størsteparten af Landboerne blandt Passagererne gik fraborde her, og i Trængselen lagde han ikke Mærke til, at ogsaa den gemytlige Graaskæg var imellem dem. Men

ikke længe efter, at han selv var kommen hen til Gæstgivergaarden og havde faaet et Værelse anvist, hørte han til sin Ærgrelse Mandens Storkeknebren nede fra Skænkestuen, og i det samme raabte Værten op gennem Trappegabet:

„Helene! Er du deroppe? Gør Numer 3 i Stand til Arkitekten."

Hotellets fire Gæsteværelser laa i Husets øvre Etage, to paa hver Side af en tom Dansesal, hvorfra en Trappe førte ned til Forstuen. Da Dr. Malling senere forlod sit Værelse for at se sig lidt om i Omegnen, opdagede han til sin Beroligelse, at der stod Nr. 3 paa Døren til et af Værelserne paa den anden Side af Salen. Han vilde da heldigvis ikke faa den støjende Mand til Nabo.

Efter Solnedgang vendte han tilbage fra sin Udflugt, og idet han passerede Krostuen, hvor Døren til Beværtningslokalerne stod aaben, lød der Sang og Skraalen derinde fra. Den gamle Svirebror sad sammen med Værten og et Par andre Mænd omkring et Bord, der stod fuldt af Flasker. Han var øjensynlig nu uhjælpelig drukken. Med et taabeligt Grin lod han Haanden fare frem og tilbage gennem Luften for at slaa Takt til de andres Sangpræstationer.

Da Dr. Malling var kommen op paa sit Værelse, spurgte han Pigen, der var i Færd med at dække af Sengen:

„Hvem er den Herre, som skal bo paa Numer tre?"

„Det er Hr. Byrum."

„Han er Arkitekt?"

„Ja, det er ham, der har Arbejdet omme ved Bjerre Kirke. Han er ellers fra Aalborg."

„Det er en livlig Mand."

„Ja, han er allestunder saa fuld af Tossestreger. Der er ellers dem, der siger, at han har været paa Galehuset en Overgang."

„Troligt nok."

Dr. Malling indsaa, at det foreløbig vilde være haabløst at

gaa i Seng og forsøge paa at sove. Hans Værelse laa lige over Skænkestuen; Spektaklet dernede fra vilde holde ham vaagen. Han tændte derfor Lys og tog atter Notebogen frem for efter sin Sædvane at nedskrive sine Iagttagelser og Betragtninger *stante pede,* mens de endnu ligesom det nyfødte Barn havde bevaret noget af Moderskødets Varme.

. . . Ved Ellevetiden blev Arkitekten lodset op ad Trappen og bragt tilkøjs under megen Latter og Halløj. Kort efter blev der endelig Ro i Huset, saa Doktoren kunde slukke Lyset og gaa i Seng.

Men mod Sædvane kunde han ikke falde i Søvn. Hans Dag var begyndt Klokken fem om Morgenen, og han var bleven overtræt. Det var desuden en af disse daglyse Midsommernætter, der holder Tankerne vaagne og fylder Stilheden med sære Lyde. Han hørte Bornholmeruret nede i Skænkestuen slaa baade Tolv og Et. Pludselig forekom det ham, at han hørte en Dør gaa ovre paa den anden Side af Salen. Han lyttede en Stund, og nu var han ikke i Tvivl. Ganske tydeligt hørte han Lyden af slæbende Tøfler tilligemed en Stønnen som af et Menneske i Vaande. Det maatte jo være Arkitekten. Han vidste, at det andet Værelse derovre var ubelagt, og at der overhovedet ikke fandtes andre liggende Gæster paa Hotellet.

Tøffellyden nærmede sig hans Dør, standsede saa, hvorefter der et Øjeblik igen blev stille derude. Mennesket stod aabenbart lige udenfor Døren. Han huskede, hvad Pigen havde fortalt om Arkitektens tidligere Ophold paa en Galeanstalt, og han blev ilde tilmode ved at tænke paa, at han vistnok havde glemt at laase Døren, inden han gik i Seng. Uvilkaarlig saa' han sig omkring efter noget at forsvare sig med, dersom dette skulde resultere i et Overfald.

Saa blev der banket ganske sagte paa Døren.

„Hvem dèr?“ raabte han.

Udenfor lød en Klynken.

„Undskyld meget, min Herre! Jeg vilde saa gerne have Lov til at tale med Dem et Øjeblik."

„Men jeg er i Seng. Og det er jo Nat! . . . Hvem er De?"

Der kom ingen Svar. Men Døren gik stille op, og i den graa Dæmring viste Arkitekten sig indenfor Tærsklen. Det vil sige, det var ikke ham selv men et ynkeligt Genfærd af det Menneske, der om Eftermiddagen havde siddet saa hjertensglad paa Dampskibets Dæk med Armene om sine Drikkebrødres Hals, struttende og blussende af Livsfryd. Han havde taget sin Overfrakke udenpaa Natdragten og holdt den sammen over Brystet med begge Hænder. De nøgne Ben rystede under ham; Haar og Skæg strittede omkring hans Hoved, som om han følte sig forfulgt af onde Aander.

Uvilkaarlig vakt til Medlidenhed af det sørgelige Syn spurgte Dr. Malling ham i mildere Tone, hvad han vilde ham.

„De maa ikke være vred, Hr. Doktor. Jeg véd det godt, det er en meget upassende Tid at søge Dem paa . . . men Værten fortalte mig . . . Det er jo Hr. Doktor Vallø, jeg har den Ære at tale med?"

„Malling er mit Navn."

„Om Forladelse . . . Doktor Malling altsaa, De vil ikke tage mig det fortrydeligt op, at jeg beder Dem om at hjælpe mig . . . blot for i Nat. Jeg kan ikke holde det ud længer. Jeg er ved at miste min Forstand."

Med et lidelsesfuldt Udtryk lagde han Haanden over Øjnene som overvældet af frygtelige Erindringer.

„Jeg forstaar Dem ikke," sagde Doktoren. „Hvad skal jeg hjælpe Dem med?"

„Blot jeg kan faa et Par Timers Søvn . . . saa er jeg reddet. De vil nok bevise mig den Godhed at give mig lidt ind og sove paa. Dersom De ikke har noget hos Dem, vil De nok skrive lidt op. Her er jo Apotek i Byen. Men noget kraftigt maa det være . . . blot for i Nat. Jeg skal ikke misbruge Deres Godhed. Det sværger jeg Dem til!"

„Kan De ikke sove?“

„Nej. Jeg bare blunder lidt . . . en Timestid eller saa. Saa vaagner jeg med et Ryk. Det er, ligesom En griber mig her i Struben for at kvæle mig. Og saa kan jeg ikke sove mere, saa dødsens træt jeg ogsaa er.“

„Det gør mig ondt for Dem. Men jeg kan ikke hjælpe. Jeg er ikke Læge.“

Manden stirrede . . . stivnede.

„Er De ikke Læge? . . . Men Gæstgiveren sagde jo . . . Og det staar da ogsaa paa Tavlen.“

„Ja, jeg er nok Doktor, men jeg er ikke Mediciner . . . ikke Læge. Jeg kan derfor ikke give Dem andet Raad, end at De gaar i Seng igen og forsøger med et Glas Vand. Det kan undertiden skaffe Ro.“

Den ulykkelige Nattevandrer sank nu aldeles sammen. Det var, som om det sidste Livshaab var bristet for ham.

„Mange Tak,“ sagde han tonløst og vendte sig mod Døren.

Men idet han vilde gaa, standsede han og førte atter Haanden henover Panden, som om han anstrengte sig for at erindre noget af Vigtighed. Saa vendte han sig igen mod Stuen og sagde:

„Jeg maa gøre Dem en Undskyldning. Men De tilgiver vel nok et fortvivlet Menneske, der vilde søge Lindring. Jeg ønsker Dem Godnat.“

Da han var gaaet, blev Dr. Malling lidt betænkelig. Han var ikke helt rolig ved at lade det forstyrrede Menneske være alene. Men nu hørte han ham sjokke paa sine Slæber ned ad Trappen, og lidt efter lød et heftigt Mundhuggeri nede i Skænkestuen. Han genkendte Værtens Stemme og hørte Klirren af Glas.

Saa forstod han, at hans Indblanding vilde være frugtesløs. Han stod op og laasede sin Dør. Og da der igen var bleven stille i Huset, faldt han omsider i Søvn. —

Om Morgenen vaagnede han ved, at Solen skar ham i Øj-

nene trods det nedrullede Gardin. Han sprang ud af Sengen, og efter at have overskyllet sig baade udvendig og indvendig med brøndkoldt Vand, satte han sig til at skrive nogle Linjer hjem. Det var blevet ham en Vane at begynde Dagen med at skrive til sin Mor eller Søster, naar han var borte fra dem. De to var de eneste Mennesker, han følte sig inderlig knyttet til. Han var hverken gift eller forlovet, havde aldrig været det og ønskede heller ikke at blive det, skønt han nærmede sig de Tredive.

Sin Far, den ansete københavnske Læge Etatsraad Malling, kendte han kun af Udseende. Allerede da han var Dreng, blev Forældrene skilte, og dette Forhold havde paavirket hans Følelsesliv og tidligt vakt Tanker hos ham, der plejer at tilhøre den modnere Alder. Ogsaa hans Ansvarsfølelse var bleven skærpet, som Forholdet overhovedet havde udviklet og særpræget ham paa en Maade, der gjorde ham til en Fremmed blandt Tidens sorgløse unge Mænd.

Da han havde sluttet sit Brev, gik han ned i Skænkestuen for at drikke Kaffe. Værten kom hen til ham og hilste Godmorgen, og Dr. Malling greb Lejligheden til at spørge om, hvordan det stod til med Herren paa Numer tre.

„Gud forbarme sig! Han har da ikke forstyrret Dem i Nattesøvnen?“

„Har han ikke talt om det?“

„Nej, Hr. Byrum er aldrig meget snakkendes om Morningen. Men jeg véd jo, at han tosser om ved Nattetid ligesom et Spøgelse, — han kan ikke sove, siger han. Vi har flere Gange haft Ulejlighed med Gæster, som han har vaagnet. — Kanske Herren har hørt ham i Nat. Han var jo hernede og fik sig et Par Gammelrommere. Han var ligegodt klejn, saa jeg nænnede ikke at sige nej.“

„Kom han saa til at sove?“

„Jeg véd saamænd ikke. Han fik Lov til at lægge sig her paa Sofaen. — For Resten sad han nylig derhenne og spiste

Frokost, inden han kørte til Bjerre, og da var han helt godt tilpas."

„Er han gift?" spurgte Dr. Malling uvilkaarligt.

„Byrum?"

Med en af de bratte Overgange i Væsen og Optræden, der er almindelig hos den Slags Folk, kastede Værten sig grinende ned paa en Stol ved Doktorens Bord.

„Nej, det har Fanneme aldrig ligget for hans Stemme. Men han har ligegodt ikke forsømt Damerne. I sine unge Dage var han rigtig, hvad man kalder for en Skørtesvend. Det er vel nok det, der nu gnaver paa Nerverne. Jo, Byrum, han havde lige, hvad Fruentimmerne ikke kan staa for, som man siger, baade Bentøj og Snakketøj."

„Vil De være saa god at give mig min Regning," afbrød Dr. Malling nu hans Snak.

„Vil Herren allerede rejse?"

„Ja," svarede han kort.

En Timestid senere gik han med sin Botaniserkasse paa Ryggen ad en Sti gennem en mandshøj Rugmark fuld af Valmuer og Kornblomster; og her glemte han Nattens triste Oplevelse over Glæden ved igen at have en dejlig lang Feriedag foran sig med Sommersol, Blomsterduft og Lærkesang.

II

Det var blevet Efteraar med Slud og Storm og denne uhyggelige Skorstenstuden, der i mørke Nætter vækker Forestillinger om Skibbrud og bølgeomtumlede Lig. Paa den tusindstrengede Telefontraads-Harpe, der var spændt over Københavns Tage, spillede Vestenvinden sine Koraler. Om Dagen overdøvedes de af Vognrummelen og Menneskespektaklet; men naar Kafeernes sidste Gæster ud paa Natten drev hjemad

gennem de stille Gader, standsede de og lyttede til denne mystiske Musik, der fo'r hen i den mørke Nat som Sang af vilde Svaner. —

Fru Laura Malling sad en Aften ved Klaveret og spillede sammen med sine to Børn. Datteren, Ingeborg, stod tilhøjre for hende med en Violin under Hagen. Tilvenstre sad Sønnen — Doktoren — og strøg en Violoncel. Der var ikke andet Lys i Stuen end det, som kom fra Klaverets to smaa Lamper — én paa hver Side af det opslaaede Nodehefte. Det store Rum laa i Halvmørke, kun gennemskinnet af Sofaens og Stolenes karmosinrøde Damaskbetræk og af Forgyldningen paa Væggenes Malerirammer.

Fru Malling var en graahaaret Dame paa et halvt Hundrede Aar, ikke særlig høj og ikke fyldig, men alligevel med noget ualmindelig storladent og kraftfuldt over sin Person. I hendes Holdning og Ansigtsprofil var der noget, der mindede om en Racehest, og Ligheden gik igen hos Datteren, en fintbygget Brunette med denne matgyldne Hudfarve uden Rødme, der er den virkelige Sundheds Kendemærke. Hun saa' ud til at være atten Aar, men var i Virkeligheden toogtyve, havde en slank Hals og brune, sjælfulde Øjne. Hendes bølgede Haar laa frit tilbagestrøget fra Panden og var — ligesom Moderens graa Manke — kort afklippet i Nakken, hvad der bidrog til at give hende et saa ungdommeligt, halvt drengeagtigt Udseende. Som hun stod der med Violinen til Kinden, Hovedet lidt paa Siden, mindede hun om en slanklemmet, florentinsk Yngling paa et Renaissancemaleri.

Midt under Spillet lod Moderen Hænderne synke ned i Skødet.

„Nej, Adam, du er aldeles umulig i Dag! Du maa have Hovedet fuldt af dine Myrer og Fluer. Du taber jo hveranden Node, Barn!"

„Barnet" saa' betuttet ud og mumlede nogle undskyldende Ord i sit mørke Skæg.

„Lad os tage det hele forfra," sagde hun. „Ingeborg — prøv din G-Streng."

Hun slog med Langfingeren en Tone an paa Klaveret.

„Godt. Altsaa — er I færdige? — en, to . . ."

I dette Øjeblik ringede Forstueklokken.

„Hvem kan komme nu? Saa sent!"

„Det er Schmidt," sagde Adam ærgerlig, da der var bleven lukket op og en Mandsstemme hørtes derude fra. Samtidig skottede han til Søsteren, der pludselig havde faaet Rødt paa Kinderne.

„Saa holder vi op," sagde Fru Malling paa sin afgørende Maade og slog Nodeheftet i.

„Hvorfor dog?" udbrød Adam. „Schmidt kan jo sætte sig hen med en Bog, til vi bliver færdig."

„Du véd jo, at din Ven ikke bryder sig om Musik. Og hvorfor tvinge ham til at forstille sig?"

Men Adams Mine vedblev at være fortrædelig. Han hilste køligt paa Hr. Schmidt, skønt denne var hans gamle Ven fra Skoleaarene og en stadig Gæst der i Huset. Loftskronen og Stuens andre Lamper blev tændt, og man tog Plads omkring det store runde Bord foran Sofaen — Damerne med Haandarbejde.

Det var nu ikke svært at se, at Gæsten og Husets Datter befandt sig paa det Stadium af Forelskelse, der kan være pinefuldt nok for Vedkommende selv, men hvor de gerne er allermest indtagende for Omgivelserne. Der kan hvile en uimodstaaelig Fortryllelse over et saadant Par, der endnu omgaaes som Fremmede, skønt de allerede tilhører hinanden med Sjæl og Sind. Endog Hr. Schmidts uskønne Person forlenedes med Ynde. Hans Ansigtstræk havde det forklarede Udtryk, en forelsket Mand faar, forinden Ordet er sagt og Kysset har bekræftet og Kærlighedens luftige Drømmeslot har antaget fast Form som en fire Værelsers Lejlighed med W. C. og andre moderne Bekvemmeligheder.

Fru Malling gjorde sig Umage for at lade som ingenting, hvorimod Adams Væsen blev mere og mere bryskt og uroligt. De to unge Mænds Venskab havde trods deres Karakterers Forskelligartethed staaet sin Prøve gennem mange Aar; men fra det Øjeblik, det gik op for Adam, at Vennen havde forelsket sig i hans Søster, og at det trak sammen til en Forlovelse, havde hans Følelser for ham totalt forandret sig. Hans Syn paa ham blev med ét et andet. Visse uheldige Sider af Vennens Karakter, som han tidligere havde kunnet lukke Øjnene for, visse Sædvaner og Tilbøjeligheder, som — netop fordi de var hans egne saa ulig — havde virket ansporende i Venskabet, fik ved Udsigten til en Familieforbindelse en helt anden og alvorligere Betydning for ham.

Adam elskede sin Søster og hun ham med større Inderhed, end det er almindeligt hos Søskende. De særegne Forhold, hvorunder de var vokset op, deres Stilling som faderløse og den Følelse af Skam derover, som de først sent fik frigjort sig for, havde bidraget til at knytte dem saa tæt sammen. Allerede i en tidlig Alder havde Adam følt sig som Søsterens naturlige Værge. Hun var fem-seks Aar yngre end han, var kun et lille Barn, da Forældrene blev skilt. Hun havde knap nok bevaret noget Minde om Faderen, endsige om de Kampe mellem Forældrene, der førte til den endelige Skilsmisse. Der havde, siden hun var lille, kun raadet én Vilje her i Hjemmet. Derfor havde hun udviklet sig saa harmonisk og faaet den overlegne Ro, den sunde Ligevægt i sit Sind, der bevarede hende ung og glad og frisk midt i al Byens Sladder og Virvar.

Den Tanke, at Søsteren engang vilde gifte sig, havde han jo maattet forlige sig med; men at det skulde blive Schmidt, hun valgte, havde han aldrig tænkt sig. Hun havde saa ofte gjort sig lystig over hans Ydre. Desuden var han Læge, og den Stand havde hun altid set ned paa, fordi hun aldrig for Alvor havde haft dens Hjælp behov. Paa sin overgivne Maade havde hun en Gang sagt, at hun fandt det en underlig Levevej

for et Mandfolk at gaa omkring og kigge Folk paa Tungen og andre Steder. At Schmidt gjorde en vis Lykke i Selskabslivet, livlig og snaksom, som han var, fuld af københavnske Historier og pudsige Anekdoter, det var til at forstaa. Men hos Ingeborg! — Han begreb det ikke.

Efter Aftensbordet gik de to Venner som sædvanlig op paa Adams Værelser, der laa for sig selv i en Kvistetage. Skønt Adam ikke selv røg Tobak, bad han Vennen tænde sin Pibe, og Pigen bragte en Bakke med Vermouth og Sodavand.

Det varede dog længe, før der kom en Samtale i Gang. Schmidt, der anede Grunden til Vennens forandrede Væsen overfor ham, lod som altid Munden løbe; men Adam var af den Slags Mennesker, der kunde tie . . . tie ubarmhjertigt . . . tie, saa den mest løsslupne Passiar tilsidst blev overdøvet af hans Tavshed.

„Du er nok flittig," sagde Schmidt med et Blik hen paa Skrivebordet, hvor der laa opslaaede Bøger og Billedværker foruden et allerede anseligt Manuskript. „Er det igen Tanglopperne og Vandkalvenes Elskovsforhold, du fordyber dig i?"

„Det er Parringsvalget i det hele," svarede Adam. „Ogsaa Menneskets."

Det sidste Ord blev udslynget som en Pil. Men Vennen søgte Beskyttelse bag et nyt Spørgsmaal om hans Arbejde. Han sagde, at det saa' ud til at blive et større Værk denne Gang.

„Det er, som man tager det," sagde Adam. „I Forhold til Emnets Omfang er det ikke stort. Men jeg har dog i Sinde at gøre en selvstændig Bog ud af det."

„Er det næsvist at spørge, hvad Barnet skal hedde?"

„Jeg har tænkt paa at kalde Bogen „Det ideale Hjem"."

„Død og Pine! Det lyder jo næsten som Titlen paa en Roman."

„Den er heller ikke ment som et rent videnskabeligt Arbejde. Det er min Hensigt at belyse Forplantningsinstinktet

ved en Eksempelsamling fra Naturlivet, men stadig med Mennesket *in mente*. Det synes mig i det hele taget, at man ikke indtrængende nok kan opfordre giftelystne Personer til at se sig i Spejl og raadspørge Naturlovene, før de gaar hen og gør en Ulykke paa sig selv — og andre."

Blodet steg Vennen til Kinderne. Han drak hastig af sit Glas og sagde:

„Jeg forstaar dig! Det er din gamle Kæphest, du har trukket ud af Stalden. Men sig mig — tror du ikke, at du i dit Syn paa Ægteskabet lader dig for meget paavirke af de særegne Forhold, du er vokset op under. Vi har jo talt om det før. Er du ikke lidt for tilbøjelig til at tillægge dine private Oplevelser for stor Almengyldighed?"

„Du tager fejl — baade i dine Forudsætninger og i Konklusionen. Jeg forsøger ganske vist at popularisere mine Erfaringer, men jeg er Videnskabsmand og tillader mig ikke at have „private" Meninger om den Slags Ting. Forøvrigt beror det paa en Misforstaaelse af dig, naar du — som det lader — ser Grunden til mine Forældres Skilsmisse i Troskabsbrud fra min Fars Side. Jeg gjorde det en Gang selv; men nu véd jeg, at deres Ægteskab i den Henseende var lydeløst, og at min Mors Kærlighed forblev ukrænket til det sidste."

„Men din Far giftede sig dog igen."

„Med sin Husholderske ja — og efter seks Aars Forløb. Det lyder maaske underligt, men jeg er overbevist om, at Mor og Far holder af hinanden endnu den Dag idag."

„Men — ja, undskyld, jeg spørger — hvad var der da egenlig i Vejen?"

„Netop det, at de holdt af hinanden — tænker jeg."

„Kære Ven! Nu er du mig for dybsindig. Kunde du ikke for en Gangs Skyld afpasse dine Ord efter en jævnere Mands Opfattelsesevne?"

„Jeg mener, at dersom mine Forældre havde næret den Ligegyldighed for hinanden, der bevarer Freden i saa mange ægte-

skabelige Hjem, havde de rimeligvis endnu levet tilfredse ved hinandens Side. Nu var de tilmed begge to stærke Personligheder, hver med sine meget udprægede Slægtsejendommeligheder, — og det er jo det særlig tragiske ved Ægteskabet, den store, ubodelige Modsigelse i dette bedrøvelige Menneskepaahit, at det dræber Kærlighedslykken dèr, hvor der tilsyneladende er de rigeste Udviklingsmuligheder for den. Kan man tænke sig noget mere haabløst?"

„Men hvad Pokker vil du da have, at et Par Mennesker skal gøre, naar de nu har været saa uheldige at gaa hen og forelske sig i hinanden?"

„Lad dem elske! Lad dem i Nødsfald ogsaa gifte sig, dersom de mangler Mod eller Lyst til at sætte sig op mod Skik og Brug. Men lad dem vogte sig for at rykke hinanden op af den Jordbund, hvori de er vokset, — i den Tro, at de kan slaa Rødder i en ny. Lad dem ikke leve sig ind i den Indbildning, at de vil være i Stand til at grunde et Hjem sammen. Den Drøm har kostet Millioner af Mennesker deres Livslykke."

Schmidt sad nogen Tid tavs og saa' paa Røgen fra sin Pibe, mens der over hans plumpe Ansigtstræk bredte sig som et Genskin af det Forklarelsens Skær, der havde hvilet over dem nede i Dagligstuen.

„Man kan mærke, du aldrig har været forelsket," sagde han tilsidst.

„Hvad véd du om det?"

„Jeg siger, man kan mærke det. Ellers vilde du selv føle, hvor urimelig din Tale er. Du ser nu Forholdet mellem Kønnene udelukkende fra Zoologens Standpunkt, opfatter Kærligheden som et rent Parringsvalg. Men det er dog ikke alene for Sovekammerets Skyld, man gifter sig og sætter Bo. Det er netop mest af Trang til at skabe et Hjem sammen med den, man holder af. Som der staar i Visen:

„Hvor Kærlighed bygger,
to Sjæle bliver èn."

„Det er jo bare Talemaader. Legemlige og aandelige Modsætninger tiltrækker hinanden, og Forelskelsens Hede vokser med Forskellen — det er en gammel Erfaringssætning. Det er Naturen, der paa den Maade forhindrer en altfor ensidig Udvikling. Men ved Ægteskabet vendes denne Forsynlighed om til at blive Menneskets Fordærv. Hvad er det, der sker, naar Folk gifter sig? Dèr flytter to hinanden ret fremmede og i de fleste Tilfælde ganske uensartede Personer sammen i nogle Værelser og slæber med sig hver sin Bagage af Familjeejendommeligheder og Slægtstraditioner som Grundlag for et Hjem. Efter en Uges Forløb begynder den uundgaaelige Tvekamp mellem Individualiteterne, og den slutter ikke, før den svageste Part er bukket under, eller Samlivet sprængt. — Husker du Bjørnsons lille Skuespil „De Nygifte". Ægteskabets Problem er her sat rigtig nok op; men Digteren har uheldigvis slet ikke forstaaet sine Personer, endsige loddet Dybden af den Konflikt, han har rejst imellem dem. Han har ikke haft nogen Anelse om de Følelser, der — ganske vist uklart, tildels udenfor Bevidstheden men med instinktiv Styrke — bevæger sig i den unge, nygifte Frue, der elsker sin Mand oprigtigt og ømt men alligevel vægrer sig ved at forlade Barndomshjemmet og tilsidst maa føres derfra med List og Magt. Han har kun kunnet se Forkælelse og Pjank og Unatur i det, som netop er et Naturudbrud fra Sjæledybet, en uvilkaarlig, urmenneskelig Protest mod en Opfattelse af Kønsforbindelsen, der stammer fra den Tid, da Kvinderne solgtes som Kvæg og tilsloges den højstbydende. Men det var det, Digteren skulde have ladet sin brutale Ægtemand indse, . . . og som ogsaa andre Mænd kan have godt af at tænke alvorligt over, naar de gaar omkring med Giftermaalsplaner."

Schmidt fandt det nu bedst at slutte af. Der kom dog ikke

noget ud af at fortsætte Samtalen. Han løftede sit Glas og sagde:

„Ja ja, Adam! Du er ganske vist Videnskabsmand, belønnet med en Guldmedalje. Men du er sandt for Dyden ogsaa en uforbederlig Fantast. Skaal!“

III

Dr. Schmidt var Søn af titulær Professor, forhenværende Skolebestyrer Claudius Schmidt, bekendt som Forfatter af en Række Skolebøger og forskellige folkelige Skrifter om Verdenshistoriens store Personligheder. Ogsaa paa Grund af sit Ydre hørte han til Københavns kendte Skikkelser. Den lille lavbenede Mand, hvis røde Ansigt laa begravet i et strittende Haar og Skæg som en Høne i en Rede, bevægede sig tungt henad Fortovet og udstraalede en Selvfølelse, der tildrog sig Folks Opmærksomhed.

Han boede i en Villa ude paa Frederiksberg og levede et lykkeligt Familjeliv sammen med sin Hustru — født v. Rosen — og to ugifte Døtre. Han var et Hjemmemenneske, og naar han sad mellem sine høje Reoler i Studereværelset, stod Døren som oftest aaben til Nabostuen, hvor hans Kone og Døtrene opholdt sig. Man paastod, at han aldrig arbejdede bedre, end naar han vidste dem i sin Nærhed. Han havde ogsaa en anden Fordel deraf. Han kunde altid hidkalde en af dem, naar han i sin store Magelighed havde Brug for en Haandsrækning, enten det nu var for at faa fyldt en Skuffe Koks i Kakkelovnen eller rullet et Gardin ned for Solen eller hentet en Bog fra en af Reolerne. I sidste Tilfælde var det altid den yngste Datter, den 23-aarige Emma, der blev raabt paa. Hun havde taget Studentereksamen og var i det hele bleven afrettet til at gaa Faderen tilhaande i hans Arbejde. Den ældste Datter, Petrea, der var lidt sygelig, opholdt sig mest paa sit Værelse, beskæf-

tiget med at stoppe og lappe for hele Familjen. Men hvem det nu var, der i Øjeblikket hjalp ham, vedkommende blev altid bagefter kaldt hen til hans Lænestol for at modtage Belønningen i Form af et saftigt Kys.

Professorinden var en allerede hvidhaaret Dame, der paa Grund af Tunghørighed havde svært ved at deltage i Samtale. Det hed sig gerne om hende, at hun „ikke var videre begavet". Uendelig blid og stille gik hun ganske op i Husførelsen og navnlig i Omsorgen for sin Mand. Det var ikke usandt, hvad Familjens Venner altid sagde om deres Samliv, at det var en ægteskabelig Idyl, som man sjelden saa' Mage til. — Der var dog en bestemt Tid af Dagen, da selv de Nærmeste helst holdt sig paa Afstand. Som saa mange Bogmennesker, der elsker deres Lænestol, led Professoren af Fordøjelsesbesværligheder, og forinden Resultatet af, hvad han kaldte „sin Morgenandagt" forelaa, var Stemningen i Huset lidt trykket. Naar han forsvandt ind i det lille Lønkammer ved Siden af Køkkengangen, oppebiede Professorinden altid med beklemt Hjerte hans Tilbagekomst. Det var vel næsten de Øjeblikke i deres trediveaarige Ægteskab, der havde været rigest paa Sindsbevægelse. Hun kunde smile uendelig lykkeligt, naar han kom tilbage med en Nynnen og hængte sin Pibe op paa Brættet over Tobaksbordet med et eller andet klassisk Citat som: „Nu est du skrinlagt, Hakon Jarl!" eller med sit Ynglingsrim:

Saltet Sild og gammel Ost
fejer Maven ud med en Kost.

Vendte han derimod tilbage med fortrædelig Mine og Sved paa Panden, kom hele Huset i Bevægelse. Der skulde varmes Vand eller koges Havresuppe, og Professorinden maatte egenhændig hjælpe ham til Forløsning. —

En saadan Dag, mens Professoren vel tildækket hvilede ud

paa Chaiselonguen, fik de Besøg af Sønnen Fredrik. Den unge Læge boede ikke hjemme. Han havde inde i Byen indrettet sig, hvad han kaldte „en Klinik“, et Par Værelser, hvor han forgæves sad og ventede paa Patienter.

Han kom for at meddele Forældrene sin Forlovelse med Ingeborg Malling. Da Professoren hørte Nyheden, sprang han straks op af Sofaen og omfavnede Sønnen.

„Men hvor er Pigebarnet henne? Hvorfor har du hende ikke med?“

„Tys, tys, kære Far! Hun véd slet ikke af, at jeg er taget herud. Det skete jo først i Aftes, og egenlig skulde det være en Hemmelighed, indtil vi har faaet Forlovelseskortene trykt. Men jeg kunde ikke lade være med at tage herud og fortælle Jer det. Jeg vidste, I vilde blive glade.“

Nu blev Søstrene hentet ind for at lykønske. Den yngste, der var Faderen op ad Dage, lille og lavbenet, med den brede Næse højnet af en Lorgnet, trængte straks ind paa Broderen med hele sit Væsens Drøjhed for at faa at vide, hvordan det var sket, om han havde friet skriftligt eller mundtligt, og hvad Ingeborg havde svaret. For ikke at lokkes til at røbe mere, end han mente at kunne forsvare, rev han sig tilsidst løs og sagde Farvel.

„Og hils din lille Hjertetyv tusinde Gange fra os!“ raabte Faderen efter ham. „Sig hende, at vi alle længes efter at omfavne hende!“

Den ældste Søster, den svagelige Petrea, fulgte ham ud. Hun var som sin Mor en stille, indadvendt Natur og havde hidtil ingenting sagt. Men da hun nu befandt sig ene med Broderen ude i Forstuen, tog hun hans Haand og holdt den fast med begge sine.

„Lad ogsaa mig ønske dig til Lykke, kære Fredrik. Gid Vorherre vil lægge sin Velsignelse i dit Valg!“

„Tak, Petrea!“ svarede han overbærende. „Det gør han nok.“

„Og hils nu din Forlovede rigtig, rigtig mange Gange. Sig hende —."

„Tak, Tak ... Men jeg har travlt, Petrea!"

„Sig hende, kære Fredrik, — —."

Men han vristede sin Haand løs, og den stakkels Pige, der havde arvet sin Mors Tunghørighed og sin Fars slette Fordøjelse, gik stille tilbage til sit Kammer for i Ensomhed at samle Tankerne om det store, der var sket.

Professoren og Professorinden sad Resten af Formiddagen for lukkede Døre inde i Studereværelset og drøftede Begivenheden. Professoren var meget tilfreds med Partiet. Han vidste, at Fru Malling var ret formuende. Og — som han sagde til sin Kone:

„Fredrik er ingen god Økonom, og vi vil desværre ikke kunne efterlade ham noget nævneværdigt. Det er derfor overordentlig betryggende baade for ham og for os, at han faar en velhavende Svigermor — og det saa meget mere som Petrea efter al Sandsynlighed vil komme til at trænge til Hjælp, naar vi falder fra. Fra den unge Piges Far vil der vel ogsaa en Gang kunne ventes en betydelig Arvelod. Etatsraad Malling er vist en Mand med store Indtægter."

Ved Middagsmaaltidet, hvor Professoren i Dagens Anledning spenderede en Flaske Vin, drejede Samtalen sig udelukkende om Forlovelsen.

„Sig mig, Emma," sagde han til den yngste Datter, „du kender jo lidt til Fredriks tilkommende Svigermor. Hvordan er det ... hun er lidt sygelig. Ikke sandt?"

„Fru Malling? Det véd jeg ikke af."

„Det forekommer mig, Fredrik har sagt noget om, at hun lider af et ret fremskredent Hjerteonde."

„Det har jeg aldrig hørt. Hun ser da ud som Sundheden selv."

„Naa, gør hun det," sagde han med noget skuffet i Tonen. „Ja, saa har Rygtet vel overdrevet." —

Samme Dags Aften fik den nyforlovede unge Læge Besøg af sin forhenværende Ven og tilkommende Svoger. Ved at se ham, blev han straks klar over, at Adam ikke kom for at lykønske. Hans Ansigtsudtryk var alvorligt, og han gav ikke Haanden.

„Ingeborg har nok allerede fortalt dig, hvad der er sket," sagde Schmidt, da de var kommen til Sæde.

„Ja. — Men jeg haaber oprigtig, at det maa være en Sag, der bliver mellem jer to. Den vedkommer jo heller ikke andre. Det har jeg ogsaa sagt til Ingeborg."

„Naa ja — med dine Anskuelser om Forlovelse og Giftermaal kan du naturligvis ikke se anderledes paa Sagen. Det har jeg været forberedt paa. Men det maa dog være dig lidt af en Trøst, synes jeg, at Ægteskabet som Institution ikke er fra igaar men har nogle Tusinde Aar paa Bagen. Den kan da ikke være saa aldeles i Uoverensstemmelse med den menneskelige Natur, som du paastaar."

„Det er en tarvelig Trøst. Og ovenikøbet hviler den paa en Misforstaaelse. I sin nuværende Form, med Erotiken som *primus motor,* er Ægteskabet ikke gammelt. Oprindelig stiftedes det jo paa rent praktisk Grundlag, saadan som det endnu sker blandt vore Bønder, — til Held for Slægten."

„Nej, hør nu, Adam! Skal vi nu til at forherlige Fornuftpartierne!"

„Jeg foretrækker dem i hvert Fald for de ufornuftige . . . og især for de moderneste med Ægtepagt og Særformue og alle de andre Kunster, hvormed Lovgiverne har søgt at holde Liv i Institutionen uden at forstaa, at de netop derved har skaaret Hjertet ud af Brystet paa den."

„Men noget maa dog saa erstatte den. Folk skal vel ikke henvises til Gaden med deres Forelskelse — ligesom Hundene."

„Lad Bruden blive hjemme hos sin Mor og sine Søskende. Saa kan hun forresten knytte erotiske Kammeratskaber efter

Forgodtbefindende, hemmeligt eller aabenlyst, for Livet eller for en Aften, men i alle Tilfælde uden andet Fællesskab med Vedkommende end det, der er nødvendigt for Elskovsforholdet."

„Ja — nu husker jeg det! Det er din gamle Yndlingsvise. Maa jeg blot gøre dig et Spørgsmaal. Dersom de nu faar Børn?"

„De? . . . Hvilke de?"

„De to, der elsker hinanden og gifter sig men ikke maa have Hjem sammen. For Verden skal vel ikke affolkes?"

„Det er dog vel kun den ene af Parterne, der kan faa Børn. Mandens Andel i den Begivenhed er i denne Forbindelse uden Betydning. Den kan i hvert Fald ikke retfærdiggøre noget Krav paa Medejendomsret til Barnet."

„Men han skal dog forsørge det, — i det mindste bidrage til dets Underhold og Opdragelse."

„Aldeles ikke! Barnet tilhører udelukkende Moderens Hjem og forsørges af Slægten. Faderen er en ganske ligegyldig Person, som slet ikke behøver at kendes, hverken af Barnet eller Familjen. Du forstaar altsaa, at det under alle Forhold er ganske overflødigt for Ingeborg og dig at publicere jeres Forbindelse."

Schmidt lo lidt genert.

„Ja, jeg kender igen dine Paradokser! Men véd du hvad, jeg synes det maa være en mærkelig Far, der saadan lader sig gøre til Nul og Nix og Ingenting. Og har du rigtig tænkt paa, hvad Familjen vil sige til at faa en Flok fremmede Unger at forsørge, hvis Oprindelse den ikke véd det mindste om. Du maa tilgive mig, kære Ven, men jeg kan ikke tage dig alvorlig i dette her Kapitel."

Adam havde ladet ham tale ud. Som den, der selv nøje overvejede sine Ord og ikke holdt af Afbrydelser, lod han overhovedet altid Folk tale ud. Nu fortsatte han roligt og saglig overtalende:

„Jeg vil gøre dig opmærksom paa, at Faderfølelsen som Instinkt ikke anerkendes af Videnskaben. Noget helt andet er det Ømhedsforhold, der naturligt opstaar mellem en Mand og de Børn, som gives ind under hans Forsorg. Men i det Forhold spiller Faderbevidstheden absolut ingen Rolle. Føles det undertiden anderledes, beror det paa et Selvbedrag. I den oprindelige Familje, f. Eks. endnu hos mange vilde Stammer, viser Høvdingen, Klanføreren, den samme Omhu for alle Børnene, skønt han véd, at han i Almindelighed kun kan være Far til Kvindernes Førstefødte. Jeg skulde næsten tro — men det lyder velsagtens ogsaa som et Paradoks i dine Ører — jeg skulde tro, at en Mand i mange Tilfælde vil have lettere ved at bevare en uforplumret Kærlighed til sine Søstres Børn end til sine egne. De sidste kan maaske ofte minde ham om Øjeblikke, han har faaet Grund til at fortryde. I det hele taget! Et Hjem af virkelig blodsbeslægtede, et Hjem, der er bygget op, ikke paa noget saa flygtigt, saa let fordampeligt, som en Elskovsrus, men paa Slægtsfølelsen, der er den dybeste og varigste af alle, — et saadant Søskendehjem kan virkelig blive det fredede „Familjeskød“, som vi midt i Livets Tummel alle har Trang til. Naturligvis kan der ogsaa opstaa Misstemning mellem Søskende; men det betyder saa lidt i Sammenligning med Ægtefolks oprivende og ydmygende Kampe, hvor Parterne til deres egen Beskæmmelse stadig paany overlistes af den erotiske Drift. Og nu Børnene, som Folk altid taler saa bekymret om, naar Forældrene skilles. For dem vil et Søskendehjem — sammenlignet med det ægteskabelige — være et sandt Paradis. Hvor uroligt en Kvinde end bliver omtumlet paa Kærlighedens vilde Hav, vil hendes Børn kunne leve i fuldt betrygget Fred i det uomskiftelige Familjeskød. Ikke en Stol behøver at flyttes, om hun saa tyve Gange skifter Elsker. Ikke et Menneske behøver at vide det. Det skulde du dog tænke lidt over.“

„Kære Ven — du forudsætter nu altid den samme Gemytternes Uoverensstemmelse i alle Ægteskaber. Men det er dog virkelig en kolossal Overdrivelse. Maa jeg blot erindre dig om mine egne to Gamle derhjemme. De har nu været gift i over tredive Aar, og du vil vel ikke nægte, at de endnu lever som et Par Turtelduer?“

Adam svarede ikke. Han havde aldrig følt sig tiltalt af Vennens Familje, og navnlig var Professoren ham en Vederstyggelighed. Den eneste, han havde noget tilovers for, var Professorinden. Han vidste om hende, at hun var fra en Provinsby og i sin Ungdom havde været meget eftertragtet paa Grund af sin Skønhed. Men det Skygge-Liv, hun med Tilfredshed førte ved sin Mands Side, havde efterhaanden lagt hendes naturfødte Jeg øde. Der var efter hans Mening ikke andet tilbage af hendes oprindelige Natur end Provinsdamens Stolthed over at være bleven Professorinde. Med sit altid lige blide Smil og sine upersonlige Talemaader havde hun altid vakt Uhygge hos ham. Ogsaa i hendes Ydre var der noget udslukt eller afsjælet. Med sit sølvhvide Haar og sit tomme Blik lignede hun mere en „Gejst“ end et levende Menneske. Og som denne Kvindes Lod skulde nu ogsaa Ingeborgs blive! Den Schmidtske Familjeaand vilde vampyragtigt omspænde og udsuge hende. Han kendte sin lille Søster indtil Bunden af hendes Hjerte. Trods sit kække, lidt kølige Væsen var hun tillidsfuld som et Barn og troskyldig i sin Hengivelse, mens Fredrik Schmidt var sin Far op ad Dage, beregnende og egenkærlig, en haardkogt Filister. —

To Dage efter stod Forlovelsesgildet hos Fru Malling. I sin Glæde over Forbindelsen modtog hun sine Gæster paa festligste Maade. Synet af de to unges Forelskelse havde faaet hende til at glemme egne Erfaringer. Hendes Kvindesind modstod ikke den erotiske Atmosfære, der pludselig bølgede gennem hendes Stuer som en vaarlig Blom-

steraande. Anderledes med Adam. Han gik i disse Dage omkring som en syg Mand. Ingeborg tilgav han for hendes Ungdoms Skyld; men han følte sig skammelig forraadt af Moderen. Hun paa sin Side gjorde sig lidt lystig over hans mørke Miner og anklagende Tavshed. Han havde endogsaa talt om at rejse bort for ikke at være tilstede ved denne „Familjefest", hvor man med Blomster og Skaaltaler fejrede Hjemmets tilstundende Undergang.

Dets Opløsning var i hans Øjne allerede begyndt. Naar han saa Moderen sidde dér ved Middagsbordet og være saa overstrømmende elskværdig mod disse hende i Virkeligheden ganske fremmede Mennesker og allerede drikke Dus med Fredrik og kalde ham sin kære Svigersøn, saa kendte han hende ikke igen, — hun, som ellers var saa tilbageholdende og unddrog sig al Familiaritet. Og Ingeborg! Stakkels Ingeborg! Med Oprør i Sindet var han Vidne til, hvordan hun, der kun ved højtidelige Lejligheder kyssede Moderen og aldrig nogensinde ham, nu gav baade Kind og Mund til Pris for hele den Schmidtske Familje, af hvilke de unge syntes at have arvet Faderens Kælenskab.

Efter Bordet gik man tilbage til Dagligstuen for at drikke Kaffe; og ved denne Sceneændring — bort fra det festdækkede Bord med dets Blomster og stærke Lys ind til Dagligstuens slørbehængte Lamper — afsvaledes Stemningen kendelig. I den dæmpede Belysning viste det sig vanskeligere at vedligeholde den kunstigt opildnede Slægtskabsfølelse. Professoren og hans Damer følte sig ikke rigtig hjemme i Fru Mallings Stuer, der var saa forskellig fra deres egne. Hvad der udmærkede Professorhjemmet var den Mængde Tryksager, der altid hobedes op der og oversvømmede Borde og Stole. Der var hos Familjens samtlige Medlemmer opelsket en Lidenskab for at læse. Professoren selv bladede sig daglig gennem et Par Bind, foruden at han læste tre-fire Aviser; og naar Frk. Emma hørte om en udkommen Bog, havde hun

ingen Ro paa sig, før hun i det mindste fik den gennemsnust ved en Boghandlerdisk. Fru Mallings Dagligstue, hvor der ikke var en Bog, endsige en Avis at faa fat i, syntes dem derfor et trøstesløst Øde.

Imidlertid følte Professoren Trang til efter sin Sædvane at blunde lidt efter Maaltidet, og for at faa Lejlighed dertil fandt han paa at spørge Fru Malling, om hun og hendes Børn ikke vilde glæde Selskabet ved at spille lidt. Han havde, som han sagde, „hørt saa meget fordelagtigt om deres Tonekunst".

Fru Malling vidste godt, at Schmidts ikke havde Forstand paa Musik; men hun var en ærekær Værtinde, og der havde allerede et Par Gange været ret lange og pinlige Pavser i Underholdningen. Ogsaa Adams demonstrative Holdning gjorde hende efterhaanden nervøs.

„Ja, hvad siger I, Børn?"

Ingeborg var straks villig. Hun slap sin Kærestes Arm henne i den Krog, hvor de havde gemt sig; saa opgav ogsaa Adam sin Modstand. Han havde nu en Gang foresat sig for Ingeborgs Skyld at gøre Moderens Vilje denne Dag. Men det var med et saaret Sind, at han satte sig ved Siden af hende foran Klaveret og stemte sin Violoncel. Saa vidt var det altsaa allerede kommet! At Moderen kunde nænne at nedværdige deres fortroligste Meddelelsesmiddel — „Hjertets Sprog", som hun selv plejede at kalde det — ved at lade det tjene som Fordøjelseshjælp for disse paagaaende Fremmede!

Professoren sad under Spillet nedsunken i en Lænestol og holdt Haanden over Øjnene som en, der er mægtig greben af Musikkens Magt. Professorinden benyttede Lejligheden til at tage Stuen nærmere i Øjesyn. Hun vurderede Møblerne, Gulvtæppet og de Damaskes Gardiner, der altsammen tydede paa solid Velstand. Frk. Emma havde endelig været saa heldig at finde noget trykt, som hun kunde stikke sin lorgnetprydede Næse i. Den eneste, der virkelig hørte efter Musikken, var den tungsindige Petrea. Hun havde sat sig hen for

sig selv for ganske at kunne hengive sig til sine Drømmerier. Og dog havde Fru Malling og hendes Børn maaske aldrig spillet smukkere end denne Aften. I Tonernes Verden genfandt de hinanden efter den dybe Adskillelse, og navnlig havde Adams Cello en Orgelklang, der flere Gange fik baade Moderen og Søsteren til at skotte forbavset til ham.

De vidste ikke, at det var et Farvel, han med sorgtungt Hjerte spillede over Barndomshjemmets Grav.

IV

En Sommerdag fire Aar efter sad Adam paa en Grøftekant i Nærheden af en østjysk Bondeby og undersøgte det Indre af en Blomst ved Hjælp af en Lupe. Det var lige i Middagsstunden. Rundt om paa Markerne laa det brogede Kvæg og tyggede Drøv, mens grønt Savl drev det ned fra Mundvigene.

Han havde været paa Vandring fra den tidlige Morgen, men endnu havde han kun lagt en Milsvej bag sig. Han gav sig altid gode Stunder; derfor var hans Dag altid rig paa Oplevelser. At gaa en Mil ud ad en Landevej betød for ham at standse utallige Gange . . . enten det nu var for at følge en Fugls Flugt eller lytte til en Humlebis Summen, eller fordi der var noget i Landskabets Linjer eller Belysning, der fangede hans Opmærksomhed. Ofte gjorde han sig slet ikke Rede for, hvad det var, der optog ham. Han lod sig bare viljeløs fylde med Indtryk under en vidunderlig Fornemmelse af at sanke Rigdom i Lade. Den kunde altid tidsnok blive sluppet ind til Bearbejdelse i Bevidsthedens Tærskeværk! —

Aldrig havde dansk Natur haft en ømmere Tilbeder. Han delte ikke Tidens Smag for det golde og triste men elskede det frodige Landskab, de grønne Enge og den kuplede Bøgeskov. I den Tillokkelse, som det øde, ufrugtbare og forkrøblede, som Marehalmsklitten og Hedens forblæste Lyngtæppe

havde faaet for Slægten, saa' han et af Vidnesbyrdene om dens Forvendthed. Kærligheden til Havet og Stranden var for de flestes Vedkommende heller ingen virkelig Naturbetagelse. Den var et Udtryk for en Hunger af samme Art som den, hvormed en Syg snapper efter frisk Luft eller en Sviregast fortærer sin saltede Sild Morgenen efter en Rus.

I et Par Uger havde han nu været borte fra Hjemmet. Han boede stadig sammen med sin Mor; men hans Spaadom var gaaet i Opfyldelse. Hjemmet var hverken for hende eller for ham, hvad det en Gang havde været. Søsteren og hendes Mand var med deres to Børn flyttet fra København til Hillerød, hvor de mente, at han lettere vilde kunne skabe sig en Praksis. Siden den Tid havde Moderen aldrig haft rigtig Ro paa sig. Mindst en Gang om Ugen maatte hun derop og se til Børnene. Og var hun der ikke personlig, saa var hun der i sine Tanker. Derfor længtes han ikke paa samme Maade hjem som i gamle Dage. Han vidste aldrig, om han ikke ved Hjemkomsten vilde finde Stuerne tomme.

Han vaktes op af sine Tanker ved et Sus, der lød som Vingeslag af en stor Fugl. En ung Dame var faret ham forbi paa Cykel. Som en lysende Komet jog hun i sin hvide Sommerdragt ned ad den stærkt skraanende Vej med en lang, bølgende Hale af ophvirvlet Støv efter sig. Han fulgte hende med Øjnene til Foden af Bakken, hvor den lille Bondeby laa. Umiddelbart foran denne svingede Vejen udenom et poppelhegnet Gadekær, stort som en Dam. Her skjulte Poplerne hende for ham, mens hendes Spejlbillede af og til skimtede frem mellem Stammerne. Tilsidst saa han hende rulle ind gennem Porten i den første Gaard.

Saa hastig hun end var fløjet ham forbi, havde han dog faaet set, at hun var en af den Slags unge blonde Kvinder, som han aldrig kunde lade være med at forelske sig lidt i, fordi hans første Ungdomskærlighed havde været en saadan rank, lyshaaret Valkyrieskikkelse. Hvad der dog især havde

faaet ham til at spærre Øjnene op var en Botaniserkasse, der hang tværs over hendes ranke Ryg — en grønmalet Bliktromle, Magen til hans egen. Da han en halv Timestid efter sad ved et af Bræddebordene i Landsbykroens skyggefulde Have, spurgte han Krokonen, der bragte ham Æg og Brød og Smør derud:

„Hvem bor i den store hvidkalkede Gaard, der ligger paa venstre Haand, naar man kommer vester fra ind i Byen?"

„Ih, Mand — det er jo Præstegaarden!"

„Saa har Præsten maaske en Datter?"

„Ja, det har han da."

„Er det en ung Pige paa atten-nitten Aar?"

„Det kan vist it' slaa saa meget fejl."

„Og hun kører paa Cykel?"

„Ja, det stemmer. Det er Frøken Margrete. Præstens har da for Resten ogsaa bare den samme."

„Sig mig — hvad hedder den Præst?"

„Præsten?"

„Ja."

„Vores Præst her?"

„Ja."

„Hvad han hedder?"

„Ja — ja!"

„Ih, det er jo Pastor Byrum!"

„Byrum," gentog Adam. Han kunde huske, at han havde hørt Navnet før, men vidste ikke hvor. Nu aabnede han sin Botaniserkasse og fremdrog en Del Planter, som han havde samlet rundt om paa Grøftekanter og Markskel — det var Syre, Mælde og andet spiseligt Bladgrønt. Med stort Besvær fik han Konen gjort begribeligt, at han ønskede at faa det altsammen hakket og kogt til en Efterret.

Først da Konen var gaaet ind, opdagede han, at der sad et andet Menneske ved et af Bræddebordene under de tæt skyggende Træer, en ung Knøs, der maatte have sneget sig derud

under hans Samtale med Konen. Han sad i Mylderet af gyldne Solpletter med en stor Bog foran sig og Hænderne for Ørene — tilsyneladende ganske fordybet i Læsning. Adam var dog hurtig klar over, at hans Optagethed var forstilt. Drengen havde sine Øjne men ikke sine Tanker ved Bogen, — og han lod ham derfor sidde. Først da han var færdig med sit Smørrebrøds-Maaltid og ventede paa Grøntretten, gav han sig i Snak med ham.

„Sidder De og studerer?“ spurgte han.

„Aa — ja,“ svarede Drengen og blev rød helt ud i Ørene af Glæde over Formodningen.

Adam gjorde ham nu forskellige Spørgsmaal og fik efterhaanden ud af ham, at han var Krofolkenes Søn og sytten Aar gammel. Da han tilsidst spurgte ham, hvad det var for en Bog, han læste i, skød Drengen Underkæben værdigt frem og svarede:

„Aandslivets Udvikling fra Oldtiden til vore Dage. Af Peder Christensen.“

„Det er et omfattende Emne. — Deres Søn holder nok meget af at læse,“ sagde han til Konen, der i det samme kom tilbage med den grønne Plantegrød paa en flad Tallerken.

„Aa Gud ja! Han er saa forliebt i de Bøger, at det er daarligt, han kan være dem foruden, naar han sidder ved Maden.“

„Deres Søn har maaske været paa Højskole?“

„Ja ja — det har han da. Men Mennisk'! Skal De æde den Kokasse dér og ette ha' saa meget som en Stumpe Sul til?“

Da Adam bare nikkede, rystede hun paa Hovedet og gav sig igen til at tale om Sønnen. Hun fortalte om Egnens Foredragsforening, om Oplysningssamfundet og Ungdomsklubben der i Byen.

„Der gaar saamænd knap en Dag, uden at der bliver talt

derinde i Salen. Og det er jo saa skønt med al den Oplysning. Det var it' saadan i gamle Dage; men da var Folk nu osse saa umanerlig enfoldige! — Her var En i Gaar, der holdt Foredrag. Han var fra Aarhus. Hvad var det nu, han talte om, Jens?"

„Om Saakrates, hans Liv og Gerning," kom det med Degnerøst fra Sønnen.

„Ja, saadan var'et. Det var rigtig saa herligt at høre paa. Virkelig saa belærende. Saakrates, det var jo saadan en gammel Vismand. Og — hvordan var'et nu, Jens? — Det var jo ham, der opfandt Dampmaskinen?"

„Nej, det var Newton."

„Ja, saadan var'et! Det var ham, han fortalte om forgangen, Præsten fra Kjettrup. — Hvad var det nu, han talte om?"

„Om Tro og Widenskab, belyst ved Eksempler."

„Ja aa ja, — det var yndige Ord, rigtig saa opbyggeligt at høre paa. Du skulde vise den fremmede Herre dine Bøger, Jens. Det kunde De vist ha' Plaser af. Er det ikke toogtyve, du nu har. Og de er skam kostbar'!"

Men Adam havde nu faaet nok af den Molbosnak. Under en stor Hyld udenfor Havegærdet hvilte han sig en Timestid med Ryggen lænet op mod et solvarmt Dige. Foran ham laa et Vænge med et broget Flor af Fandens Mælkebøtter og vilde Valmuer. I afmaalte Buer svang et Par honningsøgende Bier sig fra Blomst til Blomst. Paa den anden Side Vænget var en Række gamle Piletræer, mellem hvis Stammer han saa ud over et stort Englandskab. Paa hans højre Side lukkedes Udsigten af en solbeskinnet Husgavl, hvor Skyggen af et aabentstaaende Vindu tegnede sig skarpt paa den hvide Kalk. En Rive, der var stillet op mod Muren, stod der som et Sindbillede paa Middagstidens Fred og Hvile.

Af alle Døgnets Timer havde Adam især Middagsstunden kær. Overfor Folk, der foretrak Solopgangens højtidsfulde

Time, eller som priste Aftenens skælvende Farvespil over Jord og Himmel, hævdede han altid, at til alt dette forholdt Mennesket sig hovedsagelig som Tilskuer. Kun en saadan stille Middagsstund vakte den fulde Følelse af Samhørighed med Naturen, der var Menneskets Urfølelse og al Visdoms Kilde. Hver Lyd, der hørtes i Stilheden, var som et fortroligt Budskab fra det blivende og uomskiftelige i Tilværelsen. Et fjernt Hanegal, den sagte Blaffen i Løvet over Ens Hoved, eller bare Synet af en saadan hvid, solbeskinnet Gavl, hvorpaa et aabentstaaende Vindu kastede sin rolige Skygge, kunde meddele Sindet en Fred og Tanken en Klarhed, der føltes som en guddommelig Beaandelse.

Og en saadan Time sad en ung Bondeknøs med Næsen begravet i en dum Bog! —

Paa Grund af det gode Vejr og de smukke Omgivelser besluttede han sig til at overnatte paa Kroen. Et lille Haab om at møde den unge, blonde Præstedatter bidrog naturligvis ogsaa lidt til Beslutningen. Han havde ikke kunnet faa hende ud af sine Tanker. Hvad var det nu, Præsten hed? Byrum. Hvor i Alverden havde han hørt det Navn før? Ja, der var jo Byen paa Læsø, — men det var ikke dér!

Han saa' op mod Solen. Klokken kunde næppe være mere end godt tre. Hvad om han udenvidere aflagde Præstefamiljen et Besøg? Som Paaskud kunde han jo f. Eks. bruge Ønsket om at faa Lov til at foretage en Undersøgelse af Plantelivet i den poppelhegnede Dam, som aabenbart hørte Præstegaarden til. I hvert Fald havde han set en lille Baad ligge fortøjet ved Bredden ind mod Præstegaardshaven.

Byrum? — Margrete. — Frøken Margrete Byrum altsaa.

Han gik ind i sit Kammer og hægede sig lidt; begav sig derpaa henad Vejen ud mod Præstegaarden, der laa i den anden Ende af Byen. Gennem den aabne Port saa' han ind over en stor Gaardsplads, hvor en Flok Duer gik og kurrede omkring Vandposten. Bagved laa en lang, lav Stuelænge med

mange Vinduer. Han gik tøvende gennem Porten og befandt sig lidt efter i en Forstue med murstensbelagt Gulv. En Tjenestepige kom ud og førte ham uden nogen Slags Forespørgsel ind i Præstens Studereværelse.

Pastor Byrum, der aabenbart havde blundet lidt, sad ved et Vindu, der vendte ud mod Haven og var overskygget af blomstrende Ranker. I samme Øjeblik, han rejste sig, gik det op for Adam, hvor og under hvilke Omstændigheder han tidligere havde truffet en Mand med Navnet Byrum. Det maatte rimeligvis være en eller anden Særegenhed ved Præstens Bevægelser, der havde retledet hans Hukommelse, for der var ellers ikke mindste Lighed mellem denne glatragede Gejstlige og den graalodne Vildbams, der hin Sommernat for fire Aar siden flygtede ind til hans Seng forfulgt af onde Aander.

Pastor Byrum var en høj, slank, Paludan-Müllersk Skikkelse med regelmæssige Træk og en fornem Holdning. Hans Ansigt var blegt, og hans sølvblanke Haar og det hvide Halsbind gjorde dets Farveløshed endnu mere fremtrædende. Men der var noget i hans Blik, der fik Adam til at tænke paa, at han vist ikke var helt saa gammel, som han saa' ud til, at Sygdom eller et bekymringsfuldt Sind for tidlig havde givet ham Oldingepræg.

Præsten var i Begyndelsen ret tilbageholden; men da Adam nævnede sin videnskabelige Titel og sit Ærinde, blev hans Væsen helt forandret. Han ønskede Adam hjertelig velkommen og bød ham Plads i den samme store Lænestol, hvorfra han havde rejst sig. Og snart var de inde i en Samtale om forskellige Ting, der i den sidste Tid havde tildraget sig Opmærksomhed omkring i Landet, Begivenheder, der øjensynlig var vokset stærkt i Omfang og Betydning paa Vejen til den afsides beliggende Præstegaard. Pastor Byrum talte navnlig interesseret om et Par nylig afholdte Højskolemøder og priste den danske Ungdoms voksende Trang til Oplysning og Kundskabstilegnelse.

Af Høflighed lod Adam sig ikke synderlig mærke med, at han havde en anden Mening om den nuværende folkelige Kulturspredning. Han sagde blot, at han ansaa' det for et ret tvivlsomt Gode, at Masserne opflaskedes med boglig Viden. Folket led efter hans Anskuelse allerede af Overernæring. Derfor foretrak han de gamle Gyldenaars-Grundtvigianere, der ikke i samme Grad som de yngre løsrev Folket fra dets aandelige Jordbund, den enfoldige Naturbetragtning, hvormed Visdommen altid bevarede visse Berøringspunkter.

Præsten hørte paa ham med Forbavselse, næsten med Forargelse. Og for nu ikke at komme ind paa en ørkesløs Diskussion, søgte Adam hurtigt bort fra Emnet og benyttede den første Pavse til at fortælle Præsten, at han en Gang paa en Rejse havde truffet en Mand med Navnet Byrum, og spurgte — lidt forsigtig — om Vedkommende maaske kunde være en Slægtning.

„Han var, saa vidt jeg husker, Arkitekt og boede i Aalborg."

Adam fortrød Spørgsmaalet, da han saa, at det forstemte Præsten. Det varede ogsaa en Stund, inden denne svarede.

„Ja, han var af min Familje — en Halvfætter. Saa det stakkels Menneske har De truffet! Ak ja! Han er nu død. En sørgelig Død, som De vist kan tænke. Gud være ham en naadig Dommer!"

Der fulgte en lang Stilhed, hvorefter Præsten spurgte sin Gæst, om han ikke havde Lyst til at hilse paa hans Familje. Saa kunde de bagefter følges ad til Dammen.

„Med Glæde," forsikrede Adam lidt for ivrig. „Blot jeg ikke kommer til Ulejlighed."

„Aa nej! Der er blot en Ting, jeg gerne vil bede Dem om. Vi talte om min ulykkelige Slægtning. De vil jo nok tjene mig i ikke at omtale Deres Møde med ham. Da De har kendt ham, behøver jeg sikkert ikke at forklare Dem Grunden. Hans Liv var jo af en saadan Art, at man ikke ret vel kan

tale derom i Kvinders, endsige Børns Nærværelse. Min Datter har overhovedet ikke kendt ham, og hans Navn er aldrig bleven nævnet for hende."

I den tre Fags Dagligstue, hvor Døren stod aaben ud til Haven, sad Præstefruen paa en Forhøjning ved et af Vinduerne. Hun var en lille, korpulent Dame, gammeldags frueklædt med sort Fløjlskappe og en Kamé-Brosje. Paa selve Forhøjningen sad Datteren som paa en Skammel, og havde en aaben Bog i Skødet.

Præsten forestillede.

„Jeg bringer her en kærkommen Gæst . . . *Doctor zoologiæ* Malling fra København . . . min Hustru og vor Datter."

Den unge Pige rejste sig og nejede. Trods sin høje Skikkelse var hun endnu halvt et Barn og blev rød, da Adam bukkede for hende som for en voksen.

„Jeg har set Frøkenen før," sagde Adam. „De fløj mig forbi paa Cykel for et Par Timer siden med en Botaniserkasse paa Ryggen. Træffer jeg maaske en Kollega i Dem?"

Hun havde igen sat sig ned paa Forhøjningen. Hans sidste Bemærkning forstod hun ikke, før Præsten forklarede hende den. Saa lo hun og sagde:

„Aa nej! Jeg kom fra Bad. Jeg havde mit Badetøj i Botaniserkassen."

„Naa saadan!"

„Jeg har lovet Doktor Malling at vise ham Vejen ned til Dammen," sagde Præsten. „Doktoren vil gerne have Lov til at undersøge dens Plante- og Dyreliv. Baaden er vel i Orden, Margrete?"

„Ja den er," svarede Datteren og betragtede med Opmærksomhed den fremmede Mand, der havde faaet Interesse for hendes Dam.

Adam bukkede til Afsked; og hun fulgte ham med Øjnene, da han ved Faderens Side gik ud i Haven.

Det var en af disse store, skovagtige Præstegaardshaver,

som nu er ved at blive sjældne. Pastor Byrum gjorde en Undskyldning for dens lidt forsømte Tilstand og forklarede, at Nutidens Præster desværre ikke havde Raad til at vedligeholde disse skønne Fortidsminder. Men Adam var begejstret netop paa Grund af Havens Uberørthed. De mosbegroede gamle Frugttræer og det uforstyrrede Fugleliv henrykte ham. Pastor Byrum tav hertil. Han var paa én Gang bleven underlig fraværende og stille. Det var, som om det kortvarige Ophold inde i Dagligstuen af en eller anden Grund havde forstemt ham. Til Adams Overraskelse begyndte han saa igen at tale om sin forulykkede Halvfætter fra Aalborg; og pludselig standsede han og sagde med sært Smil:

„Jeg saa' De studsede før, da jeg forestillede min Datter for Dem. Jeg kan tænke mig, at De blev slaaet af Familieligheden med denne fjerne Slægtning. Ikke sandt?"

Adam havde ikke tænkt paa det før; men nu da han var gjort opmærksom paa det, maatte han indrømme, at der var en ikke ringe Lighed. Den unge Piges brusende Haarfylde, hendes kraftige Næse og fyldige Læber, — der var i hvert Fald ikke noget Paludan-Müllersk over hendes Ydre. Han forstod imidlertid, at Emnet var farligt, og slog derfor Sagen hen. Men Præsten havde allerede læst hans Tanker og fortsatte nu sin Gang i Tavshed. Og Adam saa, at han var bleven meget bleg.

V

Morgenen efter fik Adam at vide af Krokonen, der bragte ham Te med Brød og Honning ud i Haven, at Præsten var bleven syg og laa tilsengs. En af Sognebønderne, der var kommen til ham for at bestille Barnedaab, havde ikke kunnet faa ham i Tale. Nogen „Sot" troede hun dog ikke, det kunde være, da Lægen ikke var bleven hentet.

„Hvad mener De da, han fejler?“

Konen svarede forsigtig, at Præsten jo altid havde været klejn, og at der vist var noget galt inde i Hovedet. Og saa havde han det altid saadan med at lægge sig hen, naar Svagheden kom over ham. Saa maatte der ingen komme ind til ham uden et gammelt Tjenestetyende, der kendte ham fra Barn.

„Har De nogensinde set en Fætter til Præsten, som det endte saa sørgeligt med. En Arkitekt fra Aalborg.“

„Naa, Tømmermesteren! Ja, han hængte sig nok. Aa Gud det er jo nu længe siden, han var her.“

„Hvor længe er det siden?“

Konen vendte Øjnene imod ham med et lurende Blik.

„Det var saadan ved Kartoffellægningens Tid. Det var forresten akkurat Aaret før Frk. Margrethe blev født.“

„Tænk! Det kan De huske saa bestemt.“

„Det er jeg vist ikke ene om,“ sagde hun og skyndte sig nu ind, aabenbart af Frygt for at forsnakke sig.

Da Adam var bleven ene, bestemte han sig til at aflægge Præstefamiljen et Besøg i Løbet af Dagen. Han syntes ikke godt, han kunde rejse derfra uden at have forhørt sig om den Syges Befindende. Hen paa Eftermiddagen gik han derhen. Pastorinden modtog ham i Dagligstuen med et lidt forbavset Udtryk. Hun bad ham sidde ned, og Adam undrede sig nu ikke længer over, at han ikke havde lagt synderlig Mærke til hende ved det forrige Besøg. Hun lignede paa et Haar Landets mange andre mavesvære Præstekoner med flade Bruneller og en lille Blondekappe. Hendes Øjne var kaffebrune, Kinderne let rødsprængte. Hun sad ret op og ned paa Stolen med Armene lagt overkors, saadan at den ene Haand fattede om den andens Albue. Med Undtagelse af de vippende Øjelaag var der ikke en Bevægelse at spore i hele Skikkelsen. Adam tænkte ved sig selv, at hun aabenbart var et Menneske, der hverken var til at hugge eller

stikke i. Ingen Overtalelse og ingen Pinebænk vilde sikkert nogensinde kunne fravriste hende en Hemmelighed.

Paa hans Spørgsmaal om Præstens Befindende svarede hun kort, at hendes Mands Tilstand ikke gav Anledning til Bekymring. Om en Dagstid eller to vilde han igen kunne passe sine Forretninger. I Haab om, at Frk. Margrete skulde vise sig, blev Adam alligevel siddende nogen Tid; men da Underholdningen tilsidst helt gik i Staa, tog han Afsked. Ude i Forstuen, hvor han et Øjeblik blev alene, hændte der ham noget overraskende. En Dør gik op, og Frk. Margrete kom hastig ud. Hendes Blik og rødgrædte Ansigt røbede et Sind i det heftigste Oprør.

„Jeg maa tale med Dem, Dr. Malling," sagde hun. „De vil nok gøre mig den Tjeneste at komme hen i Lunden om et Kvarter. Ved Stenten. De maa ikke sige noget til Mor. Jeg skal absolut tale med Dem."

Inden Adam kunde faa svaret, styrtede hun bort med Haanden for Øjnene og Graaden i Halsen. —

Da han kom udenfor og foran sig saa' den store Gaardsplads, hvor Duerne ganske som den foregaaende Dag spankede kurrende omkring Vandposten, mindedes han sit første Indtryk af denne stille Plet. Den havde syntes ham et indtagende Billede paa roligt henrindende Liv i landlig Uskyld. Og nu! Hans Mistillid til den ægteskabelige Idyl var paany bleven bekræftet. Ogsaa her havde den til Morder-Engel omskabte Eros udskudt en af sine forgiftede Pile. Ogsaa dette Hjem var en Valplads, hvor den blege Mand derinde i Sengen havde udgydt sit Hjerteblod.

Bag Præstegaardshaven laa et Engstykke, hvorigennem der løb en lille Bæk. En Sti førte over Engen, og en Planke var lagt over Bækken som Bro. Fra Engen hævede Jordsmonnet sig op til en skovklædt Bakke; det var „Lunden". Den var helt omsluttet af et gammelt Stengærde, og i dette var en Stente, hvortil Stien førte. Under en stor Bøg i Skov-

brynet stod en Bænk, og her satte Adam sig for at vente paa Opløsningen af den sære Gaade. Han kom ikke til at vente længe, før han fik Øje paa den unge Pige, der entrede over Præstegaardshavens Dige og styrede hen mod Skoven. Hun gik hurtigt og saa' sig hvert Øjeblik frygtsomt tilbage.

Da hun var kommen hen til Stenten, rejste han sig fra Bænken og gik hende i Møde. Han saa' straks, at hun ikke var bleven roligere. Hun skottede til ham med et sky Udtryk og vilde i Begyndelsen ingenting sige. Han fik hende dog til at sætte sig paa Bænken, og for at berolige hende blev han staaende foran hende uden selv at tage Plads. Men da hun blev ved at græde og stadig ikke kunde overvinde sig til at give en Forklaring, satte han sig ned hos hende og tog hendes Haand, som hun ogsaa lod ham beholde. Den var iskold.

„Naa, lille Frøken — hvad var det saa, jeg skulde være Dem til Tjeneste med? Sig det frit ud!"

Hendes Læber bævede, mens hun langsomt vendte sine taarefyldte Øjne op mod ham med et formørket Blik.

„Hvorfor er min Far bleven syg?"

Adam studsede. Han slap hendes Haand.

„Hvorfor Deres Far er bleven syg?"

„Ja — De maa jo vide det. Igaar, før De kom, fejlede han ikke noget. Han blev syg, mens De talte med ham."

„Men, kære Frøken — Deres Far er vist overhovedet ikke stærk. Det kan næppe være første Gang, han har haft den Slags Anfald."

„Men det er længe siden han rigtig besvimede. Far har netop ikke i lange Tider følt sig saa rask som nu. Det har han flere Gange sagt. Vil De ikke sige mig, hvad det var, De talte med ham om?"

„Om forskellige Ting . . . det er vanskeligt at forklare. Men maaske kom vi ogsaa Sagen nærmere, dersom De vilde betro mig, hvad De selv tænker derom. Hvad mener De, at Deres Far og jeg har talt om?"

Hun vendte sig bort og blev tavs.

„Det — — det kan jeg ikke sige," stødte hun frem, og det var, som om hun i det samme flygtede mange Mile fra ham.

For at give hende Tid til at overvinde sin Skyhed tav ogsaa Adam. Men saa tog han igen hendes Haand og sagde:

„Frøken Byrum, vil De give mig Lov til at tale ganske aabent til Dem . . . uden Omsvøb . . . som til en god Bekendt?"

Hun tøvede med Svaret.

„Ja," sagde hun sagte, men tog dog Haanden til sig.

„Tror De ikke, det vilde være godt for Dem, om De talte lige ud om det, der foruroliger Dem? Jeg maa jo antage, at De har faaet Tillid til mig. Ellers sad vi ikke sammen her. Til mig kan De jo ogsaa saa meget lettere betro Dem, som jeg er Dem ganske fremmed og næppe nogensinde oftere kommer Dem for Øje."

Først efter flere Minutters stum Kamp sagde hun, blussende af Skam:

„Er det sandt, at — — at — —."

„Hvilket?"

„At jeg ikke er min Fars Barn?" brast det ud af hende, og samtidig kastede hun Hovedet ned paa Armen i et Udbrud af fortvivlet Graad.

„Hvor kommer De paa de Tanker? Er der nogen, der gaar og fortæller Dem saadan noget?"

„Nej. — Men jeg har hørt det. Flere Gange!"

„Af hvem?"

„Af Pigerne. Naar de troede, jeg ikke hørte det, saa snakkede de om det og lo. Men det er ikke sandt! Det *er* ikke sandt!"

Hun var i dette Øjeblik helt og holdent Barn. Adam havde ondt af hende. Han mindedes sin egen sørgmodige Barndom og hvad han den Gang havde lidt, fordi han følte sig forladt og forraadt af dem, der stod ham nærmest.

„Frøken Margrete!“ sagde han. „Man gør bedst i aldrig at beskæftige Tankerne med andre Menneskers Kærlighedsanliggender. Allermindst med sine Forældres.“

Hun løftede Hovedet og stirrede paa ham med Rædsel i Øjnene.

„Er det da sandt?“

„Sandt — hvad vil det sige? Tjenestepigesladder og løse Tungers Snak. At De vil høre paa den Slags! Det er Dem ikke værdigt, Frøken Byrum.“

Men hun blev ved at stirre paa ham med et vantro Blik.

„Hvorfor blev Far da syg i Gaar? Og hvorfor vil han ikke se hverken Mor eller mig i Dag? — Aa, Far! Min egen lille søde Far!“

Hun gjorde Mine til at springe op og styrte bort; men Adam holdt hende med Magt tilbage.

„Lov mig først, at De ikke foreløbig vil tale hverken med Deres Far eller Deres Mor. De kunde komme til at sige Ting, som De senere i Livet bittert vilde fortryde. Vær i det hele lidt fornuftig. Ikke sandt, jeg har Ret til at vente, at De vil tage en Smule Hensyn til mit Raad. Og hør nu, hvad jeg vil sige Dem.“

Han bad hende huske paa, at først naar hun selv en Gang havde lært Kærligheden at kende, kunde hun dømme retfærdigt om dens Magt over et Menneskes Sind. Han sagde, at hun frem for alt aldrig maatte glemme, at hvad der end laa til Grund for de Rygter, hun havde hørt, saa var hendes Mor sikkert den, der i alle Maader havde lidt mest under Forholdet. Og han fortalte hende om sin egen Barndom og de bitre Kampe, han havde været Vidne til i Forældrehjemmet, og al den onde Sladder, han havde maattet høre paa af Fremmede baade om sin Mor og sin Far.

Det lykkedes ham virkelig at tale hendes Sind lidt til Ro, og han sagde da, at han den næste Dag igen vilde indfinde sig i Præstegaarden for at overbevise sig om, at hun havde

fulgt hans Raad og ikke ladet sig mærke med, hvad de her havde talt om. Det gav hun ham tilsidst sit Ord paa; og da de skiltes, rakte hun ham stille Haanden og sagde „Tak".

Da hun naaede tilbage til Hjemmet, sneg hun sig ad en Bagvej til sit Værelse for ikke at møde Moderen. Derinde stod hun længe foran Spejlet og tørrede sine røde Øjne, gik derpaa hen til Vinduet, der vendte ud mod Haven. Skumringen var begyndt. Bag Træerne luede Himlen som en Brand. Hun vidste det ikke selv; men hendes Tanker var ikke længer saa meget hos Forældrene som hos den fremmede Mand, hun lige havde forladt. Et vildfremmed Menneske, som hun havde gjort til sin Fortrolige. Hun begreb ikke nu, at hun havde faaet Mod til det! Men han vilde sikkert ikke misbruge hendes Tillid. Han var vist en god Mand. Det havde hun jo ogsaa straks følt, da han den foregaaende Dag kom ind i Stuen sammen med Faderen. Det Øjeblik vilde hun vist aldrig glemme.

VI

Ikke blot den følgende Dag men ogsaa den næstfølgende og hele Ugen ud viste Adam sig i Præstegaarden for at høre til den Syges Befindende. Han gav som Paaskud for sit fortsatte Ophold i Byen, at han havde gjort gode Fund i Dammen og at Egnen i det hele interesserede ham. Pastorinden modtog ham for hver Gang med større Venlighed. Hun var glad for hans Besøg, fordi de gav Datterens Tanker en anden Retning. Desuden bidrog de til at aflede Byens Opmærksomhed fra, hvad der ellers foregik i Præstegaarden i disse Dage. Folk havde nu faaet andet at hviske om og skumle over.

Adam og Margrete færdedes efterhaanden helt frit sam-

men i Haven og paa Udflugter i Omegnen. For et Syns Skyld tilbragte han gerne et Par Eftermiddagstimer ude paa Dammen i den lille Baad udrustet med en Vandpøs og et Net; men ogsaa her gjorde Margrete ham Følgeskab, og blev tilsidst hans Medhjælper. At han undertiden foruroligedes af at have hende saa nær op ad sig, fik hun aldrig at mærke. Han skjulte sin Betagethed af hendes Person med et stadig mere myndigt Væsen overfor hende. Naar de sad sammen i Baaden med en eller anden Fangst, kunde han kort sige: „Hent mig Pøsen!“ Og straks var Margrete adræt paa Benene uden at føle sig stødt af hans befalende Tone. Med sine tredive Aar var han i hendes Øjne allerede en halvgammel Herre, der havde Lov til at behandle hende som en Skolepige. Naar han med Lupen undersøgte et Insekt eller med sin Lommekniv sprættede en Vandplante op, satte hun sig uden Forlegenhed hen ved Siden af ham paa Toften og holdt de samlede Hænder mellem sine Knæ; og ikke anede hun det mindste om, hvad der rørte sig i ham, naar hun i sin Iver for at se strakte sit Ansigt saa nær hen til hans, at han kunde mærke hendes sunde Aande, der mindede ham om Æbleblomsters fint syrlige Aroma.

Det var jo ikke første Gang, at Adam var bleven heftig betaget af en ung Kvindes Skønhed; men som han hidtil lykkeligt havde overvundet Fristelsen til at tiltuske sig Besiddelsen af den attraaede ved et Forræderi mod sin Overbevisning, saadan lovede han ogsaa nu sig selv at vogte sig for at slukke sin Tørst ved Ægteskabets Giftbrønd, lige farlig for Mand og for Kvinde. Hver Morgen stod han op med den Beslutning, at denne Dag skulde være den sidste her. Men skønt han var klar over Faren, gik Dagene hen uden at han fik sig frigjort.

Saa var det en Eftermiddagstime en solvarm Dag, de havde efter en lang Spaseretur slaaet sig ned inde i Skyggen af Skovbrynet paa det Sted, hvor Jordsmonnet skraa-

nede ned mod Engen og den rislende Bæk. Adam sad med optrukne Ben og Hænderne foldede omkring Knæene. Margrete derimod laa i Græsset med Hænderne under Nakken og stirrede tankefuldt op i Trækronerne. Ingen af dem talte. Et Kragepar sad højt tilvejrs i et af Træerne og kiggede ned paa dem med Hovedet paa Siden.

Naar Margrete saadan faldt hen i sig selv, var det i denne Tid altid sin Mor, hun tænkte paa. Bestandig droges hun af Fristelsen til at løfte paa det hemmelighedsfulde Slør, der efter Rygtet hvilede over hendes Tilblivelse. For hver Dag, der gik hen i Adams Selskab, hidsedes hendes Indbildningskraft stærkere af Forestillingen om at være et Elskovsbarn, Frugten af en brødefuld Kærlighed, af en Syndens Gerning, begaaet maaske her i denne Skov, hvis Mørke og tunge Susen altid havde indgydt hende en uforklarlig Angst. Uden at være sig det fuldt bevidst, dannede hun sig i Fantasien altid et Billede af sin anden Far i Adams Lignelse: en høj Mand med mørke, dejlige Øjne og et silkeblødt Skæg.

„Hvad tænker De paa?“ brød Adam tilsidst den lange Tavshed.

„Ingenting.“

„Det er ogsaa omtrent det fornuftigste, man kan foretage sig,“ sagde han og begyndte en af sine sædvanlige Lovtaler over Ørkesløshedens Velsignelser, dens Betydning for Sjælelivets Trivsel. Margrete havde nemlig en Gang uforsigtig ytret Ønsket om at komme til København og blive Student, og Adam havde siden grebet enhver Lejlighed til at indsmugle sine Lærdomme hos hende og bibringe hende Mistillid til al Kundskab og Dannelse, der høstedes gennem Bøger.

At læse var noget af det mest fordummende, — sagde han nu igen. Det var Livet og Naturen, der skulde være Ens Læremester. Hvad et Menneske behøvede at vide, lærte han af sin Gerning, — alt andet var overflødigt, altsaa

skadeligt. En Mor f. Eks. lærte mere om de højeste Ting ved at pusle sit Barn, en Bonde ved at pløje sin Mark, en Snedker af sin Høvl og Sav end af Alverdens Bøger. Som det nu endelig var ved at gaa op for Folk, at Fødens Værdi for Legemets Opretholdelse kun var ringe i Sammenligning med Luftens, som vi indaandede ganske gratis, ja næsten uden at vide af det, saadan skulde det en Gang forstaas af alle, hvor lidt al tillæst Kundskab i Virkeligheden betød for vor aandelige Ernæring i Sammenligning med den Mangfoldighed af Indtryk, vi daglig og uden mindste Anstrengelse, ja som oftest uden at tænke paa det, modtog fra det os omgivende Liv.

„Jamen, Dr. Malling, naar man næsten aldrig oplever noget," indskød Margrete. „Hvordan skal man saa kunne udvikle sig uden ved at læse?"

„Oplever noget?"

„Ja f. Eks. — herude paa Landet. Her gaar den ene Dag præcis som den anden hele Aaret rundt."

„Hvor kan De nu sige noget saa taabeligt! Den ene Dag gaar aldrig som den anden. Det er netop Sagen. Men vi giver ikke Agt paa Forskellen; derfor synes vi, at vi ikke oplever noget. Ulykken er snarere den i vor forjagede Tid, at Dagene er altfor fulde af Oplevelser. Vi glemmer straks den ene for den anden. — Tro De mig! Selv den fattigste, den mest ensomt levende Husmand paa Heden, naar han ligger paa sit Yderste og tænker tilbage paa sit Liv, — han vil ikke finde det tomt eller begivenhedsløst. Nej, han vil meget snarere svimle ved Tanken om den Rigdom, Livet bød ham . . . og maaske bebrejde sig, at han ikke havde skønnet tilstrækkelig paa den, mens Tid var."

Han sad nogle Øjeblikke tavs, og fortsatte saa:

„Kender De det finske Folkeord: „Lyt til Granens Susen ved din Moders Hytte!" Det er den hele Visdom om Menneskelykken samlet i et Frøkorn. — Men det vil De først

forstaa, naar en Gang Barndomshjemmet ogsaa for Dem er blevet et fjernt Eventyr."

Han havde hele Tiden siddet i den samme Stilling med Armene omkring de optrukne Knæ. Nu vendte han sig om imod hende, og da han saa' hende ligge dér henstrakt i Græsset som en hvilende Skovnymfe, flammede med ét den nedkæmpede Attraa uimodstaaelig op i ham. Han strakte sig hen imod hende som en brunstig Faun. Støttet paa Armene bøjede han sig smilende ned mod hendes Mund. Hun saa' straks lidt betuttet paa ham; men saa smilte ogsaa hun og lukkede Øjnene.

To Gange kyssede han hende. Hun blev lidt bleg; men hun lod det ske. Stille og ligesom lydig tog hun mod hans Kærtegn. Men da han tredje Gang nærmede sig, fo'r de begge sammen ved en pludselig Støj over deres Hoveder. Det var Krageparret, der lettede og fløj afsted ud over Engen med en ligesom skadefro Skoggerlatter. Adam trak sig skamfuld bort. Ogsaa Margrete var bleven skræmmet af Lyden. Hun satte sig forvirret overende, og da Adam rejste sig, gemte hun Ansigtet i Hænderne.

Lidt efter fulgtes de henad Stien over Engen til den lille Plankebro, der førte over Bækkeløbet. Adam anstrengte sig for at tage Sagen med Humør. Det vilde jo være bedst for begge Parter, om Forløbelsen kunde slaas hen i Spøg. Nogen Ulykke var jo da for Pokker heller ikke sket. At give en smuk ung Pige et Kys var dog ingen Forbrydelse. Alligevel var han dybt utilfreds med sig selv. Han havde misbrugt Tilliden hos et Barn, der ikke kunde gøre for, at hun allerede havde en moden Kvindes Skikkelse.

De skiltes udenfor Præstegaarden. Hun saa' op paa ham med et Blik fra Siden, halvt undseligt, halvt skælmsk, og skyndte sig saa ind gennem Porten. Ad Bagvejen gik hun ind i sit Kammer, satte sig paa Sengekanten og blev siddende dér med Hænderne i Skødet, mens hun i Tankerne gennem-

levede, hvad der var sket. Mest forundrede hun sig næsten over den Pludselighed, hvormed hun var kommen til Klarhed over sine Følelser. Dersom nogen for bare en Time siden havde sagt hende, at hun elskede Dr. Malling, vilde hun have let af det. Men i samme Øjeblik, hun følte Trykket af hans Læber mod sine, vidste hun det. — Hun kunde huske, at hun en Gang havde læst, at Kærligheden var som en Sødme, der rislede En gennem Sjælen. Just saadan havde hun følt det! Just saadan!

Nu hørte hun Uret slaa syv inde i Dagligstuen. Det var Aftensmadstid, og hun skulde dække Bordet. Moderen sad ved Vinduet og strikkede. Der var allerede saa mørkt i Stuen, at hun daarligt kunde se hende; men hun kunde høre hendes travle Træstrikkepinde.

„Naa, er du dér, mit Barn!“ sagde Moderen; og mere blev der i det hele ikke talt.

Forinden Margrete gik ind i Spisestuen for at dække Bordet, kredsede hun en lille Tid omkring Moderens Stol, nærmede sig mer og mer og standsede tilsidst ved Siden af den. Hun var kommen til at mindes, hvad Dr. Malling havde sagt til hende ved deres allerførste Møde i Skoven, at naar hun en Gang selv lærte Kærlighedens Magt at kende, vilde hun forstaa sin Mor. Stille bøjede hun sig ned over Moderen og kyssede hendes Kind.

Dagen efter fik hun rent tilfældigt at vide, at Dr. Malling tidlig om Morgenen var brudt op fra Kroen og havde begivet sig paa Vandring.

VII

Det var igen blevet Efteraar med Storm og Slud og denne uhyggelige Skorstenstuden, der vækker Forestillingen om Skibbrud og bølgeomtumlede Lig.

Adam sad en Aften oppe i sit Kvistværelse og skrev paa

sin Bog om det ideale Familjeliv. Efter fire Aars Arbejde nærmede han sig nu Afslutningen. I Skæret af Skrivebordslampen, hvis Lyscirkel ikke naaede stort ud over hans Manuskript, formede han samvittighedsfuldt sine Sætninger, mens Regn og Storm ligesom haandfuldevis blev slaaet mod Ruderne. I Almindelighed arbejdede hans Tanker aldrig bedre, end under et saadant Medspil af Naturlyde. Men det hændte ham denne Aften Gang efter Gang, at Pennen gik i Staa for ham. Bestandig havde han for Øje den unge jyske Præstedatter, han saa brat havde maattet forlade. Det fortrød ham nu, at han ikke en Gang havde sagt Farvel til hende af Frygt for at blive indfanget af hendes landfriske Skønhed. Han havde skrevet et Brev til hendes Mor med Tak for Gæstfrihed, havde ogsaa givet et Paaskud for sit hastige Opbrud og bedt hende om at hilse. Andet ikke. Trods de mange smukke Minder, der knyttede sig til den gamle Præstegaard og ofte vakte hans Længsel, var han stadig angst for den som for et Fangebur, en lykkeligt undsluppen Fælde.

Han standsede i sine Tanker ved en Banken paa Døren. Det var Tjenestepigen, der bad ham komme ned, da Fruen gerne vilde tale med ham. Han blev ængstelig og rejste sig straks. Der havde i den senere Tid været noget paafaldende indesluttet i Moderens Væsen. Der maatte være sket noget. Det lignede hende heller ikke at sende Bud efter ham paa denne Tid af Aftenen, hvor hun vidste, at han arbejdede.

Han fandt hende ikke i Dagligstuen. Der var mørkt, Lampen slukket; men Døren ind til Soveværelset ved Siden af stod aaben, og herinde fra hørte han hende kalde. Moderen var gaaet i Seng.

„Er du syg?“

„Sæt dig lidt her hos mig, min Dreng. Jeg vil gerne tale med dig.“

Det gik i det samme op for Adam, at Moderen i længere

Tid havde set daarlig ud, og at den Bleghed, som nu slog ham, var en af de Ting, der havde gjort hendes Væsen saa fremmed for ham.

„Mor — fejler du noget?“

Han satte sig varsomt paa Sengekanten og greb angstfuld hendes Haand.

„Det gaar nok over. — Men du selv, Adam? Jeg synes, du ser lidt anstrengt ud. Arbejder du ikke for meget?“

„Nej — du kan være ganske rolig.“

„Men hvorfor har jeg da set saa lidt til dig i den senere Tid? Hos din Søster har du heller ikke været længe. Ingeborg talte saa bedrøvet om det forleden.“

Da Adam ikke svarede, klappede hun hans Haand og sagde:

„Hør, Adam! Du har forandret dig, siden du kom hjem. Hvad er der hændet dig i Sommer?“

„Hændet mig?“ — sagde han og vilde tage sin Haand til sig. „Hvad skulde det vel være?“

„Jeg kan høre paa dig, at du forstaar, hvad jeg mener. For altsaa at sige det rent ud: du er forelsket, min Dreng!“

„Og hvad saa?“

„Hvad saa?“

„Ja — du vil vel ikke have mig til at plapre ud med Hemmeligheder?“

„Det véd du godt, jeg ikke vil. Men der er dog noget, jeg maa sige dig, mens det endnu er Tid. Jeg har ofte tænkt paa, om ikke Hensynet til mig, maaske i Forbindelse med, hvad sørgeligt du kan huske fra den Tid, da din Far og jeg endnu levede sammen, om det ikke kan have faaet dig til at overhøre dit Hjertes Krav, og om du ikke —“

„Mor!“ afbrød han hende. „Du kender mine Meninger om den Ting, og de forandres ikke. Lad os derfor ikke tale mere om det.“

„Vil du blot sige mig: er det, fordi du ikke vil lade mig være alene, at du ikke gifter dig?“

„Naturligvis — ogsaa derfor, ja.“

„Men paa den Maade bliver du jo en Gang selv alene, min Ven.“

„Den Tid den Sorg.“

„Sig ikke det! Maaske er den Tid ikke saa langt borte, som du tror.“

Adam greb atter Moderens Haand.

„Du siger det saa underligt. Skjuler du noget, Mor?“

„Naa ja, nu kan jeg dog ikke gemme paa det mere. Det er ogsaa derfor, jeg har kaldt dig herned. Ser du, — jeg har i nogen Tid følt mig mindre rask. Jeg har ikke villet tale om det for ikke at forurolige jer. Det kunde jo være noget rent forbigaaende. Men i Gaar gik jeg ind til Professor Hansen og lod mig undersøge, og der fik jeg saa at vide, at jeg har en indvendig Svulst, som — — ja, kort og godt altsaa: i Morgen tager jeg herfra og lægger mig ind paa hans Klinik. Han var her netop nu i Aften for at sige mig, at der var skaffet Plads, og han mente, at Operationen kunde foretages allerede i Overmorgen.“

Adam blev saa overvældet, at han mistede sin sædvanlige Ro og Selvbeherskelse. Med et Raab gled han ned paa Knæ ved Sengen og trykkede Moderens Haand mod sine Øjne. Det var ikke alene Angsten for at miste hende, der snørede hans Hjerte sammen. Det var ogsaa hans Samvittighed, der rejste Anklage mod ham, fordi han havde gaaet her og været saa optaget af et fremmed Kvindemenneske, mens hans egen Mor gik her ene og kæmpede med Døden.

„Aa, Mor! Hvorfor har du ingenting sagt! — Men det kan heller ikke være sandt! Du, som var saa stærk og sund!“

„Nu taler vi roligt om Sagen, min Dreng. Hvad jeg allerførst vil bede dig om, er, at du vil tage op til din Søster og

Svoger og fortælle dem Sammenhængen. Det er jo Søndag i Morgen. Saa kan du gøre det uden at forsømme dine Timer Ingeborg vil jo nok blive meget bedrøvet. Men tal fornuftigt til hende, — du kan det bedre end nogen anden. Og hvad dig selv angaar, Adam, saa tænk alvorligt over, hvad jeg før sagde. Hvem véd? Maaske faar vi ikke saa snart igen Lejlighed til at tale rigtig sammen. Derfor vil jeg sige dig, at min største Bekymring, naar jeg tænker paa, at jeg maaske ikke har langt igen, det er netop, hvordan det i saa Fald skal gaa med dig. Du er ikke skabt til at være alene, min Dreng. Du trænger maaske mere end de fleste Mænd til en Kvindes Omsorg. Gør dig ikke Livet goldt og tomt for en Teoris Skyld! Selv om den er rigtig — og det er den maaske — saa er den dog ikke hele Sandheden. Jeg kan jo tale lidt med derom. Og du skal nu vide det, min Ven, at skønt det gik mig i mit Ægteskab, som det gjorde — og som det vel *maatte* gaa — saa har jeg dog aldrig et Øjeblik fortrudt, at jeg giftede mig med din Far."

Den næste Formiddag, efter at Moderen var bragt bort, rejste Adam til Hillerød. Søsteren og hendes Mand boede i Byens Udkant i en højtliggende Villa med Have, hvorfra der var en herlig Udsigt ned over Slottet og den grønne Slotssø. Ingeborg lukkede selv op, da han ringede. De to Søskende havde ikke set hinanden i flere Maaneder, og det lille Frydeskrig, hvormed hun kastede sig om hans Hals, tog han for en trist Bekendelse, et uvilkaarligt Udbrud af den Forladthedsfølelse, som hun til daglig skjulte dybt i sin Sjæl og vel knap nok var sig rigtig bevidst længer.

Hun fortalte, at hendes Mands Familje var der i Besøg. Uden hendes Vidende havde Frederik skrevet efter dem for at overraske hende. De var kommen den foregaaende Aften og blev der nogle Dage.

„Men kom nu ind! De vil allesammen blive saa glade for at se dig.“

Inden Adam havde faaet sagt noget om Anledningen til sit Komme, trak hun ham med sig ind i Spisestuen, hvor Familjen Schmidt sad i oprømt Stemning ved det velbesatte Frokostbord. Der var baade Portvin og Flødeskumskager, og Adam blev tvungen til at tage Plads imellem dem.

Det var ikke blot Ingeborgs Ydre, men ogsaa hendes Væsen, der havde forandret sig de forløbne Aar. Som Adam ofte i sit stille Sind sagde om hende: hun var allerede ikke saa lidt af en Schmidt. Om det saa var Familje-Kysseriet, som i sin Tid bød hende saa stærkt imod, havde hun efterhaanden vænnet sig dertil og optaget det blandt sine Livsvaner. Trods Adams Tavshed, var Stemningen omkring Bordet stadig meget livlig. Men den unge Doktor havde ogsaa al Grund til at holde den gamle Professor i godt Humør. Naar han havde faaet ham hertil, var det væsenlig i Anledning af en kedelig Pengeaffære, som han haabede at faa ordnet ved Faderens Hjælp. Skønt han ret hurtigt havde skaffet sig en god Praksis i den fremmede By, maatte han stadig slaas med økonomiske Vanskeligheder. Han var ligesom Faderen en Ødeland og havde ofte maattet gaa til sin Svigermor for at klare sig.

Disse evige Laanehistorier havde i Begyndelsen pint Ingeborg frygteligt. Hun, som hjemmefra var vant til den største Punktlighed i Pengesager og mange Gange havde hørt sin Mor sige, at Ordet laane kun var en finere Benævnelse for at tigge og dette igen en Omskrivning for at stjæle, følte deres voksende Gæld som en Skam. Ikke sjelden var det i den Anledning kommet til ret heftige Sammenstød mellem hende og hendes Mand, der ikke forstod hendes Ømfindtlighed paa dette Punkt og kaldte den hysterisk. Han havde i sit Hjem faaet en ganske anden Opfattelse af den Slags Forhold. Allerede som lille Knægt havde han lært, hvordan han

skulde afvise Folk, der kom for at opkræve Penge. Forretningsbude, Slagtere og Skomagere, der mødte ved Døren med Regninger, var overhovedet i Familjens Øjne paatrængende Personer, som man havde Lov til at vise Vintervejen.

Ingeborg havde nu forstaaet at affinde sig med sin Samvittighed ogsaa paa dette Punkt. De idelige smaa Usandheder, Forstillelser og Nødløgne, som den stadige Pengemangel nødte hende til, endogsaa overfor Moderen, faldt hende lettere og lettere paa Tungen; og det var efter Adams Mening ikke mindst disse Forhold, der bidrog til at fremme Opløsningen af hendes før saa ranke og stolte Karakter. Kun med Overvindelse var han i de sidste Aar kommet i hendes Hjem. Det havde været ham en frygtelig Sorg at se det Menneske, han næst Moderen elskede højst i Verden, gaa til Grunde som Personlighed, udviskes og forflygtiges. —

Efter at de havde rejst sig fra Frokostbordet, fik han endelig Lejlighed til at tale med hende i Enrum. Da Ingeborg hørte om Moderens Sygdom, blev hun ganske ude af sig selv. Hun vilde straks rejse med ham til Byen, og resolut, som hun var, gav hun sig med det samme til at pakke Kuffert og beskikke sit Hus. Hendes Mand trøstede hende, saa godt han kunde. Ogsaa han havde talt i Enrum med Adam, og det var blevet ham klart, at der var al Grund til at frygte det værste. Af Hensyn til sine Patienter og Husets Gæster kunde han foreløbig ikke selv tage med Ingeborg til Byen; men han vilde komme en af de nærmeste Dage, sagde han.

Allerede et Par Timer efter rejste Adam og Ingeborg ind til København.

For at vise deres Deltagelse fulgte samtlige Medlemmer af den Schmidtske Familje dem til Stationen. Professoren tog ved Afskeden sin Svigerdatter om Hovedet, kyssede hende og sagde:

„Farvel, mit Barn! Gud give dig Styrke til at bære, hvad der maa komme!“

Professoren hørte ikke selv til de troende, men ved saadanne Lejligheder maatte han gerne gribe til religiøse Talemaader for at finde passende Udtryk for sin Rørelse.

Efter at Toget var kørt, vendte Familjen tilbage til Byen. Professoren foreslog at gøre en Runde i Slotsparken, og mens Fredrik gik til sine Patienter og Døtrene spaserede for sig selv omkring i Parken, satte han og hans Kone sig ind paa Pavillonens Veranda og bestilte Te. Han trængte til noget varmt for sine Fordøjelsesbesværligheder, der ogsaa herude paa Landet forskaffede ham mange Kvaler. „Viel Geschrei und wenig Wolle“ som han havde sagt til sin Søn, da denne om Formiddagen forhørte sig om Resultatet af hans „Morgenandagt“.

„Tror du virkelig, at Fredriks Svigermor kan være saa velhavende,“ sagde han til sin Kone. „Over to hundrede Tusinde!“

„Det er sagt mig.“

„Tænk! — Dersom det værste skulde ske med vor kære Veninde, vil Fredrik i hvert Fald komme ud af alle sine Vanskeligheder, og det vil unægtelig være et stort Gode. Han har netop sat mig ind i sine Forhold, og de er i Øjeblikket ret fortvivlede. Jeg kan jo ikke hjælpe, og til sin Svigermor vil han under disse Forhold ikke godt kunne henvende sig igen. Skulde hun nu gaa bort, kan man med Sandhed sige, som det hedder, at intet er saa galt, det er dog godt for noget.“

Efter en længere Tavshed sagde han, mens han slubrede den hede Te i sig:

„Og hendes Sølvtøj! Af det maa der jo tilkomme Fredrik og Ingeborg i det mindste Halvdelen, ikke sandt? Kan du huske den store Bordopsats? Og de to Sølvvinkander? De vil pynte godt paa deres Spisebord ved festlige Lejligheder.“

Døtrene kom nu tilbage, og paa Hjemvejen gennem Byen dukkede ogsaa Fredrik op. Han foreslog straks, at de i Dag

skulde spise paa Hotellet. Nu da Ingeborg var borte, vilde det føles tomt og uhyggeligt derhjemme. Hendes Afrejse var ogsaa kommen saa pludselig paa, at hun ikke havde faaet Tid til at give Pigerne Besked med Hensyn til Middagsmaden. Og man spiste virkelig upaaklageligt paa Hotellet, der især var berømt for sine Koteletter.

Professoren gjorde ingen Indvendinger. Han bad blot Sønnen om at sørge for, at Koteletterne ikke blev for haardt stegt.

„Og dersom du sætter Rødvin paa Bordet, sig saa til Tjeneren, at den skal være godt kuldslaaet."

VIII

Om Morgenen, efter en lang Nat uden Søvn eller Hvile sad Adam og Ingeborg sammen i det gamle Hjem, blege og forvaagede. De havde siddet oppe til over Midnat, saa meget havde de haft at tale om. Nu sad de tavse med hinanden i Haanden i Dagligstue-Sofaen. Uret paa Konsollen havde netop slaaet otte. De vidste, at Timen nu var inde, da Operationen skulde foretages. Men Ingeborg kunde ikke sidde stille. Hvert Øjeblik gik hun op og ned ad Gulvet, trykkede Hænderne mod sit Ansigt og udbrød:

„Aa, Mor! . . . Min egen søde Mor!"

Det var blevet sagt til dem, at der ikke kunde ventes noget Resultat før ved Ellevetiden. Men allerede Klokken lidt over ti kom et Bud fra Kliniken med et Brev fra Professoren. Med skælvende Hænder rev Adam Konvolutten op. Ingeborg stod ved Siden af ham marmorhvid af Spænding, mens han læste Brevet højt. Professoren skrev, at han kunde glæde dem med, at Svulsten havde vist sig at være af godartet Natur. Dersom alt forløb normalt, vilde de kunne vente Moderen helbredet hjem om en god Maanedstid.

Efter at Adam havde læst Brevet stod de lidt og saa' paa hinanden. Og med ét kastede de sig i hinandens Arme.

„Adam!"

„Ingeborg!"

Andet kunde de ikke sige. Der gik næsten en halv Time, inden de havde fattet sig saa meget, at de kunde finde fornuftige Ord for deres Glæde. Inderligere forenede end et Par Elskende gik de med hinanden om Livet frem og tilbage gennem Stuerne fyldt med en Lykkefølelse, som var de selv gaaet frelst ud af Dødens Riger.

Saa ringede det igen paa Forstueklokken. Det var Posten, der bragte Ingeborg Brev fra hendes Mand.

„Vi maa straks sende ham et Telegram," sagde hun, lidt skamfuld over, at hun ikke havde tænkt paa det før.

Da saa Telegrammet var skrevet og afsendt, satte hun sig hen i en Lænestol for at læse sit Brev. Lidt efter kom Adam tilbage til Stuen. Da sad hun med Haanden under Kinden og saa forstemt ud.

„Er der sket noget?" spurgte han. „Hvordan har Børnene det?"

„Godt."

„Og Fredrik og hans Forældre?"

„De har det aabenbart udmærket."

Paa Grund af Tonen vilde Adam ikke trænge ind paa hende med flere Spørgsmaal. Han sagde:

„Jeg gaar nu til Byen. Jeg har Timer fra tolv til tre. Paa Hjemvejen kigger jeg indenfor paa Kliniken. Der kan jo foreløbig ikke være Tale om at komme ind til Mor. Men jeg gaar nu alligevel derhen. — Hvad vil du tage dig for imens?"

„Jeg bliver her."

„Det gør du vel i. Du skulde tage dig et Par Timers Hvil. Du ser lidt træt ud."

Da Ingeborg var bleven alene og paany havde gennem-

læst sin Mands Brev, faldt hun igen i Tanker. Hun mindedes fra sine første Ægteskabsaar, hvordan hun til Tider kunde overfaldes af Nedtrykthed og Ensomhedsfølelse, tilsyneladende ganske uden Grund. Hun havde flere Gange talt derom til Fredrik, der kaldte det for Nervøsitet og gav hende Jern og Maltpræparater. Det var noget af dette gamle Mismod, der igen ligesom spøgelseagtigt steg op i hende ved Læsningen af Fredriks Brev. Trods dets kærlige Tone og de mange Kys, det sluttede med, oprørte det hende. At han havde kunnet faa sig selv til at gaa hen paa Hotellet og spise Middag dér med sin Familje, mens hun og Adam sad her i Angst og Vaande for Moderens Liv, — hun forstod det ikke.

Ved Firetiden kom Adam hjem med gode Tidender fra Kliniken. Moderen havde døset det meste af Dagen og kun et Par Gange klaget sig lidt. Han fortalte ogsaa, at han havde set en høj, hvidhaaret Herre forlade Kliniken, da han kom. Det var Etatsraad Malling, deres Far. Af Oversygeplejersken fik han at vide, at Etatsraaden havde været der en Gang tidligere paa Dagen, idet han under Operationen havde opholdt sig i Professorens Værelse og først var gaaet derfra, da Resultatet forelaa.

Mens de sad ved Eftermiddagsteen, spurgte Adam hende, hvordan hun havde tænkt at indrette sig. I de første Dage kunde hun jo ikke komme ind til Moderen, der skulde have absolut Ro.

„Tager du hjem imens?“

Ingeborg sad tilbagelænet i Stolen og saa' ned paa Spidsen af sin Fod, der hævedes og sænkedes ligesom i Takt med hendes indre Uro's Op og Ned.

„I hvert Fald ikke i Dag. I Morgen maaske.“

„Saa skulde du hellere blive her. I Overmorgen faar vi sikkert Lov at komme ind til Mor.“

„Ja, det er vist ogsaa bedst.“

„Sig mig, Ingeborg,“ spurgte Adam efter en ny Pavse.

„Er det det Brev hjemmefra, der har bragt dig ud af Humør? Hvad kan Fredrik have skrevet?“

Hun fortalte ham om Middagen paa Hotellet og sagde: „Du kan da begribe, at det piner mig, at Fredrik ikke har følt mere Deltagelse for Mor, end at han har kunnet gaa ud og more sig med sin Familje.“

„Nej, hør nu, Ingeborg! Du overdriver virkelig. Husk paa, her er jo ikke Tale om hans men om *din* Mor.“

„Ja, hvad betyder det? Det *burde* i hvert Fald ikke betyde noget mellem Ægtefolk.“

I sin Iver rejste hun sig op og gik ud paa Gulvet med trodsig løftet Hoved og Armene korslagte bag paa Ryggen.

„Jeg siger dig, Ingeborg, du gør Fredrik Uret. Dersom det havde været din Svigermor, der var bleven farlig syg og var kørt paa Hospitalet, tror du saa, du var bleven lige saa greben deraf, som du blev det i Gaar, da jeg fortalte dig om Mors Sygdom? Tror du?“

Hun var standset henne ved Vinduet. Hun stod der med Ryggen til Stuen og svarede ikke straks. Men saa vendte hun sig om og sagde:

„Jamen saa er der ogsaa noget galt ved det hele!“

Og hun fortsatte i et Udbrud:

„Saa er det altsammen jo bare Usandhed og Hykleri.“

„Hvordan mener du?“

„Naar man ikke kan dele de dybeste og inderligste Følelser med hinanden — hvad er saa det øvrige?“

I Adams skæggede Ansigt rørte der sig et lille vemodigt Smil.

„Det er noget sent, du kommer til den Erkendelse, lille Ingeborg.“

„Ja, jeg husker naturligvis godt, hvad du forklarede mig i sin Tid. Men det er ikke rigtigt, Adam! Ægteskab er ikke saadan, som du mener. — Herregud, jeg holder jo af Fredrik . . . jeg elsker mine Børn . . . jeg elsker mit Hjem!“

„Deri gør du ret," sagde Adam. „Og for nu at tale praktisk og fornuftigt om Tingene, vil jeg gøre dig et Forslag. Jeg synes altsaa, du skal blive her — ogsaa for Mors Skyld. Det vil berolige hende at vide os begge to i Nærheden. Men ogsaa dine Børn vil hun snart længes efter. Jeg foreslaar derfor, at vi faar dem hertil. Her er god Plads nu, og du kan jo lade Barnepigen følge med."

Mens Ingeborg overvejede Forslaget, gik hun igen op og ned ad Gulvet med Armene sammenslyngede bag paa Ryggen. Adam syntes, at alt det forkrøblede og forkuede med ét var gleden af hende som en Ham. Hun lignede i disse Øjeblikke igen sig selv fra sine unge og frejdige Pigedage.

„Jeg vil skrive til Fredrik om det," sagde hun. „Saa maa vi se, hvad han svarer." —

For hendes Mand kom dette hendes Ønske om at blive i København i Grunden godt tilpas. Han havde igen haft Fortrædeligheder med sine Kreditorer. Der var et Par Haandværkere, der truede ham med Sagsanlæg og Udpantning. Han havde nu henvendt sig til en Sagfører, som foreslog ham en Omprioritering af Villaen for at skaffe Kontanter. Ingeborg, der tog sig den Slags Ting saa pinagtigt nær, maatte helst være borte, saa længe disse Forhandlinger og Vurderingsmændenes Inspektion stod paa. Ogsaa hendes Forslag om at lade Drengene komme til København gik han ind paa. Han havde i Forvejen nok om Ørene og kunde ikke samtidig have Opsyn med Børnene. Hans Familje var af samme Mening. Hverken Professorinden eller hendes Døtre ønskede at paatage sig noget Ansvar. Og de blev enige om, at de under disse Forhold jo godt kunde udstrække deres Besøg her endnu en Række Dage og blandt andet benytte dem til at foretage Udflugter omkring i den smukke Omegn.

IX

Opholdet i det gamle Hjem fik en velgørende Indvirkning paa Ingeborgs ødelagte Nerver. Hun havde længe trængt til Hvile for sine Tanker, og de sidste Dages sjælelige Oplevelser havde forøget denne Trang til at være ene med sig selv. Her i Moderens Stuer genfandt hun den Fred, hun huskede fra sine unge Dage, før Kærligheden traadte ind i hendes Liv og skabte Uro. En Tid af Dagen tilbragte hun henne paa Kliniken; men skønt det gik godt fremad med Moderens Helbredelse, maatte hun endnu skaanes og navnlig ikke tale for meget.

Ingeborgs Forhold til Adam blev i disse Dage igen meget inderligt. Hendes Hengivenhed for ham havde altid været stor; men det fulde Udbytte af Samværet med ham havde hun i sine Ungpigedage ikke kunnet faa paa Grund af Aldersforskellen. Hans ejendommelige Væsen og mange sære Meninger, som alle i hendes Bekendtskabskreds rystede paa Hovedet af, havde hun ogsaa ofte følt sig trykket af den Gang. Nu forstod hun ham bedre. Om Aftenen, naar Børnene var bragt i Seng, kunde de sidde sammen inde i Dagligstuen eller oppe paa hans Værelse og samtale til langt ud paa Natten. Der var pludselig saa meget, hun følte Trang til at oplyses om og faa Klarhed over.

En Gang imellem kom Fredrik ind til Byen paa Besøg og bragte som sædvanlig Uro med sig. Han havde Hovedet fuldt af Planer. Han var kommen paa den Idé, at de skulde sælge deres Hus og flytte ind paa Hovedgaden, hvor der var en glimrende, helt moderne indrettet Lejlighed til Leje. Der havde netop meldt sig en solid Køber, der kunde præstere en anselig Udbetaling. Var det ikke værd at tænke paa? Efter en Samtale derom med Adam erklærede Ingeborg, at den Sag maatte hvile, indtil Moderen kunde tages med paa Raad.

Fredrik knurrede lidt; men da Fru Malling havde en stor Prioritet i Huset, var han nødt til at falde til Føje.

Efter næsten seks Ugers Forløb vendte Patienten tilbage fra Kliniken; og saaledes lykkedes det nu Adam for en lille Tid at virkeliggøre sin gamle Drøm om et Søskendehjem med Moderen som det naturlige Overhoved og Midtpunkt. Ingeborg havde genoptaget sine datterlige Pligter i Huset, og de to Smaadrenge var alles Glæde. Som alle Elskere af Naturen var Adam en stor Børneven. Da han aldrig viste sig utaalmodig, fordi han aldrig tillod sig at have travlt, og da han altid gav Børn Lov til at være Børn, havde Drengene hurtig knyttet sig til ham med en Optagethed, der var nærved at bringe Faderen i Forglemmelse hos dem.

Men nu indtraf der en Begivenhed, der vakte Forstyrrelse i den huslige Idyl. Det første Bind af Adams store Værk om Familjelivet i Dyreverdenen var udkommet, og til hans Overraskelse vakte det Opsigt paa Grund af Fortalen. Han havde heri aabenhjertig fremstillet sit Syn ogsaa paa det menneskelige Familjeliv, eller — som han udtrykte det — „den Kamp om Kærtegn, Børn og Penge, der kaldes Ægteskab". Han udtalte den Mening, at det i de fleste Tilfælde vilde være en Lykke for et Barn ikke at lære sin Far at kende, men at kunne betragte sig alene som Moderens Barn, en Frugt af hendes Hengivelse til Alnaturens Vilje. Faderfølelsen beroede paa en Indbildning. Hos Dyrene kendtes den ikke. I hvert Fald kun som et skinsygt Had ved Synet af Hunnens Ømhed for Afkommet, hvilket undertiden endogsaa havde dets Ødelæggelse til Følge. Hvorimod al sanselig Attraa hos en Kvinde i Virkeligheden var hendes tidligste Kærlighedsytring overfor det vordende Barn.

Det var disse Udtalelser, der havde vakt Forargelse. I et Par af de førende Hovedstadsblade rejstes stort Postyr, og Følgen blev, at Bestyreren for den Skole, hvor Adam underviste, saa sig nødsaget til at give ham Afsked. Det voldte ham

virkelig Sorg. Han elskede sin Lærergerning, havde altid betragtet sig mere som Pædagog end som Videnskabsmand. Han havde ogsaa sin egen Undervisningsmetode, saa' blandt andet ikke gerne, at hans Elever brugte Bøger og frem for alt ikke Billeder, Kort, Skemaer eller andet, der lettede Tilegnelsen ved at fremstille et færdigt Syn paa Tingene. Han vilde have dem med ud i Naturen for at udvikle Evnen til at se paa alt med egne Øjne. Men denne Maade at undervise paa tiltalte ikke Forældrene, fordi den sjelden gav gode Eksamensresultater; og man havde egenlig længe søgt et Paaskud til at blive af med ham.

Under alt dette var Ingeborg og hendes Børn flyttet tilbage til Hillerød; men trods Adskillelsen tog hun levende Del i Broderens Skæbne og oprørtes over den Modtagelse, hans Bog havde faaet. Anderledes hendes Mand, der hørte til de forargede og udtalte sig respektløs om Adam og hans „Kineserier". Det kom i den Anledning flere Gange til alvorlige Scener imellem dem; men endnu var dog ingen af dem rigtig klar over, hvor langt de var kommen bort fra hinanden under Skilsmissen. Endnu bevaredes Husfreden trods de mange smaa Rivninger, der er uundgaaelige mellem Ægtefolk. Ingeborg gjorde sig Umage for igen at vænne sig til Tobakslugten i sin Mands Klæder, til hans grimme Vane at sidde og fløjte i Stuerne, hans larmende Maade at børste Tænder paa, hans Forkærlighed for — ligesom Faderen — at stille sig op foran Kakkelovnen med spredte Frakkeskøder . . . alle disse daglige Naalestik paa Nerverne, som nu igen pinte hende ligesom i deres Ægteskabs første Tid. Værst var dog de fornyede Pengesorger, som Fredrik ikke en Gang søgte at mildne for hende, fordi han var rasende paa hendes Mor, der havde modsat sig Husets Salg og derved forhindret ham i at faa nye Kontanter mellem Hænder.

Saa gik Vinteren, og straks ved Foraarets Komme tog Fru Malling ud paa Landet sammen med Adam for at komme rigtig

til Kræfter. De lejede sig ind i en Bondegaard mellem de sydsjællandske Skove, borte fra Alfarvej, ved en lille Indsø, der mindede Adam om den poppelhegnede Præstegaardsdam derovre i Jylland og det Sommereventyr, han stadig ikke helt kunde glemme. Men længe varede det ikke, før Ingeborg og hendes Børn igen var hos dem. Forsøget paa at genoptage Samlivet med Fredrik var faldet saa slet ud, at de nu havde bestemt sig til at skilles.

Det skete ikke uden heftig Modstand fra hans Side. Da Ingeborg havde forladt Hjemmet i Vrede og uden hans Vidende, truede han hende endogsaa med at tage Børnene fra hende ved Rettens Hjælp. Hun paa sin Side krævede at beholde dem begge. Til Gengæld vilde hun give Afkald paa enhver Understøttelse, baade til sig selv og Børnene. Forhandlingerne blev ført gennem en Sagfører; men tilsidst traadte Adam til og søgte en Samtale med sin forhenværende Ven og Svoger. Paa sin Mors Vegne tilbød han ham hendes Prioritet i Villiaen som Erstatning for alle Rettigheder over Børnene, og som den Schmidt, Fredrik var indtil Hjerteroden, blødgjordes han ved Udsigten til Kontanter, og Byttehandelen kom i Stand.

Nu fulgte lykkelige Dage for den genforenede Familje mellem de sydsjællandske Skove. Adam havde altid betragtet Hjemmet som det Sted, der først og fremmest havde Krav paa ham. Mens han var temmelig ligegyldig for de store Verdensbegivenheder, som optog de fleste andre Mennesker, fordi Aviserne skabte Sensation om dem, var han kun interesseret af, hvad der tildrog sig i hans umiddelbare Nærhed, alle disse Hverdagens Smaabegivenheder i Hus og Have. Fra Morgenstunden fulgte Drengene ham i Hælene. Han havde hurtigt faaet Barnepigen afskediget, og tog dem med sig ud i Mark og Skov, hvor han opdrog dem til, saa smaa de endnu var, at hjælpe sig selv med alt.

Sommeren blev varm, og Moderen kom efterhaanden saa

godt til Kræfter, at Adam i Slutningen af Juli uden Bekymring kunde drage ud paa sin sædvanlige Sommenvandring omkring i Landet. Det kneb denne Gang mere for ham at løsrive sig fra Drengene. Den Morgen, han gik til Stationen, fulgte de ham et Stykke paa Vej, og endnu langt borte fra kunde han se dem staa med hinanden i Haanden oppe paa en Grøftevold og vifte til ham.

Han agtede sig først ind til København for at tale med sin Forlægger. Derpaa vilde han rejse over Bælterne for at gaa paa Vandring i Jylland. Men til Egnen omkring Horsens vovede han sig ikke denne Gang. Det Eventyr maatte uigenkaldelig være forbi.

X

Paa den københavnske Banegaard kunde man næsten ikke komme frem for Mennesker. Det var midt i Ferietiden. Med en vældig Oppakning af Kufferter og Æsker masede Folk sig gennem Forhallen, — øre som Staldkvæget, naar det om Foraaret første Gang stimer ud af Baasene. Adam blev altid vemodig stemt ved det Syn. At det for alle disse mange Mennesker var en Begivenhed at kunne slippe Trædemøllen og leve menneskeligt en lille Tid! Men endnu mere nedslaaende var det at tænke paa, at de samme Folk, før Ferien var forbi, hemmeligt vilde længes tilbage til Vanetravet, til det travle Menneskemylr i Gaderne, til Teatrenes og Forlystelsesstedernes Flimmer, til Nattelivet paa Restavranterne og til det Sofahjørne i Kaféen, hvor man plejede at læse Dagens Blade. Heller ikke nu var Aviserne forøvrigt glemt af nogen. De struttede frem af alle de Rejsendes Lommer, og mens Toget rullede gennem Sjælland i det skønneste Sommervejr, sad Folk i Kupeerne slugvorent bøjet over de friske Morgenaviser, begravet i Papir og stinkende Tryksværte uden foreløbig at

give sig Tid til at kaste Blikket ud paa den Natur, som de altid paastod at „sukke efter". I Roskilde og Slagelse, hvor Toget holdt, fornyedes Beholdningen af Nyhedsstof. Saa længe der var Mulighed for at indaande endnu et lummert Pust af Byens Os, af Kævlet og Sladderen og Skandalen, havde Solen og Skovene ingen Magt over Sindene.

I et Par Uger drog Adam om i Sønderjylland; men en Dag stod han trods alle Løfter til sig selv oppe paa en Bakke mellem Bryrup og Horsens, den samme, hvorfra han første Gang havde set Frk. Margrete, da hun fo'r ham forbi paa sin Cykel. Egnen, hvor hans Tanker sky havde færdedes i det forløbne Aar, hyppigere end han selv vidste af, laa atter udbredt foran ham i Virkelighedens blændende Skær. Byen dernede ved den poppelhegnede Dam, de to høje Fyrretræer i Præstegaardshaven, Engen og „Lunden", den lille Plankebro, der spejlede sig i Bækkeløbet — alle de kendte Steder, hvor de fjorgamle Minder laa begravet som Faldne paa en Valplads, blev atter levende og nære.

Hvad vil du her? spurgte en advarende Stemme inden i ham. Vend om! Her venter dig kun Ulykke.

Han vilde dog ikke tage herfra, før han havde forsøgt at faa lidt at vide om Frk. Margrete hos Egnens Folk. For ikke at blive set fra Præstegaarden gik han ad en Omvej ned til Kroen. Her fandt han Rejsestald og Vænge fuld af Heste og Vogne som til Bryllup eller Begravelse. Det var dog ingen af Delene. Det var en fremmed Foredragsholder, der talte inde i Salen. Ved at kigge ind gennem et af de aabne Vinduer kunde han se Taleren, der stod paa et Kateder foran en sort Vægtavle, som var overkridtet med geometriske Figurer. Paa lange Bænke sad et Par hundrede Tilhørere Rumpe ved Rumpe og lyttede med det tomme Ansigtsudtryk, der i Tidens Løb bliver staaende hos Folk, der i Henseende til det aandelige altid er modtagende.

Inde i Krostuen var der tomt. Heller ikke i Køkkenet fandt

han nogen, der kunde give ham Oplysninger. Langt om længe kom dog den store Krokone tumlende ud fra Foredragssalen, ophedet og forpustet som fra et Dampbad. Hun genkendte ham straks, men var saa daanefærdig optaget af, hvad hun havde hørt, at hun længe ikke kunde tale om andet.

Om han havde været inde i Salen? Det var et Foredrag om Himmellegemerne, om Solens og Stjernernes Gang i Verdensrummet. Og det maatte hun rigtignok sige, at det var det mest storartede, hun nogensinde havde hørt. Aa, saa belærende! Hun var ordenlig bleven helt „svimmels". Ja, det havde ligefrem givet hende et helt nyt Syn paa Livet og alle Dele.

Under alt dette fik hun dog varmet Kaffe til Adam, fik ogsaa Brød og Smør sat frem. Og nu afbrød han hendes Snak med et Spørgsmaal om Præstegaarden og Pastor Byrums Befindende.

„Byrum — aa Gud, han er død i Herrens Navn for over et halvt Aar siden. Ja, han var jo klejn, stakkels Mand! Men et herligt Menneske var han, og han fik da ogsaa en skøn Begravelse."

„Hvordan lever saa Familjen efter det store Tab?"

„Fruen og Frøkenen flytter nok ind til Staden, har jeg hørt sige. Saadan Folk kan jo gøre, hvad de vil."

„Er Frøken Margrete endnu ikke forlovet?"

„Jeg véd det it'. Men de snakker jo da for Resten om ham Sønnen til Proprietær Sørensen paa Søndergaarden. Men Folk snakker altid saa meget. Og hun skal vel ogsaa gaa Sørgeaaret ud først, mener jeg."

I det samme lød der Haandklap inde fra Salen. Foredraget var forbi, og Folk strømmede til Skænkestuerne. Adam gik ud i Haven for at være i Fred. „Du er endnu forelsket" — sagde han modfalden til sig selv og blev siddende derude under Træerne, indtil Solen var nede og der igen var bleven lidt Ro i Huset. Formodningen om, at Margrete havde trøstet sig med den Proprietærsøn, følte han jo nok som en Lettelse

for Samvittigheden; men han vilde alligevel ikke lade sig nøje med, hvad Rygtet sagde. Han maatte have fuld Vished, før han kunde drage videre.

Han overnattede i Kroen, og den næste Dag gik han efter mange Overvejelser hen i Præstegaarden. Fru Byrum var alene i Dagligstuen. Hun modtog ham med maabende Forbavselse. Paa hans Forsikring om, at han med Deltagelse havde hørt om den store Sorg, der havde ramt Familjen, svarede hun slet ikke. Det var knap nok, hun huskede at byde ham Plads; og da de var kommen til Sæde, gemte Fruen sine Øjne i et stort Strikketøj. Det viste sig i det hele uhyre vanskeligt at holde en Samtale i Gang. Hun havde straks sagt til ham, at hendes Datter ikke var hjemme, og Adam havde forstaaet Meningen. Hun ønskede bare at komme af med ham.

Men nu hørte han Skridt ude paa Havegangens Grus. Gennem den aabne Dør saa' han Margrete komme gaaende fra den lille Laage, der førte fra Haven ind til Kirkegaarden. Hun blev ikke saa overrasket over at se ham, som han havde ventet. Hun havde aabenbart hørt, at han var kommen til Byen. Da han rejste sig op, sendte hun ham et koldt Nik fra Dørtærsklen; og under hans fortsatte Samtale med Moderen gik hun omkring i Stuen med stolt Holdning uden at henvende et eneste Ord til ham. Han saa', at hun havde udviklet sig i det forløbne Aar. Hun, der sidste Sommer halvvejs var et Barn, var nu en fuldmoden Kvinde. Hun var derved bleven endnu smukkere, og den sorte Sørgedragt klædte hendes blonde Skikkelse, adlede den med Sorgens og Dødens Alvor.

Over Strikketøjet flyttede Præstefruen sine kaffebrune Øjne aarvaagent frem og tilbage imellem dem. Men nu stak Tjenestepigen Hovedet ind og bad hende komme ud i Køkkenet et Øjeblik. Hun svarede Ja, men tøvede en Tid, før hun rejste sig og gik ud.

Der blev dødsstille i Stuen, da hun var gaaet. Margrete var

standset henne ved Klaveret, hvor hun stod og bladede i et Nodehefte.

„Frøken Byrum," sagde Adam. „Vil De give mig Lov til at gøre Dem et Spørgsmaal?"

Hun havde staaet med Ryggen til, men vendte sig nu imod ham. Og for første Gang saa' hun lige paa ham — et udfordrende og paa samme Tid et dybt krænket Blik.

„Et Spørgsmaal —?"

„Ja. Jeg har nemlig hørt, at De er bleven forlovet."

Hun vendte sig atter bort og bladede frem og tilbage i Nodeheftet uden at svare.

„Vil De ikke sige mig, om det er sandt?" spurgte han — i Grunden lige saa bange for et Ja som for et Nej.

„Hvorfor vil De absolut vide det?"

„Jeg tør altsaa ønske Dem til Lykke?"

Hun var bleven bleg.

„Jeg er ikke Spor af forlovet," sagde hun kort.

I det samme kom Pastorinden tilbage og indtog paany sin Vagtpost i den store Lænestol. Lidt efter rejste Adam sig og tog Afsked med et stumt Buk for hver af Damerne.

Han gik bort fra Præstegaarden i frygtelig opreven Stemning. For første Gang i sit Liv mistede han Herredømmet over sig selv. Den indre Stemmes Advarsler overdøvedes af Stormgangen i hans Sind, af Dyrebrølet fra hans Blod. Mens han skridtede ud af Vejen, bort fra Byen, blev det ham fuldt klart, at nu stod han foran den store Afgørelse, at derinde i den solfyldte Stue bag ham sad det Menneske, der havde faaet Magt til at bestemme over hans Liv. Af hendes Ja og Nej afhang nu hans Fremtid. Dersom han havde forstaaet hende rigtigt; dersom hendes Følelser — ligesom hans egne — havde haft Styrke til at overvintre, var ingen Modstand længer mulig. Han havde da i denne fremmede unge Pige mødt sin Skæbne. —

Den næste Morgen, efter en søvnløs Nat, skrev han et Frierbrev til hende og lod det bringe over i Præstegaarden

ved et Bud. Han bad hende om at tilstaa ham en Samtale paa det samme Sted i den lille Skov med Stenten, hvor de sidste Sommer mødtes. Dersom hun kom, vilde han heri se et Tegn paa, at hun havde tilgivet ham hans Tavshed. I modsat Fald vilde han straks rejse herfra, og hun skulde da ikke se ham oftere.

Ud paa Formiddagen bragte en Pige hendes Svar. Det var — foruden Underskriften — kun en eneste Linje:

„De maa tale med min Mor."

Straks efter Middag begav han sig paa Vej til Præstegaarden. Fru Byrum sad igen alene i Dagligstuen og modtog ham ret overlegent. Hun sagde, at hendes Datter havde fortalt hende Indholdet af hans Brev, og hun skulde ikke fragaa, at hun var bleven meget forbavset over det. For hun havde hørt, at han skulde have skrevet en umoralsk Bog mod Ægteskabet. Der havde ogsaa staaet saa meget om den i Stiftstidende.

Adam blev lidt forvirret. Det var ikke faldet ham ind, at den Bog ogsaa havde fundet Vej her til Egnen, allermindst, at den maaske kunde blive afgørende for hans Forhold til Margrete.

„Naa, det er vel for Resten bare saadan noget, man sidder og skriver," fortsatte Præstefruen — hun sad i sin tilvante Forsvarsstilling med korslagte Arme og Hænderne omkring Albuerne. — „Men De kan vist nok forstaa, at det er en alvorlig Sag for en Mor saadan at betro sin Datter til et vildfremmed Menneske. For vi kender jo ikke meget til Dem og Deres Forhold . . . f. Eks. med Hensyn til det økonomiske. Jeg haaber da, De sidder i en saadan Stilling, at De i paakommende Tilfælde kan ernære en Familje. De er jo Lærer, ikke sandt? Det plejer ikke at give nogen stor Indtægt. Men maaske har De privat Formue?"

„Ja — nogen."

„Naa, det forandrer jo naturligvis Sagen. Lever Deres Forældre, Hr. Malling?"

Adam begyndte nu at tabe Taalmodigheden. Under den fortsatte Eksamination, der fik ham til endnu en Gang at vakle i sin Beslutning, gik der Kuldegys igennem ham. Men saa viste Margrete sig. Hun kom ude fra Haven i Køkkenforklæde og Lugehandsker. Hun havde ikke vidst, at han var kommen, blev derfor blussende rød og vilde gaa igen. Men Moderen kaldte hende tilbage.

„Hr. Malling vil vist gerne tale med dig, min Pige."

Hun rev Forklædet og Handskerne af og kom ind. Straks efter forlod Præstefruen Værelset for at lade de to unge være alene.

XI

Nu var det igen ved at blive rigtig Efteraar med Slud og Storm og denne uhyggelige Skorstenstuden, der vækker Forestillinger om Skibbrud og bølgeomtumlede Lig.

Adam sad en saadan mørk Aften i Præstegaardens Dagligstue sammen med Margrete og sin Svigermor. Bordlampen var tændt, og der var for Hyggens Skyld første Gang lagt lidt i Kakkelovnen, der buldrede fornøjeligt. Damerne sad med Haandarbejde, mens Adam paa Svigermoderens Opfordring læste højt for dem af en af H. F. Ewalds historiske Romaner, der var hendes Yndlingslæsning. Han var fortvivlet. Han læste aldrig Romaner og afskyede Højtlæsning. Men det var den eneste Maade, Svigermoderen kunde underholdes paa, og Margrete havde indstændigt bedt ham om en Gang imellem at gøre hendes Mor den Glæde.

Hans Tanker var langt borte. Og ogsaa i dem var der Storm og Bølgegang og Skibbrud. Han tænkte paa dem derhjemme, der netop i de samme Dage var flyttet ind fra Landet. Han fik stadig Breve fra dem, hvori han mellem Linjerne læste deres Forbavselse over ham. Han havde endnu

ikke kunnet faa sig til at fortælle dem om sin Forlovelse; men de anede aabenbart, hvad det var, der denne Gang holdt ham fast her i Jylland. Moderen skæmtede undertiden i sine Breve med hans „Vægelsind“, fordi han et Par Gange havde bebudet sin snarlige Hjemkomst, og Ingeborg havde en Gang ligefrem spurgt, om han ikke kunde tænke sig til Afveksling „at promenere sin formodede lille Veninde herovre paa Sjælland“.

Der havde nu virkelig ogsaa været Tale om en Præsentations-Rejse over til Familjen i København. Margrete var meget opsat paa det, og hendes Mor havde givet sin Tilladelse. Men Adam havde holdt Sagen hen. Han kunde overhovedet ikke rigtig lide at tale med Margrete om sin Mor og sin Søster. Alene den Maade, hvorpaa hun udtalte Ingeborgs Navn, gjorde hende straks saa nedslaaende fremmed for ham. Saa var han ogsaa bange for, at Moderen og Søsteren ikke skulde synes om hende, fordi de jo ikke kunde lære hende at kende i hendes elskeligste Øjeblikke, naar hun som det Naturbarn, hun var, jublende gav sig hen i sine stærke Følelser. Hun levede først helt, naar de var alene. Hun skælvede af Glæde, blot han strøg hende over Kinden; og det rørte ham at se, hvordan hun ofte skammede sig over sin stærke Betagelse og søgte at skjule den. Og talte de om hans Familje, kunde hun ofte for Alvor bliver skinsyg paa den. Navnlig kunde hun ikke taale, at han nævnede Børnene. En Gang, han havde kaldt dem „sine Drenge“, var hun bleven ligbleg af Vrede, og det var kommet til et heftigt Sammenstød imellem dem.

Over sit Sytøj iagttog Margrete ham opmærksomt, mens han læste. Hun kunde se, at hans Tanker ikke var ved Bogen; og hun spurgte sig selv, hvor de vel var henne. Der havde igen i Dag været en lille Scene mellem dem. Paa Grund af Regnvejret havde hun siddet inde hele Dagen og læst i hans Bog „Det ideale Hjem“, som hun selv havde maattet anskaffe sig, fordi Adam ikke havde villet give hende den, „før hun

havde Forudsætninger for at forstaa den", — som han sagde. Da hun saa fortalte ham, at hun nu alligevel havde læst den, var han bleven forstemt og havde sagt, at det vilde der kun komme Ufred af. Hvad mente han med det? Var det da underligt, at hun gerne vilde vide, hvad det var for noget stygt, han havde skrevet om Ægteskabet, og som alle Mennesker talte om? Men for Resten var hun nu nærved selv at ønske, at hun ikke havde læst det.

Da Klokken var bleven ni, bankede det kraftigt paa Døren. Det var Husets gamle Tjenestepige, der paa den Maade hver Aften tilkendegav, at nu gik hun i Seng. Dersom Fruen vilde tale med hende, maatte det ske nu. Fru Byrum rejste sig da ogsaa og gik ind til den sædvanlige Husholdnings-Konference i Spisestuen.

Adam skød lettet Bogen fra sig og sad en Tid med et grublende Udtryk, som om han havde glemt Margretes Nærværelse.

„Hvad tænker du paa, Adam?" spurgte hun.

„Aa — jeg véd ikke — paa ingenting."

„Kan du huske, du sagde en Gang, at det at tænke paa ingenting var noget af det fornuftigste, man kunde tage sig for."

„Men ogsaa noget af det sværeste," sagde han, rejste sig op og gik henimod Sofaen, der stod i Skygge. Han havde siddet og tænkt paa sine to Drenge derhjemme, som han aldrig mere nævnede, men bestandig havde i Tankerne. Og altid saa' han dem for sig, saadan som de den Dag ved hans Afrejse havde staaet oppe paa Grøftevolden med hinanden i Haanden og stirret langt efter ham.

Idet han kom forbi Margrete, greb hun hans Haand og holdt ham tilbage.

„Du ser saa trist ud, min Ven? Er der gaaet dig noget imod?"

Han strøg hende kærligt over Haaret.

„Det er ingenting.“

„Jo vist! Der er noget, du er ked af. Hvad er det, Adam?“

„Skal vi ikke tale om noget andet,“ sagde han og gik fra hende. „Jeg har sagt dig, at der er Omraader, hvor vi endnu ikke kan gøre os forstaaelige for hinanden. Spørg derfor ikke! Hvad du vil vide, kan du kun lære gennem Erfaring.“

Men Magrete lagde hastig sit Haandarbejde bort og satte sig hen ved Siden af ham i Sofaen: „Der er noget, du skjuler for mig, Adam! Jeg har mærket det de sidste Dage. Du ligner ikke dig selv mere. Hvad er det, du ikke vil sige? Du gør mig tidt saa angst. Har jeg gjort dig noget imod? Eller er du syg? . . . Fortæl mig dog, hvad det er!“

Hun greb igen hans Haand og trykkede den mod sit Hjerte, idet hun saa' op paa ham med et fortvivlet bønfaldende Blik. Adam kyssede hende men tog derefter sine Øjne til sig. Da kastede hun sig ind til ham og kom til at græde.

„Jeg er saa bange for at miste dig . . . jeg kan ikke gøre for det! Men du aner vist ikke selv, hvor du kan være fraværende . . . helt borte i dine Tanker, og jeg véd jo ikke hvor.“

Hun rettede sig op og tørrede sine Øjne.

„Men nu skal jeg ikke plage dig mere. Havde du blot aldrig skrevet den Bog, Adam!“

„Tænk, at den har kunne skræmme dig saadan!“

„Er det underligt? For du maa jo dog mene *noget* af alt det sørgelige, du skriver om Ægteskabet. Det kan jo ikke være grebet ud af Luften altsammen. Naturligvis har du Ret i, at Ægtefolk en Gang imellem kan være uenige. Men hvad betyder det? De *skal* netop ikke altid være som to røde Køer. Det vilde jo bare blive til Kedsommelighed. Det har du jo selv skrevet i din Bog. Jo forskelligere Mennesker er, desmere kan de være for hinanden. Og det er rigtigt. Saadan er det!“

Adam mindedes, at hans Mor havde sagt det samme den Aften, da hun tog Afsked med ham før Operationen.

„Maaske!“ indrømmede han derfor.

„Ja, ikke sandt!“ sagde Margrete og vedblev i sin Iver: „Men hvad bliver der saa af alt det om Freden og Glæden i Søskendehjemmet? Jeg kan naturligvis ikke tale om andre end mig selv. Men jeg véd, at jeg titusinde Gange hellere vilde blive Verdens ulykkeligste Menneske, end aldrig at have følt, hvad det vil sige at holde af en Mand.“

Ganske Mors Ord! — tænkte Adam.

„Lad nu alt det dèr fare for i Aften,“ sagde han. „Lov mig, at du foreløbig vil glemme den Bog; og lad os tale om noget, som vi kan snakke om i Fred og god Forstaaelse.“

„Ja — gid du vilde!“ sagde hun og slog Armene om hans Hals. „Tag mig rigtig ind til dig, Adam . . . ind i dit inderste Hjerte. Jeg trænger saadan til det! Hører du! Der maa ikke være den Krog derinde, som ikke ogsaa er min. Alting vil jeg dele med dig. Alting! Alting! Hører du?“

Adam strøg hende over Haaret. Af Frygt for at røbe, hvad der nu maatte ske, tav han helt stille, veublev blot sørgmodig at kærtegne hendes Haar, denne solgyldne, brusende Manke, som han elskede næsten som et selvstændigt Væsen. At forsøge paa at forklare hende, hvorfor de maatte skilles, vilde være haabløst. Hun vilde aldrig forstaa, at det skete til hendes eget Bedste. Allermindst vilde han kunne gøre hende det begribeligt, at det var af Kærlighed til hende, han forlod hende, og at hver lykkelig Dag fik dem begge to til at synke uhjælpeligere ned i Ulykken. Frivilligt gav hun i al Fald aldrig slip paa ham. I det Øjeblik, hun forstod hans Hensigt, vilde hun i sin unge Lidenskabelighed spærre ham Vejen, om det saa skulde være med selve sit Legeme, vilde ofre sin Kydskhed, sin Uskyld, sin Ære for at holde ham fast. Men det maatte ikke ske. Dette uerfarne Barn skulde ikke lide og gaa til Grunde, fordi hun i sin Elskelighed og Skønhed havde

henrevet ham, saa han et Øjeblik overhørte Fornuftens Advarsler og trodsede de tusinde skræmmende Minder. Helt redde hende fra at slukke sin Livstørst ved Giftbrønden kunde han vel ikke; men ved *hans* Haand skulde Dødsbægeret i hvert Fald ikke rækkes hende.

Præstefruen kom tilbage, og kort efter viste Lillepigen sig med Aftenkaffen paa en Bakke. Men Adam vilde gaa. Jorden brændte under ham. Endnu i Aften maatte det ske, dersom det ikke skulde blive for silde. Margrete fulgte ham ud. I den mørke Forstue stod de længe tavse og tæt omslyngede, inden de skiltes. Saa kyssede han hende for sidste Gang og rev sig løs.

Udenfor var det maanelyst. Trods den tudende Storm blev Margrete staaende i den aabne Dør for at vinke til ham, naar han var kommen over Gaardspladsen. Men han forsvandt ud af Porten uden at vende sig om.

Henne paa Kroen fuldførte han Forberedelserne til sin Flugt. De Klæder, han havde faaet sendt herover, var i Forvejen pakket i en Kuffert, som Fragtmanden næste Dag skulde bringe til Stationen. Hele Natten gik hen med at skrive Afskedsbrevet. Det var de tungeste Timer, han havde levet. Først ved Morgengry sluttede han Brevet. Straks efter gik han med sin Ransel hurtig ud gennem Porten og videre ud ad Landevejen uden at se sig tilbage. Trods Nattens Storm laa en tæt Taage over Jorden. Hanerne galede rundt om i Byens Gaarde, som vilde de endnu forsøge at kalde ham tilbage.

Efterhaanden, som det dagedes, lysnede det lidt i hans formørkede Sind. Han havde haft et Syn: to Smaadrenge, der stod med hinanden i Haanden og smilede ham glad i Møde.

HANS KVAST OG MELUSINE

EN HUMORESKE

TREDIE UDGAVE

—

FØRSTE UDGAVE 1907
(1.—2. OPLAG)
ANDEN UDGAVE 1920

I

Der er vistnok mange, der endnu kan huske, hvordan vor verdensberømte Landsmand Komponisten Hugo Martens saa' ud i Trediveaarsalderen. Det var jo umuligt ikke at lægge Mærke til ham, naar han om Eftermiddagen dukkede op i Fortovsmylderet paa Østergade i sin store Røverkappe, og med en Hat, der ligeledes var som stjaalet fra en Teatergarderobe. Hans middelstore, noget tunge Skikkelse med det skægløse Ansigt, den grumsede Hudfarve, de sodbrune, kloge og livlige Øjne bag de store Guldbriller, Kunstnerlokkernes mørke Kringel omkring Ørene, det selvtilfredse Smil — hele Personen vakte Opsigt, hvor han viste sig. „Der kommer Hugo Martens!" sagde Folk, og nogen sødere Musik kendte hans lydhøre Øre ikke.

Unge Mennesker fra Studenter- og Kunstnerverdenen hilste ham med den Ærefrygt, Ungdommen nærer for Ryet, især saalænge det er nyt og friskt. Damerne drejede Hovedet om efter ham, naar han skred henad Fliserækken tilsyneladende ganske ubekymret om den Opmærksomhed, han vakte. I det højeste kunde han vende sig om med Haanden i Siden for i kunstnerisk Selvforglemmelse at eftergabe et Par smukke unge Piger, der var strøget ham tiskende forbi. Eller han blev staaende foran et Butiksvindu med et spekulativt Smil, som om han faldt i Tanker over de udstillede Varer, mens han i Virkeligheden fortabte sig i Synet af sit eget kære Spejlbillede.

Han havde paa dette Tidspunkt udgivet nogle af sine skønneste Kompositioner. „Vaartoner“ og „Dig, som jeg saae i Drømme“ og flere andre af de Sange, hvormed han tidligt nynnede sig ind i det danske Folks Hjerte, var dengang allerede til. Selv talte han dog helst om sin Skribentvirksomhed, om de ret forvirrede Indlæg i den offenlige Debat om sociale eller kunstneriske Spørgsmaal, hvormed han bragte Byens Bladredaktioner til Fortvivlelse. Naar Folk takkede ham for hans Sange, svarede han gerne med at gøre opmærksom paa sin sidste Avisartikel. Han behagede sig i Forestillingen om at være en grublende Aand, en moderne Faustfigur, og — med lidt Koketteri ganske vist — saa' han sig hellere miskendt som Komponist end frakendt Evnen til filosofisk Fordybelse i Tilværelsens Gaader og Karader.

Han boede endnu dengang i „Stærekassen“, — en beskeden Kvistlejlighed ved Søerne, hvor han hver Fredag Aften holdt aabent Hus for en Kres af unge Kunstnere og Forfattere med deres Damer, som han paa Grund af sin tidlige Berømmelse var bleven en Fører for. Det var en literær Salon efter de bedste eller dog næstbedste udenlandske Mønstre. Ved Hjælp af dunkelrøde Slør over Lamperne og et Par skønsomt anbragte Orkideer eller andre sjeldne Blomster paa Etagere og Spejlkonsol, og dertil en eller anden malerisk Skueret, f. Eks. en Skaal med Appelsiner eller store, rødkindede Æbler, omskabtes den lavloftede Stue med de skraa Vægge til en østerlandsk Drøm. Af Drikkevarer blev der kun serveret Te, anrettet i rubinrøde Glas med en svømmende Citronskive i, desuden en af disse aromatiske Munkelikører, som Tidens Æstetikere nippede til med saligt tillukkede Øjne i en dunkel Følelse af at modtage en Klosterbroders Velsignelse.

Til Udsmykning tjente ogsaa Damerne i deres dristigt stiliserede Dragter — nydelige unge Kvinder af det bedste eller dog næstbedste københavnske Selskab. Hugo Martens sad

gerne og vippede i en Gyngestol med en Cigaret hængende mellem de svulmende Læber. Han var netop i de Aar bleven gift med en af Byens smukkeste unge Piger, en Officersdatter. En granvoksen, sølvblond Valkyrie, der tog sig ud som et Luftsyn ved Siden af hans mørkladne og massive Skikkelse.

Der var sjelden mere end en halv Snes Mennesker ialt; men flere værdifulde Personligheder ejede Landet efter deres Mening heller ikke. Ud paa Aftenen, naar man var bleven træt af at diskutere Kunstens Problemer, slukkedes Lamperne og Værten satte sig til Flyglet for at improvisere. I Skæret af Kakkelovnsilden eller af Maanen, naar denne steg op over de mørke Tagrygge paa den anden Side af Søen, sank man ind i sig selv, mens Cigaretternes Ildpunkter blussede op og forsvandt i den tætte Tobaksdamp som Lygtemænd i Mosetaage.

For Hugo Martens unge Kone, Fru Matilde, var saadanne Øjeblikke virkelig som et Eventyr. Aldrig havde hun drømt om at blive en Kunstners Hustru. Før hun ved et Tilfælde lærte sin Mand at kende havde hun betragtet en saadan Skæbne som den rene Fortabelse. Hun tilhørte paa mødrene Side en agtværdig Familje af det københavnske Borgerskab, var vokset op mellem Mænd, hvis Betydning nøjagtig fandtes afvejet og bogført i Statskalenderen, og mellem Kvinder, for hvem denne Bog tilligemed Biblen og Modejournalen udgjorde Kilderne til al fornøden Viden. Hendes Forældre havde da ogsaa med Hænder og Fødder sat sig imod Forbindelsen, og en kort Tid var det lykkedes dem at gøre hende usikker. Men over dette døde Punkt i sin Forelskelse var hun bleven hjulpet af Svingkraften i Hugos Lidenskab; og med stor og rørende Standhaftighed havde hun siden modstaaet alle Familjens Forsøg paa at skille dem ad.

Iøvrigt var Fru Matilde et Menneske, som Folk ikke let blev klog paa, fordi man uvilkaarlig tillagde hende en Per-

sonlighed, der svarede til hendes Ydre. Men med al sin Skikkelses Pragt og Herlighed var hun kun maadelig begavet, og — hvad der var det mærkeligste — hun vidste det selv og pintes af det. For ikke at give sig Blottelser var hun paa sin Post overfor Fremmede og iførte sig et dronningeagtigt Væsen, der forhindrede Tilnærmelser. Skønt hun i Virkeligheden var det naturligste Menneske under Solen, kom der derved noget stift og anstrengt i hendes Maade at være paa. Navnlig overfor sin Mands Venner viste hun sig altid i fuld Rustning af Angst for, at hun ved sin Uvidenhed skulde gøre ham Skam og blive til Latter blandt de andre unge Kunstnerfruer.

Ogsaa i musikalsk Henseende var hun en umyndig. Hun havde lært at spille, saadan som hun havde lært at danse og løbe paa Skøjter, men var uden virkelig Forstaaelse af Musik. Da hun imidlertid i sin Forelskelse henryktes af alt, hvad Hugo skrev, havde han faaet høje Tanker om hendes Dømmekraft, og talte til alle om hendes mærkeligt sikre musikalske Instinkt.

I det hele var de meget lykkelige. Endnu længe efter Bryllupet inspirerede hendes Skønhed ham til nye Kærlighedssange, og i ledige Timer kunde han sidde tavs og betragte hende med sit selvtilfredse Smil, som om hun var et Kunstværk, han selv havde skabt — hvad hun delvis virkelig ogsaa var. Det vai altid ham, der valgte Stofferne til hendes Kjoler for Farvesammensætningens Skyld, og stadig overraskede han hende med Foræringer, et Smykke, gamle Kniplinger, Skildpaddeskamme og lignende kostbare Ting, som han rigtignok ofte stjal fra hende bagefter og pantsatte eller solgte, naar han var i Bekneb for Penge.

Fru Matilde var i Begyndelsen aldeles rystet over disse vedvarende og uopklarede Tyverier og begreb ikke den Ligegyldighed, hvormed Hugo trak paa Skuldren af dem. Da Sammenhængen omsider gik op for hende, viste hun sig

med al sin Ubegavethed forstandig nok til ikke at lade sig mærke med noget; og da hun nu forstod, hvor alvorlige Hugos økonomiske Vanskeligheder til Tider kunde være, indførte hun straks et strengt Besparelsessystem i Husholdningen, som dog kun gik ud over hende selv. Skønt hun paa dette Tidspunkt havde faaet sit første Barn og allerede ventede det andet, levede hun saa at sige af Luften for at Hugo ikke skulde undvære nogen af de tilvante smaa Lækkerier, som han var vant til og komponerede saa godt paa.

Han var begyndt at arbejde paa en stor Opera, et muntert Fastelavnsspil, som de begge byggede de største Forhaabninger paa. Hugo talte meget om at ville købe Villa ved Genfersøen. Naar Operaen var bleven færdig og opført paa Evropas store Scener, vilde der regne Guld ned over dem, og han havde bestemt, at de derefter regelmæssigt skulde tilbringe en Del af Vinteren i Syden.

Saaledes levede de begge en lykkelig Tid i store Forventninger, indtil han blev henimod de fyrre.

Derefter fulgte en Række vanskelige Aar og tilsidst en Katastrofe. Det er om denne, her skal fortælles. I sine vidtløftige „Erindringer og Bekendelser“ har vor berømte Landsmand selv redegjort for, hvad han med et forblommet Udtryk kalder det natsorte Vendepunkt i sit Liv. Men i denne Fremstilling af en overnaturlig Magts bogstavelige Indgriben er der lovlig megen Selvforgyldning. Der skal nu i denne lille Bog for første Gang meddeles Offenligheden, hvad der virkelig passerede ved den Lejlighed.

Først dog endnu et Par vejledende Forhaands-Oplysninger.

Hugo Martens var altsaa bleven henimod fyrretyve Aar, og Publikums Holdning overfor ham begyndte at præges af Ligegyldighed. Sin Opera havde han aldrig faaet færdig. Arbejdet gik ikke længere for ham som i de unge Dage, da

han rystede Melodierne fuldt færdige ud af Ærmet. For at kunne leve, maatte han stadig komponere nyt; men man mærkede Anstrengelsen, og han trættede Folk med Gentagelser. Dertil kom et helt Hospital af mere og mindre indbildte legemlige Lidelser, som til Tider næsten gjorde ham til Invalid. Det lille Hjem i „Stærekassen", hvor nu et Par stueblege Smaapiger med botticelliske Fletninger omkring Ørene løb i Vejret, var trods Fru Matildes faste Styre mere og mere bleven præget af den sædvanlige, lurvede Kunstnerkamp for Udkommet.

Samtidig rykkede en ny Ungdom frem med Pauker og Trompeter og fangede Publikums Interesse. Der var navnlig en vis Sivert Nielsen, som havde vakt Opsigt med en Orkesterkoncert og derfor huserede Dag og Nat i Hugos Tanker som en Brems. Det var en Mand omtrent i hans egen Alder, en forhenværende Nybodershaandværker, som paa den Tid, da han selv var Koncertsalenes unge Aladdin, havde arbejdet paa Holmen og om Natten øvet sig i at komponere. Nu var hans Navn bleven et Stridens Tegn, der delte den københavnske Musikverden i to Lejre og foranledigede vidtløftige Polemiker i Bladene. Hugo turde tilsidst næppe aabne en Avis af Frygt for at støde paa det forhadte Navn. Han, som straks følte sig forladt og forglemt af det utaknemlige danske Folk, naar han i to Dage ikke havde set sig nævnt paa Tryk, opfattede tilsidst alt dette som et Snigløb mod ham personlig, en planlagt Forfølgelse sat i Scene af hans Fjender.

Ogsaa Vennerne havde efter hans Mening vist sig troløse. Personlige Rivninger og indbyrdes Skinsyge havde længe virket opløsende paa Broderskabet. Ved enhver Modgang vendte derfor hans Mistanke sig først mod dem. Overalt saa' han Sammensværgelse og Baghold, og efterhaanden som Tiden gik og han følte Stilheden omkring sit Navn vokse, grebes han af sygelig Fortvivlelse.

Matilde saa' med Ængstelse, hvordan Modgangen tog paa ham; og da Hugo fortav den egenlige Aarsag til sin Forstemthed, levede hun i den Tro, at det udelukkende var deres fælles økonomiske Bekymringer, der gjorde ham saa nedslaaet. Hun kom da paa den Tanke, at hun maaske kunde hjælpe lidt paa deres Finanser ved at give sig til at sy for en Forretning. Hun havde hjemmefra nogen Færdighed i Kunstbroderi; og virkelig lykkedes det hende at indtjene ikke saa ganske smaa Summer til Huset med sin Naal. For dog ikke at ydmyge Hugo hemmeligholdt hun Arbejdet og tog det kun frem, naar han var ude, eller om Morgenen, inden han stod op.

Havde hun tidligere været hans Muse, saa var hun nu desuden bleven hans kammeratlige Forsyn, der paa hans Vegne daglig tog Kampen op med Slagter, Bager og Urtekræmmer for at holde Hjemmet oven Vande. Overhovedet *var* der større Overensstemmelse mellem hendes indre Menneske og det valkyrieagtige Ydre, end det flygtigt set kunde synes. Trods sin Enfoldighed var hun en Karakter, hos hvem Kærligheden til Mand og Børn udløste heroiske Egenskaber. Det mærkedes, at hun havde sine Rødder dybt i det gamle københavnske Borgerskab, var en Ætling af dets storhjertede Kvinder, for hvem Kærligheden var ét med en naturbestemt Selvopofrelse.

Hugo kom tilsidst under Vejr med, at hun havde skaffet sig private Indtægter. Saa letsindig han end var i Pengesager, havde han dog altid overraskende nøje Rede paa, hvad der gik med i Husholdningen. En Undersøgelse, som han foretog bag hendes Ryg, opklarede hurtigt Sammenhængen, og hans første Tanke var at ville nedlægge en bestemt Indsigelse mod, at hun fortsatte med denne altfor store Opofrelse, som han absolut ikke kunde tage imod. Da han imidlertid indsaa', at det maatte dreje sig om en ret betydelig Fortjeneste, og da han virkelig for Tiden var i den

pinligste Forlegenhed, bestemte han sig til i det mindste foreløbig at lade, som om han ingenting vidste.

Men i de efterfølgende Dage skrev han en af sine skønneste Kompositioner, det lille vemodige og ømme Klaverstykke: „De skjulte Tanker".

II

Fru Matildes Forældre, pensioneret Oberstløjtnant Hansen-Frick og Frue, kom en Formiddag i Besøg paa en Tid, da de vidste, at de ikke vilde træffe Svigersønnen hjemme. Tvungen af Nøden havde Hugo taget Ansættelse som Lærer ved et privat Musikkonservatorium, hvor han underviste et Par Timer daglig i Harmonilære.

Mens Fru Hansen-Frick ikke saa sjælden besøgte sin Datter, ogsaa naar Hugo var hjemme, var Oberstløjtnantens Tilsynekomst i „Stærekassen" en virkelig Begivenhed. Han kom dog ikke uventet. Det var nemlig den ene af de to Smaapigers Fødselsdag, og skønt det kostede ham alvorlig Overvindelse at betræde sin Svigersøns Hjem, var han for meget af en Formens Mand til at kunne forsømme at lykønske et Barnebarn og personlig bringe hende en passende Gave.

Han var dog ikke at formaa til at tage Overtøjet af, ligesom han meget bestemt afslog alle tilbudte Forfriskninger. Mens de andre tog Plads ved Bordet omkring Fødselsdagschokoladen, sad han tavs i sin velbørstede Spaserepels med begge Hænder over Stokkens forsølvede Haandtag og saa' sig inspicerende omkring i „denne Forstyrrelsens Hule", som han ved sig selv kaldte Datterens Hjem.

Fru Mathilde var altid uhyre nervøs, naar hendes Forældre kom i Besøg. Hun vidste godt selv, at Stuernes Forfald begyndte at falde i Øjnene, hvor meget hun end anstrengte sig for at dække over Hullerne i Betrækket og

skjule Sliddet paa Gulvtæpperne. Blot det at sætte Tingene paa Plads gik hende ofte over Hovedet, fordi Hugo var saa uordenlig.

Nu sad hun desuden med Hjertet i Halsen af Frygt for, at det skulde ringe. Huset blev i denne Tid formelig bestormet af Forretningsbude med Regninger. Selv havde hun efterhaanden faaet en vis Færdighed i at ekspedere den Slags Folk ned ad Trapperne med et Par frejdige Ord; men hendes nye Tjenestepige syntes ligefrem at gøre sig en Fornøjelse af at komme ind i Stuen med Regninger, naar der var Fremmede. Desuden levede hun i disse Dage i Tordenangst for en vis Hr. Korb, hvis Navn længe havde spøget der i Huset som et ondt Varsel.

Ikke desmindre var Fødselsdagsbordet nydeligt dækket, Smaapigerne pyntelige i hvide Kjoler og med Sløjfer ved Ørene. Midt paa Bordet stod et Glas med fire smukke Drivhusroser, og Matilde glemte ikke at fortælle sine Forældre, at hun havde faaet dem af sin Mand i Dagens Anledning.

Med paatagen Frimodighed gik hun tilsidst hen til Faderen med en Kop Chokolade paa en Bakke.

„En lille Bundskjuler *maa* du nu alligevel drikke, lille Far!“

Ogsaa Moderen søgte nu at pirke ved Træmanden.

„Vær nu ikke sær, Ludvig.“

Men Oberstløjtnanten var ikke alene en Mand, der overholdt Formerne. Han var ogsaa et Menneske med Respekt for sit eget Ord. Og forresten kunde hans Mave ikke taale Chokolade.

Han var af Skikkelse en Goliat, og havde i sine yngre Dage været heftigt efterstræbt af modne Kvinder. Mere paa Grund af Dumhed end af Hang til Udskejelser var han nogle Gange bleven hængende i et udspændt Garn, hvad der havde foraarsaget en Del Kruseduller paa hans ellers retlinjede Livsbane. Han var nu en rødmosset Herre paa tresindstyve

Aar, der med Støtte af en omhyggelig skjult Forskønnelseskunst havde bevaret et ret ungdommeligt Udseende. Selv var han ikke i Tvivl om, at han stadig var Københavns smukkeste Mand. Hos hans Kone, der i sin Tid havde lidt meget under hans Utroskab, var Taarekilderne nu udtørrede. Hun var bleven sløv og overbærende mod alle.

Efter en halv Times Forløb trak Oberstløjtnanten sit Ur frem og erklærede, at de maatte gaa. Tiden var udløben. Hans Kone bad ynkelig om endnu et Kvarter. Ogsaa de to langbenede Smaapiger, der med deres korte Skørter og tillavede Manerer mindede om Balletbørn, tryglede ham om at blive. Fødselsdagsbarnet lagde sig tilsidst i bedende Stilling paa Knæ foran ham med Hænderne samlede over Brystet. Men Oberstløjtnanten viste sig paany som en Karakter og krævede en Aftale respekteret.

Alligevel gik der igen det meste af en halv Time, før de kom afsted. Fru Hansen-Frick var en af disse blide kvindelige Naturer, der bærer de tungeste Tilskikkelser med englelig Sagtmodighed, men til Gengæld piner Livet af Omgivelserne med deres Omstændelighed. En uendelig Tid stod hun foran Konsolspejlet i Dagligstuen for at sætte sin Hat og anbringe Sløret, og bagefter gik der et Kvarter med at finde hendes Handsker, som hun havde forlagt. Da hun endelig var kommen i Kaaben og havde fundet sin Paraply, som ogsaa var bleven borte, og faaet Muffen tilstrækkelig rystet, skulde hun absolut et lille Ærinde ind i Sovekammeret, hvor det saa kom til en længere Samtale mellem Moder og Datter.

„Hvad er der i Vejen, lille Tilde? Jeg synes du er saa urolig."

Matilde vilde først ikke svare. Hun vidste, hvor haabløst det var at ville gøre Moderen begribeligt, hvad der trykkede hende. Men Trangen til Fortrolighed var alligevel for stærk.

„Det er ham — Korb."

„Korb? Er det Teaterdirektøren?

„Ja."

„Er han ikke ved Casino nu?"

„Jo."

„Hvad er der med ham?"

„Aa, han skulde skydes! Han er en ren Bandit!"

„Ja, nu husker jeg, — det har din Mand ogsaa sagt engang. Men hvad er der da i Vejen?"

„Det er det Udstyrsstykke, han skal have op. Du véd, han har bestilt Musik til Dansene hos Hugo."

„Jamen det er jo længe siden, Tilde. Er den Musik ikke færdig?"

„Hugo har ikke været oplagt, og det maa dog en Kunstner have Lov til. Men nu kan du tænke dig, iforgaars sender Korb ham et uforskammet Brev og ligefrem truer med Stævning og Politi, dersom han ikke faar Partituret inden tre Dage."

„Men du godeste —!"

„Ja, har du kendt Mage til Frækhed!"

„Men sig mig, Tilde, har ikke din Mand allerede faaet Betalingen? Jeg synes, du har talt om det."

„Naa ja, det kan gerne være. Hvad saa?"

„Jo, véd du hvad, min Pige, saa er Manden jo dog i sin gode Ret."

„Du forstaar det ikke, Mor! Du og Far *begriber* nu engang ikke Kunstnere."

„Naa naa, lad os nu —."

„Nej, I gør ikke! At komponere er dog ikke det samme som at høvle Brædder og stoppe Pølser — saa og saa mange Alen i Timen, værs'artig!"

„Nej, det plejer din Mand jo at sige, men —"

„Hugo *kan* slet ikke arbejde, naar han ikke er inspireret. — Men nu kommer det værste. Véd du, hvad Hugo svarede Korb?"

„Nej."

„Han tog et Brevkort — ovenikøbet et aabent — og skrev med store Bogstaver lige hen over det: „De er en stor Æsel. Modtag Forsikringen om min grænseløse Foragt. Hugo Martens.“ — Hvad gi'er du mig!“

„Men du godeste! Du gav ham da ikke Lov til at sende det?“

„Hvad skulde jeg gøre? Jeg tryglede ham naturligvis om at lade være. Jeg tiggede ham ligefrem. Men ligemeget hjalp det. — Saadan er han! Naar Hugo bliver rasende, véd han ikke, hvad han gør.“

„Men, Barn! Det kan jo blive en rædsom Historie for jer! Jeg har dog aldrig hørt Mage!“

Moderens enfoldige Forskrækkelse, der gav sig et pudsigt Udtryk i hendes Ansigt, havde den Virkning paa Matilde, at hun kom til at le højt. Saa dødelig angst hun var, fordi hun vidste, at Direktør Korb havde Ord for at være en brutal Person, overfaldtes hun ofte af en saadan ubetvingelig Lystighed, en frydefuld Svimmelhed. Ved Synet af Moderens Rædsel løftedes hun som af brusende Vinger højt op over den borgerligt bekymrede Hob. Men Flugten varede altid kun et Nu. Hun var ikke som Hugo skabt for de højere Luftlag. I det næste Øjeblik stod hun atter modløs hos Moderen og var lige ved at græde.

I det samme dundrede Obertsløjtnanten rasende paa Døren med sin Stok.

„Nu gaar jeg!“ brølte han.

„Ja ja, nu kommer vi!“ sagde hans Kone og ordnede sin Nederdel.

Oberstløjtnanten følte sig højst ilde tilmode ved at befinde sig ene med sine Børnebørn. Han var meget øm over sin Spaserepels, og Børnene havde et Par Gange paa faretruende Maade nærmet sig ham med deres kagefedtede Fingre. Den gamle Militær brød sig overhovedet ikke om sine forkælede Datterbørn. Han kunde ikke tilgive dem deres Lighed med

Faderen og forargedes over deres paagaaende og skabagtige Væsen, hvori han ligeledes sporede Svigersønnens uheldige Indflydelse.

Da Fru Hansen-Frick kom tilbage til Dagligstuen, var hendes Mand netop gaaet. Hun hørte ham slaa Entredøren op og i Forbitrelse stampe ned ad Trappen. Alligevel genoptog hun uanfægtet den afbrudte Samtale med Datteren ude i Forstuen.

„Nu skal jeg sige dig noget, min Pige. Du skal straks tage dit Tøj paa og gaa hen til Hr. Korb og gøre ham en Undskyldning paa din Mands Vegne."

„Jeg tror, du vil, Mor! Hugo vilde aldrig tilgive mig det!"

„Du skal gøre det alligevel. For din egen Skyld og for Børnenes. Jeg skal sige dig en Ting: Vi Kvinder skal gaa bagefter vores stakkels Mænd og bøde paa, hvad de bringer i Ulave. Det er *vores* Lod her i Livet. Det sagde min Mor altid. Og det Ord har jeg maattet sande."

„Kommer du — eller kommer du ikke?" gjaldede det op gennem Trappegabet.

„Nu kommer jeg!"

Matilde følte sig træt efter Besøget. Hun sendte Børnene ind i Spisestuen til deres Dukker for at være alene. Mens Moderens Ord vedblev at summe for hendes Øre, gav hun sig til at tage af Bordet, der af Hensyn til Forældrene var bleven dækket i Dagligstuen. Hun lod blot et Par Kopper staa til Hugo tilligemed nogle af de lækreste Flødeskumskager, som hun i Forvejen havde sat fra til ham.

Næppe fem Minutter efter Forældrenes Bortgang ringede det, og Pigen kom ind med en Kulregning paa fireogfyrretyve Kroner. Matilde lod, som om hun havde forlagt sine Nøgler, og bad hende sige til Budet, at han kunde komme igen en anden Dag. Men da Pigen var gaaet, sank hun ned paa en Stol og lukkede Øjnene i et Minuts Selvopgivelse.

Det var, som om alle Ulykker og Fortrædeligheder havde sat hinanden Stævne her i disse Dage! Hvad skulde hun gøre? Til Hugo nyttede det ikke at snakke om Penge for Tiden. Det sluttede hun blandt andet af, at hun i nogle Dage havde savnet en Guldbrosje, som hun havde arvet efter sin Bedstemor. Og nu Korb? Dette forfærdelige Menneske med hans Trusel om Stævning og Politi! Hun tænkte igen paa Moderens Raad. Skulde hun forsøge det? Hugo behøvede jo slet ikke at faa noget at vide. Og Sagen kunde maaske afgøres skriftlig, eller —

Hun rejste sig med et Sæt. Hun kunde telefonere! Viceværten nede i Stuen havde faaet Telefon! Dersom Korb var at træffe paa sit Kontor nu, kunde den hele Sag maaske være bragt ud af Verden inden fem Minutter.

Da hun langt om længe havde faaet Forbindelse med Teaterkontoret, spurgte en dyb og tvær Mandsstemme hende ind i Øret: „Hvad godt?“ Det viste sig at være Hr. Korb selv, og hun blev et Øjeblik helt borte i sin Modbydelighed ved at have det Menneskes Stemme saa nær ind paa sig.

„Ja, det var blot det —,“ sagde hun stammende efter at have nævnet sit Navn. „Det er i Anledning af det Brev, min Mand har sendt Dem.“

Direktøren udtalte forretningsmæssigt sin Beklagelse; han kendte ikke noget til et Brev fra Hr. Martens.

„Naa, næ, det var nu ogsaa kun et spøgefuldt Brevkort . . . i Anledning af Direktørens Ønske om Partiturets Aflevering —.“

„Kender ikke noget til det,“ svaredes der i uforandret Tone. „Hr. Martens var hos mig i Dag, og jeg har hans skriftlige Tilsagn om, at Arbejdet skal ligge færdigt her paa mit Bord om fjorten Dage. Dertil henholder jeg mig.“

„Har min Mand —?“

Af Overraskelse var Matilde lige ved at forsnakke sig.

„Naa — ja, saa er altsaa Sagen lykkelig ordnet.“

„For saa vidt er den det altsaa."

„Tak. Mange Tak. Det var blot det, jeg gerne vilde vide — Undskyld!"

„Jeg be'r!"

Matilde vaklede op ad de mange Trapper og maatte støtte sig til Rækværket. Hugos uberegnelige Indfald kunde undertiden bedøve hende som et Kølleslag. Hvad var nu dette? Hun kunde jo ikke huske fejl. Hugo paastod rigtignok, at hun havde en „snavs" Hukommelse, som hun skulde vogte sig for at stole for meget paa. Men her var jo ingen Fejltagelse mulig! Endnu iaftes havde de talt om Sagen, og det havde moret Hugo at forestille sig Udtrykket i Korbs Bulldog-Ansigt i det Øjeblik, han læste Brevkortet. Han gav jo en hel komisk Scene tilbedste, saa hun tilsidst selv maatte le med.

Mens hun havde været borte, var Hugo kommen hjem. Han sad ved Bordet og havde selv skænket sig en Kop Chokolade og var just i Færd med at stoppe den sidste Flødebolle i Munden.

„Men —" udbrød hun. „Er du allerede kommen!"

Idet han børstede nogle Kagekrummer af sig med sit Lommetørklæde, forklarede han, at han havde følt sig utilpas og derfor taget sig fri den sidste Undervisningstime.

„Kære — du er da ikke daarlig?"

Han trykkede Haanden ind i Siden med en undertrykt Klage.

„Det er disse Nervesmerter. Det er, som om der sad et helt Dusin Stoppenaale derinde over Lænden. Aa — det er en ubeskrivelig Pine?"

„Hvad skal jeg give dig, min Ven? Et Glas Vin?"

„Aa ja, et Glas Madeira kunde maaske hjælpe lidt."

Han saa' virkelig ret medtaget ud. Rigtignok havde de senere Tiders megen Modgang ikke netop berøvet ham hans Huld. I Modsætning til Matilde var han paa Grund af Mangel

paa Motion snarest bleven fyldigere og havde faaet Hængemave. Men hans mange indbildte Svagheder svulmede op for ham til uhørte Lidelser, hver Gang der mødte ham en ny Fortrædelighed. Og der var nu sket det, at han igen i en Avis havde læst en Fanfare til Sivert Nielsen og „den nye danske Musikretning", som denne Grovsmed skulde have skabt, en Artikel, som han ovenikøbet mistænkte en af sine forrige Venner for at have skrevet, et Menneske, han havde overøst med Velgerninger, endogsaa laant Penge.

„Hugo," sagde Matilde, efter at hun var kommen tilbage fra Spisestuen med Vinkaraflen og havde skænket et Glas for ham. „Du maa ikke blive vred — men vil du sige mig en Ting ganske oprigtig?"

„Hvad er det?" spurgte han, og drak langsomt Glasset ud.

„Sig mig . . . det Brevkort til Korb? Sendte du det virkelig afsted?"

Hugo tog Glasset fra Munden og skottede til hende over Brillerne med et forsigtigt lurende Blik. Derpaa satte han Glasset fra sig, og Blikket blev stort og fuldt af krænket Værdighed.

„Hvorfor spørger du om det?"

„Jo, for Korb har ikke modtaget det. Jeg kan lige saa godt sige det, som det er: jeg véd bestemt, at han ikke har faaet det."

„Ikke faaet det . . . Véd det bestemt. Hvad er det for noget Vaas? Jeg forstaar ikke et Muk! . . . Det var jo dig selv, der indstændig bad mig om ikke at sende ham det Kort. Det kan du dog ikke have glemt. Og jeg vil sige dig, jeg fortryder i Grunden, at jeg gav efter. For jeg kommer dog engang til at give den Asenskæft en Mundkurv paa."

„Jamen, Hugo — kan du ikke huske iaftes? Vi talte jo om Kortet, og du sa', at han vilde faa et Krampeslag af Raseri, naar han læste det. Kan du huske, du lavede Ansigter efter ham —."

„Nej, hør nu, min Pige — nu er du virkelig for taabelig. Forstod du ikke, at det var Løjer? Brug dog din Fornuft! Naar jeg *ikke* havde afsendt Brevet, fordi du saa indstændig bad mig om at lade være, saa *kunde* det da for Pokker ikke være Alvor."

Hun havde siddet med Hænderne i Skødet og iagttaget ham med et spændt Udtryk. Under Anstrengelsen ved at tænke var der efterhaanden kommen en dyb Fold mellem hendes Bryn. Nu blev hun pludselig rød og løftede Hænderne op til Ansigtet for at skjule sin Flovhed.

„Ja — jeg har været dum! Det er rædsomt! . . . Du skulde blot vide, hvor angst jeg har været! . . . Men nu skal du høre, hvor fiffigt jeg bar mig ad —."

„Nej, lad mig være fri!" afbrød han hende og tog sig igen til Lænden med en Jamren. „Av! Av! . . . Det er forfærdeligt! . . . Sig mig blot, har dine Forældre saa været her?"

„Ja, det er ikke mere end en halv Time, siden de gik. Jeg skal hilse fra dem. Mor bad mig udtrykkeligt om det."

Hugos Underlæbe svulmede af Haan.

„Løjtnanten optraadte vel i en af sine komiske Helteroller?"

„Far var saamænd rigtig rar."

„Gudbevares! En Anstandsherre! Ridder af Sværdordenen! Er det ikke af tredje Grad?"

„Du skal ikke gøre Nar, Hugo! Naar du selv engang faar en Orden, vil du saamænd tage det lige saa højtideligt."

„Tror du? . . . Sig mig, havde din Mor sin nye Hat paa? Den *à la* Hvidkaalshoved? Kan du egentlig begribe, at hun har kunnet faa sig selv til at vælge den Form. Det er lidt dristigt, synes jeg. Noget i Retning af at stable Pelion ovenpaa Ossa. Men hun har maaske netop gjort det for ikke at bryde Stilen."

„Du er vist vittig, lille Hugo! Men du skal værsgo' tale

pænt om Mor. Hun er det bedste Menneske paa Jorden. Du kan sige om Far, hvad du vil, — Mor skal du respektere!"

Men Hugos spændte Giftblære maatte tømmes.

„Hvad mener du med, at jeg ikke taler pænt om din Mor? Jeg tillader mig i al Beskedenhed at kritisere hendes Hat, der virkelig er en ualmindelig hæslig Bør. Jo, saa kunde jeg forresten ogsaa ønske, at min charmante Svigermama var lidt mindre svulmende. Synes du ikke selv, at det begynder at blive uhyggeligt? Du burde foreslaa hende en Afmagringskur."

„Du skulde ikke tale om Tykkelse! Du kunde saamænd selv trænge til noget i den Retning, lille Hugo."

„Du tager fejl. Ethvert sundt og kraftigt Mandfolk har i min Alder en naturlig Tilbøjelighed til *Embonpoint*. Og overskrider det ikke en vis Grænse, er det kun klædeligt. Med en Dame er det en ganske anden Sag. Og bliver din Mor ved at lægge sig ud, som hun har gjort det i de senere Aar, ender det jo med den rene Uformelighed. Hun vil tilsidst blive en komisk Gadefigur ligesom tykke Mørch — Grossereren. Jeg havde engang i Teatret det Uheld at komme til at sidde ved Siden af det Monstrum. Man kunde ligefrem høre Fedtet gro paa ham. Du skulde dog advare din Mor."

„Og *du* skulde skamme dig lidt, skulde du! Jeg véd ikke, hvad der gaar af dig idag, Hugo. Du er rigtig uartig."

Hendes nervøse Oprevethed, som hun hele Formiddagen saa heltemodigt havde nedkæmpet, overvældede hende nu. Hun kom til at græde, og gik tilsidst ud af Stuen med Lommetørklædet for Munden.

Hugo fulgte hende tildørs med Øjnene. Derpaa sad han længe og stirrede ud for sig med et tungt og sorgfuldt Blik. Pludselig skar han en Grimace. Han havde opdaget sin egen Skikkelse i Konsolspejlet lige overfor. Med et Udtryk af Væmmelse rakte han Tunge ad sig selv. „Bæ —!" sagde han.

III

Hugo sad et Par Dage efter inde i sin Forlæggers lille Privatkontor. Han var kommen der for at sætte denne Mand Kniven paa Struben og tiltvinge sig et nyt Forskud paa den forventede Millionindtægt af sin Opera, som han knap nok rigtig var begyndt paa. Foreløbig nævnede han dog ingenting derom men sad og passiarede og fortalte Historier. Munden stod ikke paa ham, og han gav sig Udseende af at være i brillant Humør.

Forlæggeren, en tyndhaaret Herre i Halvtredserne, sad afventende og strøg i Tavshed sine hvide og velplejede Hænder, hvor der sad to store Signetringe.

Hugo saa' en Dødsfjende i dette Menneske, og undrede sig ofte over, at han modstod Fristelsen til at kvæle ham. Skønt Forretningsmanden adskillige Gange havde hjulpet ham ud af slemme Forlegenheder, var han i Hugos Øjne en Vampyr, der kun tørstede efter at udsuge sine Klienter og gøre dem til Slaver. Alene Synet af hans kostbare Ringe bragte ham altid i Raseri. Hvad var de andet end Tyvekoster? Købt for fattige Kunstneres Hjerteblod!

Efter en Snes Minutters Forløb satte Hugo fløjtende sin store Hat paa Hovedet og rejste sig for at gaa. Men paa Vejen til Døren standsede han og udbrød:

„Det er sgu sandt! Det havde jeg nær glemt! Jeg maa have Penge hos Dem idag. Jeg trænger til Kontanter. Jeg er i en øjeblikkelig Forlegenhed for en større Sum — en stor Sum — Der er ikke andet for — De maa rykke ud med Moneter."

Forlæggeren havde løftet Øjnene fra sine Hænder og hørt paa ham med et blegt Genkendelsessmil. Det var ikke første Gang, denne Scene opførtes i hans Kontor af Hugo og andre.

„Véd De rigtig, Martens, hvor stort Deres Forskud hos mig allerede er?“

„Jo, det véd jeg udmærket godt. Men hvad betyder det? Hvorfor minder De mig om det? De har jo rigelig Sikkerhed i min Opera, som nu omtrent er færdig. — Men *vil* De absolut drive mig og min Familje paa Sundholm, saa sig det straks. Gør Pinen kort, og De skal ikke se mig oftere. Vær vis paa det!“

Han gik mod Døren. Men Forlæggeren, der var bleven foruroliget af hans Heftighed, kaldte ham tilbage.

„Hvormeget skal De nødvendigvis bruge, Martens?“

I Forudfølelsen af sin Sejr pustede Hugo sig yderligere op. Han nævnte en mægtig Sum, mange tusinde Kroner.

Over Forlæggerens Ansigt krøb igen et lille alvidende Smil.

„De skal faa et tusinde Kroner, Martens. Men saa er det ogsaa absolut sidste Gang. Jeg kan ikke strække mig videre. Før Deres Opera er afleveret og antaget til Opførelse, kan jeg ikke hjælpe Dem yderligere. Nu maa De huske det.“

Hjertet hoppede i Hugo af Glæde. Summen var langt større, end han havde turdet haabe paa. Ikke desto mindre anstillede han sig dybt krænket og tog imod Pengene uden at sige Tak. Efter at have skrevet sit Navn under Kvitteringen slængte han Pennen fra sig, som om han havde begaaet en Uværdighed.

Da han atter stod med Hatten paa Hovedet for at gaa, tog Forlæggeren nogle haandskrevne Nodeark fra sit Bord og bad ham om at tage dem med sig hjem.

„Hvad er det for noget?“

„Det er en Klaverkoncert af en ny ung Mand, — Vagn Thorbjørnsen hedder han. Navnet lyder ikke ilde, vel? Gør mig den Tjeneste at løbe den igennem og sige mig Deres Mening om den.“

Hugo vrængede Mund.

„Lad mig være fri! Jeg véd desuden i Forvejen, hvad saa-

dan en ung Gøg mikser sammen. Lidt Grieg, lidt Saint Saëns og en rigelig Portion Hugo Martens. Det hele bagt op efter Forskrifterne i en avtoriseret Kogebog for mindre Husholdninger. Æv!"

„Helt almindelig er Manden nu alligevel ikke, tror jeg. De kan tænke Dem, skønt han er Student — ja, jeg tror saagar cand. phil. — har han taget Engagement i en simpel Beværtning ude paa Frederiksberg. Der sidder han hver Aften og diverterer Droskekuske og den Slags Folk som Pianist."

„Hvad er det for noget! En Knejpemusiker, der er Akademiker og skriver Klaverkoncerter. Vil De gøre Nar af mig?"

„Jeg gengiver nøjagtig hans egne Ord. Det er ikke en Time, siden han gik herfra. Han saa' skrækkelig forhutlet ud. Jeg tror ikke, han havde Skjorte paa Kroppen."

„Hvad er det dog for noget? Og Manden har Talent, siger De?"

„Det véd jeg ikke det mindste om. Men tag nu hans Produkt med Dem. Maaske duer han virkelig noget."

„Lad mig faa det!" sagde Hugo, hvis Medfølelse var bleven vakt. „Men det vil jeg sige Dem, — er der det mindste ved ham, vil jeg indstændigt fraraade ham at slaa ind paa Kunstnervejen, dersom han ikke fra Barnsben er bleven vænnet til at sulte og lide forsmædelig Nød. Farvel!"

Den sagtmodige Forlægger, der plejede at kalde sig selv for Daarernes Formynder, aandede lettet, da Hugo var gaaet. Han stod nogle Øjeblikke med hans efterladte Kvittering i Haanden og betragtede den stormægtige Underskrift. Saa foldede han Papiret sammen og lagde det ned i en af sine dybe Skuffer, hvor han gemte saa mange lignende Rariteter fra sit lange Samliv med Verdens besværligste og kuriøseste Folkefærd.

Imidlertid var Hugo kommen ned paa Gaden og skyndte sig hjemad gennem Ørstedsparken. Han glædede sig til at

fortælle Matilde om sit vellykkede Kup. Hun vidste, hvorfor han var gaaet til Byen, og Staklen gik nu derhjemme i Angst og Spænding. De ti brune Sedler laa i hans Brysttaske og varmede helt ind i Hjertet.

Paa Vejen gennem Lille-Købmagergade havde han skævet til en Juvelerers og en Parfymehandlers Udstillingsvinduer. Men han standsede ikke. Han havde højtidelig lovet Matilde ikke at give en Øre ud til noget unyttigt. En festlig Aften skulde de nu alligevel have, hvor heftig hun saa demonstrerede. Østers, ægte Gaaselever og Champagne — og Musik, Musik!

Da han kom hjem, morede han sig med at narre Matilde og fortælle hende, at han ingen Penge havde faaet. Han kastede sig som opløst ned paa en Stol, kaldte sig en ruineret Mand og sagde, at han igen var bleven truet med Retsforfølgning og Udpantning. Matilde sank ned paa en anden Stol og skulde just overgive sig til Fortvivlelsen, da Hugo med lystig sammenknebet Øje halede Tegnebogen halvt op af Brystlommen og trak en Hundredkroneseddel frem. Derpaa sagde han „Duk, Duk, Duk“ ligesom Tryllekunstneren, der trækker levende Duer op af sin høje Hat, og lagde endnu en Seddel paa Bordet foran sig.

„Vil du ha' flere?“ spurgte han og lagde én efter én de brune Lapper i en Række foran sig paa Bordet. Derpaa sprang han op og gav sig til at danse rundt paa Gulvet. Inde fra Spisestuen kom de to botticelliske Stankelben løbende, og da de saa' Faderens Krumspring, hvinede de af Henrykkelse og klappede i Hænderne.

Men Matilde havde lukket Øjnene. Hun trykkede Haanden mod Hjertet, fordi hun havde ondt ved at faa Vejret.

„Du ta'er engang Livet af mig!“ stønnede hun, da Hugo vilde omfavne hende.

„Vi har Penge . . . vi er rige, Tilde! Har du rigtig forstaaet det? Tusinde Kroner — hundrede tusinde Enører. Saa

meget fik jeg halet ud af Sparegrisen. Er jeg ikke flink? Er du ikke stolt af mig?"

Vendt mod Børnene trak han nu to store Poser Konfekt op af Baglommen.

„Har I været artige?"

„Ja! Ja!" forsikrede de og kastede sig om hans Hals.

„Godt! . . . Stil jer saa derhen ved Forhøjningen og vend Ryggen til. I maa ikke se!"

Som Storkeunger paa en Tagryg svævede de med *Entrechat* og balletagtigt løftede Arme hen til Vinduet, hvor de stillede sig i Positur med Hænderne for Øjnene.

„Hvem skal ha' denneher?" spurgte han og løftede den ene Pose i Vejret.

„Mig!" raabte de begge to.

Men i Stedet for at fortsætte listede Hugo ud af Værelset, og da Børnene opdagede det, begyndte der en vild Jagt efter ham gennem hele Lejligheden, ind gennem Spisestuen og begge Soveværelserne, gennem Gangen og helt ud i Køkkenet, hvor Pigen tabte Næse og Mund foruden en Karklud, der forsvandt i en dampende Gryde. Endelig paa Tilbagevejen blev Hugo indfanget og overgav sig paa Naade og Unaade.

Først den næste Formiddag huskede han paa det Begynder-Manuskript, som Forlæggeren havde bedt ham om at bedømme. Han fandt det paa sit Skrivebord, og gav sig under megen Gaben til at blade i det.

Men trods sin Utidighed efter Aftenens og Nattens Udskejelser blev han mere og mere opmærksom. For Pokker! Her var jo virkelig en Mand med Talent! . . . Den Sats der! Den var jo et Fund! . . . Og se, hvad er nu det?

Han satte sig hen til Flyglet og gennemspillede i sin Iver efterhaanden hele Stykket.

Gode Gud! Og den Mand ernærede sig som Knejpepianist i en Ølbeværtning! Det var jo en Skandale!

Han blev siddende ved Klaveret og spillede snart et, snart et andet Parti, indtil han pludselig brød af. Bagefter gik han længe op og ned ad Gulvet i usædvanlig nedtrykt Sindsstemning.

Da han kom ind til Frokostbordet, kunde Matilde se paa ham, at han var i daarligt Lune. For at oplive ham sagde hun:

„Du har rigtignok været flittig idag, lille Hugo."

„Hvorfor mener du det?" spurgte han.

„Det har jeg da kunnet høre! — Og jeg vil sige dig, jeg synes, du har været ualmindelig heldig. Det lød storartet!"

Ordene sved igennem ham som et forgiftet Dolkestik. Han saa' rasende op fra sin Tallerken.

„Kære, er Æggene heller ikke friske idag?" spurgte hun. „Jeg skal spejle dig et Par andre."

Han rystede paa Hovedet og spiste videre i Tavshed.

Bagefter sad han i Sofahjørnet inde hos sig selv og kæmpede med Fristelsen til at begaa et Lønmord. Han tænkte: Her var igen en ung, maaske farlig Medbejler til Publikums Gunst, og Mandens Skæbne havde Tilfældet lagt i hans Haand. Det stod i hans Magt at holde ham nede i Sumpen og lade ham forgaa.

Men nu mindedes han den Dag i sin Ungdom, da han stod udenfor gamle Professor Hartmanns Dør med sit eget første Tryk-Manuskript under Armen og blev ført ind til den hæderkronede Mester, der sad i en Lænestol med et Tæppe over Benene. Den gamle havde venligt rakt ham sin knoklede Oldingehaand, og han var bleven saa bevæget, at han uvilkaarlig bøjede sig over Haanden og kyssede den. Han var kun tyve Aar dengang. Aldrig kunde han glemme den fine Elskværdighed, hvormed den gamle Mand havde modtaget ham, den Forstaaelse, han trods sine syvogfirsindstyve Aar havde vist et ungt, fremstormende Geni, der stod i sin

første Blomstring. Det var paa Hartmanns Anbefaling, at hans første Sange var bleven trykt, og han havde altid lovet sig selv at ville tage ham til Mønster i sit Forhold til den unge Kunst.

Endnu samme Dag forskaffede han sig gennem Forlaget Hr. Thorbjørnsons Adresse og sendte ham et Par anerkendende Linjer, hvori han foreslog en personlig Sammenkomst den næste Dag og lod ham vide, at han kunde gøre Regning paa hans kollegiale Velvilje.

Dagen efter paa det opgivne Klokkeslet, i Mørkningstiden, sad Hugo hjemme og ventede, iført den sorte Fløjlsbaret, hvori han gerne optraadte overfor Besøgende. Til hans Overraskelse kom der ingen hverken den Dag eller den næste. Først Fredagen efter indfandt den unge Mand sig, og da han tilmed gjorde en ret skødesløs Undskyldning for sin Udeblivelse, modtog Hugo ham meget unaadigt.

For at tage Fyren nærmere i Øjesyn drejede han op for Lyset og saa' en mager og dødbleg Skikkelse med en trodsigt sammenbidt Mund, rødt Haar og skulende Øjne. Hugo følte sig i høj Grad frastødt af Manden. Det havde regnet hele Eftermiddagen og hans langhaarede graa Ulster, der hang omkring ham som Bælgen om en slunken Ulv, var ganske gennemblødt.

Hugo bad ham lægge Overtøjet og hænge det ud i Forstuen. Tilsyneladende overhørte den Fremmede det et Par Gange. Først da Hugo i meget bestemt Tone gentog Opfordringen, efterkom han den, og nu forstod Hugo Grunden til hans Vægring. Da Manden trak Frakken af, aabenbarede han sig i sin Pianist-Mundering: en blankslidt og fedtet Kjole med Fløjlskrave og store Silkeopslag, aabenbart et oprindelig fornemt Klædningsstykke, der havde gennemgaaet alle Grader af Nedværdigelse, inden det havnede paa hans magre Krop.

Ved dette Syn fik Hugos letvakte, men ustadige Medfølelse atter Overmagten i hans Sind. Han bad ham venligt tage Plads, satte sig lige overfor ham og opfordrede ham til at fortælle lidt om sig selv og sine Forhold.

Hr. Thorbjørnsen var dog ret utilgængelig. Om sin musikalske Uddannelse sagde han blot, at han havde lært sig selv det meste af, hvad han kunde; men forresten var han opfødt med Musik, idet han som Barn havde boet ovenover en Musiklærerinde, der havde Elever hele Dagen. Da Hugo tilsidst gik ham paa Klingen og direkte spurgte, om nogen dansk Nutidskomponist havde haft særlig Betydning for ham under hans Udvikling, nævnte han med umiskendelig Varme Sivert Nielsen.

Herefter gjorde Hugo ikke flere Spørgsmaal. Han bad Pianisten tage Plads ved Flyglet og spille sit Stykke for ham.

Og nu blev det ham temmelig hurtigt klart, at han i høj Grad havde overvurderet den unge Mands Evner. Det var Ølstuelarm af den nymodens Slags, ikke Musik. — I hvert Fald: han kunde ikke have Forpligtelse til at hjælpe et Menneske, der saa øjensynligt havde sluttet sig til hans Fjender. Det vilde ganske simpelt være selvmorderisk. Havde han maaske ikke i Forvejen Besværligheder nok? — Velgerninger var en Dragesæd. Den, der saaede Godhed, høstede Had. Ingen forfulgte ham saa ondskabsfuldt som hans tidligere Venner, der havde misbrugt hans Hjælpsomhed. Fra deres Smuthuller rundt om i Bladene applauderede de Sivert Nielsen og overøste *ham* med Stinkpotter.

Da Hr. Thorbjørnsen sluttede, fulgte der en uhyggelig lang Tavshed.

„Naa, saadan har De tænkt Dem Stykket spillet," sagde Hugo blot.

Den unge Komponist sad med Hænderne i Skødet og dirrede af Spænding. Han gjorde tilsidst en Undskyldning for sit Spil. Han havde ikke været oplagt, sagde han.

Da Hugo stadig ingenting sagde, rejste han sig fra Klaveret og spurgte rent ud om hans Mening.

„Jeg vil give Dem et velment Raad, Hr. Thorbjørnsen. Byg ingen Forhaabninger paa Deres Evner som Komponist. Hvad De som udøvende Kunstner engang kan drive det til, skal jeg ikke udtale mig om. Men til selvstændig Kunstnervirksomhed mangler De — det gør mig ondt at maatte sige det — efter min Anskuelse alle afgørende Betingelser."

Ordene var næppe udtalte, før Hr. Thorbjørnsen snappede sit Manuskript fra Nodestolen, rullede det sammen og forsvandt ud af Stuen med et kort Farvel.

Hugo blev siddende tilbagelænet i sin Stol uden at røre sig, indtil Matilde en Timestid efter kom derind og kaldte ham tilbords.

Efter Maaltidet, da Børnene var kommen i Seng, satte Hugo sig til Flyglet. Matilde sad allerede henne under Bordlampen med et af sine fine Kunstbroderier, som hun nu ganske aabenlyst arbejdede paa, fordi Hugo dog aldrig syntes at lægge Mærke til det.

Hugo spillede nogen gammel-italiensk Kirkemusik, som han i den senere Tid havde været meget optaget af. Og uafbrudt ledsagede han Spillet med forklarende Bemærkninger. „Hør godt efter her! . . . Er det ikke dejligt . . . En Portal af østerlandsk Porfyr, der løfter sig mod en dybblaa Himmel! . . . Det er noget andet end det Værtshusklimperi, der nu skal kaldes for Musik! . . . Nu kommer en Præstehymne . . . Hør, hvor den svulmer! . . . Menighedskoret falder ind, kaldt frem af Basuner! . . . Det er Tubaen! . . . En Jubelstorm! . . . Nu tier den! . . . Himlen har aabnet sig . . . Kor af syngende Engle . . . Der bliver stille . . . Det er Gud, der taler . . . Han velsigner . . . Er det ikke vidunderligt . . . Er det ikke herligt . . . Hvor maa det have været en skøn Sjæl, der skabte de Toner . . ."

Matilde lod sit Arbejde synke ned i Skødet. Hun havde

med Forundring mærket hans stigende Bevægelse. Nu saa' hun, at den ene store Taare efter den anden trillede ned ad hans Kinder.

IV

Det blev en lang og trist Vinter for det lille Kunstnerhjem i „Stærekassen". Hugos sygelige Forestilling om at være tilsidesat og glemt af en utaknemlig Samtid beherskede ham mere og mere som en fiks Idé. Et nyt Hefte Sange, han udgav til Julen, fik nu virkelig en temmelig respektløs Modtagelse i Pressen. Et Blad kaldte dem rentud for „opvarmede Levninger". Den Tid var i det hele forbi, da unge Studenter og andre ham vildfremmede Personer uvilkaarlig traadte til Side, naar de mødte ham, og slog Hatten i Brostenene som for en kongelig Person. Paa Strøget viste han sig overhovedet ikke mere, men hastede menneskesky gennem de mindst befærdede Smaagader, naar han nødvendigvis maatte ind til Byen.

Under alt dette var Arbejdet med Operaen helt gaaet i Staa. Han kunde vandre timevis op og ned ad Gulvet uden at der kom en Node paa Papiret. I alleryderste Øjeblik var Dansemusiken til Hr. Korbs Udstyrsstykke bleven færdig; men Anstrengelsen havde udtømt ham og slaaet Hjernen med en Art Stivkrampe. I hans Indre, hvor det engang havde kvidret og jublet fra Morgen til Aften som i en Skov ved Foraarstide, var der bleven vinterlig stumt og øde.

Mangen Nat, naar Matilde var gaaet til Ro, sad han med Hovedet i Hænderne og græd fortvivlet.

Værst for ham var dog næsten de nøgterne Morgentimer, naar han efter en kort og urolig Søvn, ør af opjagende Drømme, laa halvvaagen med Ryggen mod det indsivende Dagslys uden at kunne faa sig til at aabne Øjnene. Hverken Smaa-

pigernes Pludren inde i Barneværelset ved Siden af eller Morgenkaffen og de friske Kryddere, som Matilde altid selv bragte ham paa Sengen, kunde faa Bugt med den afskyelige Lede ved Tanken om at skulle staa op og begynde Livet paany. Dagenes Genvordigheder, Verdens Utaknemlighed, Vennernes Lumpenhed bulnede op for ham, og alt blev til sort Forbrydelse. Ofte spurgte han sig selv, hvor længe han vilde lade sig martre paa Livets blodige Pinebænk.

I Almindelighed stod han da heller ikke op før langt ud paa Formiddagen og gik derefter upaaklædt og ubarberet omkring i Slobrok og Slæbere lige til Frokost. Mens Matilde sørgede for at holde Døren til hans Stue lukket og formanede Børnene til Stilhed for at han kunde have Arbejdsro, drev han ørkesløs omkring paa Gulvet, forfulgt af en Spøgelseangst, som fik ham til at fare sammen ved den mindste Lyd. Satte han sig op paa Forhøjningen under Vinduet for at adsprede Tankerne ved at se paa de Spaserende ovre paa den anden Side af Søen, kunde Skriget af en Maage eller bare Synet af en usædvanlig formet Sky, der kom drivende henover Irvingianerkirkens lille Spir, indjage ham en Skræk, saa han listede ned igen og vendte sig bort som for et ondt Varsel.

En Eftermiddag sad Matilde og stoppede Strømper inde i Dagligstuen, der ogsaa var Hugos Arbejdsværelse. Hun plejede at ty derind i de Timer, da han var paa Musikskolen, for at være lidt i Fred. Døren til Spisestuen stod dog aaben, og derinde havde Pigebørnene deres sædvanlige Leg for. Siden deres Far engang havde taget dem med til en Balletforestilling, tilbragte den ældste sin meste Tid foran Spejlet, hvor hun stod paa Taaspidsen og indtog Attituder med den yngre som beundrende Tilskuer og Elev.

Da Hugo kom hjem, hørte Matilde ham trampe Sneen af sig ude i Forstuen paa en larmende Maade, der gjorde hende opmærksom. Han kom ind med et stort Smil, varmede Hæn-

derne foran Kakkelovnen og snakkede om Vejret og om Sporvognene, der var standsede. Men Matilde lod sig ikke narre. Hun kendte det Smil og anede, at han bragte en ny Jobspost.

„Folk var aldeles vilde!“ sagde han, idet han kastede sig ned i Gyngestolen. „Vejret kom jo over os som Nytaarsaften paa Kællingen. Der var tilsidst ikke en Plads at faa i nogen Port eller Gadedør.“

„Men du maa jo være bleven vaad om Fødderne, Hugo. Du maa da endelig gaa ind og skifte.“

„Du har skam Ret! Tænk, det glemte jeg! Jeg har stavret i Sne til midt paa Livet.“

Da han kom tilbage i sine Morgentøfler og igen sad i Stolen, sagde han:

„Naa! Hvad siger du til vor Ven Sivert Nielsen?“

Matilde saa' op fra sin Stoppenaal med et Udtryk, som om hun havde stukket sig paa den.

„Sivert Nielsen? Hvad er der nu igen med ham?“

„Har du ikke læst Avisen idag?“

„Nej, jeg har haft saa travlt med Vasketøjet.“

„Den flittige Mand har saamænd begaaet en Opera og indleveret den til det kongelige. Det staar i alle Bladene. En Helaftensopera. „Fabrikspigen“ hedder den.“

Matilde følte det, som om hun skulde falde ned af Stolen. Det var deres fælles, store Drøm, der nu var bleven til Virkelighed — for en anden.

„Narrer du mig? Eller er det virkelig sandt?“

„Som jeg siger dig! Nyheden forkyndes med fuld Musik af alle Bladene.“

„Sivert Nielsen paa det kongelige! Jamen er de da rent gale! Den simple Fyr! Som ovenikøbet har været straffet.“

Der jog en Skygge henover Hugos Ansigt.

„Straffet? . . . Hvad mener du med det?“

„Du fortalte jo engang, at han har begaaet et Tyveri. Det var dengang han arbejdede paa Holmen.“

„Du husker fejl. Jeg kan i det højeste have sagt, at jeg synes, jeg har hørt noget om, at han i sine unge Dage har været indblandet i en Tyveriaffære derude. Mere véd jeg absolut ikke."

„Ja, det er ogsaa lige meget. En ækel og storsnudet Fyr er han da. Og saa hilser han ikke engang paa dig, siger du. Efter alt, hvad du har gjort for ham. Dersom du ikke havde anbefalet ham saa varmt dengang, var han saamænd aldrig kommen frem. Men du er nu ogsaa altfor tossegod, Hugo. Det har jeg mangen Gang sagt dig."

Hugo vilde helst ikke nærmere ind paa Emnet. Han havde virkelig i sin Tid offentlig hilst Sivert Nielsens Debut med nogle højstemte Velkomstord, der imidlertid var forbleven ubesvarede. Forgæves havde han i disse Aar ventet paa, at den anden ved en Tilnærmelse skulde give ham Lejlighed til i Folkets Paasyn at slutte ham i sine Arme. Som den problematiske Natur, Hugo var, havde han overhovedet aldrig svært ved at opfylde Budet om at elske sine Fjender. Paa Bunden af hans opsvulmede Selvfølelse lurede bestandig et troløst Sværmeri for Modstanderne.

„Lad os nu heller ikke være uretfærdige, Tilde!" sagde han. „Sivert Nielsen er dog virkelig et Talent. Om ogsaa et Talent paa Afveje."

„Aa, det mener du jo slet ikke! Den Markedsgøgler! Du véd jo godt, at alle fornuftige Mennesker siger, at hans Musik er noget Lirumlarum og han selv en rigtig Svindler. Du har mere Talent i din Lillefingernegl end han i hele sin store Krop."

Hugo var hende taknemlig for de Ord. Det var netop en saadan uforbeholden Forherligelse, han havde villet fremkalde med sin Bemærkning om Sivert Nielsen, fordi han bestandig trængte til paany at faa sin Overlegenhed bekræftet.

„Ja, ja, nu faar vi se, hvordan hans Opera er. Den ligner velsagtens hans Symfoni. Messingsuppe. Med en for-

svarlig Portion Paukeboller i. Det er jo den Slags Brandalarm, Folk nu om Stunder kalder for Musik."

„Endnu er den jo da ikke antaget," trøstede Matilde.

„Det bliver den saamænd nok. „Fabrikspigen". Det betyder velsagtens noget med Voldtægt og Barnemord og den Slags Uanstændighed fra Samfundets Afkroge. Publikum vil ganske simpelt forlange at faa et saadant Rædselskabinet frem i Rampelyset. Det manglede skam bare! Skulde vi snydes for at faa en Barnefødsel at se paa Scenen! Ovenikøbet med Musik til! En Jordemor med opsmøgede Ærmer! En Læge med en Tang! Folk vil storme Teatret! Han vil faa en Række fulde Huse og tjene styrtende med Penge. Og dermed er velsagtens ogsaa hans egenlige Hensigt med Spektaklet naaet. Naa — jeg misunder ham det ikke. Hvad betyder det hele? Berømmelse, Ry, Rigdom — hvad er det altsammen værd? Blændværk! Den fulde Skrædder, som for hundrede Aar siden faldt ned fra Rundetaarn og knækkede Halsen, snakker Folk om den Dag idag, mens Kuhlau er glemt. I den ene Uge bliver et, i den næste et andet Navn pustet op og trompetet ud af de Herrer Journalisters Naade. Jeg betakker mig!"

Han vilde rejse sig, men blev i det samme bleg og tog sig til Lænden.

„Faar du nu igen Smerter?" spurgte Matilde angst.

Han faldt ganske sammen. Store Vabler af Sved sprang frem paa hans Pande, og han klagede sig ynkeligt.

„Du skulde hvile dig lidt, til vi skal spise. Læg dig hen paa Sofaen, saa skal jeg komme med et Tæppe."

„Det er som hundrede Dolkestik lige ind til Skæftet! — Og denne usigelige Mathed! Véd du forresten: jeg saa' igaar en Annonce om et nyt Styrknings-Præparat, som skal være saa udmærket. Der var aftrykt en Masse Anbefalinger. Ogsaa fra Læger. Mon jeg ikke skulde forsøge det?"

„Jo, det synes jeg, du skulde, Hugo."

„Det er rigtignok uforskammet dyrt."

„Jamen tænk, om det kunde hjælpe dig til rigtig at faa Fart i Arbejdet."

„Ja, det har jeg netop ogsaa ment. Dersom jeg f. Eks. kunde faa min Opera færdig."

„Aa, Hugo — ja, kunde du det!"

Han havde strakt sig ud paa Sofaen, og hun dækkede ham til med et Slumretæppe, som hun stoppede godt ned om ham.

„Lidt *Eau de Cologne,* min Pige!" bad han. „Jeg er bleven saa svedt."

Hun hentede en Flakon fra Sovekammeret og badede hans Tindinger.

„Ogsaa lidt paa Hænderne . . . Tak!"

„Har du det nu bedre?"

„Ja Tak, nu har jeg det godt," sagde han og kyssede taknemlig hendes Haand. „Min søde Pige! Naar blot vi to holder sammen, hvad betyder saa alt det andet?"

Lidt efter trak Matilde sig bort, for at han kunde faa Ro og maaske komme til at sove lidt, og det varede heller ikke længe, før hans Øjne faldt til. Men selv under Søvnen gik der sære Trækninger over hans Ansigt. Det var, som krøb der Orme inde under Huden, og hvert Øjeblik rykkede det i en Arm eller Fod.

Alligevel vaagnede han forfrisket; og efter Middagsmaaltidet, der for hans Vedkommende bestod af en solid Kødret og fire Pandekager med Syltetøj, en Flaske Sundhedsøl, to Kininpiller og en afførende Pille, satte han sig til Klaveret, som han ikke havde rørt i flere Dage, og spillede nogle af sine egne Kompositioner.

Efter at have bragt Børnene i Seng satte Matilde sig ind til ham med sit Haandarbejde. Hun sad inde i Lyscirklen fra Bordlampen med den mørkerøde Skærm. Den øvrige Del af Stuen laa i Halvmørke. Det var ikke som i gamle Dage, da de for den maleriske Virknings Skyld flottede sig med at

lade syvarmede Lys og romerske Lamper brænde rundtom paa Konsol og Reoler. De forskellige gamle Broncer og andre Kunstgenstande, som havde været Stuens Pryd, var desuden i Aarenes Løb vandret tilbage til Antikvitetshandleren, og Reolerne var halvtomme.

Ogsaa Matildes Skikkelse havde Aarene plukket og gjort fattig, og hun vidste det godt selv. Mindre for sin egen end for Hugos Skyld sørgede hun over sin Skønheds Forlis. Ofte kunde hun føle Trang til i Ensomhed at fælde en Taare over Tabet; men Husholdningen levnede hende aldrig Tid dertil.

Her sad hun nu med Hovedet bøjet over sit Stramaj og lyttede til Hugos Spil, mens Vinterstormen fejede henover Ruderne og rumsterede med nogle Metalplader ovenover paa Taget. Ad Kærlighedens løndomsfulde Veje trængte de kendte Toner ind i hendes Hjerte og fik det til at svulme, saa umusikalsk hun ogsaa var. Aldrig kunde hun begribe, at der fornuftigvis var Sammenligning mulig mellem Hugos Kunst og de andres, der i hendes Øre altsammen lød som Kattemusik. I Publikums tiltagende Ligegyldighed for Hugos Kompositioner saa' hun ligesom han selv — og med ærligere Overbevisning — kun ondsindet Forfølgelse, Resultatet af en skjult Sammensværgelse mellem hans Misundere.

Hugo drejede sig omkring paa Taburetten.

„Kan du huske, Tilde, den Sommeraften for otte Aar siden i Jylland — det var paa vores Tur til Himmelbjerget — vi kom kørende forbi en gammeldags Landsbyskole og hørte nogen derinde synge „Nu kurrer den vilde Due". Du tog uvilkaarlig min Haand; vi blev begge to saa underlig grebne af det. Det var første Gang, jeg hørte en af mine Sange lyde fra Folkets Læber, — og jeg vil sige dig, Tilde, det var mig en ganske anderledes Tilfredsstillelse, end at faa dem afliret paa en Koncerttribune af en patenteret Syngemaskine paa fjorten Lispund. For en Kunstner er det det eneste, der betyder noget, om det kan lykkes ham at trænge ud til *Fol-*

ket, at blive forstaaet og elsket af den menige Mand. Det er en dum, storsnudet Snak, at vor Almue mangler kunstnerisk Sans. Dens Forhold til Kæmpeviserne beviser netop det modsatte, — hvad jeg tænker at skrive en Artikel om med det første, eller rettere sagt en større Afhandling med forskellige nye og overraskende Synspunkter. Derfor siger jeg ogsaa, at den Hilsen, jeg sidste Vinter fik sendende fra Eleverne paa Villerup Højskole, betragter jeg som den største Æresbevisning, jeg nogensinde har modtaget. Vil du huske, at det Brev skal opbevares mellem mine allervigtigste Papirer. Det skal engang have en Æresplads i mine „Erindringer". Glem det ikke!"

Han rejste sig, tændte en Cigaret og slog sig ned i Gyngestolen ved Bordet ligeoverfor Matilde.

„I det hele taget — Højskolen og Grundtvig! Ja, Grundtvig! Jeg har i den senere Tid rigtig faaet Øjet op for den Mands Gerning i vort Land. Jeg beundrer den himmelhøje Foragt, hvormed han — ensom — vendte dette Tivoli-København Ryggen og aabnede sin brede Favn ud mod Landet, mod Folket! Jeg vil skrive en Artikel om den Mand. For i Virkeligheden staar jeg nu selv i en ganske lignende Situation — *boycottet* af Frækheden og Bestialiteten. Jeg kunde ogsaa have Lyst til at skrive en Hymne til hans *manes.*"

„Det skulde du gøre, Hugo!"

„Hvad tror du, man her i Byen til Dato kender til ham? Vor største aandelige Kraft. En Mand som Sivert Nielsen f. Eks.? Han aner ham ganske simpelt ikke! Grundtvig — naa, javel, er det ikke ham den gamle Afdøde med Gorillaskægget? — Skal vi saa ta' og gaa hen i „Kisten" og se paa de fire *Niggergirls,* som danser uden Underbukser. Saa langt er vi kommen ned! Op med Skørterne! — det er blevet Tidens kunstneriske Løsen. Jeg vil sige dig, Tilde, jeg slynger en Dag den vanartede Slægt min Stridshandske lige i Synet! Der maa luftes ud herhjemme, dersom vi ikke alle-

sammen skal kvæles af Stanken fra Raaddenskabens Sump. Og siden ingen anden vil eller tør tage Affære, saa maa *jeg* gøre det."

„Du er ogsaa den eneste, der kan, Hugo!" sagde Matilde med skinnende Øjne. Hun havde sænket Haandarbejdet i Skødet, og hendes Kinder blussede af Kampiver.

„Siger du det? Aa ja, jeg tror det forresten selv. Jeg vil sige dig, Tilde . . . det er gaaet op for mig som i et stort Syn, at hvad der skal rejse Kunsten af dens nuværende Forfald, er „Tonen fra Himlen" — som man sagde i gamle Dage — er Orgelstemmerne i vort eget Indre. De har altfor længe været stumme. Jeg siger det med Selvbebrejdelse. Men, Gud ske Lov, jeg staar endnu i min Krafts Blomstring! Takket være mine arbejdsomme og gudfrygtige Forfædre er Marven i mig frisk. For jeg er jo selv kommen derude fra Bondelandet . . . fra Muldjorden og „de grønne Agre", som der staar i Sangen. Det er kun min Mors Slægt, der tilhører Købstad-Aristokratiet. Har jeg aldrig fortalt dig om min Farfar? Han var en stout gammel Degn i Thy, af ældgammel jysk Bondeæt, der skal kunne føres helt tilbage til Vikingetiden. En Kærnekarl, der havde været med i Napoleonskrigene og næsten blev hundrede Aar. Endnu da han var firsindstyve Aar gammel, kunde han slaa en Stud for Panden. Jeg har hørt, at der skal være bevaret et Utal af Historier om hans Kæmpekræfter."

Han stirrede ud for sig i Tanker og trommede med Fingrene paa Bordpladen, mens Ormene under Ansigtshuden atter blev meget levende.

„Ja!" sagde han derpaa med et energisk Tryk paa Tonen, og formede uvilkaarlig Fortsættelsen rytmisk: „Nu skal der blive Røre i Kongens København!"

Endnu samme Nat skrev han en lang Artikel, som et Par Dage efter stod trykt i en af de københavnske Aviser. Han kaldte den „Et Opgør" og opnaaede virkelig igen engang at

faa hele Byen til at tale om ham. Det var et desperat Udbrud, en Eksplosion, der mindede om det Afmagtens Raseri, hvormed et uartigt Barn hævner sig paa sine Omgivelser ved at gøre sig uren i sine Bukser. Der stod en Selvforherligelsens Stank op af hans Udgydelser, som fik Læserne til at daane. Han nævnede sig selv sammen med Tonekunstens største Navne, aftrykte et tysk Musikblads rosende Omtale af det samme Sanghefte, der herhjemme var bleven kaldt for opvarmede Levninger, og sluttede med nogle pompøse Stød i Luren for at bebude en Dommens Dag for den fordærvede Smag og en lykkelig Genfødelsestid for alt, hvad der endnu var sundt og stærkt i Nordens Folk.

Samtidig viste han sig igen paa Strøget — ikke som i gamle Dage mageligt solende sig i sit Ry — men skridende vældig henad Fliserækken med løftet Hoved og en Profets Lueblik bag Brillerne.

Alle andre end hans Kone kunde forstaa, at det bar hen imod en Katastrofe. Men for Matilde var han vokset til et apostolisk Sandhedsvidne, og denne hendes halvt religiøse Dyrkelsen af hans Person gav Vanvidsluen i ham ny Næring.

„Du skulde blot vide, min Ven, hvad for hadefulde Blikke man bombarderer mig med, hvorsomhelst jeg viser mig," sagde han en Aften, da de igen sad sammen under Lampen og talte om deres Forhold. „Jeg mødte idag vor fordums Ven Højager — Forfatteren. Han saa' paa mig paa en Maade, saa jeg kom til at tænke paa en giftig Rotte. Men saadan noget maa man være forberedt paa, naar man roder op i en Affaldsdynge. De Folk brænder af Begærlighed efter at rydde mig afvejen. Jeg vækker deres onde Samvittighed. Derfor skal jeg stødes ned."

Han fortalte ogsaa om nogle Mænd af fordægtigt Udseende, som i den senere Tid gentagne Gange var gaaet ham tæt forbi og havde set saa besynderligt paa ham. Derimod

fortav han, at han i den Anledning havde anskaffet sig en Revolver, som han altid gik med i sin højre Overfrakkelomme. Det var nu ganske vist ikke stort andet end en Legetøjspistol; men den Tanke behagede ham, at han saaledes var nødsaget til at gaa bevæbnet.

„Men lad dem kun rase!“ sagde han. „Vi maa finde os i, hvad Skæbnen tilskikker os. Naar blot du og Børnene maa blive skaanet, maa det gaa med mig, som det kan!“

Han rakte hende med en Skriftefaders Gavmildhed sin fyldige Haand over Bordet, og hun tog den mellem begge sine og kyssede den med tilbedende Inderlighed.

V

En af Københavns Originaler paa denne Tid var Dr. phil. Martens, en Fætter til Hugo paa fædrene Side. Det var en høj, radmager Mand, som skridtede hastig og underlig hjemløs gennem Byens Gader med et vildtvoksende Skæg af ubestemmelig Farve flagrende omkring Skuldrene. Paa Hovedet havde han en simpel Halmhat eller — om Vinteren — en Kabuds og selv i den strengeste Kulde var hans store Hænder ubedækkede.

Han var af Fag Zoolog og havde et agtet Navn blandt Sagkyndige. Men da han var et Menneske uden al Ærgerrighed og aldrig gjorde Pressen sin Opvartning for at komme i Avisen, forblev hans videnskabelige Fortjenester ukendte af Almenheden. Af samme Grunde sad han endnu i en underordnet Stilling som Inspektør ved det zoologiske Museum; men da han var ugift og hans Krav til Livet yderst beskedne, slog han sig godt igennem. Det var ikke paa Grund af Fattigdom, at han gik saa tarvelig klædt.

Han var lidt tunghør, og Udtrykket i hans store, lyseblaa

Øjne prægedes deraf. Om Sommeren forsvandt han fra Byens Gader — storkede omkring i Landet og levede som Vagabond. Han havde det urolige martenske Blod i Kroppen, og det var hos ham mere rødt end hos nogen anden af Slægten. Allerede som Barn havde han haft Landstrygertilbøjeligheder. Engang havde han saaledes uden sine Forældres Vidende taget Hyre som Skibsdreng, og fra denne Tid skrev sig nogle grimme Tatoveringer paa hans kolossale Hænder. Forinden han slog sig paa Studeringerne havde han ogsaa en Tid været Gartner, en anden Gang Landsbylærer. Hele hans Ungdom havde været en slingrende Sejlads i al Slags Uvejr og med gentagne Skibbrud. Han havde ogsaa været forlovet engang, endda med en nydelig ung Pige af god Familje. Men ingensteds fandt han den Lykke, han søgte. Bestandig maatte han igen paa Vandring. Heller ikke sine videnskabelige Studier betragtede han som andet end en Forberedelse til en Livsbetragtning, der søgte ud over Naturen ind til Tilværelsens skjulte Kilder.

Dette hvileløse Liv med dets anstrengte og bestandig skuffede Higen havde skabt en Særling af ham. Det var ikke alene, som han selv troede, hans Tunghørighed, der havde gjort ham til en ensom Mand. Hans Væsens mange Egenheder stødte Folk tilbage. Skønt fredsommelig indtil Tossegodhed havde han stadig det Uheld at komme paa Kant med Mennesker.

Han boede i sit eget lille Hus ude ved Ermelunden sammen med en Søster, der var Præsteenke. Huset laa et Stykke fra Vejen i en anselig Frugthave, som han selv passede, og hvorfra han tog sin væsenligste Næring. Som han overhovedet saa' Frelsen for det nydelsessyge Nutidsmenneske i en streng Forenkling af Livsformerne, indskrænkede han sit eget Behov til det mindst mulige og levede hovedsagelig af Brød, Honning og Frugter.

Hugo kom der undertiden paa Besøg; men Forholdet mel-

lem de to Fætre havde altid været meget ujævnt. Dr. Martens, der var ganske umusikalsk, overhovedet uden kunstneriske Interesser, bedømte Fætteren udelukkende efter hans moralske Egenskaber; og skønt de var omtrent lige gamle, tog han undertiden Hugo i Skole og foreholdt ham hans Mangel paa Alvor og Sanddruhed. Denne Moraliseren havde ofte givet Anledning til store Scener imellem dem. Men otte Dage efter et saadant hidsigt Opgør, hvor Venskabet fra Hugos Side var bleven opsagt for evig Tid, kunde han komme igen med Hatten i Nakken og Cigaretten i Munden, som om der ingenting var sket.

Det var gerne i sine Nedtryktheds-Perioder, at Hugo indfandt sig i „Skovhytten", paa Dage, da han ikke længer udholdt at være i Byen paa Grund af de mange Mennesker, der gik ham saa ligegyldige og kolde forbi. Han flygtede herud for at nyde Stilheden og Freden og Ordenen i Fætterens Enebo, hvor hver Ting stod paa sin Plads, og hvor Luften altid var ren og god som Skovens egen Aande, fordi Fætteren ikke røg Tobak. Han holdt af at sidde en Timestid hos ham trods hans umagelige Stole og lade Blikket glide rundt i den solfyldte Stue, betragte de blomstrende Potteplanter i Vindueskarmen, Reolens Boghylder og det store Arbejdsbord, der ikke som hans eget var en Mødding af Nodestabler, Bøger, ubesvarede Breve og ubetalte Regninger. Og han kunde da sige med et Suk:

„Ja, Fætter! Du har valgt den bedre Del, som ingen kan tage fra dig."

Dr. Martens læste af Princip aldrig Aviser. Han betragtede Bladene som Afløsere af de gamle Tiders Sladrekællinger, som ordenlige Folk holdt sig fra Døren. Af en Museums-Kollega fik han dog af og til mundtlig Underretning om, hvad der sysselsatte Sindene omkring i Byen, og saaledes hørte han nu ogsaa om Hugos Opraab og de Kommentarer, det havde fremkaldt i Pressen. Paa sin Søsters Anmodning forskaffede

han sig tilsidst Artiklen og overvandt sig ogsaa til at læse den.

Et Minde fra Barndommen dukkede bagefter op for ham, en Erindring om Fætteren fra den Tid, da de begge var halvvoksne Drenge paa 13—14 Aar og saa' hinanden for første Gang. Hugo boede dengang i Aarhus sammen med sin Mor, som nylig var bleven Enke. Selv var han med sine Forældre paa en Sommerrejse omkring i Landet for at besøge Slægtninge, og han havde været meget spændt paa at se denne Fætter, hvis Ry som Vidunderbarn man rundtom i Familjen havde talt saa meget om.

Alene Hugos Udseende havde forbavset ham. Han saa' en tung, gulbleg, noget kvabset Dreng, der allerede gik helt voksent klædt med lange Benklæder, aaben Vest og Mansjetter. Dertil besløjfede Laksko og hvide Strømper. I denne Dragt og med sit svære, lokkede Haar og sine runde Former lignede han i hans Øjne en forklædt Pige. Der var ogsaa i den Maade, hvorpaa han ugenert tumlede sig i Stuerne, og i hans ubeherskede Kælenskab overfor Moderen noget tøseagtigt, som fik det strengt opdragne Landsbybarn til at spærre Øjnene op og skotte forlegent til Forældrene, der aabenbart ogsaa følte sig alvorligt trykkede. Endelig var Hugos Ydre helt forskelligt fra den martenske Familjetype. Hans runde Hoved, hans buttede Profil og spillende, mørkebrune Øjne var en Arv fra Moderen, der var af gammel patricisk Købmandsslægt, født van der Delft — noget han i sine Drengeaar havde været meget stolt af og stadig pukkede paa. Moderen selv var dengang en falmet Skønhed med lange Aleksandrakrøller. For hende var Sønnen som et Spejl, hvori hun drømmende betragtede sit foryngede Genbillede. Hugos Fader havde været Prokurator der i Byen. Han havde engang ejet en stor Formue men satte alting overstyr ved fantastiske Byggespekulationer og endte som Fallent.

Straks den første Aften, da de var kommen i Seng, havde

Hugo søgt at gøre sig interessant ved rædselsfulde Fortællinger om Spøgelser, han havde set, og om en maskeret Røver, der havde forfulgt ham ude i Byens Lystanlæg. Da dette ikke virkede tilstrækkeligt overvældende paa den landlige Fætter, der ikke var saa godtroende som han saa' ud til, havde Hugo erklæret, at han „ikke troede Spor paa Kristus og alt det Bibelsludder". Han var Alkymist og Stjernetyder og tilbad de hemmelige Naturmagter. Nede i et af Husets Kælderrum havde han indrettet sig et Guldmager-Laboratorium og et Kapel, hvor han daglig holdt Andagt og havde Samkvem med Aanderne.

Dette med Kapellet viste sig nu at være rigtigt nok. Den næste Morgen, før de ældre endnu var staaet op, førte han ham derned udmajet med en af sin afdøde Faders lange Skjorter, som han for og bag havde overklistret med Halvmaaner og Stjerner af Guldpapir. Han kaldte den sin Ypperstepræstedragt. Med et tændt Lys i Haanden trak han ham med sig gennem en mørk Kældergang, indtil de stødte paa en lukket Dør. „Nu ganske stille! Ellers jager vi Aanderne bort!" hviskede han og var selv ganske bleg af Betagethed. Derefter slog han tre drønende Slag paa Døren og fremmumlede tillige en lang Formular, før han aabnede. Indenfor var der et tomt Rum uden Vinduer. Og her saa' han ved den ene Væg et Alter lavet af en Trækasse og Nederdelen af en gammel Fløjlskjole. Foran stod en Knæleskammel. Med sin Lysestump tændte Hugo en Natlampe, der var anbragt paa Alteret sammen med forskelligt Ragelse. Der var en Snogeham, et Faarekranie og en hentørret Flaggermus. Lampevægen spruttede. Han havde ondt ved at faa den til at brænde. Men under Arbejdet dermed vendte han sig stadig om med et ufrivilligt Grin for at nyde sin Ledsagers Forbløffelse.

Det var Mindet om dette Optrin med dets uredelige Blanding af Drengeløjer og forvrænget Højtidelighed, der dukkede

op for Dr. Martens ved Læsningen af Hugos Artikel. Senere talte han med Søsteren derom og kaldte Hugo for en Skifting, der aldrig havde været rigtig Barn men heller aldrig var bleven helt voksen.

Et Par Dage efter dukkede Hugo selv op derude. Det var en mørk Dag med hæslig Taage og Ruskregn. Alene af den Grund forundrede Dr. Martens sig over Besøget. Men Fætterens Væsen og Udseende forekom ham desuden besynderligt. I Stedet for som ellers at gaa rundt og snuse til Blomsterne i Vindueskarmen og nysgerrig kigge i de Bøger, der laa fremme, for tilsidst at synke ned i en Stol med et eller andet sentimentalt Udbrud, spankulerede han bredbringet op og ned ad Gulvet med en glødende Cigaret i Munden og førte straks Talen hen paa sin Artikel, udbredte sig om den kolossale Virkning, den havde gjort, og forsikrede, at „Bevægelsen" var ved at forplante sig ud til Folket og ikke mere lod sig standse.

Desuden fortalte han om sin Opera, som han havde maattet lægge til Side, fordi han var vokset fra dens Emne. Det var nu et stort Oratorium, han arbejdede paa, et Kæmpeværk, der skulde vække Sjælene op af Dødssøvnen.

Da Fætteren nogen Tid havde hørt paa ham i Tavshed, kunde han ikke længere holde sig i Skindet. Han stillede sig op foran ham med Hænderne i Siden og gav ham hvast sin Hjertens Mening lige i Ansigtet. Det plejede at være Indledningen til en af de sædvanlige stormende Skærmydsler. Men til sin Forundring saa' Doktoren, at Hugo pludselig mistede Farven. Han svarede heller ikke et Ord. Men et Øjeblik efter greb han sin Hat og fo'r ud uden Farvel.

I dryssende Regn gik Hugo duknakket til Gentofte Station, i hvis tomme Ventesal han maatte opholde sig det meste af en Time, før der gik et Tog til Byen. Han sad henne i en Krog og stirrede ud for sig med et forskræmt Udtryk. Da der begyndte at komme Folk, slog han Frakkekraven op om

Ørene og trykkede Hatten ned i Øjnene for at gøre sig ukendelig. Og hver Gang Døren gik op, fo'r hans Blik forvildet omkring, som om han søgte et Musehul at krybe ned i. Ikke et Menneske — allermindst Matilde — havde nogen Anelse om, hvor ofte i denne Tid hans opsvulmede Selvfølelse faldt sammen som en Markedsballon ved det mindste Stød.

Det forholdt sig iøvrigt rigtigt nok, hvad han havde fortalt sin Fætter, at han var begyndt at arbejde paa et stort Oratorium. Men det var Pral, naar han havde sagt, at han allerede var næsten færdig med det. Der var ikke nedskrevet fire Takter. Og dog *havde* han mange store, straalende Øjeblikke, da Skaberkraften paany svulmede i ham og Luften omkring ham tonede herligt af overjordiske Instrumenter. Men saasnart han fik fat i et Stykke Nodepapir, flygtede Inspirationen. Og hverken Whisky, Æther eller andre Piringsmidler kunde lokke den tilbage. Saa sank han atter sammen ved sit Skrivebord med Hænderne for Ansigtet og overgav sig til Fortvivlelsen.

Saadan var det ogsaa gaaet ham denne Nat.

Det var som at høre de dejligste Melodier i Drømme og ikke at kunne huske dem, naar man vaagnede.

VI

Samme Dag i Skumringen sad Matilde sammen med sin Mor og Børnene og ventede paa, at Hugo skulde komme hjem til Middag. De havde ventet over en halv Time, og hun begyndte at blive utaalmodig. Naturligvis, en Mand som Hugo havde Lov til at glemme Tiden. Men hun fandt det alligevel en lille Smule hensynsløst af ham at være saa upræcis netop denne Dag, fordi han godt vidste, at hendes Mor var der.

Imidlertid var Oberstløjtnantinden slet ikke utilfreds med den lange Ventetid, fordi den gav hende en kærkommen Lejlighed til at faa snakket rigtig ud om sin Helbredstilstand. Mens Børnene gik omkring og klynkede af Sult, og Pigen hvert Øjeblik stak sit uredte Hoved ind ad Døren og spurgte, om der *nu* kunde rettes an, fortabte hun sig i omstændelige Beskrivelser af de „Fornemmelser" i Ryg, Bryst og Mave, som var hendes væsentligste Livsindhold.

Matilde hørte slet ikke paa hende. I Skjul af Mørket sad hun med lukkede Øjne og tænkte paa sin Mand. Hun forstod sig ikke rigtig paa ham i de sidste Dage. Han havde altid været forfærdelig urolig, naar han arbejdede paa noget, der optog ham. Men saa aandsfraværende som i denne Tid havde hun aldrig set ham. Eller saa hemmelighedsfuld. Og saa letsindig. Næsten hver anden Dag sendte han Afbud til Konservatoriet og gav ikke engang nogen Grund for sin Udeblivelse. Forleden Aften havde Posten bragt et Brev, som han læste med den ligegyldigste Mine af Verden og derpaa rev i Stykker og kastede i Papirkurven, som om det var en Forretningsreklame. Til sin Forfærdelse saa' hun den næste Morgen, at det var en Opsigelse fra Konservatoriet „paa Grund af vedvarende Forsømmelighed".

Nu i Nat havde han igen siddet oppe til Klokken fire. Hun havde hørt ham gaa op og ned ad Gulvet herinde. Ustandselig havde han vandret. Hun havde ogsaa hørt ham gaa ind i Spisestuen et Par Gange og skænke sig et Glas af Madeirakaraflen. Skønt hun var vaagen, da han gik i Seng, havde han ikke talt til hende — hvad der slet ikke lignede ham. I gamle Dage plejede han endogsaa at vække hende for straks at kunne fortælle om, hvad han havde komponeret.

Men hun havde rigtignok heller ikke kunnet finde nogetsomhelst Resultat af Nattens Arbejde hverken i hans Mappe

eller i Papirkurven. Det sidste Sted havde hun nede paa Bunden fundet en sammenkrøllet Lap, en af hans smaa Huskesedler. Men der havde bare staaet et nedkradset Navn, Clara Grabe, og et Tal, der kunde se ud som et Husnummer. Hun kendte ikke nogen af det Navn, og havde hele Dagen grundet over, hvem den Dame kunde være.

Straks efter Frokost var Hugo gaaet hjemmefra, og hun havde ikke set ham siden. Hvor havde han dog været henne hele denne lange bedrøvelige Dag? I et saadant Vejr! Lige fra Morgenstunden havde det drysset ned med Regn og Sod og smudsig Sne, der blev liggende over Stenbroen som en fedtet brun Jævning. Hun havde selv været inde i Byen et Øjeblik for at gøre Indkøb hos et Par af de Handlende, hvor de endnu havde Kredit. Et vildfarende Glimt af Vaar, der nu og da brød gennem Skyerne, havde bagefter gjort Mørket endnu mere knugende.

„Nej — nu vil vi ikke vente længer!“ erklærede hun bestemt, da Klokken slog syv. „Nu vil vi spise.“

„Aa, lad os vente bare fem Minuter endnu,“ bad Moderen. „Saa skal du se, saa kommer han. Saadan gaar det jo altid.“

„Ja ja da! Men saa tænder jeg Lampen. Ellers falder Børnene i Søvn.“

Hun havde næppe faaet tændt, før det ringede.

„Kan du se!“ udbrød Moderen triumferende. „Det slog til!“

„Aa — Mor!“ sagde Matilde helt ærgerlig. „Hugo ringer da ikke!“

„Gud, nej! Det er jo sandt! Jeg sidder og vrøvler.“

Pigen kom ind med et Visitkort. Da Matilde læste Navnet, rettede hun sig uvilkaarligt.

„Sagde De ikke, at min Mand ikke var hjemme?“

„Jo, men saa spurgte den Herre, om han ikke kunde komme til at tale med Fruen.“

„Med mig? . . . Naa ja! Bed Doktoren komme ind."

„Hvem er det, Tilde?" spurgte Moderen ængstelig, da Pigen var gaaet.

„Det er Hugos Fætter . . . du véd nok, ham Dr. Martens. „Min Grønkaalsfætter", som Hugo kalder ham."

„Men Gud! Det gale Menneske! Hvad vil han?"

„Ja, jeg begriber ikke, hvad han vil tale med *mig* om."

„Jeg siger Tak for mig," sagde Moderen og rejste sig skyndsomst. „Maa *jeg* faa Lov at slippe væk."

„Ja, gaa du ind med Børnene! Og begynd blot og spis. Jeg kommer straks."

Dr. Martens traadte ind samtidig med, at Oberstløjtnantinden gennede Børnene foran sig gennem Spisestuedøren, som om hun værgede dem mod en Fare. Matilde, der ikke kunde lide sin Mands Familje, fordi den altid havde saa meget at udsætte paa Hugo, modtog ham køligt og bad ham med en overlegen Haandbevægelse tage Plads.

Dr. Martens havde efter Mødet med sin Fætter faaet Samvittighedsskrupler og var nu taget til Byen for at gøre ham en Undskyldning for sin Opfarenhed.

„Jeg hører, at Hugo ikke er kommen hjem endnu. Tror De, det kan nytte, at jeg venter paa ham?"

Matilde, som nødig vilde have den sære Mand siddende her, svarede uden Blinken, at Hugo vist ikke kom hjem for det første. Hun var ogsaa i den Henseende bleven præget af Samlivet med sin Mand, at hun i en snever Vending ikke tog det saa nøje med Sandheden.

„Hvorledes? De mener, at det ikke kan nytte noget?" spurgte Doktoren, der havde løftet sin store, tatoverede Haand op bag Øret.

„Jeg tror ikke, Hugo kommer hjem for det første," gentog hun, idet hun paa uelskværdig Maade hævede sin Stemme. „Han har saa meget at gøre i denne Tid. Man har Bud efter ham alle Vegne."

„Ja, han saa' unægtelig noget medtaget ud, da han var ude hos mig idag."

„Hos Dem!" røg det Matilde ud af Munden. Men da hun i det samme kom paa den Tanke, at Hugo maaske havde været derude for at laane Penge, holdt hun inde og gjorde ingen Spørgsmaal.

Nu sad Dr. Martens nogen Tid og fingrede sig i Skægget uden at kunne finde paa noget at sige. Og da Matilde bare ønskede at faa ham paa Døren, inden Hugo kom, blev der længere og længere Pavser mellem Ordene.

„Ja, vil De saa være saa god at sige til Hugo, at jeg har været her," sagde Doktoren tilsidst og rejste sig. „Vi blev lidt uenige, og jeg tror desværre, at han gik fra mig i Vrede."

Matilde spidsede Øren. Hun var nu ganske overbevist om, at det havde drejet sig om et Pengelaan.

„Naa saaledes," sagde hun; men ved sig selv tænkte hun: Hugo har med andre Ord ikke faaet noget.

Og da hun nu opdagede, at hans store, lyse Øjne betragtede hende med et medlidende Blik, slog hun med Nakken. Hvad bildte den nærige Pedant sig ind!

Da hun kom ind i Spisestuen, spurgte Moderen straks, hvad det gale Menneske saa havde villet.

„Aa — jeg tror, han kom her bare af Nysgerrighed. Folk er bleven tossede. Alle vil de tale med Hugo. Journalisterne render os paa Døren fra Morgen til Aften. Dersom Hugo vilde, kunde han saamænd leve af at lade sig udstille."

Naar Matilde først var kommen paa den høje Hest, havde hun aldrig let ved at komme ned paa Jorden igen.

„Jeg begriber ikke, at I vil omgaas de Mennesker," sagde Moderen. „Hans Søster skal jo være endnu værre. Og som han saa' ud i Tøjet!"

„Ja, en skrækkelig Skrue har han altid været."

„Jeg vil sige dig, Tilde, han gør rent ud sagt et uhyg-

geligt Indtryk. Men det kommer der af alle de Gullerødder og Kaalraber og hvad det er for noget, I si'er han lever af. Naar Mennesker gir sig til at leve af Kreaturfoder, saa er det virkelig ingen Under, at de tilsidst kommer til at ligne vilde Dyr."

Da de havde spist, og Børnene var kommen i Seng, satte Mor og Datter sig ind i Dagligstuen med deres Haandarbejder. Moderen tog Plads i en Lænestol for Enden af det ovale Bord med Lampen, Matilde inde i Sofaen for med sit fine Broderi at være Lampen nærmere. Hendes Forundring over Hugo var stegen til stærk Uro. Hun begyndte at ængstes for, at der var tilstødt ham en Ulykke. Heller ikke hendes opskræmte Skinsyge lod hende i Ro. Noget maatte der i hvert Fald være i Vejen. Denne Clara Grabe? Det var ikke første Gang i den senere Tid, at Hugo havde givet hende Grund til Mistro. Men alligevel — nej, noget saadant havde hun ikke længer Lov til bare at strejfe med sin Tanke. Ganske vist *var* Hugo forfærdelig uberegnelig og letsindig; men netop i dette Øjeblik, da han havde rejst en Kamp mod Frivoliteten, maatte hun da kunne være tryg.

Imidlertid besørgede Moderen Underholdningen. Hendes Træstrikkepinde klaprede omkap med hendes løse Gebis. Af Hugos Udeblivelse tog hun Anledning til at fortælle om de forskellige Gadeulykker, hun i de sidste Dage havde læst om i Aviserne. Saaledes gav hun en uhyggelig Historie tilbedste om et Barn, der var bleven overkørt af Sporvognen.

„Du kan tænke dig — Drengen blev, som jeg si'er dig, *skaaret* midt over. De maatte stoppe Indvoldene ind i ham, før de kunde køre ham bort. Og det allerværste —."

„Ti dog stille, Mor! Jeg vil ikke høre det! —"

I det samme blev der ringet stærkt og vedholdende paa Forstuedøren.

„Naa — der har vi ham endelig!" udbrød Moderen, men

tog sig i det og trykkede befippet en Strikkepind for Munden, mens hun skottede over til sin Datter. „Nej, som jeg nu igen sidder!“

Matilde var bleven angst. Det forekom hende, at der havde været noget ulykkevarslende ved den Ringning.

Pigen klemte sig lidt efter ind ad Døren. Hendes betændte Øjne lyste af Skadefryd. Smilende saa' hun fra den ene af Damerne til den anden og sagde, at der var kommen en Betjent. Han stod derude og bad om at maatte tale med Fruen.

Matilde, der havde været ved at rejse sig, sank ned igen i Sofaen og trykkede Haanden for Øjnene.

„Aa Mor!“ stønnede hun. „Der er sket en Ulykke ... Jeg tør ikke gaa derud.“

Nu bankede det paa Døren. Betjenten — en taarnhøj, bredskuldret Maand — traadte ind og hilste høfligt. Han befalede Pigen at forlade Stuen, hvorefter han vendte sig til Matilde.

„Er det Fru Martens?“

Matilde var ligbleg. Hun havde igen rejst sig af Sofaen men paa en Maade, som om hun vilde flygte.

„Er det Fru Martens?“ gentog Betjenten.

„Ja,“ svarede hun og stirrede paa ham med vildt opspærrede Øjne. „Er det noget med min Mand? ... Sig mig det! Er han død?“ raabte hun og holdt uvilkaarlig Haanden op for Øret som for ikke at høre Svaret.

„Deres Mand er udenfor al Fare, Frue!“

„Men hvad er det da?“ — Hun gik nu et Skridt frem, idet hun greb om en Stoleryg for ikke at segne. „Hvad vil De?“

„Undskyld!“ sagde han og skævede betydningsfuldt til Oberstløjtnantinden i Lænestolen. „Jeg vilde gerne have Lov til at tale *alene* med Fruen et Øjeblik.“

„Det er min Mor! Sig blot, hvad det er.“

„Vel! Jeg har den Besked at give Fruen, at Deres Mand er fundet i syg Tilstand . . . ikke noget alvorligt . . . men alligevel . . ."

„Fundet syg? . . . Hvor?"

„Det var nok nede paa Hotel Kongen af Sverige."

„Paa et Hotel!" — Matilde fik med eet sin Rejsning tilbage — „Hvad skal det sige?"

„Hr. Martens er bleven kørt til Hospitalet. Men — som sagt — der er ikke nogen Fare."

„Men hvad fejler han da?"

Betjenten lod igen et Sideblik vandre hen til Lænestolen, hvor Oberstløjtnantinden sad apoplektisk sammensunken med aaben Mund og holdt Strikketøjet i Skødet.

„Ja — Frue!" sagde han derpaa med hensynsfuldt sænket Stemme. „Det var jo et regulært Selvmordsforsøg. Hr. Martens indlogerede sig paa Hotellet ved Firetiden, og en Timestid efter hørte en af Stuepigerne et Skud inde fra Værelset. Kuglen har nu ikke gjort videre Skade. Jeg skal udtrykkelig melde fra Hospitalet, at der ingen ædlere Dele er beskadiget. Men Patientens Tilstand kræver absolut Ro. Der kan foreløbig ikke tillades Besøg."

„Det maa være en Fejltagelse," sagde Matilde afgørende. „Det er ikke min Mand."

„Tør jeg spørge — bor der andre af det Navn her i Huset?"

„Det véd jeg ikke. Men det *kan* ikke være min Mand."

Betjenten tog en Skrivelse ud af Opslaget paa sit Kappeærme og læste op deraf: „Hugo Antonius Martens, Komponist, 41 Aar, Bopæl Dosseringen Nr. —."

„Maa jeg se det Papir!" sagde Matilde, hvis hvide Kinder var bleven farvet af en hektisk Rødme. „Hvad staar der i det? . . . Jeg vil se det! De har ikke Ret til at skjule noget for mig!"

Med rolig Bestemhed gemte Betjenten Papiret paa sig og forsikrede, at det ikke indeholdt noget af Interesse for hende. Det var kun en Anmeldelse til Protokollen.

„De skal i det mindste sige mig, om min Mand har besøgt nogen paa det Hotel."

„Det kender jeg ikke noget til," svarede Betjenten, idet han trak sig tilbage mod Døren. „Det var min Kollega, der tog Rapport paa Hotellet. — Ja, saa har jeg altsaa ikke mere at gøre her."

Da Betjenten var gaaet, kastede Matilde sig over Ryggen af en Stol. Hun var ganske ude af sig selv. Hun følte sig forraadt. Skammelig bedraget. Kastet ud i Smuds og Skandale. Hugo! Hele Tilværelsen styrtede sammen for hende. Alting var forbi! Hendes Kamp for at holde Hjemmet oppe, hendes Møje for i det mindste at bevare Skinnet — Forraadt! Forraadt! Altsammen omsonst!

„Aa, Hugo! Hugo!"

Som en Straaild, et Hekseblus, var Skinsygen flammet op i hendes Sind. Men Billedet af Hugo i en Hospitalsseng og med et blodigt Bind om Panden, Anelsen om, hvad han maatte have gennemgaaet for at kunne gribe til en saa forfærdelig Udvej, overvældede hendes Hjerte og dæmpede Blodets vilde Brand. Og Graaden brød frem. En Krampehulken. — Aa, det var jo slet ikke til at forstaa! Det var fuldkommen ubegribeligt altsammen! Hugo, som netop igen var bleven saa glad ved Tanken om alt det store, han skulde udrette! . . . Og med en Revolver! Han, som aldrig havde taalt Synet af Blod! Som fik ondt, blot han stak sig paa en Knappenaal! . . . Aa, men det maatte være sket i Sindsforvirring! Han havde overanstrengt sin Hjerne. Og hun havde været blind og ikke set det! — —

Hun rejste sig op og samlede sig til en Beslutning.

Ja! Hun vilde se Hugo! Endnu i Aften vilde hun gaa hen paa Hospitalet og *forlange* at komme ind til ham. Hun kunde

ikke udholde at tænke paa, at han laa der mellem lutter fremmede Mennesker efter alt det forfærdelige, han havde udstaaet. Hvad det saa end var, han havde skjult for hende — hun maatte være hos ham i hans Ulykke!

„Hvor gaar du hen, Tilde?“ klynkede Moderen som et mørkerædt Barn, da hun saa' hende paa Vej til Sovekammerdøren. „Du maa ikke gaa fra mig.“

Men Matilde hverken hørte eller saa'. Hun var allerede ude af Stuen.

Et Øjeblik efter ringede det igen, og med forøget Skræk hørte den gamle Frue sin Mands Stemme ude i Forstuen. Før hun fik sig samlet, stod Oberstløjtnanten derinde, iklædt en graa Gummifrakke, der glinsede af Regn. Hun modtog ham med et Klageraab, som han afbrød med en bydende Haandbevægelse.

„Spar dig al Forklaring! Jeg véd det hele. Dr. Holm sendte mig Bud. Han havde faaet Underretning fra Hospitalet.“

I det samme kom Matilde tilbage fra Sovekammeret i Aftenkaabe og med sit Teatertørklæde omkring Hovedet. Hun havde ikke hørt det ringe, standsede derfor som lynramt ved Synet af Faderen. I sin graa Gummikappe stod han der foran hende med Haanden i Siden som Stengæsten i *Don Juan*.

„Hvor skal du hen?“ spurgte han.

„Jeg vil hen til Hugo. Jeg bryder mig ikke om, hvad de siger derhenne. De kan ikke nægte mig at se min Mand.“

„Du bliver her!“

„Far!“

„Ingen Skrigen-op! Nu tager jeg Kommandoen her i Huset. At jeg ikke har gjort det for længe siden, har din Mor Ansvaret for.“

Det ringede paany.

„Det er Dr. Holm,“ forklarede han. „Han gik hen paa Hospitalet. Jeg bad ham se herop, naar han kom derfra.“

En lille, blond Herre gled stille ind. Da han saa' Familjen samlet, gav han tavs og meget forlegen sin Deltagelse tilkende ved at løfte Skuldrene og samle Hænderne. Matilde løb hen til ham, greb ham om Armen og stirrede ham ind i Ansigtet med et bønfaldende Udtryk.

„Har De set ham?" spurgte hun.

„Nej, Frue! Men alt staar godt til. Jeg véd det med Sikkerhed. Der er ikke mindste Grund til Ængstelse."

„Saa kan jeg altsaa godt komme ind til ham? Ikke sandt?"

„Nej, det er ganske udelukket. Han maa foreløbig ingen se. Saaret er i sig selv ganske ufarligt. Men han skal have absolut Ro."

„Men jeg maa dog have Lov til at være hos min Mand!"

„Matilde!" advarede Faderen. „Ikke noget Hysteri! Til Komediespil er Situationen saa sandelig for alvorlig!"

„Ja, nu maa De være lidt taalmodig, Frue! Imorgen kan De maaske faa Lov til at kigge ind til ham et Øjeblik. Desuden sover han nu. Han har faaet Morfin."

„Sover han? . . . Aa, Gud ske Lov!"

„Vær saa god at gaa ind i Spisestuen med din Mor," kommanderede Faderen. „Jeg har noget at tale med Dr. Holm om."

Matilde faldt tilføje. Beroliget ved at vide, at Hugo i Øjeblikket ikke trængte til hende, vaklede hun halvt afmægtig af Udmattelse ud af Stuen med Hovedet paa Moderens Skulder.

Da de to Herrer var bleven alene, udbrød Oberstløjtnanten:

„Naa? Lad os saa høre Forklaringen! Hvad er Motivet? Véd De noget?"

Lægen samlede atter Hænderne.

„Deres Svigersøn har jo længe været stærkt nervøs. Han har flere Gange i den senere Tid — vistnok uden Deres Datters Vidende — konsuleret mig i Anledning af sin Søvnløshed."

„Vis-Vas, kære Doktor! Lad os tale frit ud til hinanden som et Par voksne Mandfolk. De er en Ungdomsven af min Svigersøn og desuden Læge her i Huset. Følgelig kender De ham lige saa godt som jeg. Altsaa — kort og godt — er det Veksler eller Fruentimmerhistorier? Eller maaske begge Dele?"

„Jeg er, som sagt, ikke i Tvivl om, at det er overanstrengte Nerver."

„Ja ja! De vil altsaa ingenting sige. Men nu skal jeg fortælle Dem, hvad *jeg* véd. En af hans Kreditorer var fornylig hos mig. Han vilde overtale mig til at kautionere for et Forskud, han havde ydet min Svigersøn. Men jeg har nu engang for alle taget det Standpunkt ikke at blande mig i hans eller min Datters Affærer, saalænge jeg ikke kan faa ham erklæret umyndig. Jeg véd, at hans Pengeforhold er haabløst derangerede, og jeg antager, at han foruden en stor løs Gæld har adskillige Veksler løbende. Og jeg er slet ikke sikker paa, at de alle er lige ægte. Som De ser, jeg taler ganske aabent til Dem. Jeg anser min Svigersøn for at være i Stand til at begaa en *hvilkensomhelst* Forbrydelse. Han er jo Kunstner, og de Folk sætter ligefrem en Ære i, hvad anstændige Mennesker betragter som en Skændsel. Jeg spørger Dem, Dr. Holm: Hvorledes skulde han paa redelig Vis have ernæret sin Familje med det Arbejde, han i de senere Aar har præsteret? . . . Overanstrengte Nerver! Jeg gad paa Ære vidst, hvor den Overanstrengelse skulde stamme fra! . . . Men til Sagen! De tror altsaa, at han vil komme over denne Historie og ingen Men faa af den?"

„Absolut. Kuglen er allerede fjernet. Der har nok overhovedet ikke været Tale om Fare. Dertil var Revolveren af altfor let Kaliber."

„Naa saadan! Maaske ovenikøbet et lille Komediespil det hele! Et nyt, originalt Forsøg paa at anraabe Barmhjertigheden. Ligemeget! Skandalen er uundgaaelig. Snakken vil løbe

Byen rundt. Eller mener De, at der kan være Mulighed for at holde Offentligheden udenfor Affæren? F. Eks. ved en personlig Henvendelse til Bladene endnu i Aften?"

„Det er jo muligt! Men ikke meget sandsynligt."

„Doktor Holm! Jeg har et hæderligt, et vel anset Navn at værne om. Matilde er vort eneste Barn. Jeg appelerer til Dem som min Svigersøns Ungdomsven. Vil De hjælpe mig i denne fortvivlede Sag? Der er jo nu saa mange Aviser her i Byen. Jeg kan umuligt overkomme at gaa til dem alle. Og der maa handles uden Tøven. Bagefter maa vi tale sammen om, hvad der kan være at stille op med det forrykte Menneske."

Lægen erklærede sig rede, og faa Minutter efter begav de to Herrer sig bort. Nede paa Hjørnet tog de hver sin Droske og rullede ind til Byen.

VII

Rygtet om Hugos Selvmordsforsøg var naaet ud i Byen i Syvspring. Da Dr. Martens kort efter sit Besøg i „Stærekassen" var paa Vej til Stationen, mødte han det i Skikkelse af en travl lille Herre, som han ikke kendte noget videre til, men som ikke desmindre straks røg paa ham med det fornøjede Udbrud: „Har De hørt det?"

Paa Køreturen hjem i en Tredjeklasses halvmørk Kupe fordybede Dr. Martens sig i Spørgsmaalet om sit eget mulige Medansvar for Fætterens ulykkelige Skæbne. Med den bekymringsfulde Alvor, der var Marven i hans Væsen, spurgte han sig selv, om han ved at gribe ind paa et tidligere Tidspunkt kunde have forhindret dette Sammenbrud, som han jo dog længe havde forudset. Men han kom til det Resultat, at Katastrofen havde været uafvendelig. Denne Livs-Bankerot var

den nødvendige Afslutning paa en Udvikling, der fra første Færd havde været en Rovdrift paa Menneskenaturen.

Da han kom hjem, sad Søsteren i den fælles Dagligstue og syede.

„Godaften," sagde han.

„Godaften," svarede hun uden at se op fra sit Sytøj.

Heller ikke, da han nu fortalte, hvad der var sket, løftede hun Hovedet, skønt der var gaaet et Ryk igennem hende.

Denne Søster var i en yngre Alder bleven Enke efter en Præst og hed Fru Magelsen. Hendes Mand havde været en svagelig Olding, og Ægteskabet barnløst. Nu var hun henved fyrretyve Aar, men saa' ud, som om hun var halvtreds, og hendes Bekendte paastod, at hun aldrig havde set anderledes ud. Hun var en lille Dame af sat Væsen og med en Figur som en Kommode. Hvad der egenlig boede i hende, vidste ingen, heller ikke hendes Bror. Hun var ikke til at slaa et Ord af, og naar hun endelig en Gang sagde noget, forstod ingen, hvad hun mente.

Det eneste Menneske, hun interesserede sig lidt for, var Hugo. Hun gav ham Lov til at snage ude i hendes Køkken efter Lækkerier, og stak af og til en lille Krukke Syltetøj til ham eller andet godt. Det hændte ogsaa, at Hugo ved Bortgangen fandt en Pengeseddel i sin Overfrakkelomme; men skønt han forstod, hvem den kom fra, talte han aldrig om det. Imidlertid styrede hun Broderens Hus med Paapasselighed og Økonomi; og forøvrigt sad hun fra Morgen til Aften og lappede Tøj for Egnens Fattigpleje.

Dr. Martens satte sig hen til sin Aftensmad, der var bleven bragt ind paa en Bakke. Det var tre stegte Æbler og et Par Skiver tørt Franskbrød.

„Hvorfor har Hugo gjort det?" spurgte Søsteren endelig, efter at der længe havde været Tavshed.

„De nærmere Omstændigheder kender jeg ikke noget til. Men forresten har der jo været Grunde nok. Som sagt, han

gjorde i Formiddags et ualmindeligt forstyrret Indtryk. Han har jo altid lidt af den ulykkelige Indbildning, at han har en Mission som Forkynder. Kan du huske, hvordan han i sin Tid blev „overbevist“ Buddhist, efter at han tilfældigt havde læst et Par Artikler om den Ting i en eller anden Avis? Ogsaa den Gang vilde han ryste Verden med sin nye Opdagelse. Saa forfalskede er Begreberne om aandelige Ting hos den Slags Folk. Det falder dem ikke ind, at ogsaa vort indre Menneske har en lovbestemt Drægtighedstid, som taalmodigt maa gaas tilende, dersom der ikke skal komme Misfødsler og Fuskerværk ud af det. Husker du ham, Literaten — hvad var det nu, han hed? — ham, som forleden Aar rejste til Italien som hedensk Skønhedsdyrker, men blev lutherbegejstret paa Rejsen gennem Tyskland og vendte hjem fra Rom som propaganderende Katolik — altsammen paa en almindelig Rundrejsebillet.“

Han havde allerede rejst sig fra sit Maaltid og stod ude paa Gulvet med Hænderne stukket ned i Lommerne paa sin Sømandspjækkert. Han stod og vuggede paa Benene, som om han befandt sig paa et gyngende Skibsdæk, og skød sin kødfulde Underlæbe frem med et Udtryk af bitter Ringeagt. I Virkeligheden var han dog bare mismodig. Han talte som altid ud af sin Lidenskab for at forklare, ikke for at angribe.

„Ja, du snakker!“ mumlede Søsteren nede i sit Sytøj saa sagte, at han ikke kunde høre det. „Jabal er ikke Jubal.“

Kort efter sagde han Godnat og forsvandt paa sin ejendommelige hovedkulds Maade ind til sig selv.

Da han kom ind i sin Stue, der var skilt fra den øvrige Beboelse ved en vindaaben Gang, slog der ham en fremmed og ubehagelig Lugt imøde. Det var Hugos Cigaret, som hans Vildmandssanser endnu kunde spore. Og han kom til at tænke paa, hvor uadskillelig denne paagaaende Lugt var

knyttet til alle hans Erindringer om Fætteren lige fra de unge Dage, da Hugo efter sin Moders Død kom til København og blev optaget paa Konservatoriet. Selv havde han dengang lige mistet sin Far og var sammen med Moderen og sin Søster flyttet herover fra deres vestjyske Præstegaard for at begynde Studeringerne. Hugo saa' de kun, naar han paa en eller anden Maade havde Brug for dem. Allerede dengang slæbte han om med en uhyre Oppakning af Fornødenheder og jamrede bestandig. Altid var han ude efter en eller anden Haandsrækning, og i sin hanestolte Selvfølelse var han ikke langt fra at betragte det som en Ære for Familjen, at den fik Lov til at understøtte ham. Den hele Verden var for hans Bevidsthed bare til for at tjene ham. Han var som en af disse rodløse Snylteplanter, der omslynger og tilsidst kvæler alle sine Omgivelser, lige til aarhundredgamle Kæmpestammer.

Dr. Martens satte Lampen hen paa sin Pult, hvor der i Forvejen var et Mikroskop og et højt Glas med et Præparat i Spiritus. Ogsaa en opslaaet Bog flyttede han derhen. Men derpaa faldt han i Tanker og blev staaende ved Pulten med Haanden under Kinden, mens paany et mørkt Minde fra hans Samliv med Fætteren gik ham gennem Sjælen.

Han genoplevede en Scene i sin afdøde Mors Dagligstue i Villaen ude paa Frederiksberg. Han saa' sig selv som nybagt Magister staa ved Vinduet med Ryggen til Haven og Solnedgangen. Det var en Dag i Eftersommeren for atten—nitten Aar siden. Hugo, der lige var vendt hjem fra sin første Udenlandsrejse, gik uroligt omkring i Stuen i sort Fløjlsjakke, med hvide Gamasjer og en stor Blomst i Knaphullet. I en nervøs Ophidselse, som om han havde begaaet et Mord, fingrede han ved alt, hvad der laa fremme paa Borde og Etagerer, spillede Bold med Bøgerne, knipsede sig paa Kinden, saa det lød, som om der blev skænket af en Flaske, gav sig i det hele paa ganske ubehersket Maade hen til sine

mange Unoder. Han, som ellers fik Mavekneb af Nysgerrighed ved Synet af ethvert nyt Ansigt, lagde i sin Aandsfraværelse knap nok Mærke til to unge Piger, to af Søsterens Veninder, der sad med hinanden om Livet henne i Sofaen og bladede i et Album. Og dog var det i hvert Fald for den enes Vedkommende første Gang, han saa' hende.

Saa snart Moderen var kommen ind fra Køkkenet og havde taget Plads i sin Lænestol, fo'r Bekendelsen ud af ham. Han havde samme Formiddag fuldendt en ny Komposition, og han bad om Tilladelse til at spille den for Selskabet.

Besynderlig ængstelig og forlegen satte han sig til Klaveret og foredrog et „Farvel til Sommeren", der siden blev et af hans berømteste Smaastykker.

I samme Øjeblik, han var færdig, sprang han op og stillede sig i Positur, idet han skottede hen til Moderen, for hvis Musikforstand han havde megen Respekt.

„Naa — hvorfor sidder det højtærede Publikum saa tavs? Synes du ikke om det, Tante?"

„Jo, det Stykke har du virkelig været ualmindelig heldig med," svarede Moderen paa sin rolige Maade.

Han blev henrykt, fik Taarer i Øjnene. Og nu gav han sig til at rose sit eget Arbejde i umaadeholdne Udtryk.

„Jeg tror, jeg spiller det engang til," sagde han tilsidst. „Og læg allesammen godt Mærke til den korte Sats, der gaar igen i venstre Haand! Den er *fin-fin!*"

Moderen havde dennegang et Par Indvendinger at gøre mod noget i Akkompagnementet. Men da blev han ilter. Han sprang op og gav Hals. Han var ikke langt fra at blive grov. Du milde Himlens Gud og Skaber! Saa havde hun jo aldeles ikke opfattet det væsenligste! Det, hun ankede over, var netop det nye, det geniale ved hans Kunst. Kunde hun dog ikke høre!

Og for tredje Gang satte han sig til Klaveret og gennemspillede Stykket.

Ved Aftensbordet bagefter var han fjantet og slog Gækken løs til Underholdning for de unge Piger. Han fortalte om sin Udenlandsrejse, som en af hans Velyndere havde bekostet, og hvor han personlig havde truffet flere af Tidens berømte Komponister, baade Liszt, Brahms og Wagner. Han var fuld af pikante Historier om dem, latterliggjorde deres Væsen og vred sig af Grin over saadanne store Aanders Naragtigheder. Paa den Maade efterfulgtes altid den kunstneriske Forløsnings Uro og Spænding hos ham af en drengeagtig Kaadhed. Det var som en Efterbyrd, han maatte befri sig for ved Latter.

Dr. Martens huskede dog bedst sin egen Sindsstemning den Aften. Hans Øjne havde stadig søgt over til den ene af de unge Piger, en attenaarig Brunette, med hvem han netop var bleven forlovet. Der var noget i hendes troskyldige Forbavselse og Henrykkelse over Hugo, som mindede om en Fugleunge, der uden at forstaa Faren, uvilkaarlig sitrer overfor Snogens opspilede Gab.

Sent paa Aftenen tog de sammen ind til Byen for at følge de unge Piger hjem. Da de kom til Kongens Nytorv og forlod Omnibussen, traadte de ud i et straalende Maaneskin. Det hvide Lys laa over den store Plads som et Lag nyfalden Sne. Uden at tænke paa, at han ikke længer befandt sig i Udlandets Storbyer, gav Hugo sig overgivent til at danse rundt, saa det vakte Opsigt.

Inde i Omnibussen havde hans Kæreste hele Tiden holdt ham under Armen og undgaaet at komme til at sidde ved Siden af Hugo. Under Optrinet paa Torvet trykkede hun sig ængstelig ind til ham og saa' ham flere Gange spørgende op i Ansigtet. Endnu den næste Dag beskæftigede Hugo hendes Tanker, saa hun kun talte om ham. Hun fandt hans Væsen skabagtigt og forsikrede, at hun ikke en Gang fandt ham køn.

„Det vil jeg sige dig," sagde hun med Armen om hans

Hals. „Ham bryder jeg mig ikke om at være sammen med mere.“

Siden den Dag havde han ikke kysset nogen anden Kvinde end sin gamle Mor — og det endda kun en eneste Gang, paa hendes Dødsleje. *Det* kolde Kys blev vel ogsaa nok hans sidste.

VIII

Matilde løftede sig paa Albuen i Sengen og stirrede hen paa Rullegardinet, hvor Vinduespostens Skygge begyndte at kunne skimtes i den første Dagning. Gud ske Lov! Den skrækkelige Nat var omsider tilende. Hun slukkede Natlampen og lagde sig tilbage paa Puden med et Suk. Lampen havde brændt hele Tiden. Hun havde ikke turdet ligge i Mørke. Hun havde heller ikke turdet være alene. Hendes Mor var derfor bleven hos hende. Hun laa i Sengen ved Siden af og pustede i Søvne. Selv laa hun i Hugos Seng og med Hugos Edderdunstæppe over sig. Hun havde syntes, at hun paa den Maade kom ham nærmere.

Men Søvn eller blot en Smule Hvile havde hun ikke faaet. Natten igennem havde hun ligget og grædt. Hendes opjagede Tanker lod hende ikke Ro. Der var Frygten for Fremtiden, som nu syntes hende et eneste Ragnaroksmørke. Der var Anger over Fortiden, fordi hun havde været Hugo en saa daarlig Kone. Og der var frem for alt dette „Hvorfor“, der jog allehaande Skrækkebilleder gennem hendes fortvivlede Sind. Et Par Gange var hun staaet op af Sengen og havde været inde i Dagligstuen i sin Natdragt for at ransage Hugos Breve og Papirer. Tilsidst havde hun forsøgt at lukke en tillaaset Skuffe i hans Skrivebord op med en falsk Nøgle.

Morgenposten bragte et Brev til hende. „Hotel Kongen af Sverige“ stod der trykt paa den graa Konvolut. Da Matilde

genkendte Hugos Haandskrift, var hun en Afmagt nær. Hun lukkede sig inde i Dagligstuen og rev Konvoluten op. Under strømmende Taarer læste hun:

„Kæreste Matilde, min inderlig elskede Kammerat! Læs dette, og tilgiv din Ven! Jeg kan ikke mere holde Livets Pine ud! Jeg er træt — træt som den forfulgte og blødende Hjort, der ikke længer ser nogen Udvej. Lad Hundene styrte sig over mig! Lad mine Fjender triumfere! Jeg overgiver mig til Dødens Naade! Jeg forlader en Verden, en forført og fortabt Menneskehed, der gør sig en ondskabsfuld Glæde af at martre sine Genier, at korsfæste sine Velgørere. Matilde! For dig og vore yndige Børn vil denne Tidende være frygtelig! Jeg véd det! Kun Tanken derom har saa længe afholdt mig fra at gøre Alvor af min Beslutning. Men naar Tid er gaaet, vil du forstaa mig. Jeg er for stolt til at leve under de Vilkaar, man har budt mig. Jeg har Valget mellem at dø i Frihed og leve i Skændsel. Jeg vælger det første! Du vil forstaa det! Og jeg forlader jer i det Haab, at den danske Nation efter min Død vil erkende sin Æresforpligtelse overfor mig, saa ikke den Skam skal føjes til Uretten, at min Enke og mine Børn lider Nød."

I en Efterskrift var der tilføjet:

„Tro ikke, at jeg frikender mig selv for al Skyld. Langtfra! I dette Øjeblik, da jeg staar i Begreb med at gøre Skridtet ind bag det mørke Forhæng, vil jeg bekende for dig, at jeg har været en ukærlig Søn, en daarlig Ægtemand og en svag Fader. Men min Kunst, mit Kald, har jeg dyrket med trofast Lidenskab. Derfor gaar jeg i Døden med oprejst Pande."

— — —

Tidligt paa Formiddagen kom Doktor Holm med godt Budskab fra Hospitalet. Hugo havde haft en rolig Nat. Overlægen havde derfor tilladt et kortvarigt Besøg i Løbet af Eftermiddagen.

„Har De set Aviserne?" spurgte han nu. „Det lykkedes

os desværre ikke helt at stoppe Munden paa dem. Men forresten er de ganske diskrete. Der nævnes ingen Steder noget Navn."

Han nænnede ikke at fortælle hende, at Bladene ikke tog Selvmordsforsøget videre højtideligt. Et enkelt af Smaabladene, der længe havde været Hugo paa Nakken, skrev spydigt, at en Legetøjspistol lykkeligvis ikke var noget livsfarligt Vaaben.

Men Matilde var bleven sløv og ligegyldig. Hendes Forhold til Begivenheden var i Løbet af Natten helt forandret. Hvad der efter de første Øjeblikkes Fortumlelse havde syntes hende den største Ulykke, Folkesnakken, beskæftigede hende ikke mere. Alle hendes Tanker drejede sig nu om Hugo. Saa dybt hans Afskedsbrev havde rørt hende, og saa ofte hun allerede havde læst det, hans Handlemaade var snarest bleven hende endnu mere gaadefuld end før. Det havde jo altid været saadan med Hugo, at han ikke sagde Tingene *helt,* som de var. Heller ikke i dette Farvel havde han vistnok været fuldt oprigtig. Hun mærkede det paa Tonen, at han fortav noget for hende. Hvad var det for en mørk Hemmelighed, han havde villet tage med sig i Graven?

Endnu mens Doktoren var der, kom hendes Far og i Følge med ham en ældre, bebrillet Herre, der blev hende forestillet som Overretssagfører From. Faderen forklarede, at Hr. From velvilligt havde lovet at forsøge paa at bringe en Overenskomst i Stand med Hugos Kreditorer for at undgaa Konkurs, hvorfor han opfordrede hende til at meddele, hvad hun vidste om sin Mands Pengeforhold. Til hendes øvrige Sjælekvaler føjedes saaledes den Ydmygelse at maatte staa Skrifte for Faderen og denne Fremmede, at maatte opgive Navnene paa Folk, som Hugo havde staaet i Forretningsforbindelse med, og udlevere, hvad hun kunde finde af ubetalte Regninger, Kontrakter, uindfriede Gældsbeviser o. s. v. I over to Timer stod disse pinlige Forhandlinger paa, og Faderen viste

ingen Skaansel. Af Hjertens Lyst gjorde han sig tilgode med sin selvtagne Myndighed. Der skulde engang gaas tilbunds i Møddingen — erklærede han.

Matilde var bagefter saa medtaget, at hun maatte lægge sig paa Sengen og lade Moderen tage sig af Huset. End ikke Børnene taalte hun at se. Der var Øjeblikke, da hun i sin Skam og Fortvivlelse næsten ønskede, at Hugo ikke havde overlevet det.

Allerede ved Totiden begyndte hun at gøre Forberedelser til at tage hen paa Hospitalet, hvor hun skulde møde Klokken fire. Da hun kom derhen, maatte hun vente nogen Tid ude paa en lang Gang, mens der blev sendt Bud efter Reservelægen. Nogle graablege, ubarberede Patienter i blaa Kitler og med hvide Hospitalshuer paa Hovedet stod ved et af Vinduerne og saa' ud i Grønnegaarden. Synet af disse spøgelseagtige Skikkelser gjorde straks et saa uhyggeligt Indtryk paa hende, at hun kom til at gyse.

En travl Sygeplejerske strøg forbi med et Bækken i Haanden og spurgte hende, hvem hun vilde tale med.

Da hun nævnte Hugos Navn, saa' hun, at de spøgelseagtige Skikkelser derhenne ved Vinduet vendte sig om og stødte til hinanden med Albuen. Hendes krænkede Stolthed rejste igen Anklage mod Hugo. Hun følte sig som en brændemærket, vidste ikke, hvor hun skulde gøre af sine Øjne under al denne nysgerrige Stirren.

Endelig kom Reservelægen i sin hvide Kittel — en yngre Mand med et Salonsmil.

„Naa, Frue! Kunde De nu ikke længer styre Deres kvindelige Utaalmodighed? Ja ja, det kunde jo være gaaet adskilligt værre, end det gjorde. Til alt Held har Deres Mand aabenbart ingen Færdighed i at haandtere Skydevaaben. Han véd forresten, at De kommer. Han har spurgt efter Dem hele Dagen. Men nu maa De højtideligt love mig ikke at snakke om Affæren. Den eksisterer overhovedet ikke, forstaar De

nok. Bare nogle almindelige Talemaader af den gode gamle Slags, at alting staar godt til hjemme, at lille Peter er rask o. s. v. Og saa ikke det fortvivlede Ansigt, lille Frue! De maa virkelig smile og se glad ud, som Fotograferne siger."

Saa modstandsløs var hun i sin bristefærdige Oprevethed, at hun, trods det Ubehag, hun følte ved den unge Læges nærgaaende og beskyttende Venlighed, uvilkaarlig forsøgte at smile.

Lidt efter stod de ved en lukket Dør, hvorpaa der hang en Plade med Paaskriften „Besøg forbudt". Doktoren kiggede ind, vendte sig derpaa om imod hende med en Opfordring til at træde nærmere.

Først kom de ind i en lille Forstue. En bred Skydedør førte derfra ind til den egenlige Sygestue, der var et anseligt Rum, højt og hvidkalket som et Kapel. Gennem et stort Vindu strømmede Lyset ind over Sengen, der stod frit ud fra Væggen. Her laa Hugo med Hovedet helt indbundet, saa kun en Del af Ansigtet var synligt. Skønt han havde hørt dem komme, laa han med lukkede Øjne og rørte sig ikke.

Matilde greb angstfuld for sig. Den stramme Forbinding, der skjulte Panden og det meste af Hagen som en Nonnes Hovedlin, gjorde ham ganske ukendelig, og i sin fuldkomne Ubevægelighed lignede han en død.

En Sygeplejerske, der havde siddet derinde som Vagt, rejste sig paa et Vink af Lægen og gik ud.

„Her kommer jeg med *madame!* — Nu maa De gerne snakke lidt, Hr. Martens."

Men Hugo rørte sig ikke. Armene laa udstrakte ovenpaa Tæppet, som om han virkelig ikke levede mere.

„Hugo — det er mig!" sagde Matilde.

Hun bøjede sig over Sengen og strøg ham kærligt henover Haanden. Hvad der havde været af Bitterhed i hendes Sind var atter hundrede Mile borte. Der var i hendes Hjerte kun Ømhed og fuld Tilgivelse.

„Hvordan har du det?“ spurgte hun.

„Godt!“

Han stødte Ordet frem som en Kommando. Men mere sagde han ikke, og hans Øjne var stadig tillukkede, Ansigtet stift som en Maske.

„Jeg skal hilse dig fra Børnene. De har det ogsaa godt. Naar du nu blot snart maa blive rask. Og det gør du jo nok.“

„Maaske.“

„Er du meget træt?“

Det svarede han ikke andet paa end et bestemt Ja. Men lidt efter sagde han:

„Kan du ikke sidde lidt hos mig — alene?“

Matilde saa' spørgende op paa Lægen, der efter nogen Tøven gav sin Tilladelse.

„Men jeg kommer igen om fem Minutter,“ sagde han og gjorde hemmeligt et advarende Tegn til hende, idet han gik.

Da han var borte, gled Hugos Øjenlaag langsomt op og han saa' paa hende med et iagttagende Blik. Samtidig aabnede han Haanden, for at hun skulde lægge sin i den. Og da kunde hun ikke længer holde sin Bevægelse tilbage. Trods Lægens Advarsel sank hun ned paa Knæ ved Siden af Sengen og bedækkede hans Haand med Kys og Taarer.

„Har du faaet mit Brev?“ spurgte han, da de begge var bleven roligere.

Matilde nikkede.

„Du skal faa alt at vide,“ sagde han. „Men ikke idag.“

„Nej — nej! Du maa slet ikke tale, Hugo! Du skal ligge ganske stille, og bare være glad!“

„Jeg taaler heller ikke at tænke paa det,“ sagde han med et dybt Suk og lukkede atter Øjnene. „Det var forfærdeligt!“

Matilde skjulte Ansigtet i Sengetæppet. Under Kamp med

Graaden lovede hun sig selv, at hvad det end var for en frygtelig Hemmelighed, Hugo ikke havde haft Mod til at tilstaa for hende, skulde alt blive ham tilgivet. Fortiden skulde være glemt. De vilde nu kun tænke paa at genrejse deres ødelagte Hjem, vinde Freden og Lykken tilbage for sig selv og deres Børn.

Hun hørte Stemmer udenfor paa Gangen. Af Frygt for at overraskes i sin knælende Stilling, rejste hun sig op og satte sig paa en Stol ved Siden af Sengen. Men Hugos Haand slap hun ikke.

„Hvad staar der i Bladene?“ spurgte han nu.

„Aa, hvad vil du tænke paa det for, Hugo! Jeg har ikke læst dem.“

„Du skal gemme dem til mig. Ogsaa „Morgenposten“ — husk det!“

I det samme aabnedes Døren. Tiden var udløben, og Lægen kom ind.

IX

I omtrent to Maaneder maatte Hugo blive paa Hospitalet for at faa sine Nerver i Ro. Han fik i al den Tid ikke Lov til at modtage andre Besøgende end sin Kone og sine Børn, og Matilde blev stadig fra Lægernes Side paamindet om at være forsigtig med, hvad hun talte til ham om, og frem for alt „ikke at røre ved Bylden“.

Hugo selv følte forøvrigt mindre og mindre nogen Trang til at mane Fortidsskyggerne frem i Dagslyset. Det varede derfor en rum Tid, inden det kom til en virkelig Forklaring mellem ham og Matilde. Han erindrede meget tydeligt alt, hvad han havde foretaget sig hin skæbnesvangre Dag. Han kunde i Tankerne følge sig selv Skridt for Skridt under sin sanseløse Omflakken, indtil han lukkede sig inde i Hotel-

værelset med sin fortvivlede Beslutning. Men selve den blodige Begivenhed rykkede for hver Dag længere tilbage i et fjernt og mystisk Mørke, som han uvilkaarlig vendte sine Tanker bort fra for helt at gaa op i Glæden over det genvundne Liv.

Der laa han i sin hvide Seng, omgivet af Blomster, Telegrammer og Breve, der var strømmet ind til ham fra Venner og taknemlige Beundrere, og al denne Deltagelse og disse Lovprisninger var faldet husvalende over hans Sind som en Mannaregn over en vansmægtende. Da han en Dag erfarede, at ogsaa Kongefamiljen havde forhørt sig om hans Befindende, blev han dybt bevæget og erkendte skamfuld, at han havde miskendt sine Medmennesker og i sin sygelige Sindsforfatning dannet sig Vrangforestillinger om dem.

Hvad han iøvrigt tænkte, beholdt han foreløbig for sig selv. Men at Begivenheden havde mærket ham paa anden Maade end i Tindingen, skjulte han dog ikke for Matilde. Naar hun om Aftenen gik fra ham, og han saa' hendes mistrøstige Mine, bad han hende være ved godt Mod og stole paa ham. Han havde oplevet noget vidunderligt stort og skønt, sagde han. Han havde haft et Møde med Gud.

Efter et Par Ugers Forløb fik han Lov til at sidde lidt oppe i en Sygestol. Matilde, der nu tilbragte hele Dagen paa Hospitalet, sad ved Siden af ham og strikkede Strømper til Børnene.

En Dag, da Foraarssolen skinnede ind gennem Stuens store Kirkevindu, lagde hun pludselig sin Haand hen paa hans, saa' ham ind i Øjnene og sagde:

„Hugo! Idag maa du fortælle mig, hvorfor du gjorde det. — Var det alene vores Pengesorger?"

Han udholdt standhaftig hendes ransagende Blik og sagde forundret:

„Pengesorger?"

„Ja, og saa det, naturligvis, at du følte dig tilsidesat og miskendt — saadan som du jo skrev til mig."

„Kære Ven! Saa har du altsaa ingenting forstaaet! — Naa, forresten! Hvor skulde du kunne det! Jeg forstod det jo ikke selv! Der gik jeg og tumlede omkring i Mørke som en blindfødt, indtil Lynet slog ned foran mig og aabnede mine Øjne. Tro mig, min Ven, det vil gaa dig paa samme Maade! En Dag vil ogsaa du forstaa, at der er højere til Loftet her i Verden, end vi har villet tro — alle vi, der har siddet og kukkeluret i Endelighedens beklumrede Kælderluft. Det er min Overbevisning, at der før eller senere kommer det Tidspunkt i ethvert ærligt søgende Menneskes Liv, da han saa at sige maa slaa Vinduet til Uendeligheden op for ikke at kvæles. Det var *det,* der for mit Vedkommende skete hin mindeværdige Dag. Jeg maatte have Luft — og stødte saa i min Vildelse Hovedet tværs igennem Ruden."

Med Forundring havde Matilde hørt paa denne Tale, som hun ikke forstod ret meget af. Efter nogen Tids Tavshed sagde hun:

„Vil du sige mig en Ting, Hugo? Hvorfor var du ude hos din Fætter den Dag?"

„Hos min Fætter?"

„Ja — jeg har vist ikke sagt dig det, at Dr. Martens kom op til os i Mørkningstiden og spurgte efter dig. Deraf véd jeg det."

„Ja saa! Se-se! — Maa jeg spørge, talte han maaske om, at jeg havde været derude for at laane Penge? Svar nu ærligt!"

„Nej — ikke et Ord. Det har jeg heller ikke sagt."

„Ja, for saa vilde det ogsaa have været en haandgribelig Løgn af ham."

„Men hvorfor var du da derude? I det skrækkelige Vejr!"

„Jeg er i Virkeligheden lige saa forbavset som du, Tilde! Det var en af disse pludselige Indskydelser, som i mange Til-

fælde bestemmer vor Skæbne. Lidt Lys kan jeg dog bringe ind i Mørket. Du véd, at min Fætter og jeg kom en hel Del sammen i vor Ungdom. Vi talte dengang ogsaa undertiden om Religionen, og nu kunde jeg tænke mig, at det var Erindringen herom, der førte mig ud til ham den Dag. Det er i saa Fald et afgørende Bevis paa, hvor hjælpeløs jeg har følt mig, og at min aandelige Nød har været stor, naar jeg kunde gaa til en Konfusionsmager som Harald for at faa Klarhed!"

„Men der paa Hotellet, Hugo?" spurgte Matilde forlegen. „Hvad tog du dig for der?"

„Paa Hotellet?"

„Ja. Der gik jo en hel Time, inden du — inden du —." Hun kunde ikke faa Ordet frem og blev rød.

„Hvad jeg tog mig for? Det skal jeg sige dig uden Omsvøb. Da jeg havde skrevet Brevet til dig, drak jeg mig fuld i Portvin, saa jeg tilsidst hverken kunde sanse eller samle. Næsten en hel Flaske drak jeg. Ja, du ser, jeg lægger ikke Skjul paa noget. Jeg ønsker i det hele ikke at besmykke min Handlemaade. Jeg bar mig ad som et forrykt Menneske. Og andet var jeg heller ikke. Der gik jeg hele Dagen ind og ud gennem Smaagaderne i en øsende Regn, ganske ligegyldig for, at jeg var dyngvaad til Skindet. Jeg havde ingen anden Følelse end en usigelig Lede ved Tilværelsen. Livet og Døden gabede mig imøde med lige rædselsvækkende Tomhed. Jeg blev ved at gaa og gaa og gaa — og havde ikke noget andet Ønske, end at jeg maatte styrte stendød om midt i Gadesnavset."

„Aa, Hugo! Hvorfor kom du ikke hjem til mig?"

„Hvad kunde det nytte? Du havde dog ikke forstaaet mig. Jeg forstod jo ingenting selv. Først ved at se den hele Misère i Religionens Lys er jeg naaet til en Forstaaelse."

„Du skulde blot have talt til mig, Hugo! Saa havde jeg forstaaet dig. Det er jeg vis paa!"

„Sig mig oprigtig, Matilde — mærkede du virkelig slet ingenting? Der stod dog i flere af Bladene, ikke sandt, at jeg til Tider havde gjort et sindsforstyrret Indtryk. En dæmonisk Besat — stod der i „Middagsbladet". Det passer! Men *du* mærkede altsaa ikke noget?"

Matilde rystede skyldbetynget paa Hovedet.

„Ja — der ser du! Og det var dog gerne hjemme hos os selv, at jeg havde mine sværeste Timer. Naar jeg engang faar Tid og Kræfter til det, vil jeg gøre Alvor af at skrive mine Erindringer, og jeg skal da fortælle Verden, hvordan et aandeligt Gennembrud gaar for sig. Det véd de færreste noget rigtig om. Aanden stræber mod Lyset, men Mørkets Furier vil ikke slippe den, — *der* har du Ideen til den nye Symfoni, der begynder at synge sig frem i mig. Grundmotivet har jeg allerede. Tratra-li-trala-lala-tra-a! Mørkets Hærskrig! Hører du det? — Jeg kan med Sandhed sige, at det var Helvedes samlede Hærskarer, der blev sluppet løs paa mig. Du tror det maaske ikke, naar jeg siger dig, at jeg i mine mørkeste Timer har hørt — bogstavelig talt *hørt* Djævleskriget omkring mig. Og alligevel! Jeg vilde ikke for alt i Verden undvære den Tid. Jeg tænker endogsaa paa for Fremtiden at fejre d. 29de Marts som min anden Fødselsdag. For den Dag blev jeg virkelig født paany. Baade som Menneske og som Kunstner. Ogsaa som Kunstner! Vær vis paa det!"

Matilde havde bøjet Hovedet. Hun sad tvivlraadig og glattede sin Kjole over Knæet med den ene Strikkepind.

„Maa jeg spørge dig om en Ting endnu, Hugo?"

„Spørg kun, min Pige! Spørg endelig! Jeg ønsker jo netop, at du faar saa fuld og klar Besked, som jeg er i Stand til at give."

„Hvem er Clara Grabe?"

Hugo blev maalløs. Lyden af dette Navn kom over ham som et isnende Pust. Det var en Gengangerhilsen fra det

Afgrundsdyb, han netop var undsluppet fra. Det var Erindringen om et gammelt uhyggeligt Smaagade-Bekendtskab, som han i sin Fortvivlelse havde genoptaget for at søge Glemsel.

Af Angst for at røbe noget tog han sig voldsomt sammen. Med al sin gamle Forstillelseskunst lagde han sig tilbage i Stolen og stirrede grundende op i Loftet.

„Clara Grabe? Lad mig se! Lad mig se! — Hvor har du forresten det Navn fra?“

Matilde kunde ikke faa sig til at sige, at hun selv havde gennemsøgt hans Papirkurv. Hun fortalte derfor, at det var Pigen, der ved Morgenrengøringen havde fundet en af hans Huskesedler og spurgt, om det var en Adresse, der skulde gemmes.

„En Adresse? Hvad er det for noget Snak! Det er jo Titlen paa en Bog! Nu husker jeg det! Det er en Oversættelse fra Tysk. Den blev saa stærkt rost i et Blad, og saa skrev jeg Navnet op. — Det er mig forresten lidt ubehageligt at tænke paa, at Pigen gaar og roder i mine Papirer. Det vil jeg have mig frabedt. Du maa love mig, at du vil anmode Jomfru Næsvis om at holde sine Øjne fra mine Sager. Ogsaa dem i Papirkurven! — Av! Av! — Aa!“

„Hvad er der?“ spurgte Matilde forskrækket.

For at slippe ud af Saksen havde Hugo grebet til sit gamle Fif. Han trykkede Haanden ind i Siden med en ynkværdig Klage.

„Jeg tror, jeg bliver daarlig! Jeg har snakket for meget. Ring paa Sygeplejersken! Hun maa give mig nogen Kamferdraaber.“

Det var nu ikke Komediespil altsammen. Da Sygeplejersken kom ind, sendte hun ham straks i Seng. Hans Hænder var kolde. Pulsen galloperede.

„Hvordan er dog dette gaaet til?“ spurgte hun.

Matilde var meget ulykkelig. Hun følte sig som den skyl-

dige, fordi hun trods Lægernes Advarsel var trængt ind paa Hugo med saa mange Spørgsmaal. Aa, at hun havde kunnet gøre det. Hun havde jo lovet at ville lade Fortiden hvile! Navnlig skammede hun sig over sin grimme Mistro. Hun syntes nu ganske tydeligt at kunne erindre, at hun i et Boghandlervindu paa Købmagergade havde set en Bog med et koloreret Dameportræt udenpaa Bindet og med Titelen Clara Grabe.

X

Der var kommen Varme i Luften. Hugo blev daglig kørt omkring i Hospitalets Grønnegaard i en Sygevogn, hvorfra han med Smil og kongelige Haandbevægelser hilste paa de andre Rekonvalescenter, der trissede om derude ved en Stok eller sad paa Bænkene og slikkede Solskin. Hans Forbinding var nu kastet; og naar han om Morgenen i nogle Øjeblikke — lidt sky — havde betragtet den højre Tinding i sit Barberspejl, blev Plasteret for Resten af Dagen omhyggeligt tildækket med en Krølle af de fyldige Ørelokker.

Hans Kinder havde allerede faaet Farve, og paa Bunden af de brune Øjne mylrede det forborgent af ynglende Liv som i et Kær ved Foraarstide. Ikke siden sin tidligste Ungdom havde han følt et saa vidunderligt Velvære. Naar han sad derude i Solen og lukkede Øjnene for det stærke Lys, kunde han rent fysisk fornemme, hvordan Livets tilfrosne Kilder boblede op i ham. Han hørte Blodet løbe syngende gennem hans Aarer med en Tone som en Æolsharpe, og inde i Hjertets Kamre klang og klukkede det som af indestængt Latter. Hele hans Legeme var en jublende Vaar.

Matilde frydede sig daglig over at se, hvor godt han kom sig. Men alligevel, — rigtig Glæde kendte hun ikke mere. Bekymringen for Morgendagen havde faaet Overmagten i hendes

Sind. Selv naar hun sad ude i Solen ved Hugos Side og hørte ham nynne af Henrykkelse, maatte hun tænke paa sit tomme Spisekammer, paa Børnenes saaleløse Støvler, paa deres hele haabløse Fattigdom, der især var tung at bære, fordi hun ikke turde tale til Hugo om den. Og selv spurgte han aldrig om, hvordan det gik derhjemme.

Saa en Dag fik hun Nys om, at en Kres af hans Venner havde iværksat en Indsamling for at hjælpe ham, og den Hemmelighed kunde hun ikke tie med. At det var hans Forlægger, der havde sat Sagen igang, var ganske vist lidt generende. Hugo erklærede derfor ogsaa, at han foreløbig vilde holdes ganske udenfor. Ikke desmindre lod han sig daglig bringe Underretning om Indsamlingens Resultater; og da Matilde en Dag kom glædesstraalende fra Byen med den Melding, at en anonym Velgører havde sendt to tusinde Kroner, hvorved Summen med ét var sprunget op paa syv tusinde, faldt de i hinandens Arme og græd længe.

Som for at sætte Kronen paa deres Lykke bragte Aviserne i de samme Dage den Meddelelse, at Sivert Nielsens Opera var bleven forkastet af Teaterdirektionen.

Imidlertid var ogsaa en anden Komite traadt sammen for med Bistand af den lille bebrillede Overretssagfører at forsøge paa at trænge tilbunds i Hugos indviklede Pengetransaktioner. Det viste sig, at disse ofte røbede en Snuhed og Forretningskyndighed, der aftvang Sagføreren Beundring og en Gang fik ham til at udtale, at der aabenbart var gaaet et stort Handelsgeni tabt i Hugo. Noget egenlig kriminelt fandt man dog ikke.

I denne Komite havde man overtalt Fætteren, Dr. Martens, til at træde ind. Han havde personlig ydet et meget rundeligt Bidrag til Indsamlingen, men straks ved Komiteens første Møde opstod der Uenighed mellem ham og de andre Herrer om Anvendelsen af den Sum, der vilde blive tilovers, naar al løs Gæld var klaret. Mens de øvrige Komitémedlemmer blev enige om, at Hugo hurtigt skulde sendes ud paa en større

Rejse for at faa sit Sind grundigt udluftet for alle uhyggelige Erindringer, holdt Dr. Martens med Bestemthed paa, at Fætteren burde sættes i Stand til at leve nogen Tid i Stilhed paa Landet, saa han mulig kunde komme til Erkendelse af Grunden til sit Livs Sammenbrud. Forslaget blev end ikke diskuteret, hvorfor han forlod Mødet og traadte ud af Komiteen.

Under alt dette var Hugo allerede travlt optaget af at lægge Rejseplaner. En Tid vaklede han i Valget mellem et Pariserophold og en indenskærs Sørejse langsmed Norges Vestkyst op til Nordkap. Efter Lægernes Raad bestemte han sig for den sidste. Paa et af de store, komfortabelt indrettede Turistskibe, der i Sommermaanederne befarede denne Rute, kunde han vedblivende fortsætte den Tilværelse i behagelig Lediggang, der ansaas for nødvendig for hans Helbredelse. Han undgik paa en saadan Fart alle Rejselivets Besværligheder, kom til at bo paa et svømmende Hotel af første Rang, indaandede Atlanterhavets styrkende Luft og oplivedes ved Indtrykkene af en storladen Natur, der var ny baade for ham selv og Matilde.

Fra det Øjeblik, Rejsen var besluttet, levede han allerede ombord. Han havde i nogle Aar ikke været udenlands og derfor følt sig overbevist om, at han overhovedet aldrig mere vilde komme udenfor København men skulde dele Geniets almindelige Lod og henleve Livet i Ensomhed og Savn. Men det skulde altsaa alligevel ikke være saadan!

Ogsaa Spørgsmaalet om Rejseudstyret optog ham meget. Han sendte Ordrer ud i Øst og Vest og paalagde Matilde at ekvipere sig standsmæssigt. Han forklarede hende, at de vilde komme til at repræsentere Nationen i et højaristokratisk Selskab af kosmopolitisk Karakter. Han paanødte hende derfor blandt andet et kostbart, skindkantet Overstykke med havblaat Silkefor, der gjorde hende fortvivlet.

I Slutningen af Maj forlod han Hospitalet for en halv Snes Dage senere at rejse til Hamburg, hvorfra de store Nordlands-

Turistskibe gik ud. Børnene havde Svigerforældrene lovet at huse i de fire Uger, han og Matilde skulde være borte.

Dagen før Afrejsen, da Hugo for første Gang vovede sig alene ned paa Gaden for at gøre de sidste Indkøb, havde han det Uheld at løbe paa Fætteren, der var paa Vej til Stationen. Han søgte først at undgaa ham; og da det viste sig umuligt, fordi de befandt sig paa samme Fortov, udbredte han begge sine Arme med et højt Udbrud af Gensynsglæde.

„Hvordan har du det, kære? Og din Søster?"

„Jo Tak — vi har det ved det gamle. Men hvordan gaar det dig? Du har gennemlevet en alvorlig Tid, Hugo."

„Ja, en svær Tid, kan du tro! Og dog en lykkelig Tid! Til dig vil jeg sige det. Jeg har oplevet det største, det dybeste, et Menneske kan opleve! Jeg har staaet i Dødens Port og set ind i Evigheden. — Ja, Harald, du sidder velsagtens stadig og kigger i Mikroskopet og skærer Dyr og Planter op for at finde ind til Livskilden. Hold op med det, kære Ven! Det er omsonst! Jeg véd det nu! Ad den Vej finder vi ingenting andet end Fortvivlelse. Først naar Forstanden glipper, og Tanken slipper, aabner Livets Hjerte sig for os. Vær vis paa det! — Men du er heller ikke glad, Harald! Dit Udtryk røber dig! Gid jeg kunde blive lidt af et Eksempel for dig! Jeg er bleven et helt andet Menneske, siden vi sidst saa's. Et nyt og et lykkeligere Menneske, der har faaet Fred i sin Samvittighed. For det skal du lægge Mærke til, Harald! Naar man ikke er glad, saa er det, fordi der er noget i Vejen med Samvittigheden!"

„Forholder det sig rigtigt, hvad jeg har hørt, at du og din Kone nu rejser til Norge paa en Fornøjelsestur?" afbrød Fætteren.

Hans Tone gjorde Hugo forsigtigere.

„Jo, det er rigtigt nok. Matilde og jeg tager en lille Tur derop for Hav- og Bjergluftens Skyld. Det er efter Lægens Ordre. — Men jeg har forresten lidt travlt, og du skal vel med Toget. Hils Martha! Og hav det godt, til vi ses igen!"

Da Dr. Martens en Timestid efter naaede hjem, fortalte han Søsteren om Mødet.

„Han har desværre ikke forandret sig det allerbitterste. Han er det samme i Bund og Grund forløjede Menneske, som han altid har været. Og nu rejser han med sin Kone til Nordkap. Det er baade til at le og græde over. En af de kostbareste Fornøjelsesrejser, der eksisterer!"

„Ja, Fattigmandsfornemmelser har Hugo aldrig haft."

Dr. Martens, som havde set Søsterens Mund bevæge sig, krummede Haanden bag Øret.

„Hvad siger du?"

„Jeg siger, at Kresten Hansens gamle Bukser har Hugo aldrig gaaet med."

„Jeg véd ikke, hvad du mener med det, men *mig* forarger det, at han saadan faar Lov til at styrte sig paa Hovedet i nye Ulykker. Inden et Aar er gaaet, har vi en Gentagelse af Katastrofen. — For Tiden gaar han altsaa og bilder sig ind, at han er bleven religiøst vakt. Han agerer Prædikant og taler med Salvelse. Naturligvis! Det maatte jo komme engang. Nu har han snyltet paa alle andre Livsværdier for at gøre Kunst af dem uden selv at eje en eneste dyb eller ærlig Følelse. Det var at forudse, at Hr. Bajads ved Lejlighed ogsaa vilde forsøge sig med Religionen. *Rien n'est sacrè pour un artiste!*"

Han standsede og betragtede sin Søster for at se, om hendes Læber bevægede sig. Men hun sad rolig og ligegyldig med sit Lappetøj, som om hun ingenting opfattede. Han forstod sig ikke paa hende. Der sad hun Dag for Dag neddukket i sin Tavshed, utilgængelig og upaavirkelig som en Skildpadde i sin Skal. Skønt de nu i mange Aar havde levet under samme Tag, vidste han næsten ingenting om hende. Aldrig talte hun om sig selv. Sine private Forhold ordnede hun ganske paa egen Haand uden nogensinde at raadføre sig med ham. Det skyldtes saaledes et rent Tilfælde, naar han havde faaet at vide, at hun nylig gennem deres fælles Sagfører havde ladet sig udbetale

to Tusind Kroner af den lille Formue, hun havde arvet efter sin Mand. Hvad skulde hun bruge saa mange Penge til? Da han spurgte hende, havde hun givet et intetsigende Svar.

Saadan havde hun altid været. Allerede som Barn gik hun mest for sig selv, og naar han tænkte paa hende som halvvoksen, saa' han hende sidde i en Krog med et Strikketøj og en eller anden Lejebiblioteksroman paa Knæet. Hun havde i sin Opvækst været saa tvær, at Moderen, naar der var Fremmede, næsten maatte prygle hende til at gaa ind i Stuen og sige Goddag. Naar hun i forholdsvis ung Alder giftede sig med den gamle, svagelige Landsbypræst, var det vistnok mest for at faa Lov til at sidde i Fred med sin Romanlæsning.

Undertiden havde han tænkt paa, om hun maaske havde haft en ulykkelig Kærlighed i sin Ungdom. Men han kunde ikke tro det. Han tvivlede endda om, at hun overhovedet var i Stand til rigtig at holde af nogen. Der sad hun fra Morgen til Aften og ofrede sig for Egnens fattige Børn, som hun ikke kendte og ikke brød sig om at kende. Den eneste virkelige Interesse, han havde kunnet spore hos hende, var for Luftballoner. Hver Sommersøndag, naar der fandt en Opstigning Sted fra Tivoli, stillede hun sig ud i Haven med en Kikkert og kunde da staa timevis og glane op i Luften. Udenfor Havegærdet kom hun kun sjelden.

XI

Der var henimod et Par hundrede Passagerer paa det store Skib, hvormed Hugo og Matilde gjorde Rejsen langsmed Norges skyhøje Klippekyst. Et saadant udvalgt Selskab af Verdens Aristokrati, som Hugo havde foregøglet sig, var det nu ikke. Hovedparten var Amerikanere og Tyskere af den velhavende Middelstand, men forresten fandtes der Mennesker fra næsten alle Jordens Egne, baade hvide og farvede Folk,

Japanere, Siamesere og tre kakaobrune Indere med lange Hestetænder.

Skibet gjorde Afstikkere ind i de mange berømte Fjorde, hvor der daglig blev gjort Landgang. Det var inde i Hardanger, i Sogn, i Søndfjord — alle disse mangefingrede Havarme, der hver har sin ejendommelige Karakter, nogle aabne og festlige som selve Havet, andre trange, kolde og blege som en Nedsejling til Underverdenen.

Vejret var stille, Luften sommerlig, og da Farten hele Tiden gik mellem høje Øer, var ogsaa Vandet altid roligt. Det var som at sejle paa en endeløs Flod, der bugtede sig ind og ud gennem et ubeboet Land.

Hugo og Matilde opholdt sig mest oppe paa det øverste Dæk, hvor Udsigten var friest. Den lange Hospitals-Indespærring havde gjort Hugo saa følsom for Indtryk, at han de første Dage af Rejsen stadig overvældedes af Sindsbevægelse. De skummende Fjeldbække, der overalt styrtede ned ad Klippesiderne, og som under Skibets Passage gennem en Snevring sendte forfriskende Stænk helt ind paa det solvarme Dæk; eller Sejladsen henover en blikstille Brednings krystalklare Vand, i hvis blaanende Dyb en Krans af Snetinder spejlede sig i drømmende Ro som et Evighedssyn, — alt fik Taarerne til at strømme ned ad hans Kinder.

Hans Indbildningskraft var samtidig bleven særdeles livlig og fordrede Virksomhed. Trods Lægernes bestemte Paabud om at lade Hjernen hvile stjal han stadig hyppigere en lille Nodebog op af Lommen for at snappe en Melodistump eller en Harmoni i Flugten, naar Matilde ikke saa' det.

Men ogsaa den yppige Luksus, Skibet bød paa, nød han med vellystige Sanser, de overdaadige Maaltider, Frokostbordets røde Atlanterhavs-Hummere, Salonernes og Kahytternes fyrstelige Udstyr og de pragtfulde Badekamre, i hvis Marmorkummer han daglig af Hjertens Lyst boltrede sin trivelige Krop.

Kun sine Børn savnede han. Naar han efter Badet sad og mimrede af Velbehag i en Kurvestol oppe under Solsejlet indsvøbt i sin Plæd og med Hænderne foldede over Maven, sagde han gerne:

„Havde vi nu bare haft Tulle og Lisse her!"

Matilde glædede sig ved at se, hvor godt han trivedes. Helt rolig for ham var hun dog ikke, fordi Hospitalets Læger havde skræmmet hende ved at sige, at hun endnu maatte betragte ham som Patient. Selv følte hun sig ilde tilpas ombord og ønskede sig blot vel hjemme igen. Hun talte daarligt fremmede Sprog og havde ikke Hugos Mod til at radbrække dem. Derfor blev hun ensom. Desuden taalte hun ikke Skibets Dirren. Hun nænnede ikke at sige det til Hugo, men stadig gik hun om med Hovedpine og lidt Kvalme.

Mellem de mange Mennesker var Hugo absolut en af dem, om hvem Opmærksomheden tidligst havde samlet sig. Det begyndte med, at han som næsten den eneste af Passagererne, der forstod norsk, overtog Førerskabet paa Udflugterne i Land. Og det endte med, at han ogsaa i dette kosmopolitiske Selskab trods sine sproglige Synder erobrede og imponerede sine Omgivelser. Bestandig saa' man ham omringet af taknemlige Tilhørere, for hvem han holdt ordrige Foredrag om Norges Historie, om Landets Kultur og Politik, om dets Sagaliteratur, dets gamle Bygningskunst og flere andre Emner, som han vidste endnu mindre om.

En Dag under en Udflugt i Land, hvor han sammen med nogle andre havde forvildet sig ind i et uvejsomt Øde, oplevede han et lille Eventyr. Selskabet var standset midt i en endeløs, graa Stenørken; og som de alle stod der raadvilde og saa' sig omkring for at finde Vejen tilbage, opdagede de fire Smaabørn, fire Hvidfødinger, der sad paa en stor Sten faa Skridt fra dem. Børnene var klædt i noget falmet Vadmelstøj af samme Farve som Klipperne og holdt sig musestille — derfor havde ingen faaet Øje paa dem, før de stod lige ved dem.

De lignede med deres farveløse Haar og Øjne et Kuld Troldebørn. Det havde givet et Ryk i Hugo, da han saa' dem. Der var et Øjeblik, da han næsten troede at have overrumplet en Flok Underjordiske. I samme Nu, han tiltalte dem, flygtede de. I stum og lydløs Flugt sprang de paa deres nøgne Fødder afsted over Stenmarken.

Da han kom tilbage til Matilde, der paa Grund af Upasselighed havde maattet blive ombord, gav han en saa fantasifuld Skildring af Oplevelsen, at heller ikke hun var langt fra at tro paa, at han havde været ude for noget Troldpak. Bagefter lukkede han sig uden hendes Vidende inde i et ubenyttet Lukaf og tog Lomme-Nodebogen frem for straks at nedskrive et Motiv, han havde faaet i Hovedet, bare fire Takter, som imidlertid hurtigt ynglede og inden Aften blev til femogtyve. Han skrev ovenover: „Troldeflugt".

Dagen efter kastede Skibet Anker dybt inde i en trang Fjord, hvis Vand havde den ejendommelige grønblege Farve, der forraader en Jøkels Nærhed. Paa begge Sider steg de nøgne Fjeldvægge lodret tilvejrs til flere tusinde Fods Højde. Et Sted deroppe under Skyerne saa's en lille Gaard. Den laa helt yderlig paa en fremspringende Knast og var ikke større at se til end en Fuglerede. En af Skibsbesætningen, som var kendt der paa Egnen, fortalte, at der hverken førte Vej eller Sti derop, hvorfor Folkene kun med Aars Mellemrum foretog Rejsen ned i Dalen for at gaa i Kirke. Naar nogen døde deroppe, maatte Kisten føres bort derfra paa Hesteryg — en døgnlang Ligfærd ned over Ødemarker, gennem vilde Fjeldkløfter og stride Elveløb.

I Bunden af Fjorden skød Bræen sig ned mod Stranden gennem en dyb Kløft. Den grønlige Isflod naaede nu ved Sommertide kun halvvejs ned til Vandet. Dens Endevæg hang frostsprængt derinde mellem Kløftens Sider som en Række vældige Orgelpiber. Ovenover strakte selve Jøkelens uhyre Snemark sig solbeskinnet henunder Himlen. Foran

Bræen laa mange svære Klippeblokke og Banker af Grus, som den havde ført med sig oppe fra Vidderne og efterladt her ved Smeltningen. Klumpevis laa disse Højfjeldets Udtømmelser spredt over hele Bunden af Isflodens Vinter-Leje.

Trods Afstanden kunde man godt paa Temperaturen mærke Jøkelens Nærhed. Man kunde ogsaa høre den. Uafladelig lød en vredagtig Brummen derindefra, der engang imellem blev til et hult, tordenagtigt Drøn, naar der var sket en Sammenstyrtning inde i den uhyre Isklump. Ogsaa Stenvæggene rundt om Skibet fik pludselig Mæle. Et kraftigt Stød i Dampfløjten havde jaget Ekkoet op. Hundredstemmigt hujede det ned fra Fjeldene paa begge Sider. I henved et Minut kastedes Lyden frem og tilbage mellem Klippemurene, indtil den drev bort ind over Bræen og langsomt døde hen med en melodisk Klang, som om Is-Orgelet derinde var begyndt at tone.

„Hører du!“ udbrød Hugo betaget og klemte Matilde om Armen, saa hun var nær ved at skrige af Smerte. „Det er Bjergkongens Datter, der spiller! . . . Har du hørt Mage!“

Bagefter maatte han atter skjule sig inde i det tomme Lukaf for at nedkaste nogle Takter i Nodebogen. Men denne Gang blev han overrasket af Matilde, der havde søgt ham overalt og var bleven ængstelig. Midt under hans hedeste Inspiration stak hun Hovedet ind ad Døren og udbrød:

„Men Gud, Hugo! Sidder du her?“

„Det ser du jo! Gaa bare!“

„Men hvad bestiller du dog i den fremmede Kahyt?“

„Jeg arbejder! Forstyr mig ikke!“

„Arbejder du? Men det maa du jo slet ikke gøre, Hugo! Det véd du jo, det er blevet dig strengt forbudt.“

„Slidder-Sladder! Lad mig bare sidde i Ro i fem Minutter!“

„Nej, lille Hugo! Jeg har lovet Overlægen, at du ikke skulde —.“

„Nu skal du skruppe af!“ raabte han og sprang rasende op for at faa hende paa Døren.

Men Matilde vilde ikke lade sig sige. Og da hun ovenikøbet forsøgte at rive Nodebogen fra ham, kom det til en formelig Kamp, hvorunder Hugo tilsidst i sin Produktionsfeber smækkede hende en artig Ørefigen.

Bagefter var han jo meget lille, forsikrede, at det var sket af Vanvare, og bad om Tilgivelse. Men Bogen stak han til sig for at hun ikke skulde opdage, at det ingenlunde var første Gang, han havde overtraadt det molbolærde Hospitals-Conciliums Forbud.

XII

Den Aften, da Skibet passerede Polarkresen, dampede det frem mellem høje Klippeøer ude paa det aabne Hav. Begivenheden forkyndtes ved Kanonsalut, og Stemningen blandt Passagererne var festlig oplivet. Her gled de jo ind paa Jordoverfladens Isse, hvorover Solen i Sommertiden aldrig gik ned. De befandt sig paa Tærsklen til den eventyrlige Verden, for hvilken Skabelsesordet „og der blev Aften, og der blev Morgen“ ikke havde Gyldighed.

Vejret var usædvanlig straalende. Selv herude ved de allerydderste Skær mærkedes knap nok nogen Dønning. Havet laa som et lyseblaat Silketæppe uden Fold eller Krusning helt ud til den blinkende Horisont, hvorover Aftensolen hang stor og klar og vævede Guld ind i Silken. En Flok Delfiner var dukket op omkring Skibet. De holdt sig paa Afstand, men ogsaa uden Kikkert kunde man tydeligt se de plumpe Dyr, naar de med deres mærkeligt yndefulde, bølgeformede Bevægelser hævede de mørke Rygge op over Vandet. Der var en forunderlig frisk Lystighed over deres Færd. Det saa' ud, som om de i Kaadhed sprang Buk over hinanden og derpaa forsvandt i Dybet.

Passagererne havde samlet sig paa Stordækket. De priste deres gode Lykke, at de allerede her vilde faa Midnatssolen at

se. Blot en Skysamling eller en Smule Taage derude over Havet, og de vilde intet usædvanligt opleve. Men der var ikke et Fnug paa Himlen, og i Luften ingen anden Bevægelse end den, som fremkaldtes af Skibets Fart.

Men Nordhavet er koldt. Efterhaanden som Solen dalede, fik man Brug for Pelskaaberne og Plæderne. De eneste, som Nattekulden ikke bed paa, var de tre kakaobrune Indere. De kom lige fra Kalkutta med opmagasineret Tropevarme i de mørke Kroppe og spaserede omkring uden Overfrakker. Den ene af dem, en Præst, havde med lidt Koketteri kastet et stort, ferskenfarvet Silketørklæde over Hoved og Skuldre som en Burnus. Han var en smuk, yngre Mand, der aabenbart ikke var uvidende om, at han med sine livlige Dromedarøjne og sit kulsorte Skæg gjorde Indtryk paa de evropæiske Damer.

Efterhaanden som man nærmede sig Midnat, voksede Forventningen. Langs den Skibsside, der vendte mod Solen, stod en Række Passagerer med Fotografiapparater, færdige til at tage en Plade paa Slaget tolv. Man sammenlignede hinandens Ure, der manglede bare fem Minutter.

Rundt om paa det nu ganske ravfarvede Hav svømmede de høje Klippeøer i Midnatsskæret. Som violette Skygger hvilede de paa Vandet — stofløse, aandeagtige. Genfærd af de massive, graa Fjeldmasser, der om Dagen gled saa tungt forbi. Paa Toppen af de højeste, der øverst oppe var hvide af Sne, laa som et mystisk Lys fra en hinsides Verden.

Nu hørtes en rungende Tyskerbas.

„Zwölf!“

I det samme knikkede det i et halvt hundrede Amatørapparater; rundt om ved de smaa Borde, der var stillet frem paa Dækket, saluteredes der med Champagnepropper.

Det var vel for de fleste kun en Kuriositet, at Solen saaledes blev siddende paa Himlen Døgnet rundt. Heller ikke Hugo havde ventet sig noget dybere Indtryk af Naturfænomenet, saa meget mindre som Skellet mellem Dagstiderne i Vir-

keligheden var udslettet langt nedenfor Polarkresen. Forlængst var man bleven fortrolig med dette underlig uvirkelige Skær, der hviler over Hav og Land en saadan stor, højnordisk Sommernat, der er som en forgjort, en fortroldet Dag.

Alligevel! Da han saa' Solen standse i sin Nedgang derude over den mørkerøde Stribe, som dannede Skillelinjen mellem denne Verden og Uendeligheden, og derpaa igen stige paa Himlen, overvældedes han af Synet. Dette Nu, da Aften- og Morgenrøden flød sammen i en Blodsø og fødte den nye Dag, greb ham som et Under. Han havde en Fornemmelse af at se Tiden blive til, at overvære Evighedens Forløsning.

Solskiven svævede omtrent en Haandsbred over Kimingen. Den var noget rød og svullen. Naar man vendte Kinden til, kunde man mærke dens Varme. Den unge Hindu-Præst, der i nogen Tid havde siddet for sig selv bag Trappen op til Broen og læst i en Bønnebog, rejste sig nu og blottede sit mørke Hoved. Med Ansigtet vendt imod Solen forrettede den fromme Muselmand sin Andagt, en forenet Aften- og Morgenbøn. Det dejligt farvede Silketørklæde laa i bløde Folder omkring hans Skuldre. Uden at tage Hensyn til den Opsigt, han vakte blandt sine Medrejsende, bøjede han ofte Knæ under Bønnen, og tilsidst lagde han sig ned paa alle fire og kyssede Dækkets Planker.

Samtidig blev Øjeblikket fejret paa evropæisk Vis rundt om paa Skibet. Man klinkede og skaalede. Tyskerne, der under hele Rejsen havde været sammenhægtede som en stor Familje, sang Fædrelandssange. En ung Englænder stod ved Rælingen med et Brændglas i Haanden og gjorde Forsøg paa at tænde sin Pibe ved Midnatssolens Straaler.

Men gladest af alle var den yngste Passager, en lille Pige paa 11—12 Aar, en amerikansk Rigmandsdatter. Hun var knap en Alen høj og saa vanskabt, at hun havde vakt en Del Forskrækkelse ombord, da hun første Gang viste sig. Besværligt vraltede eller hoppede hun afsted, idet hun holdt sin

Plejerske i Haanden. Ogsaa Ansigtet var frygtelig misdannet. Hagen skød sig frem med et mægtigt Underbid, og Næsen hang ned over Munden som paa en gammel Kone. Selv følte hun sig paa ingen Maade trykket af sit Udseende. Ud af det blege Oldemorsansigt lyste et Par klare Barneøjne, der var lutter Livsglæde. Hendes stenrige Far, der for det meste opholdt sig i Rygesalonen og aabenbart bedst nød Synet af de storladne Fjeldlandskaber, naar de spejlede sig paa Overfladen af et Glas Whisky, havde givet hende fire halvvoksne Kusiner med til Underholdning, og bestandig hørte man fra et eller andet Sted paa Skibet de fugleagtige Skrig, der var hendes Latter.

Hugo og Matilde var gaaet ud paa Fordækket. De var begge saa betagne, at de maatte være alene. Fuldt forsonede efter Sammenstødet den foregaaende Dag stod de med hinanden om Livet og stirrede rundt paa det flammende Hav og de glødende Fjeldtinder.

„Aa, Matilde!“ sagde han. „Dette her er mere end et Eventyr! . . . Det er jo, som om vi sejlede lige ind i Evigheden! . . .Aa, hvilken Lykke for mig, at jeg bestemte mig for Rejsen herop i Stedet for at tage til det lumre og letfærdige Paris! Denne Nat vil jeg aldrig glemme! Ikke sandt, Tilde, *her* føler vi den Almægtiges levende Nærværelse! Ikke Kirkens gamle Julemand med Dogmer og disse Hængehoveder af Præster . . . nej, Verdens evigunge, vældige Skaber, der fra sin Himmeltrone styrer Klodernes Gang og Menneskemyrernes Skæbne. *Han* er min Gud! — Aa, føler du ikke Trang til i en Stund som denne at knæle ned i Andagt og kysse Jorden med Tak og Lovprisning ligesom den brune Mand derhenne. Du véd, jeg gaar med en Hymne under Hjertet? En Fryde- og Takkesang som Beethovens guddommelige niende. Aa, jeg vil føre alle vantro Sjæle gennem Underverdenens Gru her op i det evige Lysvælds Skønhed og Herlighed! Levendegøre den i Toner, som skal faa det mest forhærdede Hjerte til at smelte!“

Man kunde nu tydeligt se, at Solen havde hævet sig paa Himlen, at en ny Dag var begyndt. I det samme syntes alt forvandlet. Sindet krævede det tilvante Stemningsskifte, og Fantasien fuldbyrdede det med sin naadige Hjælpsomhed. Fjeldene, der for faa Minutter siden stod og drømte tungt i Aftenrøden, badede sig nu i det første, forjættende Morgengry. Det føltes, som om Naturen vaagnede op — forfrisket og forynget — efter et umærkeligt Blund.

For Hugo blev denne Opvaagnen et stort Sindbillede paa den Forvandling, der var foregaaet med ham selv de sidste Maaneder. Saaledes havde jo ogsaa hos ham en blodig Aftenrøde paa underfuld Maade forvandlet sig til et straalende Morgengry. Det midnatlige Nu i Skyggernes Rige havde i hans Bryst vakt et Brus af Toner, som til Tider var nær ved at sprænge ham.

Længe efter, at Matilde paa Grund af Træthed var gaaet tilkøjs, opholdt han sig paa Dækket, hvor han tog Plads ved Rælingen med sin lille Nodebog for at tilkendegive sine Medpassagerer, at han ikke ønskede at forstyrres. Sjelden havde han følt sig saa lykkelig beaandet. Efterhaanden som der blev stille og folketomt omkring ham, fløj hans Pen op og ned over Nodepapiret.

Klokken blev fire, inden han kom i Seng. Derfor vaagnede han heller ikke før langt op paa Formiddagen. Endnu med lukkede Øjne rakte han vanemæssigt Haanden over imod Matildes Køje, men fandt den tom. Saa gabede han og strakte sig, saa det knagede i alle Ledene, indtil han pludselig mindedes Nattens Oplevelse.

Lidt efter sad han i Underbukser paa Køjekanten med Haanden under Kinden.

Nu det lysner i mit Sind,
Himlen har jeg lukket ind,
Livets Kilde har jeg fundet,
Døden har jeg overvundet!

Hvor havde han i Grunden de Linjer fra? Han havde vistnok læst dem i en Avis engang. Da han stod i Skibsstavnen og stirrede ud paa den natlige Solopgang havde de lydt for ham som en Englerøst, og hans Tanker slap dem ikke siden. Natten igennem havde han spillet paa dem som paa fire gyldne Strenge!

Nu kom Matilde ind.

„Véd du, hvem der mere og mere bliver mit kunstneriske Ideal?“ udbrød han straks. „Michel Angelo! Husker du hans Dommedag? Det kaotiske Mylder af alle Helvedes Rædsler og alle Salighedens Glæder? Noget i den Genre agter jeg at fremstille i Musik. Jeg vil for Fremtiden genskabe mine Visioner i kæmpemæssige Tonemalerier. Ikke flere af disse nette Nipsgenstande til Brug for Dagligstuerne. Kun det store, det monumentale har Berettigelse i Kunsten. Smaasange, Klaverstykker og den Slags Ting er Dilettanternes Sag.“

„Nu skulde du se at blive færdig, Hugo! Der bliver snart ringet til Lunch,“ afbrød Matilde, da en omflakkende Stegeduft strøg ind til dem gennem Trækhullerne over Lukaf'ets Dør. Hugos Næsefløje vibrerede. Den liflige Bebudelse kaldte ham tilbage til Virkeligheden. Som en Fluesværm kastede hans Tanker sig over Frokostbordet.

„Er det Bøf, tror du?“

I den store Spisesal, hvor de havde Plads ved Tyskernes Bord, sad der skraas overfor dem et Par stærkt pudrede og bemalede Damer, en Frau von Friesel og en Fräulein Specht, som det øvrige Selskab efterhaanden havde taget Afstand fra, fordi de ikke uden gode Grunde mistænktes for at tilhøre Rangklasserne af Spreestadens Halvverden. Da imidlertid den yngste af dem havde gjort et vist Indtryk paa Hugo med sin pikante Skønhed og flotte Figur, anstillede han sig naiv og ledsagede vedvarende Damerne paa Udflugterne i Land. For at berolige Matilde, der begyndte at vise Tegn paa Skinsyge,

gjorde han bagefter Nar af dem og kaldte dem et Par overgemte Berliner-Pfannkuchen med Sukkermel i Ansigtet.

Nu var hans Opførsel overfor dem iøvrigt ogsaa præget af den Lunefuldhed og Irritabilitet, der altid ledsagede de produktive Perioder hos ham, og som heller ingen af de andre Medrejsende i Længden kunde undgaa at mærke. Stadig hyppigere lukkede han sig inde med sin Nodebog og taalte da ikke at blive forstyrret. Ikke engang af Gongonen, der kaldte tilbords.

Matilde havde opgivet at bringe ham til Fornuft. Alle Formaninger gjorde ham blot endnu mere opfarende. Paa en Maade ønskede hun heller ikke længere at holde ham nede i fortsat Lediggang. Naar hun mærkede hans Optagethed, tav hun og tænkte ved sig selv, at saadan holdt hun jo netop allermest af ham. Hun genoplevede da i Tankerne deres lykkelige Tid i de unge Aar, da Hugo ogsaa havde været som en stejlende og fnysende Hest, saasnart han arbejdede.

Hvad der engang kunde komme ud af alle de Melodistumper og Motiver, hvormed han efterhaanden havde spækket sin Lomme-Nodebog, anede Hugo foreløbig ikke selv. Det laa ikke for ham at lægge en fast Plan for sit Arbejde. Han nedkradsede sine Indfald saa friske, som de fødtes, og afventede derpaa sorgløs det Skabelsens Øjeblik, da et Lyn vilde bringe Orden i Kaos og sammenryste de mange forskelligt farvede Brudstykker til et kunstnerisk Hele som i en Tryllekikkert.

XIII

Vejret, der saa længe havde begunstiget det selskabelige Samvær ombord, skiftede pludselig Karakter. Vinden, der Uge efter Uge var kommen til dem ad Fjeldvejen og havde bragt Varme og Tørre fra Østens Stepper, sprang med et Kattespring om i Nordvest for at vende sig imod sig selv —

og i samme Nu havde de Polarhavets Taager og isnende Hvirvelstorme over sig.

Det blev bitterlig koldt. Endogsaa under Dækket maatte Folk ty til Pelsværket. Særlig slemt tog Kulden paa de tre smaa Indere, der nu havde opbrugt deres medbragte Tropevarme og øjensynlig ikke tidligere havde kendt til at fryse. Som syge Aber sad de tæt op ad hinanden indhyllede i et Uldtæppe og klaprede ubehersket med deres lange hvide Tænder.

Den Eftermiddag, da Skibet sejlede fra Hammerfest, trak Byger af Sne og Hagl hvert Øjeblik henover Havet. Tilmed gik Farten nu ud paa aaben Sø. Trods sin Størrelse rullede Skibet ganske stærkt.

Hugo vaklede en Tid beklemt omkring paa det underste Dæk, hvor han var nogenlunde beskyttet. Det var første Gang i sit Liv, at han var tilhavs i ondt Vejr, og han havde en rent fantastisk Skræk for Søsygens Kvaler. En efter en forsvandt Passagererne fra Dæk og Saloner og søgte ned i Køjerne, mens de faa søstærke samledes i Rygelukaf'et og her demonstrerede deres Mandighed ved en dampende Grog.

Matilde havde tidlig følt sig utilpas og var gaaet tilkøjs. Hugo derimod gjorde til sin Overraskelse den stolte Opdagelse, at Skibets Vuggen slet ikke paavirkede ham ubehageligt. Tværtimod. Han følte sig netop forunderlig opstemt og tankeklar.

Ud paa Aftenen stod han ved Rælingen og holdt sig fast ved en Bardun, mens Sprøjtet fra Søerne idelig vaskede henover Dækket. Himlen var en Røg af graa og sorte Skyer, og det var mørkt som paa den mørkeste Vinterdag. Flere Steder i Skibet brændte der ogsaa Lys.

Den glade Larm fra Rygelukaf'et trængte ud til ham gennem Stormen uden at friste ham. Med barnlig Optagethed lod han sig fasttrylle af det ukendte Naturskuespil. Han saa' Vandet omkring Skibet sortne, hver Gang en ny Haglbyge nærmede sig over Havet som et mørkt Slør, der slæbtes henover

de hvide Bølgetoppe. Han stirrede ind imod den øde Klippekyst, hvorover Skyerne hang saa lavt, at det undertiden var, som om Himmel og Hav mødtes. Og han kom til at tænke paa den bibelske Myte om Syndfloden. Det forekom ham, at Havet voksede. Det saa' for hans Øjne ud, som om Vandet blev ved at stige, fordi Kysten blev lavere, jo længere de kom mod Nord.

Engang passerede de tæt under et mægtigt Fuglefjæld. Paa lang Afstand havde han kunnet høre Skriget derfra trods Stormen. Da Skibet nærmede sig, steg en uhyre Sky af Søfugle op fra Klippen og fyldte Luften vidt omkring med baskende Vinger og skrigende Næb. Der var Millioner. Da han saa' i Vejret, var det som at stirre op i en uendelig Myggesværm. Og endda var Fjeldet stadig lige levende. Det var de ikke flyvefærdige Unger, der sad derinde paa Rederne og gav Hals med en besynderlig menneskelig Lyd som Flokke af jamrende Gale.

Paany kom Hugo til at tænke paa Syndfloden. Fra et Billedværk huskede han en fantasifuld Illustration af Sagnet: en Sværm af hvide Fugle, der dødsmatte kresede omkring Jordens sidste synlige Bjergtop, hvortil en Klynge udhungrede Mennesker klamrede sig i vanvittig Rædsel. Under den sorte Uvejrshimmel, mellem Lyn og stride Regnstrømme, gled Arkens mægtige Skrog majestætisk ud over det endeløse, stormpiskede Hav.

Han saa' sig omkring. Her befandt han sig jo midt i det samme Sceneri. Han stod paa Arkens Dæk som hin gudfrygtige Mand Noah og saa' Verden synke i Havet.

Hans Tanke gjorde et Spring. Han mindedes Havet fra den gyldne Nat forleden, da han havde faaet Motivet til en Hymne, og tænkte paa, at en lignende Stemning maatte have grebet Noah og hans frelste Slægt hin Morgen, da de efter den store Verdensundergang første Gang igen saa' Solen stige op over Vandene. Som den brune Hindu-Præst med det farveprægtige Hovedklæde, der under sin Andagt kys-

sede Dæksplankerne tre Gange, saadan havde sikkert ogsaa Noah og hans Familje knælet ned paa Arkens solbeskinnede Dæk og i Forening istemt en jublende Takkesang.

Han ikke alene saa' den hele Scene for sig. Han hørte ogsaa Sangen. Det var hans eget Udkast til en Solopgangshymne for blandet Kor. Og nu slog det ham, hvor glimrende dette gamle Syndflodssagn i det hele egnede sig til musikalsk Behandling, og at ogsaa andre Motiver fra hans Skitsebog vilde kunne benyttes dertil.

I Løbet af faa Minutter var han ganske klar over, hvordan Kompositionen maatte opbygges. Først de dæmoniske Aanders Herredømme — med Anvendelse af det Mørkets Hærskrig, som han oprindelig havde komponeret til den paatænkte Symfoni „Mod Lyset". Tratra-li-trala-trala! En kaotisk, farveglødende Indledning, der skildrede de løsslupne Lidenskabers Orgier, Skøgernes frække Smægten, Fraadseriets vilde Glam — Tamburiner og Horn. Derefter Noahs fromme Hyrdeliv i ensomme Bjergdale, Kilders Nynnen, Fuglesang og Skalmeje. Derpaa ny Vildskab, Ondskab, Krig og Vaabenlarm. Saa løftes Forhænget for den himmelske Trone, der hviler paa gyldne Morgenskyer. Man følger Guds bekymrede Raadslagning. Den maatte kunne gøres med Violiner og Træblæsere . . .

„Guten Abend!" lød det i det samme bag ved ham.

Hugo havde været saa fortabt i sin Vision, at han ikke havde hørt nogen komme. Nu vendte han sig om og saa' foran sig i Halvmørket en formummet Skikkelse, skjult i en mørk Regnkappe med en blodrødt foret Spidshætte, der var slaaet op over Hovedet. Stemmen havde forekommet ham fremmed og forunderlig. Men nu genkendte han inde i Hætten Fräulein Spechts pudrede Ansigt og lakfarvede Læber og blev ærgerlig.

„Kender De mig ikke?" sagde hun. „De ser paa mig, som om jeg var falden ned fra Himlen."

Eller udspyet af Helvede! — tænkte Hugo ved sig selv.

Højt spurgte han, om det ikke var lidt voveligt af hende at opholde sig paa Dækket i en saadan Storm. Hun kunde blive skyllet overbord.

„Og De da?“ spurgte hun.

„Aa, for mig skal De ingen Bekymringer gøre Dem! *Jeg* staar i Pagt med de højere Magter!“

„Aa, Gud velsigne Dem, saa kær De er!“

„Hvad kan jeg være Dem til Tjeneste med, Frk. Specht?“

„Ingenting. Jeg holdt det bare ikke længer ud dernede mellem alle de syge Mennesker. Paa den ene Side af mig laa et Mandfolk og gryntede som det Dyr, man ikke tør nævne. Og paa min anden Side havde jeg den gamle russiske Grevinde, der jamrede sig og skreg efter Vand som en Papegøje. Vi lever jo her som i salig Noahs Ark.“

De sidste Ord bragte Hugo til at studse.

„Forresten saa vilde jeg ogsaa se, om jeg kunde faa Kig paa denne „Klabautermannen“, De véd. Det skal jo være en Slags druknet Sømand, der sidder et Sted i Rigningen under Uvejr og varsler Død og Undergang. Jeg tænkte, at jeg kanske kunde overraske Krabaten, og — *Gott!* — saa stod der virkelig saadan en sær Mand her. Jeg skulde lige til at skrige af Angst, da jeg opdagede, hvem det var. — Naa, Hr. Professor, hvad er det saa for en Undergang, De staar her og varsler om?“

Hugo følte sig mere og mere uhyggelig tilmode. Var hun synsk?

„Men her er koldt! Hvorfor staar De egenlig her? Lad os gaa ind i Rygelukaf'et. Jeg kan høre, at der er Folk derinde. De maa trænge til en Kop varm Te med Rom, Hr. Klabautermand! Kom med!“

Svaret var en blank Afvisning uden Pynteord, og Damen forstod endelig, at hun forstyrrede. Hun trak paa Skuldren og drev bort med en lille Spottelatter.

Nogen Tid efter balancerede Hugo over Dækket og ned i Kahytten for at se til Matilde. Han kunde heller ikke vente længer med at fortælle hende om den Ide, han havde faaet.

„Hvordan gaar det?“ spurgte han, da han havde faaet Regnkappen af sig og taget Plads paa hendes Køjekant. „Sikken et Vejr! En vild Orkan! Søfolkene siger, at de aldrig har oplevet noget lignende. Mig generer den Slags jo ikke. Ikke Spor! Men jeg har ondt af dig, lille Tilde! Du gaar glip af et Naturskuespil uden Mage!“

Matilde var ikke egenlig syg endnu. Hun følte sig blot skrækkelig utilpas, havde Kvalme og var meget træt. Lyden af Søerne, der slog haardt mod Skibssiden og hvert Øjeblik skurede henover Koøjet, gjorde hende desuden angst.

Men Hugo var saa optaget af sit eget, at han hverken lagde Mærke til hendes Bleghed eller hvor svag hendes Stemme var.

„Nu skal du høre nyt! Jeg har faaet Ideen til en kæmpemæssig Komposition. Et storslaaet Stykke Programmusik. Kan du gætte, hvad Emnet er? Syndfloden! Mærkværdig nok har, mig bekendt, ingen før benyttet det. Et Fund altsaa! Du forstaar min Hensigt, ikke sandt? Et verdenshistorisk Sindbillede og samtidig et Udtryk for, hvad jeg personlig har gennemlevet paa det sidste. Jeg er allerede ganske klar over Kompositionens Opbygning. Med andre Ord: Programmet er færdigt. — —“

„Aa, Hugo, ræk mig lidt Vand,“ bad Mathilde mat.

„Du bliver da ikke daarlig?“

„Jeg véd det ikke.“

Mekanisk skænkede han i Glasset og rakte hende det. Hvorpaa han atter satte sig paa Køjekanten for at fortsætte.

„Ser du, Begyndelsen har jeg paa en Maade allerede halvt færdig. Den skal male Dæmonernes Herredømme, Lidenskabernes tøjlesløse Svælgen i Nydelser, og her kan jeg,

Gud ske Lov, faa Anvendelse for flere af de ubenyttede Motiver fra min Karnevals-Opera. F. Eks. Harlekins og Kolumbines Elskovsrus. Du husker den nok. Saa følger Guds Raadslagning i Himlen, og derefter hans Vredes Dom nedslynget med Lynet. Lyn efter Lyn, alene ved Primoviolinerne og Pauke. Jeg er sikker paa, at det kan gøres! — Hermed slippes altsaa Elementerne løs. Regnen suser i Strømme, Havet svulmer og stiger. Et dejligt Motiv, ikke sandt? En Uhyggestemning, der ender i almindelig Panik. Under Jammerraab og Bodssange flygter Folk op i Bjergene. Det skal blive pragtfuldt, kan du tro! Offerilde tændes og flammer, men slukkes af de stigende Vande. Ogsaa de Underjordiske maa frem af deres Huler. Store og smaa Trolde flygter, og alle Markens og Skovens Dyr løber forvildede omkring. Aa, jeg kan høre dem! Elefanten løfter Snabelen mod Himlen som en Basun og tuder op til Tordenen. Og Bjergene rundt om svarer med et hundredstemmigt Ekko, der ruller frem og tilbage over de oprørte Vande. — —"

I dette Øjeblik rejste Kahytten sig overende. Hugo maatte holde sig fast i Køjekanten for ikke at trimle om. Matilde udstødte et lille Skrig, og inde i Nabo-Kahytten faldt en Genstand tungt mod Gulvet.

„Ja, nu er vi inde i en ny Byge. Har du kendt Mage! — Naa! Hvortil var det, jeg kom?"

„Aa, Hugo!" bønfaldt Matilde. „Lad os vente til en anden Gang."

Han betragtede hende uforstaaende. Men da han saa' at hun havde vendt Ansigtet bort og lukket Øjnene, rejste han sig krænket.

„Som du vil! Du maa virkelig undskylde! Jeg troede ærlig talt, det kunde interessere dig. Men Gud bevares! Naar mit Arbejde er dig ligegyldigt —."

Matilde udstrakte Haanden.

„Det mener jeg jo ikke, lille Hugo —."

Men han havde allerede taget sin Kappe. Og før hun i sin Svimmelhed fik Øjenlaagene løftet, var han borte.

Et Øjeblik efter balancerede han atter henad det slibrige Dæk. Og denne Gang lod han sig friste af den overgivne Stemning inde i Rygelukaf'et. Da han aabnede Døren, kunde han i Begyndelsen ikke skelne Ansigterne i den tætte Tobakstaage. Men det glade Selskab hilste ham med løftede Glas og et Jubelraab, hvori han genkendte Frøken Spechts skarpe Stemme.

„Prosit, Hr. Klabautermand!"

XIV

Straks efter Hjemkomsten til København tog Hugo sammen med Matilde og Børnene ud paa Landet for at kunne arbejde fuldkommen uforstyrret. Han lejede et lille Bondehus, der laa bag en af Nordsjællands store Skove, borte fra de københavnske Landliggerkolonier og de træløse, ørkenagtige Hovedlandeveje med deres Støvskyer og Cykel-Karavaner.

Han kom derud med et stort Flyttelæs og desuden med sit Flygel, som der slet ikke var Plads til i de smaa Stuer. Det maatte anbringes ovre i en tom Lo. Hans egenlige Arbejdsværelse var et lille, kalket Rum med et Vindu ud til Haven, og her tilbragte han de følgende to Maaneder i Skjorteærmer ved et umalet Bord, mens Duftbølger af Hyldeblomster og senere af Roser og Levkøjer sammen med Sommerfugle og Humlebier aflagde ham Besøg gennem det aabne Vindu.

I dette nøgne Karlekammer bragtes „Syndfloden" til Verden, vel nok den mest glimrende Komposition i dansk, ja i skandinavisk Musik.

For Matilde blev disse to Sommermaaneder en lykkelig

Hvile. Herude paa Landet glemte hun for en Tid sine Fremtidsbekymringer og fik ogsaa Ro for den Skinsyge, der med Aarene pinte hende saa meget. Hele Dagen hørte hun ham sidde ved sit Arbejde og nynne eller trutte Melodier og samtidig, som det var hans Vane, trampe Takten med Foden, saa det rungede gennem hele Huset. I Øjeblikke, da han rigtig havde Dampen oppe, kunde han kagle og trompete og gøre et Spektakel, saa man troede sig paa en Markedsplads.

I de faa Hvilestunder, han i Dagens Løb undte sig, laa han ude i Græsset sammen med Børnene og lod sig solbage. Og om Aftenen spaserede de gerne en Tur med hinanden ind i Skoven eller ud over Markerne. Men ogsaa da gik han for det meste i sine egne Tanker og summede hen for sig, mens han slog med Stokken i Luften og dirigerede sit usynlige Orkester.

I Slutningen af Avgust blev den sidste Takt nedskrevet under Knaldet af en Champagneprop. Om Aftenen illumineredes Haven, og et Par Dage efter vendte Familjen tilbage til København.

Der gik nu flere Maaneder, før det lykkedes Hugo at faa det store Orkesterværk opført. Imidlertid blev der fra Forlæggerens Kontor behændigt sat Rygter i Omløb, der skulde spænde Publikums Forventning. Det forlød blandt andet, at Kompositionen krævede en Orkester-Sammensætning, som endnu ikke var set i Kongens København. Der skulde være ikke mindre end fire Harper, otte forskellige Slags Horn og to Tuba'er; desuden flere Pauker, Basuner, Trommer og en Tamtam. Den lille gavmundede Avis, der altid var Hugo paa Nakken, meddelte disse Rygter med en spydig Bemærkning om „Negermusikkens øjensynlige Genoplivelse".

Større Opmærksomhed vaktes der dog i den brede Offentlighed, da det blev bekendt, at Hugos Selvmordsforsøg ikke — som hidtil antaget — skyldtes et af økonomiske Vanske-

ligheder og anden Modgang nedbrudt Nervesystem, men derimod religiøse Anfægtelser. Det var Hugo selv, der overfor en Interviewer havde erklæret, at hans tidligere Livssyn „var bristet for ham", og at hans nye Værk havde et religiøst Formaal. Til en anden Bladmand havde han sagt, at han ønskede „Syndfloden" opfattet som Programmusik i dobbelt Forstand, og til en tredje havde han meddelt, at han med det første vilde gøre Rede for sin nye Livs- og Kunstanskuelse i en større Afhandling.

Til Trods for, at Forventningen saaledes var bleven kraftig oppumpet, kneb det med at faa det store Koncertlokale fyldt. Først da der paa uopklaret Maade udbredte sig et Forlydende om, at der fra en vis Side kunde ventes ondsindede Demonstrationer, blev der Rift om Billetterne. Paa Koncertaftenen lyste den røde Lygte de indstrømmende Skarer imøde som en festlig Bebudelse.

Størsteparten af dem var det sædvanlige københavnske Koncertpublikum, der var hjemmevant i Salen og blandt udenlandske Virtuoser havde Ord for at være det modvilligste og mest kritiske i hele Evropa. Resten var disse altid opskørtede Nysgerrige, der for enhver Pris maa være med, hvor der ventes noget sensationelt. Endelig var der Bladkritikerne, som i sidste Øjeblik drev ind fra Gangene og satte sig bredt tilrette paa deres Dommersæde. Der var gamle Hansen med det flade, maskinklippede Hoved, der udklækkede saa megen Malice. Der var lille Engelhardt, som saa' sig tilbage paa Publikum med Frigængernes Overlegenhed. Og der sad — yderst ude — Kritikerlavets Tamburmajor, den joviale Tyksak Fagerlund med sin ligesom vinløvomkransede blanke Isse og en Mave som en Stortromme.

Paa Tribunen var Orkestret anbragt i trinvis opstigende Rækker, ialt firsindstyve Musikere, alle i Galla.

Da Hugos kendte Skikkelse med de mægtige Nakkelokker

viste sig i den lille Sidedør, gik der en Bølgen gennem Publikum. Mens han skred hen til Dirigentpulten, rettede Folk deres Kikkerter mod ham for mulig at opdage noget Mærke i den højre Tinding. Men der var ingenting at se. Da han steg op paa Podiet, hilstes han med spredte Haandklap, som han dog ikke syntes at høre. I hvert Fald værdigede han dem ikke nogen Tak. Med trodsigt tilbagekastet Hoved vendte han sig mod Orkestret og slog an.

Som han stod der med hævet Taktstok, tog han sig godt ud trods sin Tykkelse, og virkede imponerende med sin Sejrssikkerhed. Han lignede i dette Øjeblik en Hærfører, der giver sine Tropper Signal til Stormangreb.

Matilde havde valgt en Yderplads helt tilbage i Salen, hvor hun kunde sidde skjuldt. Hun var saa nervøs, at hun uden selv at vide det knugede Hænderne krampagtigt i Skødet. Hele Salen sejlede for hende.

Nu var det ogsaa mere end Hugos Kunstnerrang, der stod paa Spil denne Aften. De var paany kommen i Gæld, havde de sidste Maaneder igen maattet slaa sig igennem fra Dag til Dag med Laan og Løfter. Hugo, der ikke havde haft Tanke for andet end at faa sit Værk opført, var bleven bristefærdig af Utaalmodighed paa Grund af de mange Opsættelser. Ikke desmindre havde han forlangt at se glade og forventningsfulde Ansigter omkring sig. Samtidig med, at han selv rasede som en Vild, havde han bebrejdet hende hendes modfaldne Miner. Men Børnene havde været syge, den ene Tjenestepige efter den anden var rendt fra hende, og selv havde hun skrantet. Det havde ikke været let at vise et fornøjet Ansigt.

Langt mere oprivende end disse huslige Genvordigheder havde det dog været for hende, at hun igen mente at have faaet Grund til at mistænke Hugo for Utroskab. For et Par Uger siden var han rejst til Leipzig for at underhandle med et Koncertbureau dernede om en mulig Opførelse af „Synd-

floden“ i Tyskland. Bureauet havde stillet sig velvillig til Tanken, men vilde afvente Resultatet af Opførelsen i København. Herom havde han netop skrevet til hende, og hun ventede ham hver Dag hjem, da hun ved et Tilfælde fik at vide, at han var bleven set i Berlin i Selskab med et Par Damer. Af den Beskrivelse, hun havde faaet af disse Damer, mente hun bestemt at kunne genkende de to Tøjter, som de om Sommeren havde rejst sammen med i Norge.

Da hun ved hans Hjemkomst spurgte ham ud, havde han givet en Historie tilbedste om to russiske Fyrstinder, der havde ønsket at gøre hans Bekendtskab. Hun slyngede ham saa de to Berlinerdamers Navne i Ansigtet, og han var bleven rød. Alligevel havde han ikke villet indrømme andet, end at han havde spist sammen med dem paa en Restauration. Det var derpaa kommen til en heftig Scene. Hugo havde truet med at ville forlade Hjemmet og flytte hen paa et Hotel, og endnu var de ikke bleven forligte.

Oprindelig havde hun derfor heller ikke villet gaa herhen. Men da det kom til Stykket, kunde hun alligevel ikke holde sig hjemme. Det var jo hendes egen og Børnenes Fremtidsskæbne, det her galdt. Saa dybt hun end troede sig krænket af Hugo og saa forbitret hun var, kunde hun for sin egen Skyld ikke andet end haabe paa Sejr for ham.

Koncertens første Afdeling sluttede under et mat Høflighedsbifald. Tavsheden gik Matilde gennem Marv og Ben. Hun forudsaa' et skæbnesvangert Nederlag. For ikke at blive Vidne til det gik hun udenfor paa Gangen, hvor hun under de følgende Afdelinger listede frem og tilbage paa et Løbetæppe med de sammenflettede Hænder trykket ind i Hjertekulen. Garderobedamen troede, at hun var syg, og tilbød hende Draaber. Og virkelig var hun hele Tiden en Besvimelse nær. Hun maatte tilsidst sætte sig paa en Stol og bede om Vand.

Et Bifaldsbrag brød i det samme løs inde i Salen.

Hun vilde først ikke tro det. Men da Bifaldet vedvarede, kom der atter Liv i hendes hvide Kinder, og hun skyndte sig ind.

Det var „Flugten op i Bjergene“, der havde brudt Forsamlingens Modvilje. Det var den mesterligt fremtryllede Rædselsstemning, Dommedagsbilledet med de jagende Skyer, Regnstrømmenes Susen og Havets uophørlige Stigen. Det musik- og kritikelskende Koncertpublikum havde endelig overgivet sig; og saasnart de andre Tilstedeværende vejrede, at der laa en Sukces i Luften, anstrengte de sig for at gøre den sensationel.

Endnu mere Begejstring vakte det følgende Afsnit, en Trio af Træblæsere, der med fantastisk Uhygge fremmanede Tusmørket over den øde, grænseløse Havflade, den endelige Forstummen af alt Liv. Og for hver ny Afdeling voksede Overraskelsen hos de Sagkyndige blandt Tilhørerne, der forlængst havde indregistreret Hugo blandt de afblomstrede Talenter.

Efter Slutnings-Apoteosen med den straalende Solopgangs-Hymne var der ingen Ende paa Jubelen. Gang efter Gang maatte Hugo vise sig paa Forhøjningen for at modtage Publikums Hyldest. Overalt i Salen havde man rejst sig, og baade Damer og Herrer klappede som rasende.

Bagest i Salen stod Matilde upaaagtet, med rødgrædt Ansigt som en Skolepige i Skammekrogen. Under den sidste Del af Koncerten havde hun stadig maattet viske Taarer af sine Kinder. Disse Bifaldsorkaner ramte hende som en sønderknusende Anklage. Nu da Hugo stod der paa Podiet, ombølget af tusinde fremmede Menneskers Hyldest, snørede hendes Hjerte sig sammen af Anger. Med graadlysende Øjne stirrede hun henrevet paa ham som paa et overjordisk Syn, et Væsen løftet op i Uforkrænkeligheden. Og denne guddommelige Mand havde hun kunnet plage med sine evige

Bekymringer og Klager! Hans Dage havde hun forbitret med giftig Skinsyge!

Først efter at Salen næsten var tømt, vovede hun sig ind til ham i det lille Kapelmester-Værelse bag Tribunen; og saasnart de var bleven ene her, kastede hun sig angerfuld til hans Bryst. Knuget af hans guddommelige Vælde og af sin egen Skamfuldhed gled hun fra hans Arm ned i en halvt knælende Stilling og kyssede hans Haand med en stum Bøn om Tilgivelse.

XV

Den næste Morgen fastslog Bladene den store Sejr. Selv gamle Hansen maatte indsvøbe sine Ondskabsfuldheder i mange sirlige Talemaader, og erkende, at Aftenen havde været en Begivenhed i dansk Musikliv. Tykke Fagerlund, der altid tog Munden fuld, hvad enten han roste eller dadlede, spiste eller drak, greb dybt i sit Overflødighedshorn af Superlativer. I et kammeratligt Frisprog hilste han Hugo velkommen tilbage fra de døde og spaaede hans Syndflod en verdensomspændende Sukces, der ikke vilde staa tilbage for Originalens.

Senere kom dog ogsaa Misundelsen tilorde i forskellige anonyme Artikler og Notitser. Sivert Nielsens Ildtilbedere kunde heller ikke i Længden forholde sig tavse, og endelig nedlagde en navngiven københavnsk Præst Indsigelse imod, at der her var Tale om religiøs Musik i den Betydning, at den kunde tjene til kristelig Opbyggelse. Der udviklede sig i den Anledning en Bladpolemik, hvori Hugo til sidst selv tog Del.

Han fastholdt — skrev han — at hans nyeste Værk væsenlig havde et religiøst Formaal, og at han overhovedet betragtede det som Kunstens Opgave at føre Menneskene til

Gud. Kirken var ikke længere i Stand til at tilfredsstille det religiøst bevægede Hjertes Trang. Dertil var den altfor traditionsbunden, stak trods sit tilsyneladende Frisind altfor dybt i Dogmer. Fremtidens Religion kendte ingen Læresætninger. Katedervisdommens Tid var uigenkaldelig forbi. Enhver religiøs Lærebygning var et Babelstaarn, der netop naaede saa langt som Forstanden og dens stumpede Begreber rakte. Alene Kunsten var i Stand til at udtrykke Hjertets dybeste Følelser, og det var hans Overbevisning, at særlig Musiken vilde blive Fremtidens religiøse Meddelelsesmiddel, saadan som den jo havde været det i en længst svunden Guldalder.

Resultatet af alt dette blev, at Hugo kort Tid efter kunde gentage sin Koncert under en uhyre Tilstrømning. Han optraadte den Aften paa Podiet med Kalvekrøs og gammeldags Kniplingsmansjetter, og i en af de forreste Sideloger sad Matilde med et pragtfuldt Hermelinsslag. Hun sad omgivet af sine Forældre, sine Børn og andre af Slægten som en Dronning af sin Hofstat.

Hugo havde Dagen forinden underskrevet Kontrakt med Bureauet i Leipzig, hvorved der var tilsikret ham tredive tusinde Kroner for en Række Opførelser i Tyskland under hans egen Ledelse. Det var det bekendte Bureau for Verdensberømmelse, Kieselmeier, som alle Nordens Kunstnere og Skribenter drømte om at komme i Forbindelse med paa Grund af dets storstilede Reklame. Tre mægtige Buketter og en mandshøj Lavrbærkrans, som mellem Koncertens Afdelinger blev baaret ind af liberiklædte Tjenere, var Bureauets første kontraktmæssige Ydelse, en Forsmag paa de Ovationer, der vilde blive sat i Scene for Hugo overalt, hvor han fremtidig optraadte under Hr. Kieselmeiers Protektion.

Mellem Tilhørerne denne Aften var ogsaa Hugos Fætter, Dr. Martens. Den sært udseende Mand sad noget tilbage i Salen og gjorde en løjerlig Figur i den festlige Forsamling. Det var nu heller ikke helt med sine gode Vilje, at han be-

fandt sig der. Det var Søsteren, der havde overtalt ham til at gaa derhen. Selv var hun aldrig til at drive hjemme fra; men naar der var noget paa Færde, som hun gerne vilde vide Besked om, narrede hun ham til at gaa derhen, for at hun kunde faa et Referat.

Ganske umusikalsk, som han var, kedede han sig grundigt, og den daarlige Luft i den overfyldte Sal forøgede hans Lidelser. Endnu mere nedtrykkende var dog de Tanker, der vaktes i ham ved Synet af de andres Grebethed. Her sad alle disse Mennesker, stille og andægtige som ved en Gudstjeneste, og lod sig opløfte og bevæge af Hugos fremhyklede Følelser. Det var uhyggeligt. Men dette var Kunstens Mysterium. Mellem Aarsag og Virkning var her et Afgrundsdyb, som kunde faa Tanken til at svimle. En Sammenhæng syntes ikke mulig uden at forudsætte en guddommelig Indgriben. Og saadan forholdt det sig nok ogsaa. Kunstneren selv var som Pans Fløjte kun et sønderbrudt Rør, hult og marvløst. Det var den hemmelighedsfulde Guds Aande, der skabte Musiken.

At han trods sin Misstemning ikke brød op men blev siddende, indtil Koncerten var forbi, skyldtes alene, at han havde foresat sig at benytte Lejligheden til at træffe Hugo. Han vilde tale med ham om en Sag, der laa ham paa Hjerte. Efter Afslutningen med dens uendelige Ovationer opsøgte han ham saa i Lokalerne bag Tribunen, hvor han fandt ham omgivet af Gratulanter, Fotografer og en Skare Journalister med Notebøger. Til de sidste holdt Hugo netop en lille Tale. Han hørte kun Slutningen.

„Af Nyt har jeg iøvrigt kun at meddele i Aften, at Fyrsten af Reuss har gjort mig den Ære at indbyde mig til at være hans Gæst og bo paa Slottet. Som D'Herrer vistnok véd, er baade Fyrsten og Fyrstinden meget musikinteresserede. — Men jeg maa forlade Dem, mine Herrer! Jeg er optaget! Paa Gensyn!“

Da han derefter vendte sig om og opdagede Fætteren henne ved Døren, kom han straalende hen imod ham med udbredte Arme.

„Ogsaa du, kære! — Tak! Tak! Hvor er det venligt af dig!“

„Der er noget, jeg gerne vilde tale med dig om,“ sagde Doktoren tørt. „Men du er i Øjeblikket optaget, ser jeg. Jeg vil saa hellere se hen til dig en af Dagene.“

„I saa Fald maa du skynde dig!“ svarede Hugo i forandret Tone. „Min Tid er meget optaget. Iovermorgen rejser jeg med min Familje til Udlandet. Kan vi ikke afgøre det her?“

„Aa jo. Vi kan jo følges henad Gaden.“

„Min Vogn venter udenfor. Og — som sagt — min Tid er knap. Vi har nogle Gæster hos os i Aften. Min Kone er kørt i Forvejen for at tage imod dem. Du forstaar altsaa, at dersom det ikke er noget særdeles presserende —.“

„Det er, som man tager det. Det gælder en dødssyg Kollega af dig.“

„Tag og sæt dig ind i min Vogn, Harald! Jeg skal give Ordre til at køre forbi Nordbanestationen. Saa kan vi tales ved undervejs.“

Dr. Martens gik ret uvilligt ind paa Forslaget, men lidt efter sad de i en flot Landauer, hvis ene Sæde var helt opfyldt af Hugos Blomsterbuketter og Lavrbærkranse.

„Det er altsaa en af dine Værkfæller, som jeg gerne vilde lægge et godt Ord ind for,“ begyndte Doktoren, saasnart Vognen satte sig i Bevægelse. „Jeg traf ham tilfældig nu i Efteraaret, da jeg var en Tur i Jylland.

„Hvem er det?“

„Han hedder Vagn Thorbjørnsen. Han levede under de fattigste Forhold hos et Par Fiskerfolk.“

„Vagn Thorbjørnsen? Jeg synes, jeg erindrer Navnet.“

„Han fortalte mig, at han havde besøgt dig engang. Og spillet en eller anden Ting for dig.“

„Naa ja! Saa véd jeg, hvem det er."

„Maaske véd du dog ikke, at han har ligget paa Hospitalet for sine Lunger. Den ene er nok allerede haabløst fortabt."

„Herregud — stakkels Mand!"

„Jeg synes nu, at der maatte kunne gøres noget for at hjælpe ham paa Fode. Foreløbig ved at støtte ham økonomisk."

„Ja, dette er jo virkelig en meget sørgelig Historie. Men hvad kan der egenlig gøres? Man kunde naturligvis sætte en Indsamling i Gang. Jeg tegner mig med Glæde for et Bidrag. Men jeg tvivler iøvrigt om, at der vil komme synderligt ind."

„Nej, det vilde naturligvis være bedre, om han kunde faa et Stipendium. Jeg har hørt, at der i den nærmeste Fremtid skal uddeles et Rejselegat for unge Komponister. Det er rimeligvis det samme, du selv engang har haft."

„Ja vist!"

„Jeg forstaar mig jo ikke paa Musik. Men forskellige kompetente Folk har udtalt sig meget anerkendende om den unge Mands Kompositioner."

„Ja saa!"

„De mener, at han sidder inde med fremragende Evner; ja en af vore yngre Klavervirtuoser har forleden erklæret, at han ansaa' ham for noget ganske ualmindeligt . . . et Naturgeni."

„Ih — Gudbevares!"

„Kunde du nu ikke tage dig lidt af ham? Jeg skulde tro, at en Anbefaling fra dig maatte være virkningsfuld overfor Legatkommissionen."

„Den Sag vil jeg grumme nødig have med at gøre, du! Den unge Mand er maaske ikke uden Evner. Han har et net lille Talent. Paa ingen Maade mere. For de monumentale Opgaver mangler han absolut al Begavelse. Og det andet interesserer mig ærlig talt ikke. Husfliden er nu et over-

vundet Stadium i vor Kunstudvikling. Af Snurrepiberier har vi faaet tilstrækkeligt."

„Det var jo ikke for hans Kunst men for hans Helbred, jeg gerne vilde interessere dig."

„Nej, nej, min Ven! Du maa ikke plage mig! Hr. Thorbjørnsens hele Retning er mig inderlig imod. Dersom du kender hans Historie, saa véd du, at han en Tid har siddet som Pianist i en simpel Beværtning — jeg tror, det var paa Frederiksberg. Den Knejpeduft vil han aldrig kunne faa ud af sin Musik. Jeg har oprigtig Medlidenhed med ham. Hans sørgelige Skæbne gaar mig rent menneskeligt til Hjerte, og jeg er — som sagt — ikke uvillig til at yde ham Støtte med en Pengegave. Men jeg vilde ikke kunne forsvare at anbefale en Kunst, der spekulerer i Frivoliteten."

„Men det kan der da vist ikke være Tale om. Han gjorde Indtryk af at være en meget alvorlig Mand."

„Jeg taler ikke om Personen. Forresten maa du kunne sige dig selv, Harald, at det i dette Øjeblik — under den Kamp, jeg nu har indvarslet — vilde se mere end besynderligt ud, om jeg favoriserede en aabenlys Tilhænger af den Kunstretning, som jeg har paataget mig at bekæmpe. Lad os derfor tale om noget andet."

Dr. Martens tav.

„Og nu rejser du altsaa til Udlandet sammen med din Familje?"

„Ja. Foreløbig gaar Rejsen til Tyskland. „Syndfloden" skal spilles i Berlin og en Række andre store Byer, og jeg skal selv dirigere. Man ønsker at se mig. Der er garanteret mig en lille kvart Million! Det er dog Penge! Ogsaa fra flere af Hofferne dernede har jeg faaet Indbydelse. Det kan jo altsammen blive lidt besværligt. Men Rejserne foretages naturligvis i Salonvogn, i det hele paa bekvemmest mulig Maade. Det er Kieselmeier, der arrangerer det hele."

„Hvorlænge bliver I borte?“

„Foreløbig et Aarstid. Maaske to. Hvem véd? Efter Kunstrejsen tager vi til Italien. Forøvrigt tænker jeg paa at realisere en gammel Plan og købe en Villa ved Genfersøen. Jeg har hørt, at *Château Vouache* skal være til Salg. Jeg vil finde mig et smukt Sted, hvor jeg i Fred og Ro kan komponere mit næste store Værk. Omgivelserne betyder saa meget for mig. Med *Mont Blanc* til Genbo og Genfersøens Sølvspejl foran min Balkon skal jeg nok komme i Stemning.“

De havde naaet Nordbanegaarden, Vognen standsede, og Dr. Martens steg ud.

„Ja, jeg foreslaar dig ikke at tage med mig hjem,“ sagde Hugo. „Der er, som sagt, samlet nogle Venner hos mig, og du sætter jo ikke Pris paa Selskabelighed.“

„Nej Tak! Lad mig endelig være fri! — Lykke paa Rejsen!“ — —

Derhjemme paa den fem-etages Trappe op til „Stærekassen“ blev Hugo allerede midtvejs omfavnet af Matilde, der havde hørt Vognen komme og straks var stormet ned til ham. Knitrende af Silke, forynget af Lykken, slog hun Armene omkring ham og trykkede sig til hans Bryst.

„Aa, Hugo! Det var i Aften endnu dejligere end sidst! Det siger de ogsaa allesammen, at det er det største, der nogensinde er skrevet!“

I Forstuen modtoges han af sin Svigerfar, der var mødt til Koncerten i Kjole og med Miniaturordener i Kæde. Mellem de to tidligere Dødsfjender havde disse Dage tilvejebragt en fuldkommen Forsoning. Hugo dunkede Svigerfaderen gemytligt i Maven, mens Oberstløjtnanten endnu teede sig lidt forlegen i den nye Situation og gav sin svigerfaderlige Stolthed et næsten underdanigt Udtryk.

Af Gæsterne hørte ogsaa andre til Familjen; forøvrigt var der nogle af de Musikere, der havde medvirket ved Koncerten, Hugos Forlægger, desuden Fagerlund og et Par andre

Anmeldere. Lejligheden var straalende oplyst og duftede af Blomster.

Da Døren til Spisestuen blev slaaet op, stod en Lejetjener derinde med et mægtigt Fad Østers.

„I Aften vil jeg have Lov til selv at tage min Mand tilbords!“ sagde Matilde.

Idet de gik ind, hviskede hun til Hugo:

„Tænk dig! Far har sendt en hel Kurv Champagne! Er han alligevel ikke sød?“

Paa samme Tid stolprede Dr. Martens hjemad fra Gentofte Station i Bælgmørke og Smaaregn. Som en moderne Diogenes vandrede han med en tændt Lygte, der kastede sit Lys langt ud over den plørede Vej. Hans altid virksomme Tanke var vendt tilbage til det Problem, der i den senere Tid havde paatrængt sig ham i Anledning af Hugo: Kunstens Mysterium. Fætteren var ikke den eneste „Skønaand“, han i sit Liv havde lært at kende, og allesammen havde de i hans Øjne været uudholdelige Skabekrukker, upaalidelige, forfængelige, løgnagtige og selvoptagne Individer uden Køn. Om det saa var en Stakkel som denne Vagn Thorbjørnsen, levede han endnu med Døden for Øjnene bestandig ligesom foran et Spejl. Det forholdt sig med disse Kunstens Tempeltjenere ligesom med de pavelige Sangere, der for at kunne blive Organ for de himmelske Røster i tidlig Alder berøvedes deres Manddom, voksede op og ældedes som store Børn uden Personlighedspræg, uden det byrdefulde Karaktermærke, andre Mennesker maatte slæbe paa Livet igennem som det Kors, hvorpaa de tilsidst skulde martres. — — I de Shakespearske Dramaer var jo ogsaa Sangergaven gerne tildelt Personer med en eller anden legemlig eller aandelig Defekt. Men Narren blev da heller aldrig hos ham gjort til Skuespillets Helt. Tværtimod. Han var dennes Vrængebillede, mens vi i vor Tid tog disse Halvmænd for Aandskæmper, beundrede dem som Idealets Riddere, Apostle, og derved mindede om den vilde Busk-

mand, der for at høre Musik lagde Øret til Violinen, efter at der var spillet paa den.

Hans Søster sad i Dagligstuen, da han kom hjem.

„Naa," sagde hun, efter at de begge havde tiet nogen Tid. „Hvordan var det saa?"

„Ja, hvordan var det? Det skulde jo være Syndfloden. Der var forresten tilsidst en Solopgangs-Hymne. For den vilde Mor vistnok have givet Hugo et Klap paa Kinden. Nu rejser han til Italien med Kone og Børn."

„Naa."

„Ja, det vil sige, først skal han ned til Tyskland og fejres der. Der forberedes vist et formeligt Triumftog for ham af et Bureau dernede. Forøvrigt talte han om at købe et Slot ved Genfersøen. Stort skal det jo være! — Det er underligt at tænke paa, at det er den samme Mand, som for et halvt Aar siden følte sig saa elendig, at han vilde af med Livet."

Doktoren satte sig hen ved Bordet, hvor hans Aftensmad stod paa en Bakke. Det var nogle varme ristede Kastanier, der laa under en Serviet.

Mens han pillede Skallen af dem, vedblev han:

„Kunstnerfolk som Hugo faar mig undertiden til at tænke paa det gamle Eventyr om Ridderen, der forelskede sig i den skønne Fe Melusine i Lilleputland. Kan du huske? For at de kunde forenes i hendes Lilleputverden, maatte han ved Trolddom lade sig omskabe i hendes Lignelse og blive en Mandsling paa en kvart Tommes Højde. De blev lykkelige; men sin tidligere Tilværelse kunde han dog aldrig helt glemme. Der spøgede en dunkel Erindring i ham om fordums Kraft og Vælde, som paa latterlig Maade pustede hans Selvfølelse op. I sine Drømme knuste han Himlen med sin Isse og omfavnede Uendeligheden. Saadan er det ogsaa med Kunstneren. I det ene Øjeblik føler han sig en Gud lig, i det næste lader han sig træde ned af en Skarnbasse."

„Var der megen Begejstring?" spurgte nu Søsteren.

„Uhyre! Hugo *blev* virkelig fejret som en Gud. I det mindste som en Halvgud. Og som en saadan vil han velsagtens ogsaa engang gaa over i Historien. Hans Musik vil blive kommenteret, og der vil danne sig Sagn om hans menneskelige Storhed, hans Sinds uransagelige Dybder, hans Hjertes uendelige Rigdom."

Han rejste sig fra sit Maaltid, og ud fra en mørk og haabløs Stemning sagde han som for sig selv:

„Vi Mennesker naaer aldrig det fuldkomne, saa længe vi forveksler Guden med hans Redskaber, Aandskæmpen med hans Vrængebillede!"

„Jeg holder nu alligevel af Hugo," mumlede Søsteren uhørlig.

EN VINTERREJSE

DAGBOGSBLADE

ANDEN UDGAVE

—

FØRSTE UDGAVE 1920
(1.—3. OPLAG)

Julen tjener jo ikke blot til Opbyggelse for Sjælen. Som ved alle kirkelige Højtider faar ogsaa Maven sin rigelige Del af Glæden. Og mon der noget Sted i Kristenheden spises saa fedt og godt til Jesusbarnets Ære som i Danmark? Den brunstegte Gaas, fyldt med Svedsker og Æbler, er bleven Julens Sindbillede hos os. Dersom vi kunde kigge lidt i de himmelske Regnskaber, vilde det sikkert vise sig, at det ikke er Helligaanden men Spisekammerdjævlen, der indfanger de fleste Sjæle i Tiden mellem Jul og Helligtrekonger.

For at undfly hans lumske Anslag brød jeg denne Gang op midt under Festen, rystede Københavns søvnige Jule-Regnvejr af mig og flygte op til det snedækkede Norge.

Første Stoppested: Kristiania. Byen skal efter Sigende rumme halvtrejdehundrede tusinde Mennesker foruden tre kongelige Personer. Jeg begriber bare ikke, hvor de allesammen er henne. Byens Promenade, den brede Karl Johan-Gade, ligger øde og forladt i et gyseligt Snesjap. Der er ingen i Butikerne, ingen i Barberstuerne. Ogsaa Kafeerne er tomme. Jeg har siddet en Time paa *Grand* som en enlig Flue i et Spind af otte Opvarteres forbavsede Blikke. Jeg har spaseret omkring i Museet og følt mig som en af de sidste Efterlevende i en til Døden viet By.

Altsaa videre!

Ad Bergen til med den nye Højfjeldsbane. I Løbet af nogle faa Timer er jeg bleven løftet fra Kristianias Taage og Søle op til den evige Sne og en Vintersol, der trods femten Graders Kulde føles helt foraarsagtig paa Kinden. Heroppe har

jeg fundet Hovedstadens udvandrede Befolkning paa Ski. Her vrimler af Ungdom, der i disse Feriedage har taget de store Sommerhoteller i Besiddelse lige til Tagbjælkerne. Her skrider disse norske Buksedamer, hos hvem det nationale Sportsliv har udviklet en egenartet Flanen, hvor Skistaven og Topluen spiller samme Rolle som Viften og Mantillen hos Sydens Koketter.

Hver Station heroppe paa Fjeldryggen er for Tiden en Slags grønlandsk Dyrehavsbakke med arktiske Forlystelser af forskellig Art. Her er Telte med Honningkager og Appelsiner. Her er et Par gulbrune Lapper med deres Skindslæde, som trækkes af Rensdyr og udlejes til Lysthavende. En Rundtur over Snemarkerne i en saadan „Pulk" er omtrent lige saa eventyrlig som et Ørkenridt paa Dromedaren i en zoologisk Have.

Ogsaa nogle Landsmænd har jeg truffet her, norsk kostymeret i Raggsokker og med lange Stave. Et Par af dem staar fuldt saa godt paa Ski som Størsteparten af de Indfødte. Men „Karl Johan" griner naturligvis ad dem, fordi de er danske. Hvad vil de ogsaa her? Hvad vil jeg selv her?

Altsaa videre!

Forinden jeg rejste hjemmefra, lovede jeg et Par ulykkelige Forældre at forhøre mig om deres Søn, en ung dansk Student, som Norges Natur har forkoglet. I snart to Aar har han flakket om her i Landet uden at lade høre fra sig. Kun i Ny og Næ sender han Forældrene et Par Ord paa et Postkort. Altid de samme Ord: „Har det godt." Aldrig mere. Ingen Oplysning. Ingen Adresse. Ingen Hilsen.

I Kristiania søgte jeg forgæves hans Spor. Ogsaa paa Stationerne her ved Bergensbanen har jeg spurgt efter ham uden Resultat. Men det er heller næppe paa den Slags Steder, han holder til. Efter alt, hvad jeg har hørt om den ekscentriske unge Mand, sidder han snarere gemt i en eller

anden Afkrog af dette vældige Stenrige som en Bjergtagen, der i Huldrens Favn har glemt Hjemstavn og Slægt.

Bergen — Regnvejr. De to Ord er uadskillelige som Degnen og Amen. Der skal i Frankrig findes en Dalstrækning, som paa Grund af de hyppige og heftige Regnskyl, der hjemsøger den, af et vittigt Hoved er bleven døbt Himlens Kammerpotte. Men det er et Ran. Æren maa tilkomme den Klippekedel, i hvis Bund Bergen ligger. Aaret rundt driver vandtunge Skyer herind fra Havet og udtømmer deres Indhold med forfærdende Vedholdenhed. Idag er der til Afveksling blandet Sne i Regnen. Til Tider vælter den ned som et tæt Drys af store Gaasedun. Man vandrer gennem Gaderne i et slubrende, graagult Ælte. Nede paa det berømte Fisketorv, mellem de lange Rækker af Boder, ligger Sneen som en blodig Gelé. Vældige Kroppe af Helleflyndere, Kæmpetorsk og andre Søuhyrer gaber En glubsk imøde. Man har en Fornemmelse af at befinde sig paa Havets Bund.

At denne undersøiske Tilværelse er Befolkningen hjemlig, skønnes alene af Paaklædningen. Oljetøj og Sydvest er Nationaldragten her. Selv Børnene bærer den. Drengene sjapper afsted i Gummi-Overtræk og Kanonstøvler som pudsige smaa Fiskermænd.

Et Sted i Nærheden af den gamle „Tyskebrygge“ staar en Statue af Holberg. Den staar der for saa vidt med fuld Ret som han jo virkelig er kommen til Verden her. Ogsaa Holberg har i sine Drengeaar sjappet om mellem disse tjærede Fiskeboder som en lille Ulk, har spillet Klink opad de gamle hanseatiske Pakhusgavle og købt Sirupsdutter hos en Morlille i Slippen. Alligevel gør dette norske Æresminde et underligt Indtryk paa en Dansk og føles halvvejs som en Tilsnigelse. Hvorfor? Det ligger velsagtens i den Maade, hvorpaa Holberg her er fremstillet. Denne adstadigt pro-

menerende Herre med Kniplingsmansjetter og Spændesko, denne baroniserede Professor giver et falskt Billede af Holbergs Forhold til hans Fødeby og Fædreland. En saadan Statue kunde tilnød passe i København. Her i den øde norske Natur, som han forlod i Tyveaarsalderen, og hvortil han — den vidt omflakkende Verdensborger — aldrig droges tilbage af nogen Hjemlængsel, her skulde han staa som en rejsesyg Yngling, der stirrer ud i Regnmulmet med store, urolige, livshungrige Øjne.

Endnu en Rundgang gennem Byen, inden Mørket falder paa. Det er idag Aarets sidste Dag. Ud af alle Huse lugter det igen af Jul. Ogsaa her paa Hotellet staar en fed Stegeduft af Gaas og Gris op gennem Trapper og Gange. Hvordan er det i Grunden gaaet til, at netop disse to fede Dyr er bleven ophøjet til at være Nordens Helligdagsspise? Ikke Lam, ikke Duer eller andre af Bibelens symbolske Offerdyr, men Grisen, Sindbilledet paa alt, hvad der er skiddent og lugter ilde, og Gaasen, Dumhedens Symbol, denne mæskede Fugl, Svinet iblandt Fuglene, der bliver fed og faar Mave, fordi Flyveevnen er den nægtet.

Der ligger ude i Havnen et Ruteskib med Dampen oppe. Det sejler i Aften og skal nordpaa helt op til Hammerfest, ja videre derfra ind til Russergrænsen. Jeg har været ombord og besigtiget Lokaliteterne. Skal jeg tage med? Jeg har engang før tumlet over Ishavet i en Snestorm og gyser lidt ved Tanken. Men naar jeg, som det synes, dog ikke kan blive Julekvalmen kvit, foretrækker jeg den rigtige, naturlige Søsyge og Sindets Stormgang for denne Stegekælder-Svimmelhed.

Jeg gaar ombord.

Det blev silde, før vi fik de sidste Melsække væltet ned i Lasten og stod ud af Fjorden. Det var bælgmørkt. Endnu

gaar vi med sagtnet Fart. I enkelte Øjeblikke standser Maskinen næsten helt. Der høres da kun Rorkættingens tunge Raslen frem og tilbage paa Dæksplanken. Lyden virker som et Faresignal. Den forkynder, at vi nu er paa Vej gennem en vanskelig Snevring.

Vi er ialt kun fire Kahytspassagerer. Fire kedelige Mandfolk, der saa vidt muligt undgaar hinanden. Ved Aftensbordet, hvor dog baade Kaptajnen og Styrmanden var tilstede, blev der ikke mælet et Ord. Det er formodentlig norsk Skik, at der ikke tales, naar man spiser. Jeg kender i hvert Fald ikke noget saa gravalvorligt som et saadant aabent Bord i Norge. Vi fortærede vor Nytaarsnadver — Ribbenssteg med Surkaal — under en dyster Stilhed, som var det en virkelig Offerhandling. Sauceskaalen vandrede fra Haand til Haand med en Højtidelighed som en hellig Kalk.

Bagefter satte jeg mig ind i Rygesalonen, hvor jeg fik Lov at være alene Resten af Aftenen. Hver Gang en af mine Medrejsende kiggede derind og saa', at der var optaget, trak han skyndsomst Hovedet tilbage med en forfærdet Grimace, som om jeg var Fanden selv.

Lidt før Midnat gik jeg ud paa Dækket for at være under aaben Himmel, naar Aaret drog sit sidste Suk. Det sneede ikke mere; men det var en Nat saa sort som sejlede vi langs med Dødens Strande. Ikke en Stjerne paa Himlen, ikke et Lysglimt fra Land. Kun saa's nu og da forude et blodrødt Lys, der et Sekund farvede Vandspejlet og forsvandt igen. Det var en af de roterende Fyrbøjer, som afmærker Sejlløbet ud gennem den bugtede Fjord.

Efterhaanden som Øjnene vænnedes til Mørket, skelnede jeg Omridsene af Fjeldmasser, der spøgelseagtigt nærmede sig snart fra den ene snart fra den anden Side som natlige Skygger, et endnu sortere Mulm. Og pludselig hørtes en underlig Klang. Den mindede om Lyden af en Kirkeklokke og syntes at stige op dybt nede fra en sunken Verden.

Kort efter rundede Skibet et usynligt Næs, og i det samme illumineredes Havet forude pragtfuldt af en lang Række Lys. Det var en lille Handelsplads, hvis oplyste Vinduesruder spejlede sig i den blanke Havflade. Og derinde fra Næsset var det, at den mystiske Klokkelyd kom. Det var Byens Kirke, der med en Midnatskimen ringede det gamle Aar ud.

Efterhaanden som Skibet nærmede sig, kunde man se, at der var mange Folk paa Benene derinde. De bevægede sig foran de oplyste Vinduer som mørke Skygger. Et Sted syntes der at være en større Sammenstimling. Der var aabenbart en, der holdt en Tale. Thi pludselig lød Hurraraab ledsaget af Bøsseskud og Knaldbomber. Vi for vort Vedkommende tudede med Dampfløjten, og Ekkoet oppe paa Fjeldet svarede med en Hujen som en Troldelatter.

Vi stoppede op midt i Sejlløbet. En Baad dukkede frem af Mørket og lagde til ved Skibssiden. En gammel Graaskæg sad i Bagstavnen med en Lygte paa Knæet. Skæret faldt hen over Tofterne, hvor der sad et Par andre gamle Skæggemænd med Skindhuer og Lufvanter.

Skibets Faldtrappe blev sænket. Nogle Postsække udvekslede, og der kom en Passager ombord.

Det var en høj Kvinde med et Tørklæde omkring Hoved og Skuldre. Da hun stod paa Faldtrappen, vendte hun sig om, og et sovende lille Barn blev rakt op til hende i et Sjal. Skæret fra den gamle Mands Lygte dernede omskinnede et Øjeblik Barnets Hoved som en Glorie.

Det var, som om vi med dette hemmelighedsfuldt tilhyllede lille Væsen fik det nyfødte Aar bragt ombord.

Nu sidder jeg nede i min lille Kahyt og skriver ved en ubehageligt dirrende Skibslampe, der er skruet fast i Loftet. I Aarets første Time sender jeg en Hilsen hjem til Venner og Uvenner og lykønsker til de næste 365 Omdrejninger af den store Markedskarussel, som vi bliver ved at

klamre os til trods alle Kvalmefornemmelser. Jeg ser i Aanden min ærede Samtid fare mig forbi paa Ryggen af vælige Kæpheste, der strækker Hals og sparker ud, som var det Livet om at gøre at blive første Mand i denne Rundfart paa Stedet. Lirekassens Horn skratter, Hjulene knager, Maskinen hvæser. Man kan ingenting høre for bare Spektakel. Hov! Der sank En ned ad Sadlen med et Skrig og forsvandt i Mørket. Og atter En! — Ligemeget! Vi andre klamrer os blot endnu mere krampagtig fast. Og næste Nytaarsnat, naar Jordens Kirkeklokker kimer og Verdenskarusellen atter synes at staa stille et Minut, fordi Tiden paa ny har barslet, vil alle de, alle vi, der oplever den højtidelige Stund, igen storme ud paa Gaden og med Hurraraab og Kanonslag hylde den høje Moder og hendes nyfødte Pode.

„Vi hilser dig, du Evige, paa vor Vej mod Undergangen!"

Nytaarsmorgen sover man altid længe. Jeg kom først op paa Dækket, da vi ud paa Formiddagen fortøjede i en Havn. Det var en halvstor Købstad ude i de yderste Skær ved selve det aabne Atlanterhav. Det kunde mærkes, at vi havde nærmet os et andet Himmelstrøg. Der var en frisk Kulde i Luften, der gav Nordlands-Anelser. I Havnen laa tilisede Baade, og Fjeldene rundt omkring lyste af Sol og Sne.

Inde paa Bryggen, der aabenbart var Byens Langelinje, spaserede den søndagsklædte Befolkning. Alle hilste hinanden, mange standsede og trykkede hinandens Hænder med denne lidt upaalidelige Venskabelighed, der kendetegner Borgerskabet i alle smaa Sladrekøbinger Verden over. Byen laa i tre Etager opad en brat Fjeldside. Husene i de underste Gader sendte Skorstensrøgen lige ind ad Forstuedøren til dem, som boede ovenover. Til Gengæld havde disse den Fordel, at de fra deres Vinduer kunde holde Øje med alt, hvad der foregik indenfor de andres Plankeværker. Ingen

kunde gaa med Nøglen over Gaarden eller have Stævnemøde i en Kælderhals uden at blive observeret.

Det faldt mig ind, at dersom min bortflygtede danske Student havde gemt sig her, kunde han umuligt være bleven ubemærket af Befolkningen. Jeg tænkte derfor paa at gaa i Land for at forhøre mig hos en eller anden af de Spaserende. Men inden jeg fik bestemt mig, blev Landgangen taget, og vi dampede videre.

Jeg har nu i Stedet for udspurgt Kaptajnen og begge Styrmændene, der Aaret rundt sejler her langs Norges Vestkyst og kender hver Smaaby, som om de havde hjemme der. Jeg har beskrevet den unge Mands Udseende for dem, saadan som jeg selv har faaet det opgivet. Ogsaa hans Omflakken har jeg fortalt om. Men ingen af dem erindrer at have hørt noget om ham. Det undrer mig ikke. I dette uhyre Land maa et enligt Menneske let kunne finde sig usporlige Skjulesteder. Jeg kan vistnok lige saa godt først som sidst opgive al Efterforsken.

Det gør mig ondt for den unge Mands Forældre. Tilfældigt traf jeg dem i et Selskab kort før Jul. Et Par stilfærdige Familjemennesker, der kun har dette ene Barn. Moderen græd, blot hun nævnede Sønnen. Han skal have været en lovende ung Mediciner og en passioneret Sportsmand. En velstaaende Mands eneste Barn, rimeligvis en Del forkælet og forvænt. For to Aar siden arvede han en lille Sum efter en Bedstefar, og kort efter afbrød han sit Studium, forlod i al Stilhed Hjemmet og København for at leve som Vagabond. Ingen af Forældrene kunde fatte Grunden, og det var navnlig dette gaadefulde i hans Forsvinden, som de begge stadig kom tilbage til.

Nu er det allerede igen blevet Aften, og jeg sidder hernede i mit lille Lukaf opslugt af Mørket og Ensomheden som salig Jonas, da han sad i Hvalfiskens Bug. Min Pen ryster. Maskinens Stempler dunker gennem det store Skibslegeme

som Søuhyrets tunge Hjerteslag. Lugten af Sildeolje fra Maskinen og af Tran fra Lastrummene fuldstændiggør den bibelske Situation.

Første Styrmand spurgte mig idag, hvor langt jeg agtede at rejse med. Hvad skulde jeg svare? Det kunde dog ikke nytte at fortælle ham, at jeg rejser for at komme af med en haardnakket Julekvalme og vil blive ombord, indtil den en væk. Farten gaar vedblivende mod Nord og ender først ved Russergrænsen. Det er alt, hvad jeg foreløbig véd om Fremtiden. Og mens jeg sidder her og tænker paa den bjergtagne danske Student, føler jeg mig halvvejs selv som en saadan usalig forlokket, hvem en eller anden Huldre eller Heks trækker efter sig ved Haarene — jeg véd ikke selv hvorhen.

I tre Døgn har vi nu sejlet gennem Fosens, Helgelands og Saltens Øhav. Af og til har vi fortøjet ved en Handelsplads, hvis rødtjærede Søboder stod paa Stylter ude i Vandet. Vi har faaet Kasser med Smaasild ombord og til Gengæld efterladt en Brygge fuld af Petroleumstønder og Melsække. Trods den ringe Befolkningsmængde er Handelsomsætningen stor heroppe. De fleste Livsfornødenheder skal i disse øde Egne tilføres udefra. Men er Landet fattigt, saa er Havet rigt og kan betale Indførslen med sin Overflod.

Mine Medpassagerer er da ogsaa væsenlig Forretningsrejsende. De skifter stadig, men sjelden er vi mere end en halv Snes Stykker, ja til Tider har jeg en fyrstelig Fornemmelse af at gøre en Lystrejse med mit eget Skib.

For det meste gaar Sejladsen indenskærs. Snart manøvrerer vi gennem Snevringer, hvor Omgivelserne taarner sig op omkring os, saa det undertiden ser ud, som om Skibet skulde klemmes inde mellem Klippemurene. Snart damper vi frem over en stille Bredning, der spejler de omgivende Snefjelde med overjordisk Klarhed.

Hele Dagen følges vi af nogle store, tavse Maager, der holder sig over vort Kølvand. Men hver Gang vi nærmer os det aabne Hav, omflagres Skibet af skrigende Søfugle ude fra de yderste Skær. De kan samle sig omkring os i saa umaadelige Skarer, at Himmel og Hav hvidner af dem.

Jeg husker Højsommeren her, naar alt er Farve og vild Glød hele Døgnet rundt. Nu ved Vintertid synes Naturen at ligge i Dvale. Søvntungt glider Landet forbi i sin tykke Snepels. Fjeldbækkene, der om Sommeren larmer og skummer ned ad Klippesiderne, har Frosten bragt til Tavshed. Store Flokke af Ederfugle ligger ubevægelige paa det sorte Vand og flytter sig ikke, før Skibets Stævn næsten rører dem. Saa basker de sig et lille Stykke bort i en saa lav Flugt, at det ser ud, som om de i Søvne ruller sig hen over Havfladen.

Vi er nu kommen over Polcirklen, har taget Afsked med Solen og glider dybere og dybere ind i Polarnatten. Endnu varer Daglysningen dog omtrent tre Timer. Ved Middagstid hviler en ømt forenet Morgen- og Aftenrøde langs den sydlige Horisont. Forøvrigt sejler vi i Skæret af Nordlys og en vidunderligt funklende, grønblaa Stjernehimmel.

Nordmændene kan trøstigt indbyde Alverdens Turister til at tage deres Land i Øjesyn. Dets Skønhed er af den Art, der falder enhver i Øjnene og kan nydes uden Forudsætninger. En dannet Pariser og en Hottentot vil overfor disse Naturvidundere hensættes i samme Tilstand af Betagelse. Nordmændene har ingen Grund til den Slags Ængstelse, som vi Danske undertiden kan føle overfor det Fremmedbesøg, en ihærdig Reklame i de senere Aar har tilført os. Sandt nok, vi har Havet, og for et Indlandsfolk som Tyskerne er dette et mægtigt Trækplaster. Men hvor ofte gribes vi ikke af Forlegenhed ved Synet af disse forventningsfulde Englændere og Amerikanere, som med søgende og uforstaaende

Blikke spaserer om paa de Steder, vi selv elsker mest, og først lever op, naar de har fundet Vej til et af de store Kysthoteller og sidder vel anbragt ved en halv Hummer og en isafkølet Aalborg-Akvavit.

Nordmændene er jo heller ikke i Tvivl om, at de ejer Jordens skønneste Land. Jeg var forleden uforsigtig nok til inde i Rygesalonen at indlade mig i en Diskussion derom med en af mine Medrejsende, en ordrig Herre, der vistnok var Skolemand eller Politiker eller Redaktør, maaske snarest et Ruskomsnusk af alle tre Dele. Da jeg nævnede Schweiz som Konkurrent til Skønhedsprisen, satte han mig en udspilet Næve op for Ansigtet og opregnede forretningsmæssigt alle Norges Fortrin, idet han for hver Post bøjede en Finger ned mod Tommeltotten. Laa Schweiz ved Havet? Bød Schweiz eller noget andet Land i Kristenheden paa en Skærgaard som den mellem Frederikshald og Varanger — tre hundrede norske Mile lang! Utalte Tusinder af store og smaa Øer. Fiskepladser og Fugleklipper i hundredvis. Schweiz! Saa' man sprøjtende Hvaler i en Spytteklat som Vierwaldstädtersøen? Eller Bjørn og Los paa Rigi?

„Hev ho osse Norjes ljose Sumernatt? Og Midnattssoli — ka'?"

Hertil kunde jeg jo svare, at Schweizerbjergene til Gengæld løfter En nærmere Himlen; at Modsætningen mellem Højalpernes Istids-Øde og Dalenes sydlandske Frodighed er af rigere Skønhedsvirkning end Norges graa Ensformighed; at en Vandring over et Bjergpas i Schweiz, hvor man i Løbet af faa Timer kan naa fra den evige Snes Regioner ned til Vinmarker og blomtrende Ferskenhaver, lever festligere i Mindet end disse endeløse Dagmarcher gennem en uddød Verden af vejrsprængte og afsvedne Stenmasser.

Og alligevel! Selv naar man bærer paa en gammel Ungdomskærlighed til det helvetiske Højland, nødes man til at give den norske Mand Ret. Nede i Sogn eller Søndmøre,

ja selv i Jotunheimen kan man endnu tvivle. Men naar man fra Bodø sejler ud over Vestfjorden og ser Lofoten blaane frem med sine hvide Tinder, bliver man tavs. Selv en saadan halvmørk Vinterdag midt i det berygtede Vestfjord-Gab, hvor Atlanterhavsdønningen sætter ind med sin fulde Kraft, føles det her, som om man lagde Virkelighedens Verden bag sig og styrtede ind i Drømmenes luftige Rige. Denne svømmende Fjeldrække, der fra Norges krumme Nakke er slynget ud i Havet som en flyvende Manke, bevogter Indgangen til et Eventyrland. Derinde ligger Finmarken i al sin uberørte Herlighed. Balsfjorden, Lyngseidet, Tanenfjord. Det bliver saa højtideligt stille i En, bare man nævner Navnene.

Vi gik i Nat gennem Tjelde Sund, og i Morges naaede vi Tromsø. Her skal vi ligge Dagen over for at tage Kul ind.

Da jeg henved Klokken ti i Formiddags gik fraborde, rugede Nattemørket endnu over Byen. Gadelygterne brændte, og i Butikerne var der Lys. Men kort efter rødmede det i Syd, og Stjernerne slukkedes.

Tromsø er Nordlands Hovedstad. Her er baade Amtmand og Bisp. Hotellet hedder *Grand Hôtel,* men svarer ikke til Navnet undtagen for Prisernes Vedkommende. Byens Liv præges helt af Søen. I Havnen og paa Reden ligger mange Smaaskibe, navnlig Russere, der kommer oppe fra det hvide Hav med Korn og Mel og sejler tilbage med Sild, Hvaltran og andet godt af Havets Fedme. Butikerne er fulde af Søfolk. Næsten allesammen høje, blaaøjede Mænd med Brystet dækket af et Vikingeskæg. Mellem disse Kæmper tager de smaa, gulblege og sortsmudsede Lappefolk sig helt underjordiske ud.

Nu er Klokken halvto, og Dagen er atter sunket ned i Mulm. Vi havde klart Vejr indtil Middag. Da føg Himlen til med svære Skyer, og nu sner det.

— — —

Det bliver ved at sne. Natten er mørk, og jeg har lukket mig inde i mit lille Lukaf med den dirrende Skibslampe.

Der findes her ombord en lille Bogsamling til Underholdning for Passagererne i de mange Timer af Døgnet, da man paa Grund af Mørket og Kulden nødes til at opholde sig under Dækket. Straks den første Dag tog jeg et Bind af Wergelands Skrifter, og har heri blandt andre Kuriositeter fundet en Boganmeldelse fra 1834, som er et interessant Dokument.

Den store norske Poet og Sandsiger smykker her med Udødelighedens Krans en svensk Lyriker, hvis Navn forlængst er glemt — Ridderstad hed han — og langer samtidig af sit gode norske Hjerte ud efter Datidens danske Skønliteratur. H. C. Andersen kanøfles, Heibergs Digtning kaldes „en Række Flauserier, der vækker Foragt". Om det saa er vore to Salmedigtere Ingemann og Grundtvig, spares de ikke for et Par Ribbensstød. Hele vor berømmelige Guldalderpoesi betegnes som en „Sofaliteratur", der alene har magelig Underholdning til Maal og derfor hurtig vil slettes ud af Folkets Erindring, medens Hr. Ridderstads Aand vil lyse og lyne over Norden til evig Tid.

Denne profetiske Dom er jo ikke blevet godkendt af Literaturhistorien. Det er et af den Slags Uheld, der ikke sjælden hænder selv de største Profeter uden at deres Anseelse dog lider noget Skaar derved. Men Dommens himmelskrigende Uretfærdighed kan undskyldes, naar man husker, hvilken dominerende Indflydelse dansk eller rettere københavnsk Bykultur havde faaet i Norge, særlig ved den Øhlenschläger-Heibergske Digtning. For Datidens norske Læseverden var det danske Digtersprog bleven Gudernes sande Tungemaal, og kun hvad der kom fra København eller i det mindste havde ladet sig præge i dette Nordens Athen, anerkendtes som virkelig Poesi. Naar da en national Vækker som Wergeland behandlede de danske Digteres Lavrbærkrans som en

udkogt Suppevisk og sparkede den hen i Skarnkassen, var det berettiget Nødværge.

Forholdet har forandret sig. Efter trekvart Aarhundredes Forløb er Bøtten bleven vendt. De norske Digtere har underlagt sig Danmark og trængt vor egen Literatur som en fattig Per Eriksen ind i Skammekrogen. Fjeldet har hævnet. Huldren har spillet for os allesammen, har trolddomsagtigt besnæret vort Slettebo-Sind med sin Langelek og forledt os til Troløshed baade mod vor Natur og vort danske Sprog.

Hvor lød det ikke forlokkende, naar vi i Ungdommens Dage læste i de norske Bøger om Gutten, der hører Jenten sin hauke borte i Lierne! Hvorimod det føltes beskæmmende fladt, naar den hjemlige Digter skrev: „Da hørte han Maren raabe ude paa Marken.“ Hvor vildt og stort blev ikke Havet, naar Søerne „glæfsede“ og Stormen „rautede“! Hvilken eventyrlig Vinterstemning fremmanede ikke de ljomende Dombjælder og Bredslæderne, der gnissede og gnurede og ulede i Sneskavlerne!

Vi har slugt mange fæle norske Kameler i den Ragoût.

Ibsens Verdensberømmelse laante det norske Parnas et Skin af universel Betydning, i hvis Afglans dets mindre Aander nu soler sig. Stadig forsamler det godtroende danske Publikum sig om ethvert ligegyldigt norsk Digterværk med en Andagt som til en Højmesse i Aandens Tempel, mens Størsteparten af vor egen Literatur kummerlig frister Livet ved Læsetaskernes Naade. Paa samme Tid, som man i Norge mere og mindre aabenlyst satte Gift for alt, hvad der var dansk, forfaldt vi til en godfjottet Dyrkelse af det norske, forgabede os i Fjeldmennesket og dets danske Abekatte, efterlignede det i ugenert Omgangstone og gav vore Børn og vore Sommerhuse, vore Lystbaade og Sportsklubber ravnorske Navne. Saa pinegalt er Forholdet efterhaanden blevet, at ogsaa vore Fædrelandssange, ja selve Nationalsangen er i Færd med at fortrænges af norske Toner. Er det ikke til

at blive syg af, naar man paa Møder og i Folkeoptog, hvor det slet ikke er Meningen at flage med skandinaviske Følelser, hører Forsamlingen tankeløst udjuble: „Ja, vi elsker dette Landet!"

Gang efter Gang i disse Dage har jeg hørt Wergelands Triumflatter runge mellem Fjeldene.

I den evropæiske Manege synes vi danske mere og mere at gaa op i Rollen som den altid applauderende Klovn. Og Takken for vort beredvillige Bifald er som for alle dumme August'er Spark og Knubs fra alle Sider. Men selv naar det regner ned over os med tørre Prygl, bevarer vi Artigheden og applauderer. Det kan naturligvis være Tegn paa et fromt Sindelag, at man vender den venstre Kind til, naar man har faaet et Slag paa den højre. Men det kan ogsaa have en anden Aarsag. Det kan skyldes, at man ved Vanens Hjælp som et Æsel har mistet Evnen til at føle Smerte.

Nu har vi for Alvor faaet Polarhavets Isaande over os. Byger af Sne jager hvert Øjeblik over Skibet, og Kulden er idag saa voldsom, at det næsten er umuligt at opholde sig paa Dækket. I et Nu bider den sig gennem min tykke, lammeskindsforede Vams og æder sig videre indefter, fortærer Stykke for Stykke af min øvrige Beklædning, saa jeg efter et Kvarters Forløb har en Fornemmelse af at gaa omkring uden en Trevl paa Kroppen. I en Luft, der er som opfyldt af Isnaale, batter kun Huder og Skind fra inderst til yderst.

Middagstimernes Daglysning er i dette Vejr et kortvarigt, skummelt Tusmørke. Natten er stjerneløs, og Nordlyset viser sig i det højeste som Lynblink, naar det paa sine Farter gennem Himmelrummet nu og da farver Skyernes Rande.

Begynder jeg at føle Hjemlængsel? Jeg vaagnede i Nat, fordi jeg drømte, at jeg sad paa min Sommerbænk under det store Bøgetræ i Udkanten af Skoven derhjemme og saa'

ud over Hans Jensens Udlod ned imod Fjorden. Løvkronens Skygge laa blødt omkring mig paa den saftiggrønne Skovbund. En fin, honningagtig Duft strøg mig af og til forbi fra en dræende Rugmark i Nærheden, og nede paa Engen gik Hans Jensen selv og flyttede sine røde Kvier. Jeg vaagnede med en Fornemmelse af at have været i Paradis.

Lad mig tilstaa det. Jeg begynder at blive træt af dette store Istids-Øde og disse endeløse Nætter. Det kan være meget sandt, at det danske Landskab er en fed Pandekage i Sammenligning med det norske Stenrige; og der er ikke noget at sige til, at den amerikanske Turist jager det uænset forbi. Lad ham fare! En almindelig dansk Grøftekant bringer alligevel den Andægtige i et fortroligere, et mere hjerteligt Forhold til Naturen end alle disse Naturvidundere, hvor man bliver borte i Drømmesyner eller i den rene, maabende Beskuelse.

Det gaar os i Længden med al denne livløse Pragt ligesom med Stjernehimlen eller Oceanet. Synet kan betage og fortrylle, eller det kan flygtigt gribe os med Forfærdelse. Men inderst i Sjælen lader det os ligegyldig og kold. Her mangler naturlig Tilknytning. Vi kan ikke gaa op deri med den Inderlighed i Følelsen, den broderlige Medleven, hvormed vi betragter alt, hvori Livet gror eller visner.

Vi naaede i Aftes Hammerfest, hvor vi skal blive det meste af et Døgn for at losse, og her er der hændet mig noget meget mærkværdigt. Ved et sært Tilfælde er jeg kommen den bortflygtede danske Student paa Sporet.

Da jeg ved Ankomsten i Aftes fik at vide, at der var en selskabelig Sammenkomst paa Hotellet, gik jeg i Land. Det var Byens Ungdom, der mødtes til et Foreningsbal eller hvad det nu var for noget, og da Selskabet ogsaa lagde Beslag paa Restavrationslokalet, var man nødt til at betragte Hotellets tilfældige Gæster som selvskrevne Deltagere.

Dansen var endnu ikke begyndt, da jeg kom. De unge Piger vandrede parvis omkring i Stuerne med hinanden om Livet, mens Kavalererne — mest Ishavsfiskere i blaagraat Vadmel — sad langsmed Væggene og tyggede Tobak. Man gav sig god Tid. Og der var heller ingen Grund til at være utaalmodig. Man havde en tyve Timers lang Nat for sig.

Endelig spillede Musiken op inde i Salen, og Par efter Par dryssede derind med hinanden i Haanden. Efter endnu nogen Venten drønede Gulvet under de første Bamsetrit af tunge Begsømsstøvler.

I det samme anbragte en af de faa rigtig balklædte Damer sig i Nærheden af mig paa den Bænk, hvor jeg havde taget Plads som Tilskuer. Det var en lille korthalset og rødhaaret Trold med Næseklemmer. Efter i nogen Tid at have taget mig kritisk i Øjesyn begyndte hun frimodigt et Forhør. Hun vilde vide, hvad jeg hed, hvad jeg var, og hvorfor Pokker jeg opholdt mig i „denne Filleby“ nu ved Midvinters Tid, naar jeg altsaa ikke var Forretningsmand.

Det sidste Spørgsmaal havde jeg jo ikke let ved at besvare. Jeg spurgte hende saa, om hun ikke selv boede i Hammerfest. Men da rejste Trolden Børster og lod mig vide, at hun var fra Lillehammer og kun opholdt sig her paa Besøg.

Nu er Lillehammer jo heller ingen Verdensstad. Da jeg fortalte hende, at jeg havde været der nogle Gange og kendte de fleste af Beboerne, blev hun urolig og tilstod, at hun ikke var fra selve Lillehammer men fra Vaage inde i Gudbrandsdalen. Og samtidig huskede hun, at hun sidste Vinter, da hun var hjemme, havde set en Landsmand af mig, en ung Mand, der hed Hornung.

Ved at høre Navnet fik jeg som et Stød for Brystet. Jeg blev ganske stum af Overraskelse. Paa mit Spørgsmaal om, hvordan den unge Mand saa' ud, gav hun en Beskrivelse, der temmelig nøje svarede til det Signalement, jeg havde faaet af hans Forældre. Et Par og tyve Aar gammel, lidt over Mid-

delhøjde, blond og slank. Hun kaldte ham „en Raring“ og fortalte, at han boede for sig selv og altid var paa Farten oppe i Højfjeldene. Ogsaa det kan vistnok passe. Han maa være bleven menneskesky.

Om hans nuværende Opholdssted kunde hun dog ikke meddele noget. Han var rejst fra Vaage sidste Sommer. Andet vidste hun ikke. For saa vidt er jeg altsaa lige vidt. Men nu har jeg bestemt mig til at gøre Alvor af Efterforskningen. Jeg vil lægge Hjemrejsen om ad Vaage for at søge Oplysninger der. Min egen Omflakken vil paa den Maade faa et Maal, og skulde det lykkes mig at finde ham, maaske ovenikøbet at overtale ham til at tage med hjem, vilde den hele Rejse uventet faa en Slags Mening.

Jeg husker Vaage som en større Landsby eller halvstor Flække højt oppe i Øvre-Gudbrandsdalen. Den ligger ved en stor Indsø tæt inde under Jotunfjeldenes nordlige Udløbere. For at naa dertil paa denne Aarstid maa jeg gaa fraborde i Trondhjem og derfra tage Jernbanen ned gennem Østerdalen. I Lillehammer kan jeg saa hilse paa gamle Bekendte. Jeg vil gense Gubben Collet ved sit Staffeli midt i Sneen foran det tilfrosne Mesna-Falds Drypstenshuler. Jeg vil træffe Erik Vullum med sin møllestensstore Hat og Fru Margrete Vullum, Forfatteren Mons Lie og Fru Lubben, Malerne Lars Jorde, Wetlesen og Gud véd hvem andre af den livfulde Kunstnerkoloni, der samles her om Vinteren i Fru Breiseths hyggelige lille Hotel som i et Familjeskød.

Jeg bestemte mig til at blive her i Hammerfest. Jeg gik fraborde i Middags og bor paa Hotellet. Jeg vil bie paa et af Hurtigrutens Skibe, der ventes hertil iovermorgen, og som paa et Par Dage kan bringe mig tilbage under Solen.

Det er holdt op at sne. Jeg har vadet mig en Tur gennem „Fillebyen“, der ligger ved Foden af en næsten lodret Fjeldmur og virkelig ikke kan svare til sin Verdensberømmelse.

Den er i Grunden bare en Række mørke Træhuse i Hesteskoform omkring Havnen. Her er et Par større Trankogerier, og Havnen er fuld af Fiskefartøjer. Men naar Alverdens Skolebørn skal kunne staa paa ét Ben og nævne Byens Navn, dens Indbyggerantal og Beliggenhedens Breddegrad, er det jo kun, fordi den er — eller var — Jordklodens nordligste.

Det mærkes nu ogsaa her i langt højere Grad end i Tromsø, at man befinder sig ved Civilisationens Grænse. De fleste Huse har Græstørvstag, og i Byens Udkanter findes endnu beboede Jordhytter, „Gammer", hvor de fattigste Lappefamiljer har tilhuse. Men samtidig ejer Byen en saa moderne Indretning som et Elektricitetsværk, og det gør et besynderligt Indtryk at se Lyset fra en kommunal Stander straale foran en af disse Stenalderboliger.

Her vrimler af Lapper med rødkantede Vadmelstrøjer og Snabelsko af Rensdyrsskind. De fleste af dem ser elendige ud, svarer aldeles ikke til de Forestillinger, man i Almindelighed gør sig om dette halvvilde Nomadefolk, der gaar mod Ulv og Bjørn med et simpelt Spær i Haanden og endnu for faa Aar siden trods Lovforbud dyrkede deres hedenske Guder ved blodige Ofringer. Det har overhovedet undret mig at træffe dem som bosiddende Borgere og høre dem tale norsk.

Forholdet skal være det, at der findes to Slags Lappefolk, Fjeldlapper og Sølapper, og det er kun de første, der lever som friherrelige Besiddere af Fjeldvidderne paa begge Sider af den norsk-svenske Grænse. Her kuer de om Vinteren i snedækkede Huler, om Sommeren i Telte, mens de driver med deres store Renflokke fra Fjeld til Fjeld. Kun i Ny og Næ kommer de ned til Handelspladserne for at tiltuske sig Mel, Sirup, Brændevin, men især Kaffe og Tobak for Rensdyrshuder, Ulve- og Bjørneskind og hvad de ellers kan afhænde.

Af ægte Fjeldlapper skal der forøvrigt ikke være mange tilbage. Det menes, at der kun er nogle faa Hundrede i

Norge. Og jo færre de bliver, des mere fortyndes Blodet ved Ægteskab mellem nærbeslægtede. Racen dør ud af Ælde. Ogsaa Sølapperne, der lever ved Kysten og i Byerne som en Pariakaste, sygner hen, naar de ikke ved Giftermaal opsuges af den øvrige Befolkning. Den Dag er da maaske ikke fjern, da denne sidste Rest af Nordens mongolske Urbefolkning helt forsvinder. Maaske vil allerede det næste Slægtled opleve, at vor sidste Nomade fremvises i et Markedstelt, hvor han forlyster et højtæret Publikum med at synge de gamle Runesange og for uigenkaldelig allersidste Gang i Verdenshistorien besværger Fjeldviddens onde Aander med sin Troldtromme.

Vi har i Aften en vidunderlig Stjernehimmel og et Nordlys saa vildt og uroligt, at det næsten forfærder. Det staar paa Nordhimlen som en Lysbue, en grønbleg Portal, der indrammer et fuldkommen stjerneløst Mørke. Saadan omtrent kunde man tænke sig Nedgangen til Helvede. Og over Lysbuens Rand spiller sære Flammer, der snart er røde, snart hvidlige eller svovlgule. Flygtigere Straaler jager vidt ud over Himlen, ruller frem og tilbage under Stjernerne som glødende Dampe, der ogsaa stadig skifter Farve ligesom i et Genskin af Underverdenens uudslukkelige Ild. Det er Skæret fra saadanne Lysdampe, som undertiden kan ses over København.

Det skyldes velsagtens Fænomenets Uforklarlighed, at det i al sin Pragt kan virke lidt opskræmmende og uhyggeligt ligesom Solformørkelser og lignende Naturfænomener paa vilde Folkeslag. Man kan til Tider daarligt frigøre sig for den Forestilling, at der sidder nogen deroppe ved Nordpolen og ransager Verdensrummet med en uhyre Lyskaster eller morer sig med en mystisk *Laterna magica.*

I Dag i Middagsbelysningen, da jeg kom ned til Havnen, laa der en lille Damper fortøjet ved Bryggen. Det var en af

de smaa Baade, der besørger Lokaltrafiken her. Den var lige kommen inde fra en af Finmarksfjordene, og jeg hørte, at der blandt Dæks-Passagererne havde været en Stamme Fjeldlapper.

Jeg fandt den foran et halvaabent Skur paa Havnepladsen, hvor Mændene havde bragt Føringen i Sikkerhed. Et Par af dem slæbte endnu Bylter derhen fra Skibslasten. Det var sammenbundne Huder, Sække med Mos, Rensdyrshorn og noget ufatteligt Skrammel, som vistnok var Husholdningssager. Ialt var der vel en fjorten-femten Personer af begge Køn.

Ogsaa Fjeldlapperne er et Dvergfolk. Men det er ikke alene Skikkelsernes puslingeagtige Lidenhed, der vidner om, at Racen har overlevet sig selv. Ogsaa det matte Blik, det hele livløse Udtryk i de flade, mumieagtige Ansigter beretter om en langsom, en tusindaarig Henvisnen. Kvinderne havde sat sig til Hvile paa Bylterne og holdt deres Børn tæt om sig. En ung Mor havde et sovende Spædbarn liggende paa sit Skød inde i et stort Horn af Træ, der skulde værne det mod Kulden. Med den Moderynde, der er ens paa alle Breddegrader og i alle Tidsaldre, holdt hun Hornet i en sagte vuggende Bevægelse ved at løfte og sænke det ene Knæ.

Mændene bar slidte Skindklæder og havde langt, vejrbleget Haar, som hang dem ned over Skuldrene. Kvinderne var tavse og gjorde et sløvt Indtryk. Børnene trykkede sig forsagte ind til dem. En lille Pige paa tre-fire Aar, der aabenbart for første Gang var kommen udenfor det hjemlige Fjeldøde, hulkede af Angst. Hver Gang en Fremmed nærmede sig, gemte hun sit Ansigt i Moderens Skød og vovede ikke at se op.

Det er Søndag i Dag. Da jeg ved Ellevetiden i Formiddags var ved at gaa ud, begyndte Kirkeklokken just at ringe

til Gudstjeneste. Jeg saa' Byens Folk arbejde sig op mod Stormen med Salmebøger under Armen, og nede i Gaden kom Præsten i vor egen velbekendte danske Embedsdragt med Pibekrave og høj Silkehat. Det gjorde et ejendommeligt Indtryk at træffe denne hjemlige Figur i disse Omgivelser. Kirkeskikkene er overhovedet et af de faa Omraader, hvor Norge ikke helt har udkradset Sporene af sin danske Fortid, og her havde en stedlig Tilpasning maaske netop været mest paa sin Plads. Det gøs lidt i mig ved at se Mandens nøgne Ører her, hvor alle Mændene bærer Kabuds og Kvinderne har Hovedet tæt indbundet. Med begge Hænder maatte han holde Hatten paa Hovedet, og Præstekjolen svøbte sig paa komisk Maade om hans Ben.

Inde i Kirken, der som næsten alle Bygninger her er af Træ, brændte der Lys som ved en Aftengudstjeneste. Menigheden var en mærkelig Blanding af blege Stue- og Kontormennesker, vejrbarkede Sømænd og smaabitte gulbrune og skævøjede Lapper i deres brogede Søndagsdragter. En af de sidste, en midaldrende Mand, tog Plads ved Siden af mig paa den bageste Bænk. Han havde et sygeligt Udseende og udbredte en bedøvende Tranlugt. Han var ogsaa en meget urolig Nabo. Uafladelig vædede han sin brune Tommelfinger og bladede frem og tilbage i Salmebogen uden at kunne finde det rigtige Nummer. I det hele røbede han en konfirmandagtig Usikkerhed og Forfjamskelse overfor Gudstjenestens Ceremoniel. Sandsynligvis var han en af Menighedens sidste Proselyter, der foreløbig ikke begreb stort af det hele.

Ogsaa under Prækenen viste han trods Andagtsminen og de samvittighedsfuldt foldede Hænder den barnligste Adspredthed. Hans smaa, skæve Øjne var idelig paa Rundfart omkring i Kirken, og regelmæssigt blev de hængende hos mig med sprækkefærdig Nysgerrighed, undersøgte mine Klæder, mine danske Støvler og min Skindhue, der laa imellem os paa Bænken.

Hvad der dog allermest optog ham, var nogle store Plakater, der var slaaet op rundt om paa Kirkens Vægge, med Forbud mod „Tobaksspytning", — en Forholdsregel, der ikke kan forundre, naar man har set de mørkebrune Indsøer, som Almuen heroppe efterlader overalt, hvor den blot har opholdt sig nogle faa Minutter. Min lille Nabo sad og stirrede paa disse Plakater med et hunde-ydmygt og tankefuldt Udtryk, som om al Kristendommens mystiske Visdom, ja selve Salighedsvilkaaret var sammenfattet i dette Forbud. I lang Tid holdt han sig ogsaa Budet strengt efterretlig, skønt han aabenbart havde Munden fuld af Tobak. Men jeg kunde se paa hans stadig ynkeligere Mine, at Fristelsen uafladelig var over ham, og at Forsagelsen ikke vilde vare til Enden. Det slog ogsaa til. Midt under Prækenen blev han pludselig frygtelig urolig og skottede ængstelig rundt til de omkringsiddende, særlig til mig, og da han et Øjeblik troede sig ubemærket, sendte han bag sine foldede Hænder behændigt en sortebrun Spytstraale ind under Bænken.

I det næste Nu sad han med Blikket gudhengivent rettet mod Præsten som et Billede paa den altforglemmende Andagt. Men Fortabelsens Vej var nu engang betraadt, og med stadig kortere Mellemrum hørte jeg herefter den lille hvislende Lyd, der forraadte en ny Overtrædelse. —

Klokken er nu to om Eftermiddagen, og det er bælgmørkt. Jeg sidder her uhjælpeligt indspærret i mit triste lille Hotelværelse, hvor jeg steges paa den ene Side af den glohede Kakkelovn, mens en iskold Træk fra Vinduet lægger Dødsstivhed over den anden. Jeg føler mig slet ikke hyggeligt tilmode. Og alligevel! Mens jeg sidder her og skriver til Akkompagnement af Stormens Bjørnebrummen i Kakkelovnsrøret, er jeg nærved at fortryde, at jeg har besluttet mig til at rejse herfra. For lidt siden hørte jeg nede i Skænkestuen om en Plads dybt inde i Altenfjorden, hvor der nu ved kommende Fuldmaane skal være Marked. Det varer i

fire Døgn, og der ventes Pelsjægere og Handelsmænd fra hele Finmarken. Ak, mere behøves der ikke for at jeg skal føle mig fristet til en videre Fart ind i Istids-Ødet. Jeg kommer derved til at tænke paa en Livsskæbne, jeg en Gang har læst om. For en Menneskealder siden var der i Kristiania en ung og smuk Skuespillerinde, der i Lystspillene fortryllede Publikum som den unge Pige, der i sidste Scene ufejlbarlig synker overvunden til sin lykkelige Bejlers Bryst. I denne Kulissernes Skinverden brød en skøn Dag Livets Virkelighed ind i Form af en uforstilt Kærlighed. Som veritabel Brud afbrød hun Primadonnaens Dans paa Roser for at følge en Mand, en Læge, der havde Ansættelse heroppe i en af Finmarkens barskeste Fjorde. Hun gjorde det i det hemmelige Haab, at Forvisningen fra den By og den Scene, der hidtil havde haft hendes hele Hjerte, kun skulde vare et Par Aar. Hun blev heroppe i atten; og siden længtes hun bestandig tilbage. Hun har selv fortalt derom i nogle indtagende Smaabøger, der er højst mærkelige Vidnesbyrd om disse øde og vilde Egnes Trolddomsmagt over det menneskelige Sind.

Jeg spørger mig selv, om ikke ogsaa jeg maaske engang er bleven mærket af Isjomfruens Kys. Det maa i saa Fald være mere end tredive Aar siden; men endnu spøger Polarfeberen mig i Blodet. Hvorfor sidder jeg ellers her? Hvorfra denne beskæmmende Fornemmelse af at være bleven berøvet Evnen til Beslutning? Hele Tiden har jeg jo følt det, som om jeg mod min Vilje fortsatte denne hensigtsløse Langfart, som om jeg Mil for Mil blev narret herop af en hemmelighedsfuld Erindring, et forborgent Løfte, et eventyrligt Haab — jeg véd ikke selv om hvad.

Men imorgen kommer mit Skib.

Af Trondhjem, hvor jeg gik fraborde, saa' jeg kun nogle snefyldte Gader i Lygtebelysning. Det var mørk Aften, da

jeg kom dertil, og mørk Morgen, da jeg rejste derfra med Toget. Burde jeg have ofret Byen en Dag for at se, hvor langt man er kommen med Domkirkens Genopbyggelse siden sidst? Det er jo et Storværk, der skabes her, og man begriber, at det norske Folk har følt det som en national Æressag at rejse denne Nordens berømteste Kirkebygning af Gruset.

Alligevel! Det er og bliver en ulykkelig Passion at ville gøre Fortidens store Gerninger om igen. En ærværdig Ruin burde være sakrosant. Trods den moderne Tekniks Fuldkommenhed og al vor arkæologiske Viden lader Historiens Ædelrust sig ikke eftergøre. Det kan man overbevise sig om mange Steder i Evropa, hvor Forsøget er gjort. De svundne Tiders Aandepust flygter bort som en Fugl, hvis Rede en Fremmed har rørt, og vender ikke tilbage. Man tænke sig blot, at en eller anden amerikansk Trustkonge fandt paa at tilbyde Italien eller Grækenland nogle hundrede Millioner til Genopførelse af Forums Paladser eller Parthenon. Der vilde løfte sig et Rædselsskrig fra hele den civiliserede Verden.

Jeg kørte ned gennem Østerdalen i sydlandsk Solskin og tyve Graders Kulde. Og nu sidder jeg vel forvaret i Lillehammer, hos Fru Breiseth. Da jeg kom hertil, havde Hotellets lille faste Stok af Vinterpensionærer lige rejst sig fra Aftensbordet og var gaaet ind i Dagligstuen paa den anden Side Forgangen. Døren stod aaben, og den første, jeg fik Øje paa, mens jeg hængte mit Tøj op paa Knagerækken derude, var Fru Vullum, der sad i en Lænestol og læste i en Avis. I Hjørnesofaen bag det runde Bord sad den gamle, pensionerede Sorenskriver og havde allerede lagt Kortene op til sin uundværlige Aften-Kabale. Collet, Vullum og en yngre, svulmende Dame, som jeg ikke mindes tidligere at have set her, sad omkring Bordet som interesserede og andægtige Tilskuere. Jeg blev staaende en lille Tid derude for at betragte dem. Det store Spejl, der hænger bagved Sofaen

og hælder lidt forover, gengav Scenen som et Maleri. Gamle Collet sad rank med Armene over Brystet og strøg sig eftertænksomt ned over sit lange, rødgraa Lionardo-Skæg. Hver Gang Sorenskriveren flyttede et Kort, gav det et Ryk i de andre af indre Trang til heftig Indsigelse. Navnlig kneb det øjensynlig for Vullum at lade være med at fare op og bjæffe. Men Sorenskriveren er en kolerisk gammel Herre. Han tillader ingen Indblanding og forstaar at sætte sig i Respekt. Hvor jeg husker ham! Først naar Stillingen begynder at blive kritisk, faar Tilskuerne Lov til at give Raad; og er det allersidste Haab om et gunstigt Udfald bristet for ham, rager han tavs og i dyb Modfaldenhed Kortene sammen, mens der mellem de andre bryder et Skænderi løs, hvor de i Hidsighed frakender hinanden alle borgerlige Dyder.

Er vi hjemme i Danmark forfaldne til Bridge og andet Kortspil, saa raser Kabalen i Norge. Det maa vel komme af den Ensomhed, som Naturforholdene her tvinger saa mange ind i. Jeg hørte for nylig om en gammel Præst, der levede som Enkemand i Kvikne, et af Norges barskeste og mest afsides liggende Sogne, at han om Vinteren af bare Kedsomhed gik i Seng Klokken seks om Eftermiddagen. Paa hans Natbord laa der altid et Spil Kort, og i et Paraplystativ ved Siden af Sengen stod seks meterlange Piber, som han havde stoppet inden han lagde sig. Hver Gang han i Løbet af den lange Nat vaagnede, tændte han Lys, anbragte et Bræt tværsover Sengen og lagde en Kabale. Dertil røg han en Pibe. Og han stod ikke op, før de alle seks var udrøgne.

„Og den Kar blev nitifem Aar," forsikrede min Hjemmelsmand. „Jeg véd det, for han var Far min!"

At træffe Fru Vullum, Orla Lehmanns Datter, og høre hende tale, er som at føres tilbage til vore Bedsteforældres Dage. Den statelige Dame, som slet ikke gør noget bedaget Indtryk men tværtimod endnu har et paafaldende ungdomme-

ligt Udseende, tilhører et Danmark, der forlængst er uddød hjemme hos os selv. I mere end en Menneskealder har hun haft sit andet Fædreland her; og naar hun taler om Norge, føler man, at hun har givet Landet og Folket sit Hjerte.

Kort og godt: denne engang saa fejrede danske Ministerdatter og Højskolefrue hører ogsaa til de Bjergtagne, som Norge har frakoglet os. Og det var endda ingen imponerende Aandskæmpe men en af Dovregubbens uvorneste Sønner, som i dette Tilfælde rørte Huldrespillet.

For et Aarstid siden saa' jeg hende i København, hvor hun var paa Besøg. Folk stod stille paa Gaden og stirrede forbavset efter hende. Med sine gammeldags Hængekrøller og sin grundtvigiansk-folkelige Paaklædning skred hun forbi som en Aand fra Graven — en Legemliggørelse af selve Aanden fra *Anno* 48. Ogsaa hendes Maade at tale paa, der i al sin Stilfærdighed altid er højstemt, ofte stærkt patetisk, vækker Erindringen om vor gotiske Fortid med dens svulmende Retorik.

Men kan det for os danske se ud, som om Tiden har staaet stille for hende i alle disse mange Aar, saa har dog hendes Liv tværtimod været rigere paa Omskiftelse end de flestes. Og mens hun derhjemme alene mindes som Orla Lehmanns Datter og sine Sønners Mor, er hun her i Norge kendt og elsket for sin egen Skyld, hædret for sit Højsind og sin uforandrede Frihedsbegejstring. Hun har levet med i alle de sidste tredive Aars politiske og sociale Bevægelser heroppe, har selv skrevet i Bladene, holdt Taler og agiteret.

Nu henlever hun sin Alderdom ved sin Mands Side som graanet Bohèmienne, uovervunden, trofast mod sin Skæbne. Naar hun bor i Kristiania, spiser hun paa „Dampen“ sammen med Arbejdere, Sypiger og fattige Studenter. I Øjeblikket har hun ikke noget andet Hjem end sit lille Hotelværelse her.

Jeg er nu blevet forestillet for den fuldbarmede Dame, der i Aftes var Tilskuer ved Sorenskriverens Kabalelægning. Det viser sig, at ogsaa hun er dansk, en Nutidsbohèmienne frisk ankommen fra „Strøget" og Kaféerne deromkring. Hun er Koncertsangerinde, af Alder midt i Trediverne, robust af Væsen som af Skikkelse. For saa vidt passer hun godt nok ind i denne norske Fantelejr. Kun med sin elegante københavnske Paaklædning og sine ædelstensbetyngede Fingre stikker hun løjerligt af her, hvor Collet møder ved Middagsbordet i islandsk Trøje og Begsømssko, og hvor Vullums Serviet hænger ham under Hagen koloreret af Rødvinspletter, Æggerester og brun Sauce som en Malers Paletklud.

Hun skal efter Sigende være rejst herop for sit Helbreds Skyld. Besynderligt, da hun synes at strutte af Frodighed og Levelyst. Hun er nylig bleven skilt fra sin anden Mand og skal om kort Tid giftes med den tredie.

I Mørkningstimen, da kun hun og Fru Vullum og jeg sad i Dagligstuen, satte hun sig til Klaveret og sang en Række Kærlighedssange med en Lidenskab, saa Luften i Stuen tilsidst føltes glødende. Det var et sandt Elskovsraseri. Blandt andet sang hun nogle Vers, „Stævnemødet", hvortil hun selv havde sat Musik.

Solen daler. Snart vil Natten komme.
Hør! En Landsbyklokke stille melder,
at den lange, lange Dag er omme.

O, velkommen, gyldne Aftenrøde!
Naar du falmer bag de mørke Skove
skal jeg glad min ranke Elsker møde!

Ømt omslynget skal vi sammen vandre
i den lune Sommernat langs Havet, —
han og jeg og ingen, ingen andre!

Kærligt skal vi hvile hos hinanden
gemt i Klitten midt i Bølgebruset,
hvor den tunge Brænding slaar mod Stranden.

Han vil kysse mine Øjenlaage
og min Mund, indtil jeg sødt henblunder
i det store Kærlighedens Under.

Vær velsignet, fjerne Kirkeklokke,
for det Lykkebud, du lønligt bringer
paa din Tones hvide Englevinger!

Det lille erotiske Stemningsbillede sang hun sønder og sammen med bakkantisk *fortissimo furioso*. Jeg kom til at tænke paa en af disse Afklædningsscener, der nu er bleven almindelige i vore Teatre, hvor en Skuespillerinde for aabent Tæppe lader Klæderne falde Stykke for Stykke. Hun havde tilsidst ikke det mindste paa.

Jeg skottede hen til Fru Vullum. Hun sad med Haanden under Kinden og saa' lidt forlegen ud. Nu skulde man ogsaa vanskeligt kunne forestille sig større Modsætninger. Det var som et Billede af to væsensforskellige Tidsaldre. Jeg kom til at tænke paa Tizians berømte Maleri af de to Kvinder, en nøgen og en paaklædt, der er bleven kaldt for den jordiske og den himmelske Kærlighed. Som Fru Vullum sad der i sin enkle, sorte Kjole, alvorsfuldt hensunken i sig selv, mindede hun om en Præstinde, en trofast Tempeltjenerinde, der vogter en hellig Ild.

Jeg er nu paa Vej op gennem Gudbrandsdalen. Det har snet fra Morgenstunden, og endnu fnugger det. Og det er saa mørkt, at jeg maa bøje mig frem imod Kupévinduet, naar jeg vil læse eller skrive. Først i Aften sent naar jeg Otta. Derfra gaar Rejsen videre imorgen med Slædeskyds til Vaage. Atter en Dagsrejse! — Banen løber langsmed Elven, der flere Steder er tilfrossen, saa Folk kan køre over den. Andre Steder styrter det blaahvide Jøkelvand afsted fra Fald til Fald. Til begge Sider stænger bratte Fjeldskrænter med nedsneede Naaleskove eller i fuldkommen Nøgenhed.

Ved de fleste Stationer har vi bare udvekslet et Par Postsække. Her er næsten ingen Rejsende. Lige fra Lillehammer har jeg været ene i Kupéen. I Faaberg fik vi dog et helt Begravelsesfølge ind i Toget, ialt en Snes Personer, hvoraf flere var døddrukne. Dette Syn er jo ikke ualmindeligt her i Norge trods de store Vanskeligheder, man har lagt Spiritussalget i Vejen. Selv paa Egne, hvorfra der er en Dagsrejse eller mere til nærmeste Udsalgssted, ser man hyppigt fulde Folk dingle henad Landevejen. Og man forstaar denne Trang til voldsom Selvbedøvelse, naar man en saadan mørk Vinterdag kører gennem Landet og Mil efter Mil ser den samme Fjeldvæg glide forbi med Sne eller dødstriste Skove, ser de ensomt liggende Gaarde og de endnu ensommere Husmandshjem.

Hvilken sørgelig Egn! Og dette er endda Gudbrandsdalen, der har Ord for at være en af Landets rigeste!

Som allevegne i Norge ligger Bøndergaardene vidt spredte, ikke som hos os samlede i hyggelige Landsbyer. Til Gengæld er de fleste norske Gaarde saa store i Udstrækning, at de hver for sig udgør en hel lille By med indtil en Snes forskellige Bygninger, deraf et Par Stykker med to eller tre Stokværk. Vi vilde i Danmark kalde en saadan Gaard for et Herresæde.

Mange af Daglejerhytterne kan derimod bedre sammenlignes med vore elendigste Hedeskure. Vi kørte just forbi et saadant Hjem. Det laa ganske alene paa en uendelig Snemark, hvorfra graa Klippeblokke overalt ragede frem. Væggene var stablet op af en Slags Skifer og saa' ikke engang ud til at være murede. Jeg vilde ikke have troet, at det var en Bolig for Mennesker, dersom jeg ikke havde set Røg stige op af Skorstenen.

Og dog lever der maaske et eller andet frugtbart Sted i Amerika eller Australien en udvandret Familje, velstaaende Folk maaske, for hvem denne Rønne og dens Omgivelser er

Verdens dejligste Sted, der om Natten stiger frem i deres Drømme som et tabt Paradis, fordi de har haft deres Barndomshjem her.

I en lille lokal Avis „Gudbrandsdølen“ finder jeg tilfældigt en Notits, der muligvis vil bringe lidt Forstyrrelse i mine Rejseplaner. Det meddeles, at der næste Søndag vil blive holdt et Foredrag i Forsamlingshuset inde i Østre-Grusdal til Fordel for et Par forældreløse Børn, og Foredragsholderen er ingen ringere end Bjørnstjerne Bjørnson. Der kunde jeg nok have Lyst til at være tilstede.

Jeg har kun én Gang hørt Bjørnson tale. Det var i København for længe siden; men trods Aarene har Indtrykket holdt sig ganske friskt.

Dersom man med Veltalenhed forstaar Evnen til at give sine Følelser et uvilkaarligt Udtryk, at henrive ved Ord og Tanker, der fødes af Øjeblikkets Stemning, saa kan Bjørnson næppe kaldes nogen veltalende Mand. Denne Improvisationens Kunst er jo overhovedet bleven sjelden paa vore Dages Talerstole. Selv den professionelle Folketalers Svada bryder sjelden direkte frem fra Hjertets Dyb men fra et i Brystlommen gemt, omhyggeligt udarbejdet Manuskript. Trods sit stemningsbevægede Sind er ogsaa Bjørnson som Foredragsholder bunden af det nedskrevne Ord, om end han lader, som om han improviserer. I hvert Fald var hans Tale dengang nøje forberedt, var lært udenad Sætning for Sætning og indstuderet som en Rolle. Det var fra først til sidst Teater. Men som saadant var det saare pragtfuldt og rev Gang efter Gang den tætfyldte Sal op til Begejstring.

Emnet var en Rejseerindring fra hans unge Dage i Rom: en pavelig Messe i Laterankirken Juleaften. Han havde haft Plads højt oppe paa Murgangen og begyndte derfor med en Udmaling af det store, festlig illuminerede Kirkerum i Fugleperspektiv. Han beskrev Synet af den tætpakkede Menneske-

masse, som fyldte Gulvet paa begge Sider af Midtergangen, tredive tusinde Andægtige, der stod Hoved ved Hoved og ventede paa Pavens Komme. Han talte om Schweizergarden med deres sort-gule Pludderhose-Dragter og blinkende Hellebarder og om de andre pavelige Soldater, der stod opstillet i dobbelt Række fra Forhallen op til Højaltret for at holde Passagen fri. Hver Gang Portalens Sidedøre aabnedes og en Kardinal i Silkeskrud skred op mod Koret med sit Præstefølge, lød en Kommando. Hvorpaa Geværkolber og Hellebarder stødte rungende mod Gulvets Stenfliser, og Trommerne rørtes.

Med den klogeste, den underfundigste Beregning føjede han Træk til Træk i det tilsyneladende vilkaarligt og skødesløst henkastede Billede, indtil det lyste af Farver og blev levende for Tilhørernes Øjne. Hvor Ord ikke syntes at forslaa til at skabe den fulde Illusion, greb han til de forvovneste Virkemidler. At Schweizergardens Trommer rørtes blev saaledes ikke slet og ret meddelt. Han gjorde det Kunststykke at efterligne Lyden. Med forbløffende Tungefærdighed frembragte han en minutlang Hvirvel, et øredøvende Bulder, der lidt efter lidt sank i Styrke, saa det var, som hørte man tilsidst Ekkoet dø hen oppe under Kirkens Hvælvinger.

Forbavsende var det, hvor lidt det sporedes, at han var paa Rundrejse med Foredraget. Aften efter Aften havde han gentaget det omkring i Skandinaviens Storbyer. Men hans Optagethed af Emnet, hans kunstneriske Glæde ved at mærke, hvordan han med sine Ord og Billeder magttog Tilhørernes Fantasi, syntes uformindsket.

Et Mesterstykke af Illusionskunst var især Skildringen af selve Pavens Indtog i Kirken, af det store Øjeblik, da Midterportalens tunge Kobberfløje blev slaaet op og den hvidklædte Kirkefyrste under Menneskemængdens ekstatiske Jubel viste sig i sin gyldne Bærestol omgivet af sine middel-

alderlig klædte Kammerherrer og det øvrige Pavehof. Jeg havde dengang ret nylig selv overværet en Pave-Modtagelse i Peterskirken; og det var mig, som om jeg nu igen saa' og hørte den store Procession vandre op gennem Kirken med Paafuglevifte-Bærerne i Spidsen, de tredive tusinde Menneskestrubers Leveraab for *Il papa re,* de pavelige Sølvtrompeters Fanfare, Trommebuldret og Kastratsangernes Pavehymne fra Pulpituret, hvis Begyndelsesord *Tu es Petrus* i det samme lyste frem i Ildskrift rundt om paa Kirkens Vægge, — Bjørnsons Ordkunst gav ikke tabt overfor Optrinnets Vælde. Jeg maatte tænke paa en af disse Tusindkunstnere fra Markederne, der spiller paa syv-otte Instrumenter og ganske alene udgør et helt Orkester.

Nu kan jeg altsaa faa Lejlighed til at høre ham igen og beriges med et nyt, festligt Minde. Bjørnson er jo ganske vist i Mellemtiden gaaet ind i Alderdommen. Men nylig læste jeg en Bladartikel af ham, der viste hans endnu uformindskede Evne til at gøre alt, hvad han rører ved, til Kunst — eller i hvert Fald til Kunststykke.

Det ser næsten ud til, at det virkelig skal lykkes mig at finde min Livingstone. Jeg kom i Aftes her til Vaage, og allerede nu véd jeg, hvor den unge Hornung opholder sig.

Han flyttede i Høst op i en tom Bjælkehytte ved Bredden af Lemmonsøen i Jotun, hvor han skal leve ganske som en Eneboer. Den gamle Rensdyrjæger Jens Tronhus, godt kendt af mange Sommerturister, er hans nærmeste Nabo. Der er halvanden Mil imellem dem. Alle de Folk, jeg har talt med, anser ham for at være lidt forrykt. Efter Aftale sender Købmanden ham Levnedsmidler med Bøndernes Folk, naar disse lejlighedsvis henter et Slædelæs Hø hjem fra Sæterladerne deroppe. Det er en Rejse paa to-tre Døgn.

Man tilraader mig at lægge Vejen om ad Hedalen, hvorfra Opstigningen skal være lettere. Men derved forlænges

Turen igen med et Døgn, og hvordan skal jeg saa naa tidsnok til Bjørnsons Foredrag?

Lige meget. Jeg vil opsøge Flygtningen. Om en Time holder Slæden for Døren.

Egnen omkring Jotun, der i de to Sommermaaneder er saa belejret af Fremmede, at hver Gaard i den Tid er et overfyldt Hotel med Storstadspriser, hver Skydsstation et livfyldt Karavanserai, som genlyder af Alverdens Tungemaal, faar med Efteraarsmørket sin Urtids-Fred tilbage. Fjeldbonden genoptager sin tilvante Levevis og sine nedarvede Skikke, deriblandt ogsaa den at give enhver Vejfarende Husly ved Nattens Frembrud.

Jeg befinder mig i Øjeblikket højt oppe i Hedalen. Jeg er bleven modtaget med Gæstfrihed af en yngre Bonde, hos hvem min Skydskarl udenvidere kørte ind, da det mørknede. Der blev straks lunet op i et af de mange tomme Værelser, og nu har jeg spist til Aften sammen med den hele Husstand: Spegekød og store Skiver Blodpølse, derefter syrnet Mælk med Fladbrødsbrokker i. Og saa naturligvis Kaffe, denne verdenserobrende Drik, hvis forførende Magt synes at forøges med Afstanden fra dens Voksested.

Det har været en drøj Dag, især for Hesten. Skridt for Skridt har vi arbejdet os herop fra Skydsstationen, hvor jeg sidst overnattede. Det tog fem Timer. Gang efter Gang maatte vi staa af Slæden for at komme over Snedriverne. Og saa er det endda en af de lette „Spidsslæder", der som Befordringsmiddel svarer til Sommerens Karjol. Skydskarlen staar bagpaa, og selv sidder jeg overskrævs paa en Slags Saddel og har Fødderne paa Mederne. Med en almindelig Slæde kommer man ikke frem paa disse Kanter.

Men ogsaa Hesten er nu bleven godt beværtet, og imorgen ved første Daggry kravler vi videre tilvejrs.

Efter Aftensmaaltidet sad jeg med Husets Herre foran den

brede Pejs, som har to eller tre Ildsteder. Noget Køkken findes nemlig ikke. Al Maden bliver kogt i store Jerngryder, der hænger ned over Baalene. Vi kom blandt andet til at tale om Landets Storvildt, navnlig om Dyrenes Konge her i Norden, Bjørnen; og paa sin stilfærdige og troværdige Maade fortalte han da, at han selv nylig havde skudt en Bams, hvis Spor han en tidlig Høstmorgen havde set udenfor Gaarden i den nyfaldne Sne. Sammen med sin Karl havde han forfulgt Sporet, indtil de næsten en Mil derfra overraskede Dyret i Udkanten af en Skov, hvor det laa i al Magelighed og fortærede en Ged, som det holdt mellem Forlabberne.

Om Bjørnens lunefulde og uberegnelige Sind hører man i Norge mange ejendommelige Historier. I den ene Time kan den lokke en Tyr ud i Hængedynd og knække Ryggen paa den med et eneste Dask; i den næste flygter den sky ved Synet af et Barn. I Sommer skal det være hændt, at en gammel Kone, som gik og samlede Multebær i en Mose, overraskedes af en mægtig Hanbjørn. Den stod pludselig ved Siden af hende og brummede. I sin Rædsel kastede hun sig paa Knæ og anraabte den med foldede Hænder om Barmhjertighed. Godmodig stak den sin sorte Snude ned i hendes Kurv og tømte denne for Multer. Hvorpaa den forlod hende med et stort Ræb. Den havde lige sat en Kvie tillivs og havde bare trængt til lidt Dessert.

Alligevel er det vistnok fuldt saa meget Elgen som Bjørnen, der for Fjeldbonden staar i Eventyrets Tegn. Det mægtige Dyr med det store, ludende Hoved, der hele Aaret vandrer om i Skovenes mørkeste Tykninger, beskæftiger hans Fantasi, og det ikke alene paa Grund af dets umaadelige og stærkt eftertragtede Kødmasser. Dyrets Ensomhedstrang og Tungsind omgiver det med et Skær af Hellighed, som de strenge Fredningsbestemmelser yderligere forhøjer.

Iøvrigt er jeg i Aften bleven berøvet en kær Indbildning.

Da jeg fortalte, at jeg engang for nogle Aar siden havde mødt en Los i Næverskoven ovenover Espedalsvandet, rystede min elskværdige Vært tvivlende paa Hovedet og sagde smilende, at jeg i saa Fald næppe var kommen helskindet fra Mødet, siden jeg havde været alene og ubevæbnet. Han gik derpaa ud og hentede sine Jagttrofæer, deriblandt Kraniet af en „Gaupe", som Lossen hedder her. Da jeg saa' den store Hovedskal og de vældige Tigerkæber, maatte jeg indrømme min Vildfarelse.

Det Dyr, jeg havde set, kaldte han en Jærv. Og naar han føjede til, at ogsaa den var en af Skovens blodtørstigste Røvere, var det vistnok mest for at trøste mig. Men sent vil jeg alligevel glemme hint Øjeblik, da jeg i den tætte Vildskov opdagede det stridhaarede, rødgule Bæst, der stod stille ikke tolv Skridt fra mig og viste Tænder. Med et Øjepar, der lyste i Skovskumringen som grønligt Glas, stirrede det glubsk paa mig, men syntes iøvrigt lige saa overrasket og forbløffet som jeg selv. Og pludselig snoede Dyret sig omkring og forsvandt i Underskoven.

Jeg har i Dag kørt over den bundfrosne Lemmonsø, og jeg véd nu, hvordan det maa føles at dø af Forfrysning. Den to Mil lange Isflade udaandede en Kulde, der trængte gennem Finsko og Skindpels ind til Blodet. Min tapre lille Fjordhest havde det vistnok ogsaa ondt. Dampen stod den tæt ud af Mule og Flanker, og over dens vinterlodne Ryg laa som et Perletæppe af frosne Sveddraaber. Selv havde jeg store Isklumper i Skægget. Knut — Skydskarlen — holdt sig ilive ved at synge. Hans Næse var kornblaa af Kulde. Jeg blev tilsidst bange for, at den skulde fryse af.

Og saa har vi endda allesammen frosset forgæves! Jeg har ganske vist fundet Flygtningens lille Bjælkestue paa det opgivne Sted, men den var tom. Jeg har set hans Spor i Sneen, men selv var han fløjet; og det er vist mere end

tvivlsomt, om det vil lykkes mig at træffe ham, endsige at føre ham hjem til Danmark. For faa Dage siden skal han være taget ind i Jotun, hvor der denne Vinter undtagelsesvis bor Mennesker. Men Forsøget paa at indfange ham i Bessæter eller Gjendin kan kun gøres af en Skiløber. Med Slæde eller paa Hesteryg kommer jeg nu ikke længere.

Det blev hen paa Eftermiddagen, før vi naaede over Søen til hans Tømmerstue, der ligger nær Bredden inde under en lille Skov. Da jeg paa Frastand havde set, at der ingen Røg stod op af Skorstenen, var jeg forberedt paa at finde Huset tomt; og naar jeg skal være ærlig, gjaldt mine Skuffelser i første Øjeblik allermest Pejsen og den skoldhede Kop Kaffe, jeg i min forkomne Tilstand havde glædet mig til.

Rundt om Huset saa's Skispor og ret friske Mærker af Fodtrin, ligesom der i Nærheden fandtes uforkastelige Vidnesbyrd om, at der for nylig havde boet et Menneske med en naturlig Fordøjelse. Herpaa tydede ogsaa en anselig Køkkenmødding, der i Stedet for Stenalderens Østers- og Muslingeskaller indeholdt tømte Konservesdaaser. Gennem en lille Rude, hvis øverste Halvdel ragede op over Sneen, kiggede jeg ind i Stuen. Jeg skimtede en sværtet Pejs, en Stabel Brænde, et tarveligt Sengested og under Vinduet et Bord, hvorpaa der laa nogle Bøger og en Shagpibe.

Nu sidder jeg vel forvaret hos Jens Tronhus og er ogsaa bleven nogenlunde optøet ved Hjælp af mange Kopper Kaffe. Men det blev Aften, inden jeg naaede hertil. Over alle de hvide Fjeldkroner laa et sølvmorsagtigt Skær fra den tynde Maanebue, der sejlede ud over Himmeldybet som en Baad for fulde Sejl.

Familjen er allerede gaaet i Seng. Jeg sidder ved et Spiddelys alene med min egen Skygge, hvis Tilstedeværelse jeg aner paa Væggen bag ved mig. I mange Mils Omkreds hviler alt i stivfrossen Ro. Jeg befinder mig paa Højder, hvortil ikke en Lyd fra Verden kan trænge op. I selve Huset kan jeg høre

en svag Dunken, som jeg længe ikke kunde forklare mig, indtil det gik op for mig, at det er mit eget, kaffeberuste Hjertes Hamren.

Om Student Hornung har jeg faaet at vide, at han hyppigt tager paa lange Skiture ind i Jotun. Jens Tronhus mener ikke, at han kommer tilbage, saa længe Vejret holder sig. Med andre Ord: vil jeg oppebie hans Hjemkomst, maa jeg opgive Bjørnsons Foredrag. Det er et vanskeligt Valg.

Jeg syntes at kunne forstaa baade paa Tronhus og hans Kone, at de ligesom Folkene nede i Vaage anser ham for lidt forrykt. Men jeg fik ogsaa en Fornemmelse af, at de alligevel godt kan lide ham og er glade for hans smaa Besøg. Om hans daglige Liv kan de ikke fortælle mig synderligt. Som Udlænding har han ikke Lov til at færdes med Bøsse uden at betale en uforholdsmæssig Afgift. Derfor gaar han ikke paa Jagt. Men engang imellem fanger han nogle Ryper i Snare, og saa kommer han gerne hertil med dem for at faa dem ordentlig stegt. Forøvrigt mener de, at han fordriver Tiden med at ryge Tobak, lave Mad og hugge Brænde i Skoven. Der kan ofte gaa Uger, uden at de ser noget til ham.

À propos Bjørnson, saa er der et Spørgsmaal, der er kommen mig helt paatrængende ind paa Livet i disse Dage. Hvorledes kan det være, at denne benaadede Mand, som dog virkelig hører til de enbaarne, ikke har faaet større Indflydelse paa Aandslivet i Skandinavien eller ude i Verden? Maaske har Norden aldrig frembragt en mere overdaadigt udrustet Natur. Det Drengebarn, der hin kolde Decembernat 1832 utaalmodigt sprællede sig ind i Tilværelsen deroppe i Kvikne Præstegaard under den store og den lille Bjørns Stjernebilleder, fik i Vuggegave sine Navnefætteres Overmaal af Kraft og Snildhed. Et Vidunderbarn var født, en ung Gud, der ogsaa hurtigt blev Nordens store Haab. Alle-

rede som Student tændte jo Bjørnstjerne Bjørnson en Berømmelsens Glorie omkring sit Navn, der fra først af maa have taget sig ret komisk ud — som fabrikeret til en Parodikomedie. Hele hans Liv helt op til Alderdommen har formet sig som en straalende Sejrsgang.

Naar det alligevel ikke blev ham, der kom til at præge Tidens Følelsesliv paa nogen afgørende Maade, — hvad er da Grunden?

I Formiddags, da jeg sad i den solfyldte Stue og paany overvejede, om jeg skulde blive her eller rejse, stak Tronhus Hovedet ind ad Døren og sagde, at nu kom Hornung. Jeg skyndte mig til Vinduet men saa' ingen. Tronhus, der stod udenfor og flækkede Brænde, pegede saa med Øksen op mod Fjeldkammen, der kan ses over Skoven.

Deroppe paa den hvide Snekrone havde han om Morgenen gjort mig opmærksom paa nogle mørke Prikker og forklaret, at det var en Flok Vildrener. Nu opdagede jeg et enkelt sort Punkt, og kunde ogsaa se, at det bevægede sig nedefter. Da jeg fik Kikkerten frem, viste det sig at være et Menneske i Følge med sin langstrakte Skygge. Sneen bag ham var levende som et Kølvand. Han strøg en god Fart og slæbte Skistaven efter sig. Et Par Gange bøjede han sig i Knæ og gjorde et Hop. Saa blev han borte for mig bag en Fjeldknast.

En god halv Time senere kom han gaaende op ad den Bakke, som Huset her ligger paa. Hans Udseende overraskede mig lidt. Han var ikke saa lidt mindre, end jeg havde forestillet mig. Men maaske var det de vældige Omgivelser, der lod ham synes saa uanselig. Med sin vejrgarvede Ansigtshud og sine tynde, stramt omviklede Ben mindede han mig om de smaa Fjeldlapper, jeg havde set nordpaa.

Udenfor Indgangen spændte han Skierne af og stillede dem op mod Husvæggen. Lidt efter bankede han paa.

Jens Tronhus var imidlertid gaaet over i Stalden for at varsko Konen, der malkede Gederne. For nu var der altsaa igen en kærkommen Anledning til en ekstra Kaffetaar. Jeg var derfor ene i Stuen, da han kom ind.

Idet han opdagede en Fremmed derinde, fik han et sky og modvilligt Udtryk.

„Her er nok ingen hjemme," mumlede han og saa sig utilfreds omkring.

Nu gik jeg hen og hilste paa ham, og da han hørte, at jeg var dansk, blev han tydelig mistænksom og anede Uraad. Han maalte mig med et uvenligt Øjekast, der fik mig til at tænke paa mit Møde med Jærven inde i Næverskoven ovenover Espedalsvandet. Et verdensfjernt og livsfjendsk Blik fra den dybe Ensomhed.

I det samme gik Døren op for Jens Tronhus. Og lidt efter kom ogsaa Konen ind.

Vi tog Plads omkring Bordet. Han fortalte Tronhus om sin Tur og om et Uheld, han havde haft undervejs, idet to Ski-Bindinger var sprunget for ham, saa han maatte tage til sin Reserve. Derfor havde han været nødt til at vende hjem. Han var gaaet over Gjendin, sagde han, og bragte Hilsen fra Bessæter, hvor han havde overnattet. Han var synlig nervøs. Hvert Øjeblik tændte han Piben paany, og jeg kunde se, at hans Haand rystede. Desuden henvendte han sig hele Tiden til de andre, som om jeg ikke var tilstede.

Senere kom vi dog til at tale sammen et Øjeblik uden Vidner. Tronhus og hans Kone viste den Forstaaelse at lade mig være lidt alene med min unge Landsmand. Det var forøvrigt ganske omsonst. Vi havde ikke vekslet mange Ord, før det blev mig klart, at det var haabløst at forsøge paa nogen Overtalelse. Der stod en Dødens Kulde af ham, da jeg bad ham om en Samtale.

Jeg fortalte ham, at jeg havde truffet hans Forældre, hvortil han blot sagde: „Jeg kan tænke det." Paa mine

Spørgsmaal om Aarsagen til hans Verdensflugt, svarede han med Skuldertræk og Floskler. Menneskene kedede ham, sagde han. Han havde opdaget det tomme Rums Tiltrækning. Forøvrigt var han ikke helt alene. Han havde en Musefamilje hjemme i sin Stue. Det var ham Selskab nok.

Jeg iagttog hans Ansigtsudtryk, mens han talte, og fik Medlidenhed med ham. Jeg anede, at der laa et bristet Livshaab begravet under den anstrengte Ufølsomhed. Jeg forstod, at han virkelig var flygtet bort fra Verden for at glemme den.

Her var da igen en af Tidens mange vildt Sørgmodige, som dør af indre Forfrysning. Denne Toogtyveaariges Hjerte har allerede stormet sig træt. Som en dødsviet Munk har han strøet Aske over sit Hoved for at fremskynde den endelige Udfrielse.

Nu er han borte. Jeg stod ved Vinduet, da han tog herfra. Jeg saa' denne moderne Skovbroder stryge hjemad til sit Enebo som en Fugl, der lykkeligt er undsluppen en opstillet Snare.

Jeg tænker paa hans Forældre, hvem jeg skal bringe en saa nedslaaende Efterretning. Vil de stadig intet forstaa? Rimeligvis har de aldrig selv kendt det Tungsind, der kan indspinde et Menneske i vore hyggelige Dagligstuer, den syge Længsel efter en Død i Ensomhed, der netop under de lykkeligste Familjeforhold kan blive saa stærk, at den blotte Berøring af en kærlig Haand vækker Lede og rejser Vildmands-Aanden. Eller ogsaa har de en Gang for alle heldigt overvundet den Slags Følelser, og dermed glemt dem.

Efter næsten en Uges Eskimoliv vendte jeg iforgaars tilbage til Civilisationen. Det vil sige: jeg naaede ned til Gudbrandsdal-Banen og fik atter Hjul under mig. Men fra Tretten Station, hvor jeg overnattede, maatte jeg igen ty til Slæden. Jeg skulde jo ind i Østre Gausdal og høre Bjørnson. Tiden

var knap, og Dagen er kort. Jeg maatte afsted fra Morgenstunden.

Med Vejret var jeg atter heldig. Det frøs vistnok adskillige Grader; men Luften var ganske stille og føltes slet ikke kold. Desuden sad jeg nu igen i en lun Bredslæde med Benene beskyttet af en dyb Fodpose.

Om Sommeren kan Turen over Fjeldet gøres i al Magelighed ad en fortræffelig Kørevej. Paa faa Timer ruller man da i Stolkærre eller „Trille" (Karjolen er jo næsten forsvunden) op til det bekendte Sanatorium, der troner paa Højderyggen omtrent tre tusinde Fod tilvejrs. Om Vinteren, naar Chausseen ligger gemt under et alenhøjt Snelag, skumples man Fod for Fod afsted i et Spor, der overalt er slemt opkørt og udhulet af de tunge Tømmerslæder, som til Stadighed passerer her. Efter hvert Snefald trædes Vejen hurtigt til igen og gulnes af Hestepærer, mens Sneen ligger hvid og blød og uberørt paa begge Sider.

En Hund, der fulgte med fra Skydsstationen, maatte gribe til Svømmetagene, naar et Harespor eller en forbiflyvende Fugl lokkede den udenfor Vejbanen. Mødte vi et Tømmerlæs, der tvang os ud til Siden, sank Hesten i til Bugen. To Gange hændte det, at vi væltede og blev liggende med den tunge Slæde over os, saa Mandskabet fra det andet Køretøj maatte hjælpe os paa ret Køl. Det var saa meget mere forsmædeligt for min lange Skydskarl, som han forinden Udfarten, for at dokumentere sin Duelighed, med megen Overlegenhed havde fremvist et blankt poleret Tyvekronestykke, der hang ved hans Urkæde. Det var en Drikkeskilling fra Kongen, hvem han engang havde skydset.

Langsomt kravlede vi op ad Bjergsiden, indtil vi efter næsten fire Timers Forløb naaede det tilskoddede Sommer-Sanatorium. Herfra gik det videre i lidt hurtigere Skridtgang mellem skovklædte Aasrygge, hvor hist og her en blaalig Røg steg tilvejrs fra skjulte Hjem. Overalt laa den hvide

og bløde Sne som et Duntæppe over Jorden. Flokke af Krager flagrede over Skovbrynene og gav Hals.

Underligt var det at komme fra Jotuns udslukte Verden ned til denne vinterlige Hygge. Jeg følte mig hensat til det Søndagsland, hvori Bjørnsons yndefulde Bondenoveller foregaar. Og jeg fortrød nu, at jeg ikke var gaaet den unge Hornung stærkere paa Klingen. Jeg kunde ikke lade være med at tænke paa ham. Havde jeg blot faaet overtalt ham til at følge med herned og høre Bjørnson, skulde denne store Livsbekræfter og Fortryller nok have hjemkaldt hans Sjæl fra det hvide Dødningeland deroppe.

Nu var vi kommen over Bjergryggen, og fra samme Øjeblik gik det Hop i Hop nedefter alt hvad Remmer og Tøj kunde holde. Vejbanen hævede og sænkede sig i Bølger, og Slæden fo'r op og ned som paa en Rutschbane. Jeg maatte klamre mig fast med begge Hænder for ikke at blive slynget af.

Ved et Vejsving rulledes pludselig hele Gausdalen op for Synet. Dybt under os laa den; og skønt jeg for nogle Aar siden havde boet dernede en hel Sommer, kunde jeg ikke genkende Egnen paa Grund af Vinterdragten. De store, perlemalede Gaarde, der om Sommeren bryster sig i de grønne Lier, blev borte for Øjet i alt det andet graa og hvide. Heller ikke de drageblodsfarvede Udhuse eller Husmandshytterne oppe under Skoven traadte tydeligt frem, fordi de laa halvt begravede i Sne.

Nede ved Elveløbet laa et enligt Hus. Det tog sig deroppe fra Højen ikke større ud end et Hundehus; men da der var hejst Flag paa det, forstod jeg, at det maatte være Forsamlingsbygningen. Rundt om Stedet var Sneen sortprikket som en Kommenost. Det var Mennesker, der færdedes dernede; Folk, der var paa Vej til Foredragssalen.

En halv Time senere var jeg selv imellem dem.

Der sad vel to-tre hundrede Mennesker paa Bænkerækkerne, da Bjørnson gik op paa Talerstolen. Mange flere kunde der heller ikke rummes i Salen. Jeg antager, at Størsteparten af Østre Gaudals Befolkning var samlet der.

Om Bjørnsons „Kæmpeskikkelse“ er der talt og skrevet meget overdrevent. Han er i Virkeligheden ikke stort over Middelhøjde. Kun i siddende Stilling virker han større, fordi Overkroppen er uforholdsmæssig stor og bred. Det er da ikke udelukkende Kunstnerens Skyld, naar Bjørnsons Statue foran Nationalteatret i Kristiania ikke tilfredsstiller. I en saadan fritstaaende Figur kommer hans Skikkelses Majestæt vanskeligt til sin Ret. Men hvilket dejligt Hoved! Ikke engang de usalige Briller kan skæmme det. Disse Professor-Attributer lægger ingen Pedantmaske over Ansigtstrækkenes naturgroede Kraft.

Han begyndte med nogle Bemærkninger om et kirkepolitisk Spørgsmaal, som for Tiden optager Sindene her i Norge. Det var et lidt skolemesteragtigt Formaningsord fremsat med oprakt Pegefinger og nogen Salvelse. Men fra det Øjeblik, han gik over til sit egenlige Emne, foldede han Digter-Vingerne ud med et Sus, der mindede om Opsvinget hos visse store Fugle, som efter nogle ubehjælpsomme Manøvrer langsmed Jorden stiger tilvejrs under et mægtigt Fjerbrus.

Det mærkedes ogsaa snart paa Forsamlingen, at han havde faaet den i sin Magt. Den sad som rørt af en Tryllestav, — lutter opspærrede Øjne og Munde. Selv led jeg derimod en alvorlig Skuffelse. Bjørnson havde ikke talt mange Minutter, før det gik op for mig, at Foredraget nøjagtigt var det samme, som jeg i sin Tid havde hørt i København: Pavens Modtagelse i Laterankirken Juleaften. Jeg kendte det igen Træk for Træk. Der var den samme prægtigt tilrettelagte Skildring af det illuminerede Kirkerum; der var Gengivelsen af de pavelige Soldaters Trommehvirvler og alle de andre oratori-

ske Kunststykker lige til det Fingerknips, hvormed han en Gang efter en lille Pavse ledsagede et særligt malende Udtryk, som om en lykkelig Inspiration fødte det i samme Nu. Naar jeg lukkede Øjnene, kunde jeg godt indbilde mig, at jeg fik den hele Skildring genfrembragt af en Fonograf. „Pladen“ var i de forløbne Aar bleven noget slidt ved Brugen, men der manglede ikke en Stavelse.

Hvad jeg følte derved, var noget mere end blot Ærgrelse over et Uheld. Saa rørende det end var, at denne store Digter og berømte Mand, der i Skandinaviens Storstæder samlede Tusinder om sin Talerstol, ikke holdt sig for fornem til at underholde en lille Forsamling Landboere, naar han dermed kunde tjene en god Sag, saa var der dog ogsaa i denne Villighed til at optræde, i denne uformindskede Glæde ved at agere, noget, der vakte til Eftertanke og efterhaanden virkede forstemmende. Mens han talte, følte jeg det, som fik jeg her en Slags Svar paa det Spørgsmaal, jeg i disse Dage har gjort mig selv om Grunden til, at Bjørnsons Indflydelse paa nordisk Aandsliv ikke er bleven større og dybere.

Jeg kom til at tænke paa Historien om den vilde Skovbjørn, et Pragteksemplar af Racen, der som ung indfangedes i en Snare og afrettedes til Publikums Forlystelse. Den endte sine Dage som en graanende Markedsbjørn, der straks ved Synet af Mennesker rejste sig paa Bagbenene og gjorde sine Kunster. Det Naturbarn, der hin Decembernat fødtes til Verden heroppe i det høje Nord under Styrkens og den enfoldige Visdoms Himmeltegn — har ikke ogsaa det paa et altfor tidligt Tidspunkt faaet Ring i Næsen? Var der ikke straks i Bjørnsons allerførste Fortællinger en lidt betænkelig Jongleren med Ord, der røbede, at han allerede da havde taget Skade paa sin Oprindelighed? Hans berømte „Stil“, der var Datidens Goethe-Grækere en Daarskab og Farisæerne til Forargelse, — *har* den ikke ogsaa mangen Gang været lovlig meget af en Behændighedskunst, en Linedans

med brændende Sandhedsfakler henover Hovedet paa et forbløffet Markedspublikum?

I en berømt Bog af Vilh. Andersen, hvori denne sindrige Literaturfortolker sammenstiller Nordens dionysiske Aander efter Størrelsen som i en hellenisk Gavlgruppe, har Bjørnson — til Forundring for mange, men med Rette — ikke faaet nogen fremtrædende Plads. Den Evne til Selvforglemmelse, der er den dionysiske Verdensflugts Forudsætning, er ham nægtet. Som han ynder at leve sit Familjeliv for aabne Døre, har han tydelig nok ogsaa under sit Arbejde stadig Offenligheden *in mente,* ja inspireres netop af Bevidstheden om at have Verdens Øjne eller i det mindste sit eget Folks Opmærksomhed rettet mod sig. Men en saadan Aand er fremmed for den dionysiske Henrykkelsestilstand, der udelukker Forestillingen om Tilskuere. Dionysisk Tale, det er Enetale. Men hvornaar var Bjørnson helt alene med sig selv i sin Digtning, helt uden Attitude, tusinde Mile borte fra Tanken om et Publikum?

Da Talen sluttede, slog en Storm af kraftige Haandklap mig om Ørene. Det er jo blevet Brug at lønne Foredragsholdere med Teaterbifald. Maaske er den Tid ikke fjern, da man ogsaa vil høre Applaus i Kirkerne efter en vellykket Præken. Underligt var det alligevel at finde denne Uskik indført i en Forsamling af træge norske Bønder i en afsides Fjelddal. Men rimeligvis har man vidst, at Bjørnson vilde blive glad for Ovationen.

Nu ja — „det bør sig enhver at vide, at selv det største Menneske er skabt af Ler.“ Uheldigt er det kun, at de smaa Aander, som danner sig i de stores Billede, oftere forgaber sig i deres Unoder end i deres Dyder, og anser sig selv for genialske, naar de efterligner et Geni i hans Udskejelser. Som Bjørnson med sin Stils Forvovenhed har skaffet Affektationen og Skaberiet Borgerret paa Parnasset, har han med sit Væsens gigantiske Fripostighed dannet Skole baade i og

udenfor Literaturen, har været Fører for et skiftende Narrefølge af literære Ekvilibrister og stærke Mænd, af politiske Gavtyve og Bondefangere, der optraadte i Forklædning som Sandhedsriddere og Forkyndere. For os derhjemme har han været den ideale Kamphane, der ved ethvert Besøg har sat Hønsegaarden paa den anden Ende. Han er Forbilledet for visse stoltserende Hanekyllinger, der knap har lært at kykle, før de rejser Kam og straks ved Synet af en Medbejler sætter sig bredbenet i Positur, strækker Halsen og skriger ud over Gaardspladsen:

„Der — maa — ikke — være — andre — Haner — paa — Møddingen — end *mig!*"

Efter Foredraget fandt der en „Kurveauktion" Sted, en vistnok ejendommelig norsk Form for Basar, der er meget nydelig. Til en saadan Velgørenhedsfest medbringer hver unge Kvinde en Spaankurv fyldt med hjemmebagte Kager, og denne bortauktioneres paa den Maade, at den højstbydende erhverver sig Ret til bagefter at nyde Kurvens Indhold i Selskab med Giverinden. Herved fremkaldes en ridderlig Kappestrid mellem de tilstedeværende unge Mænd til Bedste for det gode Formaal.

Just som Legen var kommen i Gang, maatte jeg bryde op. Det var begyndt at mørkne, og det var nødvendigt at være tilbage over Fjeldvidden, inden Maanen gik ned.

Da jeg sad i Slæden og atter var paa Vej opefter, glemte jeg efterhaanden mit kedelige Uheld over Aftenens vidunderlige Skønhed. Fod for Fod gik det opefter ad den samme slyngede Vej, hvor jeg for nogle Timer siden var fløjet ned som en Fugl. Frosten var taget til nu, da Solen var borte. Sneen skreg under Mederne. Snart laa Gausdalen atter under mig med sine spredte Lys.

Umærkelig var den snelyse Skumring gleden over i maaneklar Nat. Og da Maanens Eventyrskib forsvandt bag Fjeldkammen, vældede Stjernerne frem i en Rigdom og Pragt,

der genkaldte Mindet om Polarlivets natlige Herlighed. De lyste paa det grønligt mørke Himmeldyb som smaa Sole og sendte lange Straaler ned gennem den tynde Frostluft, saa det var, som om Himlen dryppede af Guld.

Mine Tanker gik paany til den unge Flygtning deroppe i Isørkenen. Velsagtens sad han nu ved Pejse-Ilden i sin lille Bjælkestue og røg sin Pibe, ene med sig selv og sine livsfjendske Tanker. Jeg mindedes hans fjerne, følelsesløse Blik, og havde den oprigtigste Medlidenhed med ham.

Og dog! . . .

Nu véd jeg lidt mere om Grunden til, at saa mange af Tidens unge Mænd med sønderrevet Hjerte flygter op paa Ensomhedens og Livsforagtens golde Vidder. Jeg indser ogsaa nu, at det ikke vilde have nyttet noget, om jeg havde faaet ham lokket herned til dette Møde med Bjørnson. Jeg er jo ikke langt fra at fortryde Rejsen for mit eget Vedkommende. Er Grunden den, at jeg selv har været for længe under Stilhedens og Stjernenætternes Fortryllelse? Maaske.

Derfor vil jeg ogsaa hjem nu. Tilbage til Torveskriget og vore egne Markedsbjørne.

RABBINERENS DATTER

TRYKT FØRSTE GANG 1918

I en af vore østjyske Købstæder var der en lille jødisk Menighed af indvandrede Familjer, der i sin Tid var kommen dertil fra Polen over Tyskland. De var alle strengt rettroende Folk, om hvis religiøse Skikke og hele fremmedartede Levevis der gik mange sære Rygter blandt Byens Borgere. Megen Munterhed vakte navnlig Løvsalsfesten ud paa Efteraaret, naar hver Familje overhvælvede en Krog i en Baggaard med afhuggede Grene og holdt Andagt dèr for at mindes Forfædrenes 40-aarige Vandring i Ørkenen og deres Teltliv. De fleste af dem var Smaahandlende og Smaafabrikanter, der levede deres eget stille Liv uden anden Forbindelse med den kristne Omverden end hvad Forretningerne og Børnenes Skolegang krævede.

Hver Fredag Aften begav de sig familjevis hen til Synagogen med store Bønnebøger under Armen; men ellers saa' man ikke meget til dem. Mens Byens andre Borgermænd som Regel tilbragte Aftenerne i Klubben eller i Haandværkerforeningen, hvor de slog Tiden ihjel ved Spillebordene i Dampen af Tobak og varm Toddy, holdt disse mørkøjede Fremmede sig til Hjemmet, helligede sig i deres sky Fromhed et museagtigt Redeliv, i hvis Rugevarme og orientalsk krydrede Atmosfære en talrig Børneflok udklækkedes.

Om Menighedens Rabbiner hed det, at han var en meget kundskabsrig Mand; han havde studeret i Tyskland og var Doktor fra et tysk Universitet. Byens andre Præster — ogsaa den katolske — holdt sig alligevel fjernt fra ham. Skønt de selv var nidkære Forkyndere, der stillede store Krav til Tro-

skab mod Luthers Katekismus eller Pavestolen i Rom, var det netop hans Rettroenhed, hans strenge Fastholden ved Mose Lov, der forargede dem; og dette paavirkede igen Borgerskabets Syn paa Manden. Dertil kom hans Fattigdom. Hans Menighed var lille; ikke mange af dens Medlemmer havde stort at ofre til Synagoge og Præst, der hovedsagelig holdtes oppe ved Gaver fra velhavende Troesfæller i København og andre Steder.

For Byens Drenge stod der Gru af „Jødepræsten" paa Grund af Omskærelsens mystiske Ceremoni og den blodige Schæktning, som han ogsaa mentes at forestaa. De kunde høre de Voksne tale med Uvilje om, at den Slags hedenske Skikke endnu var tilladt i et kristent Land. Det var jo i Virkeligheden Afgudsdyrkelse, blev der sagt, og ingen undrede sig derfor over, at saa faa hilste den graaskæggede lille Mand, naar han viste sig paa Gaden.

Af Rabbinerens mange Børn var Rachel den ældste. Hun havde som Barn vakt Opmærksomhed i Byen, fordi hun tegnede til at blive en stor Skønhed. Men Opvæksten skuffede. Hun vedblev at være lille og spædlemmet. Endnu i Tyveaarsalderen gjorde hun et uanseligt Indtryk. Hun havde smukke, gyldenmørke Øjne; men Ansigtet var blodløst og skæmmedes af Fregner. Men var hendes kropslige Udvikling tidlig gaaet i Staa, havde hun til Gengæld under sin boglærde Fars Vejledning tilegnet sig en aandelig Modenhed og Kundskabsfylde, der var langt over hendes Alder. Mens Byens jævnaldrende unge Piger vuggede deres modne Yndigheder i Balsalene eller paa Cykleudflugter, sad hun i sit Kammer med Udsigt til en mørk og snæver Smøge, eller hun sad indemuret mellem Faderens høje Reoler og fordybede sig i Lessing, Goethe og andre af Verdensliteraturens Store.

Men lykkelig gjorde den megen Lærdom hende ikke. Trods sin Kærlighed til Hjemmet, sin store Hengivenhed navnlig for Faderen, hvem hun ligesom de andre Menighedsmedlemmer

ærefrygtfuldt kyssede paa Haanden, var hendes Sind oprevet og forpint. Hendes stilfærdige og lydige Væsen var Gemmested for en Sjæl, der tørstede efter Lys og Lykke og ikke kunde lade være med at haabe paa en Solstraale. Men hun vidste kun altfor godt, at hun ikke var smuk. Mangen Aften, naar hun længe havde studeret sit fregnede Ansigt i Spejlet, hulkede hun sig i Søvn med Hovedet ligesom skamfuldt skjult i Puden.

Hun var nu bleven enogtyve. Sommeren stod for Døren; og saa hændte det virkelig, at Eventyret fandt Vej til den trange Gyde, hvor de boede. Posten bragte en Dag et forseglet Brev til hende med en større Pengesum fra en tysk Slægtning, en velstaaende Tante i Breslau, der nylig havde været der i Besøg. Tanten skrev, at hun sendte disse Penge til en eller anden Sommerfornøjelse, da hun vistnok trængte til at baske lidt med Vingerne.

Det var ikke alene Rachel selv, der blev vild af Henrykkelse. Ogsaa Moderen og de mange store og smaa Søskende jublede ved Synet af den store Pengeseddel. Og ingen i hele Søskendeflokken følte Misundelse. Rachel var jo den ældste, og alle holdt de af hende, som om hun kunde være deres anden Mor. Det var hun nu virkelig. Hun havde maattet tage Styret, hver Gang Moderen laa i Sengen efter en af sine mange Barnefødsler, og altid var hun hjælpsom og forstaaende, læste Lektier med de ældre, hjalp de smaa i Klæderne, stoppede og lappede indtil langt ud paa Aftenen.

Præsten var den eneste, der gik lidt betænkelig omkring i al denne Glæde. Og hans Uro steg, da Rachel bestemte sig til at bruge Tantens Gave til et fire Ugers Ophold ved et af de store, mondæne Badesteder paa Vestkysten. Han havde fuld Tillid til sin Datter; men han spurgte sig selv — og senere ogsaa hende — om hun nu ogsaa rigtig havde betænkt de Vanskeligheder, hun som rettroende Jødinde kunde komme ud for et saadant Sted. Hendes Svar beroligede ham. Men

nu saa' han med Bekymring paa de travle Forberedelser til Rejsen, de mange Indkøb, der blev gjort, florlette Sommerkjoler, to nye Hatte, en Badekaabe, hvide Strandsko og mange andre Ting. Han gav tilsidst sin Misbilligelse til Kende overfor sin Kone. Men Fru Lea erklærede, at skulde hendes Datter vise sig i den store Verden, skulde hun se ud som andre unge Piger. Det var sikkert ogsaa Tantens Mening, siden hun havde givet saa rigeligt.

Paa Afrejsens store Dag fulgte hele Familjen hende til Stationen lige til den Mindste, som Moderen bar paa Armen. Ogsaa Faderen var med. Det var et Optog, der kaldte Folk til Vinduerne overalt i Gaderne. Ude paa Kørebanen gik de to største af Drengene med Rachels Kuffert imellem sig, mens de mindre Børn inde paa Fortovet stredes om at faa Lov til at bære hendes Haandtaske, hendes nye Parasol og de andre Smaating. Fra Kupévinduet vinkede hun det sidste Farvel til dem, og da Toget satte sig i Bevægelse, fulgte hele Flokken viftende med lige til den yderste Ende af Perronen, hvor de til Morskab for Stationspersonalet blev staaende — ni i Tal — og hilste Farvel med Lommetørklæder og Huer og Paraplyer, saalænge der endnu var et Glimt at se af hende.

* *
*

Paa en stor Grønning bag Klitterne laa et Sommerhotel og et Par Pensionater, og det var i et af de sidste, Rachel havde sikret sig et lille Værelse. Hun naaede først dertil ud paa Aftenen efter at de andre Gæster havde spist og var gaaet tilbage til Stranden for at se paa Solnedgangen. Hele den næste Formiddag var hun beskæftiget med at pakke ud. Hver Gang hun hørte Stemmer udenfor, løb hun til Vinduet; men endnu ved Frokosttid havde hun ikke vovet sig ud. Hendes Mor havde ogsaa sagt, at hun først skulde orien-

tere sig lidt med Hensyn til, hvad Damerne havde paa de forskellige Tider af Dagen. Men den høje Klitrække skjulte Stranden med det livlige Badeliv, som hun havde hørt saa meget om. Alt hvad hun indtil nu havde set af Eventyrets Land var den store Grønning, hvor et Par halvvoksne unge Piger gik og spillede Kroket.

Saa lød Gongon'en til Frokost. Det sortnede hende for Øjnene af Nervøsitet, da hun stod foran Spejlet og gav sine Tindinge-Krøller den sidste Oprulning med Pegefingrene.

Ved det lange Spisebord sad allerede de tyve-tredive Gæster, parate til ved første Signal at kaste sig over den kolde Anretning. Hun fik en Plads anvist, men Selskabet var foreløbig alene optaget af at holde Revy over Fadenes Indhold. Der var overhovedet ingen, der lagde Mærke til hende, kun den ene af hendes Sidemænd, en ung Herre med Briller, bøjede sig høfligt for hende og forestillede sig som Kandidat et eller andet.

Bordet bugnede af Mad. Det var i de gode Tider før den altfortærende Verdenskrig, da man kunde hengive sig til Fraadseri for et Par Kroner om Dagen. Der var store Stege, Fade med røde Hummere, andre med brunstegte Kyllinger. Der var Æggeretter, lækre Salater og Syltetøjer — en Overdaadighed af Jordens og Havets Fedme. Midt paa Bordet tronede en mægtig Skinke med Papirmanchet og pyntet med Sølvblomster.

Efterhaanden som den værste Sult var bleven stillet, opdagede man den nye Gæst og tog hende i Øjesyn. En ældre Herre, der havde Plads paa den anden Side af Bordet, gjorde bag sin Serviet en Bemærkning til sin Sidemand om hendes Race. I det hele blev Rachel nu Genstand for almindelig Mønstring, og derved undgik det heller ikke Opmærksomheden, at hun ikke havde rørt Maden men kun for et Syns Skyld lagt noget paa sin Tallerken. Hendes nærmeste Bordfæller satte hende stadig i Forlegenhed med velmente Spørgs-

maal, som hun besvarede med et lille Smil. Den unge, belevne Kandidat ved hendes højre Side tilbød at blande hende en krabat Appetitsnaps, og rundt om ved Bordet blev der hvisket om det beklagelsesværdige lille Væsen, der foruden sin Race og sit uheldige Ydre aabenbart ogsaa havde en svag Mave at trækkes med. Under hele Maaltidet nød hun ikke andet end et Par Stykker tørt Franskbrød og lidt Syltetøj.

Men Rachel havde været forberedt paa det altsammen. Hun havde sagt til sig selv, at det var en Skærsild, hun maatte igennem. Det havde ogsaa hendes Mor sagt, at naar hun blot lod som ingenting, vilde Folk tilsidst ogsaa gøre det. Det var forøvrigt ikke for sin egen Skyld men alene for Faderens, at hun overholdt den jødiske Lovs Forbud mod at røre fremmed Spise. Det var hendes Livs frygtelige Hemmelighed, som ikke en Gang Moderen kendte, at det kun var af Lydighed og af Ærefrygt for Faderen, at hun bekendte sig til den jødiske Religion. Nu havde hun tilmed blandt Bordfællerne opdaget et ældre Ægtepar, som hun kendte af Udseende hjemmefra. Hun saa', at de hele Tiden vagtsom holdt Øje med hende; og hun kunde jo sige sig selv, hvilken Alarm det vilde vække i hele Menigheden derhjemme, dersom det med Sandhed kunde fortælles, at Præstens egen Datter ikke overholdt Spisereglerne, naar hun var mellem Kristne. Det kunde maaske koste Faderen hans Embede.

Det var dette gamle Ægtepar, der bagefter oplyste Medpensionærerne om Sammenhængen med hendes Afholdenhed overfor Bordets Glæder, og da den gentog sig ved alle senere Maaltider, blev „den lille Rabbinerdatter" hurtigt et almindeligt Samtaleemne overalt paa Badestedet. Navnlig ved de ældre Damers mange smaa Kaffe-Selskaber drøftedes Sagen med Grundighed. De fleste fandt, at den unge Dame under disse Forhold skulde have holdt sig borte derfra; i hvert Fald burde hun ikke sidde med ved Bordet. Det var ikke pas-

sende at stille sig saadan til Skue med sin Religions mange sære Forskrifter i Stedet for beskedent at blive paa sit Værelse under Maaltiderne. Men Jøderne manglede jo som bekendt i sørgelig Grad Taktfølelse.

Helt uden et lille kildrende Behag var det ganske vist ikke for Rachel at være bleven Genstand for saa manges Opmærksomhed. Men ogsaa dette Spørgsmaal havde hun i Forvejen overvejet med sig selv og sin Mor, og de var bleven enige om, at hun ikke skulde gemme sig paa sit Værelse som i en Skammekrog, mens de andre spiste. Det var jo ogsaa ved Maaltiderne, at det meste foregik. Det var her Bekendtskaberne blev gjort og Udflugterne aftalt. Hendes elskværdige Sidemand, Kandidaten, havde allerede forestillet flere Herrer for hende, og ved Dansen om Aftenen blev hun ogsaa et Par Gange budt op.

Det, der imidlertid interesserede Folk mest, var Spørgsmaalet om, hvad det underlige Pigebarn i Grunden fik at spise. Hun kunde jo ikke leve af Luften. Et Par af de nysgerrigste forhørte sig tilsidst i Køkkenet og fik her at vide, at der med Posten hver anden Dag kom en lille, stærkt forseglet Voksdugspakke til hende med Fødevarer, som hun selv tilberedte ved et Spritapparat oppe paa sit Værelse, hvor hun ogsaa opbevarede sine egne Tallerkener og Kogekar. Da en sværmavet københavnsk Grosserer, der boede paa Badehotellet, hørte den Historie genfortalt ved Frokostbordet, brast han i Latter. „Utroligt!“ sagde han. Han var selv Jøde, fuldblods endogsaa, uldhaaret som en Neger, men en fordomsfri Mand, der uden Skrupler tog for sig af Bordets gode danske Flæskemad.

Der var dog nogle faa, der betragtede den unge Pige med Sympati netop paa Grund af de Vanskeligheder, hun beredte sig ved sin Trofasthed mod den fædrene Religion. Blandt dem var især hendes flinke Nabo ved Bordet, Kandidaten, med hvem hun hurtig var kommen paa kammeratlig Fod. De

spaserede sammen og havde timelange, dybsindige Samtaler, hvor Rachel fik Lejlighed til at gøre sig gældende ved sin store Belæsthed og aandelige Modenhed. Med Forbavselse hørte han hende udtale sig om de største Emner, og i hans uskrømtede Beundring fandt hun Oprejsning for de Krænkelser, hun fra anden Side mødte, men som hun klogt og stolt lukkede Øjnene for. I Længden kunde dog den Art Underholdning ikke tilfredsstille hende. Den svarede ikke til de store Forventninger, hvormed hun var kommen hertil. Hvor meget hun end satte Pris paa at kunne brillere med sin Viden og drøfte f. Eks. Faustideens Udvikling gennem Tiderne, saa var det dog ikke for den Slags Triumfers Skyld, at hun var rejst hjemmefra. Med al sin Elskværdighed var Kandidaten overhovedet ikke en Mand, der formaaede at sætte en lykketørstende ung Piges Hjerte i Brand. Det var der derimod en anden af Badestedets Herrer, der kunde, og Kandidaten blev hende derfor efterhaanden til Besvær.

Blandt de københavnske Gæster, der boede i Nabo-Pensionatet, var en Kunstmaler, en køn, blond, lidt fedladen ung Mand, der ogsaa var Sanger og Guitarspiller. Han var Badestedets Pasja denne Sommer. Den Klit, hvor han stillede sig op med sit Stafeli, blev hurtigt et Valfartssted for Koloniens mange Lediggængere. Unge Piger slog sig ned i Sandet omkring ham, naar de kom fra Bad. De kunde blive siddende der Timevis som et sladrende og leende Harem. Rachel havde fra den første Dag næret et brændende Ønske om at blive optaget i Flokken. Altid kredsede hun i dens Nærhed; men de unge Haremsdamer holdt hende paa Afstand. Naar de saa' hende komme, vendte de Ryggen til; og hver Gang hun alligevel søgte Lejlighed til en Tilnærmelse, frøs de hende bort.

Saa var det en Dag, at alle Badestedets Gæster samledes paa Stranden for at være Tilskuere ved Redningsmandskabets Øvelser. Det blæste en Del, og Rachel havde derfor ombyttet sin Hat med et af de „Strandtørklæder", der i den Tid var

paa Mode ved Badestederne rundt om i Landet. Havluft og Sol havde allerede farvet hendes hvide Ansigtshud og udvisket Fregnerne, og denne brogede Hovedbeklædning, knyttet i Nakken med en stor Sløjfe, fremhævede yderligere paa heldig Maade det sydlandske i hendes Udseende. Hun kom til at ligne en kæk lille Zigøjnerske. Kunstmaleren fik hurtig Øje paa hende mellem de mange Mennesker. Til sit Damefølges aabenlyse Forargelse røg han lige paa hende og forestillede sig. Det førte til en længere Samtale, hvor han tilsidst ganske forvirrede hende ved at udbede sig Tilladelse til ved Lejlighed at male hendes Portræt. Hun vidste, at han trods sin Ungdom havde et anset Navn som Kunstner og endog havde malet Portrætter af kongelige Personer.

Om Aftenen satte hun sig op paa sit Værelse for straks at skrive hjem og fortælle om den store Ære, der var overgaaet hende. Men da hun havde faaet Pennen i Haanden, kom hun til at tænke paa, at hendes Far maaske ikke vilde synes om det. Ogsaa Moderen vilde maaske faa Betænkeligheder. Hun havde ofte hørt hende omtale Kunstnere som et ryggesløst Folkefærd, der ikke var til at stole paa og altid slog Folk for Penge. — Mismodig lagde hun Pennen bort. Hun vilde vente med at skrive til den næste Dag. Og saa var det maaske bedst slet ikke at omtale Sagen for Forældrene, før det viste sig, om hans Tilbud virkelig var alvorlig ment.

Men den næste Dag kom hun ud for en ny Vanskelighed, som hun heller ikke vilde skrive om. Hun og hendes Medpensionærer sad ved Frokostbordet, da den hjulbenede lille Vært kom ind og meddelte, at der var ringet til ham fra Nabo-Pensionatet med Forespørgsel fra Gæsterne derovre, om der var Stemning for at benytte det gode Vejr til en fælles Skovtur. Nu fandtes der i Virkeligheden ikke et Træ i flere Miles Omkreds; men som den Skælmsmester han var, forsikrede han, at der et Stykke ind i Landet laa en Hedeplantage, hvor man med lidt god Vilje nok kunde bilde sig ind at gaa i

Skygge. Af Befordringsmidler stod en Charabanc og to Høstvogne til Raadighed, den første for de ældre, de sidste for Ungdommen. Han vilde nu gerne vide, hvor mange af hans ærede Gæster der vilde være med paa en saadan rask lille Eftermiddags-Udflugt.

Forslaget vakte Henrykkelse hos de unge, der alle rakte Hænderne i Vejret. Kun Rachel var bleven stille og beholdt Hændrene i Skødet.

„Vil De ikke med?“ spurgte hendes Nabo, Kandidaten, forundret.

„Jeg ved ikke. Jeg skal tænke over det,“ svarede hun med et modfaldent Smil.

Sagen var den, at det var Fredag, den mosaiske Helligaften, da ingen rettroende Jøde maa befinde sig blandt Ikke-Jøder og ikke age i Vogn med Forspand for ikke at overtræde Moselovens Paabud om, at ogsaa Dyrene skal have Del i Sabbatens Hvile. Men da Vognene en Timestid efter kørte frem ude paa Grønningen, og Kuskene meldte deres Ankomst med Piskeknald, var Rachel alligevel en af de første, der mødte. Og en af de ivrigste. Hun havde i Mellemtiden forhørt sig hos Værten og faaet at vide, at Turen kun vilde tage tre-fire Timer. Hun kunde med andre Ord gøre sikker Regning paa at være tilbage inden Klokken blev seks, da Sabbaten indtraadte.

Det lykkedes hende at faa Plads paa den samme store Høstvogn, hvor Kunstmaleren sad med sit sædvanlige Damefølge. Det skete ikke uden Modstand. Da hun vilde stige op, paastod Haremet som med én Mund, at alt var optaget. Men Pasjaen selv raabte til hende, at hun bare skulde komme. Han redte højstegen et Leje til hende i Halmen, og væver som en Snog smuttede hun derop.

Langt om længe blev det store Selskab fordelt i Vognene, saa man kunde køre. Begyndelsen var en Travkørsel paa Chaussé; men snart drejede Vogntoget ind paa en Hedevej,

hvor Hestene maatte ase sig frem i Skridtgang. Eftermiddagssolen bagte, og Lærkerne sang. Charabanc'en, hvor Værten selv var Kusk, kørte forrest; bagefter fulgte Høstvognene med den overstadige Ungdom. Livligst gik det til i Vognen, hvor Maleren sad. Han havde taget en Pose lækker Konfekt med og uddelte af den til dem, der — som han sagde — bad sødest om det. Hver Gang Posen kom frem, trængte Damerne sig omkring ham i Halmen og strakte Hals som Fugleunger, der mades. Rachel var atter her en af de ivrigste, hvad der rundt om fremkaldte adskillige unaadige Bemærkninger om den paatrængende lille Jødetøs.

Efter halvanden Times stadig langsommere Kørsel, saa' man, at Charabanc'en forude stoppede op og dens Passagerer steg ned. Værten paa Kuskesædet vendte sig om og gjorde med Pisken en præsenterende Bevægelse ud over Egnen. Man forstod det ikke. Der var tilsyneladende ikke andet at se end den samme nøgne, flade Hede, man hele Tiden havde haft for Øje. Først da man var kommen ned af Vognene, opdagedes det, at Jordsmonnet forude var gennemgravet og tilplantet. I dybe Huller stod smaabitte Graner, hvis Topskud knap nok ragede op over Jorden.

„Værsgo'!" grinte Værten. „Er dether ikke en dejlig skyggefuld Skov?"

Den muntre lille Mand, en forhenværende Uldkræmmer, havde fra sin Vandretid bevaret et Snakketøj og et Frisprog, der i Almindelighed blev meget paaskønnet af hans Gæster. Denne Gang fandt man dog, at han var gaaet lovlig vidt med sit Narreri. Flere af de ældre var smækfornærmede. Men han havde forudset det og taget Trøstemidler med i Vognmagasinet. Saa snart der var sørget for Hestene, blev flere store Kurve bragt for Dagen, den ene fuld af langhalsede Flasker, der stak frem under Laaget med røde og grønne Snuder. Snart sad hele Selskabet lejret i Lyngen omkring en indbydende

Anretning med friskt Bagværk, Syltetøjer og Frugter. Stemningen steg. Der blev sunget muntre Revysange og udbragt Skaaler, og nogle unge Mennesker bar tilsidst i deres Begejstring den lille Vært i Guldstol.

Bagefter blev der danset.

En Mundharmonika og en Nakkekam udgjorde Orkestret. De unge Piger fløj fra Arm til Arm med flagrende Haar. For at skaane deres lyse Kjoler havde de taget de brogede Hovedklæder af og bundet dem om Livet. Ogsaa Rachel blev trukket med ind i den lystige Hvirvel. Herrerne kappedes om at byde hende op, og naar Kunstmaleren under Dansen løftede hende i sin stærke Arm, lukkede hun Øjnene af Fryd. Hun følte det, som blev hun bortført i en lykkelig Drøm.

Imidlertid var Skyggerne bleven lange. De lyse Afteners Tid var forbi. Svullen og brandrød gled den høstlige Sol ned i Himmelrandens Dis. Pludselig skød Rachel op foran Kandidaten, der ikke dansede og derfor stod blandt Tilskuerne. Med Angst i Stemmen spurgte hun ham, hvad Klokken var, og da hun hørte, at den var seks, blev hun stum og fik et fortvivlet Udtryk i Øjnene. Et Par Herrer styrtede i det samme til for at byde hende op; men hun rystede paa Hovedet og gik bort fra Dansepladsen.

De ældre i Selskabet begyndte nu at kunne mærke Havgusen. De ønskede at komme hjem, og der blev givet Besked derom til Værten. Efter en vild Kehraus, hvorunder Parrene hvirvlede rundt i Skæret af Solens sidste Straaler, kørte Vognene frem. Der blev givet Ordre til, at man for ikke at skabe Forvirring skulde indtage de gamle Pladser; men Rachel sneg sig til at sætte sig hen bag Kusken, hvor hun kunde sidde skjult og være alene. Under Hjemkørslen, mens de andre morede sig med en Panteleg og lo og hvinede, sad hun tavs og stille og tænkte paa sine Forældre og Søskende, der nu sad derhjemme i Synagogens

Halvdunkelhed med deres Bønnebøger, — tænkte især angerfuldt paa sin kære Far, der stod i Embedsdragt paa Bimaen med opløftede Hænder. De andre i Vognen puffede til hinanden og trak paa Skuldren men lod iøvrigt som om de ikke lagde Mærke til hende. De opfattede hendes pludselig forandrede Væsen som Skaberi, et nyt Forsøg paa at gøre sig interessant. Selv Kunstmaleren samstemmede, da der blev hvisket til ham, at hun sgu alligevel var en fæl Krukke.

Rachel havde hørt det. Til almindelig Forbavselse rejste hun sig kort efter op og bad Kusken holde. Hun var kommen til at fryse, sagde hun, og vilde gaa det sidste Stykke af Vejen. Der blev gjort hende Forestillinger. Man forklarede hende, at der endnu var en halv Mil tilbage, og det vilde blive mørk Aften, inden hun naaede hjem. Men uden at høre paa dem forlangte hun at komme ned. Og nu opstod der en forlegen Tavshed ved Synet af hendes forpinte Ansigtsudtryk. Hun havde aabenbart tvingende Grunde til at forlade Vognen. Der maatte være paakommet hende en naturlig og heftig Trang, der nødte hende til at søge Ensomhed. Der blev skyndsomt gjort Plads for hende, saa hun kunde komme ned.

Kandidaten var som sædvanlig den eneste, der ingenting forstod. Han vilde absolut gøre hende Følgeskab og havde allerede det ene af sine lange Ben ude over Vognfaddingen, da Kunstmaleren holdt ham tilbage med et Greb i Armen og hviskede:

„Er De gal, Menneske! Begriber De ikke, hvad der er løs!“

Mens Harems-Damerne gemte sig hos hinanden under halvkvalt Latter, blev Rachel hjulpet ned af Vognen, og kort efter at den igen havde sat sig i Bevægelse, var hendes Skikkelse bleven usynlig i den tætte Aftendis. Det gik dog naturligvis ikke an at lade en ung Pige alene tilbage her midt i Ørkenen.

Et Par behjertede Damer lod paany Vognen holde under det Paaskud, at de ogsaa følte Trang til at røre Benene lidt.

Hun sad paa en Sten ved Siden af Vejen og græd, da de traf hende. De spurgte hende ud og søgte at trøste hende, men hun vilde ingenting sige. Hun var i en Tilstand af Fortvivlelse, som de fandt hysterisk. Hun bad dem om at gaa og lade hende være ene. Først efter mange Overtalelser fik de hende til at følge med.

Hele den næste Dag blev hun paa sit Værelse, og den følgende Morgen, ganske tidlig, rejste hun bort med Dagvognen uden at have sagt Farvel til nogen.

ET KÆRLIGHEDSEVENTYR

ANDEN UDGAVE

—

FØRSTE UDGAVE 1918
(1.—9. OPLAG)

I

Tolv hundrede Fod over Dalen, hvor Stien fulgte Randen af en Styrtning, sad en Eftermiddag to Mennesker og holdt Rast i Skyggen af et enligt staaende Fyrretræ. Det var Dr. phil. Gabriel Vadum og Fru Ingrid. De var paa Vej hjem fra en daglang Udflugt i Bjergene. Som oppe fra en Sky saa de ned over Slettelandet med den lille By ved Floden, hvor de for Tiden boede. Den tog sig heroppe fra Højden ikke større ud end en Samling Bistader. En lukket Bro førte over Floden, hvis Strømhvirvler skummede omkring dens Pæleaag som et Vandfald.

Gabriel Vadum var en stor og plumpt bygget Mand med et mørkebrunt Skæg ned over Brystet. Overdrysset af Solpletter sad han dér i Fyrrekronens Skygge og holdt begge Hænderne om Stokkehaandtaget, mens han stirrede frem for sig med et mørkt og lidende Udtryk. Fru Ingrid sad tankefuldt fremoverbøjet med Haanden under Hagen uden at mærke, at han flere Gange vendte Ansigtet imod hende med et mistænksomt iagttagende Blik. Hendes anden Haand laa paa hans Knæ. Hun var en Dame i Slutningen af Tyverne, lys af Skikkelse, stor og smuk. Ogsaa over hende var der stænket mange gyldne Solpletter, der dirrede paa hendes blaa Kjole som levende Væsner. Omkring det rødlig-blonde Haar havde hun bundet et hvidt Slør, der var knyttet i Nakken og stramt omsluttede Baghovedet som en Hue.

„Hvad tænker du paa, Ingrid?“ spurgte han tilsidst.

Hun flyttede Haanden op paa hans Skulder og lagde sin Kind ind til den.

„Det samme, jeg altid tænker paa uden at kunne forstaa det.“

„Hvad er det?“

„At jeg holder af dig.“

Han rynkede Brynene, og atter sad de tavse en Stund, mens Lyden af en Bjergbæk et Sted i Nærheden naaede op til dem gennem Stilheden.

I Hotellets Fremmedbog dernede i Byen stod de indskrevne som Ægtefolk; men i Virkeligheden var de ikke gifte. Indtil for et Aarstid siden havde Fru Ingrid levet sorgløs som velagtet Præstekone i en sjællandsk Landsby, da hun tilfældig lærte Dr. Vadum at kende. Som ved Trolddom forvandledes hun helt ved dette Møde, forlod kort efter sit Hjem og sine to smaa Drenge og slog Følge med ham ud i Verden. Nogen lovformelig Skilsmisse var ikke engang kommen i Stand. I et Aar havde de nu ført en omflakkende Tilværelse fra Hotel til Hotel her i Schweiz og andre Steder.

„Sig mig, Ingrid,“ begyndte Gabriel igen. „Jeg saa' du fik Brev i Morges. Var det hjemme fra Præstegaarden?“

Ingrid svarede ikke straks. Saa nikkede hun.

„Er der noget i Vejen med dine Børn?“

„De har haft Mæslinger. Men nu er de helt over det. Kaare er allerede oppe igen.“

„Hvorfor har du ikke fortalt mig det før?“

„Aa, min Ven! Jeg har en Fornemmelse af, at du i denne Tid har nok i dine egne Plager.“

„Og der er ingen anden Grund? — Svar mig oprigtig, Ingrid! Fortryder du?“

Hun mødte hans mistænksomt ransagende Øjekast med et bedrøvet Blik.

„Gabriel! Det har du nu spurgt mig om — Gud ved, hvor mange Gange.“

„Er det underligt? Jeg kan jo ikke lade være med at tænke paa, hvormeget du har givet Afkald paa for min Skyld. Jeg

vilde absolut ikke kunne bebrejde dig noget, dersom Længslen efter dine Børn en Dag blev stærkere end dine Følelser for mig. Det ønsker jeg udtrykkelig, at du skal forstaa."

Ingrid blev tavs og fik Taarer i Øjnene.

„Hvor I Mænd i Grunden er nogle Stakler! Du ogsaa, Gabriel! Man skulde tro, I slet ikke vidste, hvordan det er at holde af nogen. — Men lad os nu komme videre. Vi risikerer jo ellers ingen Middagsmad at faa."

Hun kastede Sløret lange Sløjfeender om bag Ryggen og rejste sig.

Stien fortsatte i bratte Snoninger ned i en dyb Skovkløft. Der var svalt og lyst derinde under de høje Fyrrekroner. Lyngen, der pletvis dækkede Skovbunden, var høj som et Krat og stod i fuld Blomstring. Et Sted førte et Par udlagte Stammer over den Fjeldbæk, de hele Tiden havde kunnet høre. Med Larm og Skumsprøjt sprang den fra Stenblok til Stenblok og bragte et isnende Kuldepust med sig oppe fra Snemarkerne.

De fulgtes i et Par Skridts Afstand, og ingen af dem sagde noget. Ingrid, der gik forrest, havde dog allerede fortrudt sin bitre Anklage. Trods sit hastige Sind, og skønt hun i Reglen var den forurettede Part i deres mangeartede Skærmydsler, var hun altid den første til at søge Forsoning. Efter at have gaaet lidt og smaanynnet, standsede hun og vendte sig om, og da Gabriel var kommen nærmere, lagde hun Armen om hans Hals.

„Du er da ikke vred? — Bryd dig ikke om, hvad jeg sagde før. Du ved, jeg faar en Raptus en Gang imellem. — Giv mig nu et Kys, og saa er vi gode Venner igen, ikke sandt?"

Halvt mod sin Vilje gav Gabriel efter. Han lagde begge sine store Hænder omkring hendes Hoved og kyssede hende. Men derpaa stirrede han hende længe ind i Øjnene, som om

han med sit Blik vilde trænge ned til Dybet af hendes Sjæl.

„Lov mig, at du aldrig mere vil have Hemmeligheder for mig,“ sagde han. „Du ser, det nytter dog ikke noget. Jeg mærker det straks. Du kan ikke skjule noget for mig. Husk det!“

II

I tidligere Tid, før Jernbanerne havde suget Færdslen til sig og paany overgivet Schweiz's gamle Bjergveje til Stenørkenens Tavshed, var den lille By, hvor Gabriel og Ingrid havde gemt sig, godt kendt over den halve Verden, i det mindste af Navn. Gennem denne Dal gik den Gang Rejsestrømmen til og fra Skt. Gotthard, og Byen var et af Raststederne, hvor der hele Dagen var et Røre som paa en Markedsplads. Alle Slags Køretøjer — Herskabskareter, Hyrevogne, Muldyrskarrer og hushøje Fragtlæs — fyldte Torvet. Kørekarlenes lange Svøber knaldede, og de tørstige Heste vrinskede og bedes omkring Vandingstrugene. Pludselig gjaldede et Horn. Det var en af de vældige to-etages Postkarosser, der rumlede ind med et Forspand af seks sværlemmede, skumsvedte Heste og et Indhold af en Snes Rejsende, der kiggede ud fra Vognens mange Ruf.

Som et Minde om denne Stortid laa der endnu flere anselige gamle Gæstgivergaarde omkring det nu saa tomme og fredelige Torv, hvor ogsaa Brønden stod bevaret i en Kreds af Elmetræer. Rejsebøgerne anbefalede endnu Stedet til et fordringsløst Publikum, der vilde hvile ud i rolige Omgivelser.

Men nu havde Krigen igen vakt Liv i Byen. Som andre nevtrale Lande var ogsaa Schweiz bleven Tilflugtssted for Hjemløse og Flygtninge. I de gamle Gæstgiversteder hørtes paany alle Slags fremmede Tungemaal. Opkøbere og Spekulanter strømmede til fra Omverdenen og velsignede Byen med

Krigens Blodpenge. Ogsaa i „Den gyldne Løve“, hvor Gabriel og Ingrid boede, var der stadig et Rykind af Fremmede. Det var et stort Hus med en lang, overdækket Serverings-Veranda, der vendte ud mod Torvet.

Det blev sent, før de naaede tilbage fra deres Udflugt. Hotellets øvrige Pensionærer havde forlængst spist. Der blev derfor dækket til dem ved et af de smaa Borde derude under Halvtaget, hvad de begge var meget tilfredse med. Det store Middagsbord med de mange højrøstede Mennesker var navnlig Gabriel en daglig Plage.

Maaltidet begyndte med en god Nudelsuppe, hvorefter der fulgte Foreller, en Kødret og som Dessert Makroner i Flødeskum. Mens Gabriel ikke tænkte synderlig over, hvad han spiste, tog Ingrid for sig af Retterne med et sundt Menneskes Appetit. Den lange Vandring havde gjort hende sulten, og naar noget rigtig smagte hende, skød hun Skuldrene i Vejret og sagde: „Ym!“

„Dersom Vejret holder sig, synes du saa ikke, vi i Morgen skulde gøre Alvor af Turen op til Rødstensklipperne?“ spurgte Gabriel, da de sad ved Kaffen. „Vi overnatter i Alpehytten og kan være tilbage igen i Overmorgen.“

Ingrid vidste ikke rigtig, hvad hun skulde svare. Hun havde faaet noget imod den Tur, som Gabriel altid talte om. Det var ikke Opstigningens Vanskeligheder, hun frygtede, skønt hun just ikke var nogen Gemse paa en stejl Bjergsti. Men hun kunde ikke frigøre sig for Forestillingen om, at der lurede noget ondt deroppe i den golde Stenørken, fordi Gabriel paa sine urolige Dage stadig søgte derop. Og altid vendte han tilbage med noget i sit Væsen, der skræmmede hende.

„Jeg forstaar i Grunden ikke, hvorfor du finder det saa interessant deroppe. Det er jo ikke andet end Stenmarker. Ja, der er Udsigten, naturligvis. Og Stilheden, som du har talt om.“

„Ja. Syv tusinde Fod over Menneskeskraalet.“

Ingrid tav et Øjeblik. Og der var noget modløst i hendes Stemme, da hun svarede:

„Nej, du faar mig ikke derop, Gabriel! Jeg holder mig helst nærmere ved Jorden, ved du! Jeg egner mig ikke for Skyregionerne.“

En lille sortøjet Herre traadte i det samme hen til dem og hilste. Det var Byens Sygehuslæge, Dr. Bonnat, som de begge kendte. Han var Ungkarl og spiste derfor sin Middag her sammen med Hotellets Gæster, dukkede desuden gerne op et Par Gange i Løbet af Dagen for at indtage en Forfriskning. Han havde Monocle og et lille vikset Overskæg, var iøvrigt præget af den lidt snuskede Elegance, man ikke sjelden træffer hos sydlandske Herrer.

Uden Opfordring tog han Plads ved Bordet, bestilte sig et Glas Vermout og fortalte om de sidst indkomne Nyheder fra Krigsskuepladsen. Han kendte Ingrid ikke alene her fra Hotellet. Han traf hende ogsaa undertiden paa Hospitalet og hos sine fattige Patienter omkring i Byen, idet hun lige saa lidt her som i sin Præstekonetid derhjemme forsømte at øve Barmhjertighedsgerninger. Rundt om i Byens Smøger og Smug havde hun Venner, hvem hun bragte Blomster og Gaver.

Gabriel havde rykket sin Stol lidt tilbage fra Bordet for at faa den snaksomme Mand mere paa Afstand. Han sad med halvlukkede Øjne og snoede nervøst paa et af sine lange Skæghaar. Han deltog ikke i Samtalen; men under de sænkede Øjenlaag vogtede han paa Udtrykket i Ingrids Ansigt; og da Dr. Bonnat nu bredte et Krigskort ud paa Bordet foran hende og gav sig til at forklare, besluttede han sig til at lade de to være alene. Med en fremmumlet Undskyldning rejste han sig og forklarede, at han nødvendigvis skulde bringe et Brev paa Posthuset, inden der lukkedes.

Ingrid betragtede ham med Forbavselse. Da hun lidt efter saa' ham skraa over Torvet, fulgte hun ham med bekymrings-

fulde Øjne. Herregud, hvad var der nu igen? Var det paa Grund af Dr. Bonnat, han nu mistroede hende? Det var jo latterligt — og alligevel saa usigelig sørgeligt. „Aa, Gabriel, hvordan skal det ende med os to?“ Mens Doktoren fortsatte sine Forklaringer, sank hun ind i sig selv uden at høre efter; og til hans store Skuffelse rejste hun sig pludselig og sagde Godnat. Hun var kommen til at fryse, sagde hun, og det forholdt sig ogsaa rigtigt nok. Solen var i Nedgang. De høje Bjergkamme rundt om Byen begyndte at gløde.

I et Par sammenhørende Værelser i Husets øverste Etage lige under Taget havde hun og Gabriel indrettet sig. Skønt alle Vinduerne stod aabne, var Luften under det lave Loft endnu tung af Dagens Solvarme, der havde brændt paa Skifertaget siden tidlig Morgen. Hun stod en Tid med Haanden trykket for Øjnene. „Ak, Gabriel! Hvor kan du nænne det?“ — Hun gik ind i hans Stue ved Siden af. Et Genskin af Aftengløden paa Bjergene fyldte den med et stemningsfuldt Halvlys. Men ogsaa her var Varmen trykkende. To gule Roser, hun om Morgenen havde sat ind paa hans Arbejdsbord, hang allerede sørgeligt med Hovedet. Saa faldt hendes Øjne paa den tilbundne Manuskriptmappe med de grønne Sløjfer, og hun kom til at tænke paa, at det snart var længe siden, hun havde set den aaben. Arbejdet med det nye filosofiske Værk, hvortil Gabriel satte saa store Forhaabninger, syntes at være gaaet i Staa for ham. Var det mon bare af den Grund, han var saa indesluttet og pirrelig i denne Tid? Han lod jo nok ligegyldig for Folks Mening om ham og hans Arbejder; men han slap dog aldrig Tanken om sine Fjender i København, talte især med Bitterhed og Haan om den Kollega, der i sin Tid var bleven foretrukken for ham ved Besættelsen af en Universitetsstilling derhjemme.

Da hun var kommen tilbage til sin egen Stue, der vendte ud mod Torvet, blev hun staaende ved Vinduet for at se efter ham. Over den store Plads laa det samme farvede Lys fra de

glødende Bjergtoppe. Under den lille Gruppe Elmetræer omkring den gamle Brønd stod et Par Bænke, og her havde nogle gamle Mænd og Koner som sædvanlig samlet sig til en Aftenpassiar. En af Konerne havde et lille Barn i Skødet, som hun kyssede og krammede af Hjertens Lyst, og det Syn fik Ingrids Moderhjerte til at krympe sig af Savn og Smerte. Dersom Gabriel havde været tilstede, vilde hun have nedkæmpet sin Længsel. Nu gav hun Taarerne frit Løb. Kaare og lille Tage! Mon de endnu en Gang imellem tænkte lidt paa deres Mor? Eller havde de glemt hende? Hun vidste ingenting. Fik aldrig noget at vide. En Gang om Maaneden hørte hun derhjemmefra — en kortfattet, fem-seks Linjers Meddelelse om Børnenes Sundhedstilstand skrevet af hendes Mands Husholderske, men sikkert dikteret eller i hvert Fald censureret af ham. Hendes egne Breve til Børnene naaede dem gennem de samme Hænder, — dersom de overhovedet nogensinde fik dem.

Nede under Elmetræerne havde nu baade Mænd og Kvinder rejst sig og var bleven tavse. Mændene strøg de brede Hatte af Hovedet; Kvinderne samlede andægtigt Hænderne foran Brystet. Byens Kirkeklokke ringede til *Angelus*.

Ogsaa Ingrid sank hen i Bøn. Der lød for hendes Øre en anden Aftenklokke mange, mange Mil borte. Fra et trappegavlet Kirketaarn ringede den ned over en lille sjællandsk Landsby med straatækte Huse omkring et Gadekær. Paa den grønne Plads ved Sprøjtehuset legede Kaare med Præstegaardsforpagterens Drenge. Men stakkels Tage kunde ikke være med. Han maatte ligge hjemme i sin hvide Tremmeseng, fordi han endnu havde svulne Øjne. Laa han maaske og undrede sig over, at hans Mor ikke en Gang nu, da han var syg, kom og læste Aftenbønnen med ham. Men han blev nok snart helt rask igen ligesom Kaare. Hun havde lovet sig selv, at hun ikke vilde ængstes for sine Drenge. En Gang for alle havde hun givet dem i Guds Varetægt, og

han vilde ikke kunne nænne at lade de uskyldige Børn undgælde for deres Mors Brøde. Det var hendes daglige ydmyge Bøn, at hun alene, ingen andre, maatte komme til at lide for, hvad hun havde syndet.

III

Gabriel var imidlertid gaaet ud af Byen over den tagdækkede Bro, der forbandt Flodens Bredder. Han førte en ophidset Samtale med sig selv, mens han med hastige Skridt fortsatte ad en Sti, der førte langsmed Flodløbet paa den anden Side. At Ingrid var optaget af den lille sortsmudsede Sydlænding var han nu ganske klar over; men han havde længe ventet noget saadant og havde sin egen Mening om det. Der havde i den sidste Tid vist sig mange Tegn for ham i Sol og Maane, der tydede paa, at det Øjeblik hastig nærmede sig, da Ingrid vilde vaagne af sin Fortryllelse og længes tilbage til Hjemmet og Børnene. Hendes Interesse for denne Fremmede med de galante Talemaader havde vist ikke noget med Forelskelse at gøre — Ingrid var jo slet ikke nogen letsindig Karakter — men den var hende et Middel, en Nødhjælp, til at dulme Savnet, maaske ogsaa til at gøre hende det lettere at vikle sig ud af Forholdet til ham. Hun forstod det vistnok ikke selv. Men saadan forholdt det sig. I mange af hendes Ytringer fra de senere Dage havde han kunnet fornemme som et Raab fra en druknende, der endnu i Undergangens Øjeblik klamrede sig til en bristet Lykkedrøm. Eventyret var ude. I sine inderste, skjulteste Tanker var hun allerede paa Flugten hjem.

Og forresten! Ogsaa for ham var det nu bedst, at Ingrid blev givet tilbage til det Samfund og de Mennesker, hun hørte hjemme hos. Han vilde endnu i Aften tale med hende derom. Der var ingen Grund til at opsætte det. Han havde

jo selv en Verden, som han ofte i Løndom sukkede efter, ... Tankens Friheds-Rige, hvor Mennesket var ene med sig selv som en Gud, udløst af alle Lænker, befriet for andet Følge end Menneskets eneste trofaste Rejsefælle gennem Livet, den tavse Død. Hvorfor ikke vedstaa det? Han længtes hjem til Ørkenen og dens store Syner... tørstede efter igen at drikke sig en Rus i Ensomhedens gyldne Vin, der faldt de fleste andre dødelige saa bitter paa Tungen. Han kunde vel saa ogsaa haabe paa, at det endelig skulde lykkes ham at fuldføre sit store Værk, som han i saa mange Aar havde arbejdet paa. Under den Sindets Adspredthed, der havde gjort det sidste Aar saa ufrugtbart for ham, havde han ofte maattet tænke paa den bibelske Krønike om Eva, som Vorherre skabte til Kapsun for den himmelstormende Adam. „Og da han saa' dem sammen, gik han beroliget bort og sagde til sig selv, at nu var alting saare godt." — Ja, han havde hele dette Aar følt sig som en Skipper, der af Havfruerøster havde ladet sig lokke ud af sin Kurs. Samlivet med Ingrid havde drevet ham ind i sommerblide Stemninger, hvor hans Aand ikke havde hjemme. Derfor var han bleven gold. For at frelse sit Selv maatte han igen ud og møde Stormene paa det aabne Hav og vide sig ene i stjerneløse Nætter med 70,000 Favne Vand under Kølen.

— — —

Det blev mørk Aften, inden han naaede tilbage til Hotellet. Ingrid sad med tændt Lampe i sin Stue og syede. Lampeskæret naaede ikke stort ud over det Sted, hvor hun sad. Kuplens Yderside var mørkegrøn, og den største Del af Værelset laa derfor i dyb Skygge. Som i et Helgenskin sad hun dér i stor, skøn Ro, en husmoderlig Madonna. Gabriel, der var kommen ind med nervøs Hast, standsede uvilkaarlig ved Synet. Han havde omhyggelig forberedt sig paa, hvad han vilde sige hende, men blev tavs. En Stund gik

han urolig omkring i Stuen, som om han søgte sig en Siddeplads, hvorpaa han vendte tilbage til Døren og gik ind til sig selv igen uden at have sagt et eneste Ord.

Ingrid lod Hænderne synke ned i Skødet og blev ved at stirre paa den lukkede Dør, mens hun ventede paa, at han skulde komme igen. Men han kom ikke. Døren forblev lukket. Hun hørte, at han satte sig tilrette ved sit Skrivebord og med megen Larm flyttede nogle Bøger og trak Skuffer ud. Stakkels Gabriel! Hun vidste jo, at han selv led mest under sine Forrykthedsanfald. Derfor havde hun ogsaa let ved at tilgive ham. Hun kendte desuden nu hele Sandheden om hans sørgelige Barndom. Han havde en Gang i et fortroligt Øjeblik fortalt hende om sit uhyggelige Hjem i den store Proprietærgaard, hvor Forældrene boede i hver sin Ende af Huset og aldrig talte med hinanden. Ensom, uden Søskende og uden at have kendt en Mors Kærlighed, var han vokset op i et Helvede, hvor alt, hvad han saa' og hørte, nærede Sørgmodigheden i hans unge, grublende Sind. „Tro ikke din bedste Ven over en Dørtærskel". Med de Ord havde Faderen formanet ham, da han var bleven Student og rejste til Universitetet i København. Stakkels Ven! Hun vilde være taalmodig og aldrig opgive Troen paa, at Gabriel en Gang skulde blive udløst af den Forbandelse, der havde hvilet over ham fra hans Fødsel.

Hver Gang hun atter hørte ham røre sig inde i sin Stue, løftede hun Hovedet med nyt Haab. Men nej! Han kom stadig ikke. Og hun vidste af Erfaring, hvor lidt det vilde nytte, at hun selv gik derind og slog Armene om hans Hals for at faa ham god igen. I en Tilstand som den i Dag, var hans syge Sind saa saarbart, at hun kun vilde forøge hans Mistro med sine Kærtegn.

Men saa fik hun den Tanke, at hun jo kunde skrive til ham og paa den Maade faa ham sagt eller hvisket ind i Øret, hvad hun endnu aldrig havde kunnet faa sig til at sige ham

frit ud. Dersom hun endnu i Aften lagde et Brev i Hotellets Postkasse nede i Forstuen, vilde han faa det ind ad sin Dør allerede om Morgenen, inden de saas — og hun kunde da maaske forhindre, at Solen paany gik ned over hans Vrede og over hendes Bedrøvelse. Med en rask Beslutning lagde hun Haandarbejdet til Side og tog sin Skrivemappe frem. En Stund sad hun i Tanker med Pennen i Haanden, mens hun betragtede hans Portræt, der stod foran hende paa Bordet tilligemed Børnenes. Saa samlede hun sit Mod og skrev hurtigt, uden Standsninger, med sin store, faste Haandskrift:

„Gabriel! Du spurgte mig igen i Dag, om jeg ikke fortrød mit Forhold til dig. Det Spørgsmaal kunde jeg virkelig med større Ret gøre dig. Jeg kan undertiden faa en helt uhyggelig Fornemmelse af, at jeg er bleven dig til Plage. Er det Tilfældet, saa forlanger jeg, at du siger mig det rent ud. Jeg vil ikke føres bag Lyset. Maaske forundrer du dig over, at jeg skriver saa aabent til dig om dette. Men tale om det maa jeg. For som det i den sidste Tid har været imellem os, kan det ikke bleve ved at gaa. Ak, min Ven, min inderlig elskede Ven, du holder jo dog endnu af mig. Gør du ikke? Jeg tror det. Hvorfor vil du da gøre dig selv og mig saa megen Sorg? Du har et Par Gange bebrejdet mig, at jeg trods Samlivet med dig, som er saa klog, ikke er bleven mere forstandig. Det tager du nu fejl i. Men hvorfor taler du saa sjelden om, hvad der beskæftiger dig; jeg mener naturligvis ikke dit Arbejde, men hvad du ellers inderst inde føler og tænker. Jeg sad just og saa' paa dit strenge Billede, og jeg sagde til mig selv: Jo, jeg har Ret til at vide Besked om alt det, du gaar og gemmer hos dig selv, ogsaa dine Tanker om mig. Jeg véd jo nok, jeg har ikke stort at give dig til Gengæld — ikke andet end min stakkels Kærlighed, som du saa ofte mistror og ringeagter. Men den Kærlighed har skabt mig, Gabriel! Det er den, jeg lever paa og kæmper for. For den har jo gjort mig til den, jeg nu er. —

Du véd, det er ikke min Vane at bruge stærke Ord, og naar du læser, hvad jeg her skriver, vil du maaske trække medlidende paa Skulderen. Og i Grunden har du ogsaa Ret til det. Jeg maa vel nærmest kaldes for en Stakkel, naar det er saadan, at kun en eneste Ting i hele Verden kan gøre mig glad og lykkelig, det at vide, at du holder af mig, at jeg har din Fortrolighed og din Tillid, dit Hjerte helt og holdent — —"

Hun standsede med et Ryk. Døren til Gabriels Stue var gaaet op, og derhenne paa Tærsklen stod han selv i sin graa Slobrok, som han holdt sammen med famlende Hænder. Han var kommen ind for nu at gøre Alvor af sit Forsæt om at fremtvinge en endelig Afgørelse; men da han saa', at Blodet fløj hende til Kinderne, og at hun hurtigt lagde Klatpapiret henover et Brev for at skjule det, studsede han og kom til at smile — et sygt Smil.

„Du skriver Brev. Saa vil jeg ikke forstyrre," sagde han og gjorde Mine til at gaa.

Han blev dog staaende, idet han hemmeligt skottede til det Papir, hun havde skjult.

„Det er vel saa igen dine Børn, du skriver til?"

„Nej."

„Ja saa. Hvem er det da til?"

„Det faar du ikke at vide."

Han smilte igen.

„Du gør mig nysgerrig. Vil du virkelig ikke sige mig det?"

„Nej, det vil jeg ikke," sagde hun og lagde Brevet ind i Skrivemappen.

Men Gabriel, som havde nærmet sig, søgte nu at snappe det fra hende. Hun satte sig til Modværge, og det kom som for Spøg til en længere Kamp, der endte med, at Gabriel rev Mappen ud af Hænderne paa hende og fjernede sig med den ind til sig selv.

Blussende af Undseelse blev hun siddende ved Bordet

med Hænderne for Ansigtet. — Hun hørte, at han satte sig tilrette derinde, og med hamrende Hjerte ventede hun paa, hvad der vilde ske. Hun fortrød nu, hvad hun havde skrevet. Han vilde sikkert gøre Nar af det, eller maaske blive endnu mere vred. Hvorfor bar hun sig ogsaa altid saa dumt ad? — Nu rejste han sig. Hun hørte ham gaa nogle Gange op og ned ad Gulvet derinde, inden han kom ind. Hun havde ikke rørt sig. I angstfuld Venten blev hun siddende i den samme Stilling, mens han stille nærmede sig. Saa følte hun hans Hænder omkring sit Hoved. Han bøjede det tilbage, og deres Øjne mødtes.

„Ingrid! — Kære, kære Ingrid!"

IV

Den næste Morgen vaagnede de op i hinandens Arme til en Dag med Regn og Rusk. En tæt Taage laa over Byen og skjulte Bjergene. Ogsaa de to følgende Dage dryssede det uafbrudt med Væde, der gjorde alle Veje næsten ufarbare. Men Tredjedagen henimod Aften blankede Vejret op, og efter Solnedgang gik Gabriel og Inger en stille Tur i Maaneskin ad Stien, der førte langs med Flodløbet ovre paa den anden Bred. Stort og lyst bredte Rummet sig omkring dem, fyldt med natlig Højtid.

Mod Sædvane gik de med hinanden under Armen. Det var noget, Gabriel ellers ikke satte Pris paa, fordi det bibragte ham en generende Følelse af sin Ufrihed. Han kunde heller aldrig lade være med at tænke paa, at hun tidligere velsagtens altid havde gaaet saadan med sin Mand. Desuden var deres Fodskifte saa forskelligt. De Syvmileskridt, han havde vænnet sig til under Fortidens mange ensomme Vandringer, var det svært for ham at lægge af. Men som hans

Følelser for Ingrid i disse Dage var, fandt han en øm Tilfredsstillelse ved at rette sin Gang efter hendes og „træde om“, saasnart han mærkede, at de var kommen ud af Takt.

De gik og talte om noget, der havde beskæftiget dem stærkt i disse Regnvejrsdage. Gabriel var kommen paa den Idé, at de skulde flytte bort fra „Den gyldne Løve“ med dens mange fremmede og urolige Mennesker og indrette et eget Hjem, hvor han jo ogsaa bedre kunde samle sig til sit Arbejde. Han havde hørt, at der lidt udenfor Byen var en fuldt møbleret Villa til Leje, og trods Vejret havde han allerede været ude og se paa den og forhørt sig om Prisen. Villaen ejedes af en Amerikaner, der var forhindret i at komme dertil paa Grund af Krigen, saa de kunde flytte derud naarsomhelst. At Lejen var skammelig høj, fortav han for Ingrid. Af Undseelse havde han nemlig endnu ikke fortalt hende, hvad hans københavnske Vekselerer nylig meddelte ham, at Værdien af de Aktier, han havde arvet efter sine Forældre, nu var stegen til det tredobbelte. Han havde ikke holdt af at tale om, at den modbydelige Krig ogsaa havde gjort ham til en velstaaende Mand.

Ingrid var stærkt betaget af Udsigten til igen at faa et eget Hjem. Med sin virksomme og praktiske Natur, vant som hun desuden var til at have et stort Hus at styre, havde dette sidste Aars ørkesløse Hotel- og Pensionatsliv ofte været hende en Lidelse. Som hendes Hjerte krympede sig, hver Gang hun hørte et Barn græde, saadan kunde Lyden af Tallerkenraslen fra et Køkken eller Synet af en Husmor, der rystede en Støveklud ud af Vinduet, faa hende til at sukke af Længsel efter igen at have en Husholdnings mangfoldige Krav op om Ørene.

Straks den næste Formiddag fulgtes de ad derud. Men da Ingrid paa Afstand fik Øje paa „Villaen“ og saa', at det var en stor og tung Bygning, der laa højt tilvejrs paa den

skovklædte Bjergskraaning som en gammel Borg, blev hun lidt modfalden. Hun forstod straks, at det var denne ensomme og utilgængelige Beliggenhed, der havde begejstret Gabriel. Her vilde han kunne faa det Ørnebo, han saa ofte havde talt om. Her var der Erstatning for Rødstensklippernes vilde Øde — „syv tusinde Fod over Menneskeskraalet".

Fra Landevejen kom de derop ad en trappeformet Allé, der endte foran en Gitterport med en Plakat, hvorpaa der stod „Til Leje". Gennem Tremmeværket kunde de se ind i en forsømt Have med grønskimlede Gange og overgroede Rabatter. De ringede paa, og efter lang Ventetid viste der sig et gammelt Kvindemenneske, det samme, som Dagen før havde lukket Gabriel ind og ført ham om. Hun var en lille tyk Person med en Kropsvulst af Størrelse som et Græskar paa den ene Side af Halsen; og heller ikke dette Syn virkede oplivende paa Ingrid. Hun kom til at tænke paa de Bjergtrolde med to Hoveder, som der fortaltes om i norske Eventyr.

Da de var kommen ind i Huset, tog Gabriel hende under Armen og førte hende med sig op ad Trappen til den øvre Etage for straks at vise hende den Stue, han allerede havde udset sig til Arbejdsværelse. Det var et langstraks Rum med fire Fag Vinduer, en hel Sal, hvor der i Amerikanerens Tid aabenbart havde staaet et Billard. Der saas endnu Mærker af Billardets Ben i Gulvets Fernisering. Af Møbler fandtes der nu ikke andet i det store Rum end et solidt Bord og nogle faa Stole. Ingrid lod sig ikke mærke med sine Følelser. Saadan var jo nu en Gang Gabriels Smag! — Men Udsigten fra de fire Vinduer var unægtelig vidunderlig. Hele den milelange Dalstrækning med de mange smaa Byer laa udbredt for Øjet, og ovre paa den anden Side Floden taarnede Bjergene sig op, Række bag Række, de fjerneste med snehvide Toppe, der lyste mod Himlens dybe Blaa.

Saa fulgtes de nedenunder for at se paa Opholdsstuerne.

Der var fire. Dagligstue, Spisestue og to Soveværelser, alle med murede Kaminer og smukt møblerede. Men Ingrid, der var bleven vant til at leve Dør om Dør med Gabriel hele Døgnet rundt, blev straks klar over, at i disse fremmede Stuer, hvor intet mindede om ham, vilde hun aldrig kunne føle sig hjemme. Hun saa sig i Aanden sidde her muttersene Dagen lang, mens Gabriel var forsvunden op i sit Sky-Rige og maaske knap viste sig ved Maaltiderne. Men hun havde lovet sig selv, at hun aldrig vilde blive skinsyg paa hans Arbejde eller paa de Tanker, der optog ham. Hvorsomhelst hans Vej gik, vilde hun følge ham, om det saa var ud til den yderste Ørken.

Den gamle Dværgkone førte dem til sidst ud i Køkkenet, hvor der fandtes alt, hvad der behøvedes i en Husholdning. Herfra gik en Dør ud til en hyggelig lille Gaardsplads, der laa saa tæt inde under den skovklædte Bjærgvæg, at man tydeligt kunde mærke Granlugten deroppe fra. Pludselig brød Ingrid ud i et højt Fryderaab. En lille sort Kattekilling med hvide Sokker kom springende ovre fra en lav Sidelænge, hvor Konen aabenbart havde tilhuse. Ingrid løftede det lille Væsen op i sine Arme og tog det ind til sig. Det var et stormende Møde med noget hjemlig kært midt i alt dette fremmede.

„Følger denne her med i Lejen?“ spurgte hun Konen og trykkede sin Kind ind mod Dyrets varme, barnebløde Krop. I sin vemodige Forudfølelse af den Ensomhed, hun her vilde gaa ind til, knyttede hun sig uvilkaarlig til denne tilkommende lille Husfælle, der kunde blive hende til Selskab og Trøst. —

Endnu samme Eftermiddag underskrev Gabriel Lejekontrakten hos den Sagfører, der varetog Amerikanerens Interesse. Og saa stor var hans Utaalmodighed efter at komme bort fra Hotellets mange Mennesker, ogsaa fra Dr. Bonnat, at han i de følgende Dage personlig gik omkring til Haandværkerne i Byen for at fremskynde Arbejdet med Husets og

Havens Istandsættelse. Ogsaa Ingrid fik pludselig nok at gøre. Hun maatte fæste Pige og sørge for Forsyninger til Køkken og Spisekammer, og i al denne Travlhed genvandt hun hurtigt sit gode Humør. Aldrig havde Gabriel set hende muntrere end en Dag, da hun havde en hel Armé af Rengøringskoner og Gartnerfolk at tumle med.

Saa oprandt da den store Dag, da de med nyt Foraar i Hjertet for første Gang kunde sætte Foden under eget Bord. Straalende som et Par Nygifte kørte de om Formiddagen bort fra Hotellet med deres Bagage og mange Blomster, der skulde smykke deres Hjem ved Bryllupsgildet. Endnu før Solen gik ned, stod Festbordet dækket. Gabriel havde sørget for Vin og Frugter, og Ingrid havde egenhændig lavet Maden, lutter hjemlige Retter, Grønærtesuppe, Høns i Flødepeberrod og smaa Pandekager med Kvædesyltetøj. Da hun løftede Laaget af den dampende Terrin, og Gabriel mærkede Duften af sin Livret, tog han hendes Haand og kyssede den. Han havde hidtil ikke forvænt hende med den Slags Artigheder. Derfor rørtes hun, saa hun sprang op og i overgiven Glæde knugede hans Hoved ind til sig.

For Gabriel, som aldrig havde kendt et virkeligt Hjem, fulgte nu en Tid, der aabenbarede en ny Verden for ham. Fra sit Barndomshjem, hvor hans Forældre ikke en Gang mødtes ved Maaltiderne, mindedes han kun Uhyggen i de altid tomme Stuer, som aldrig saa' andre Fremmede end de Prangere og Slagtere, hans Far handlede med. Naar Faderen en enkelt Gang vilde give Moderen en Besked og ikke havde et eller andet Bud ved Haanden, skrev han med Kridt et Par Ord paa en Dør i Nærheden af hendes Værelse. Han havde ofte selv læst saadanne fyndige Meddelelser, skrevet med Faderens store, klodsede Bogstaver. Han huskede blandt andet denne: „Min Søster Nielsine død."

Nu iagttog han med stille Forundring de mange kvindelige Smaasysler, der helt kan omskabe et Par fremmede Stuer og ad

løndomsfulde Veje fylde dem med Hjemlighed og Hygge. Ingrid besørgede selv sine Indkøb til Huset. Paa Byens to ugenlige Torvedage, da Pladsen foran Hovedkirken og de tilstødende Gader var fyldt med Boder og Telte, gik hun derind fra Morgenstunden sammen med Tjenestepigen. Af Nysgerrighed gjorde Gabriel dem et Par Gange Følgeskab paa disse Torvevandringer, hvorfra Ingrid altid kom saa mærkelig oplivet og rødkindet tilbage. Trods sin Sky for Mennesker vovede han sig med hende ind i den tætteste Trængsel mellem Grøntkoner, Hønsekræmmere, Pottemagere og sortøjede Musefælde-Italienere, der fra alle Sider raabte Ingrid an og kappedes om at komme til at handle med den „russiske Frue", som de kaldte hende paa Grund af hendes lyse Haar og hans eget store Skæg. Og endda var hun slet ikke saa let at gøre tilpas. Som den erfarne Husmor, hun var, lod hun sig ikke noget foresnakke, men undersøgte kyndig Blomkaalshovedernes Fasthed og Hønsenes Alder, og skønt hun nu vidste, at Gabriel var rig, var hun lige nøjeregnende med Hensyn til Prisen. Men det gik hende overfor disse Folk som overfor alle andre her. Trods sin sproglige Ubehjælpsomhed vandt hun Hjerterne med sin Skønhed, sin friske Naturlighed, sit usnerpede Lune. —

Saa skete det en Nat, efter et Par Ugers fortsat Lykke, at Gabriel vaagnede ved Lyden af heftig Hulken. Han forstod, at det maatte være Ingrid, og stod straks op, tog sin Slobrok paa og gik ind til hende. Hun sad oprejst i Sengen og skjulte Ansigtet i Hænderne i sin Kamp for at undertrykke Graaden.

„Hvad er der i Vejen, Ingrid? Hvorfor græder du?"

Hun kastede sig angstfuld ind til ham og forklarede, at hun havde drømt saa frygteligt . . . om en Ildebrand hjemme . . . om at Lynet slog ned i Præstegaarden, der paa et Øjeblik stod i lys Lue. Folk strømmede til allevegne fra, og alle raabte de paa Kaare. „Hvor er Kaare?" — Saa var hun vaagnet ved at høre Drengens Skrig inde i Flammehavet . . .

Gabriel satte sig paa hendes Sengekant og fik hende beroliget. Der havde for et Par Dage siden været en Ildløs inde i Byen, og Ingrid forstod nu ogsaa selv, at det var den, der var Anledningen til den hæslige Drøm.

Men efter den Dag fik Gabriel atter hyppige Tilbagefald til Fortidens mørke Stemninger. Som enhver lille Uoverensstemmelse altid tidligere efterlod en langvarig Forstemthed hos ham, saadan kunde han nu igen gaa i Dagevis og ruge over et eller andet tilfældig henkastet Ord af Ingrid, for at finde ind til en formodet skjult Mening eller forborgen Hensigt. Han gik atter ofte ud alene, og forsvandt i Bjergene halve eller hele Dage.

En Aften i Skumringen, da han vendte tilbage fra en saadan lang, ensom Tur, satte han sig hen hos hende i Sofaen, hvor hun sad med Kattekillingen, der legede i hendes Skød.

„Der er noget, jeg maa tale med dig om. Kan du ikke sætte den Kat fra dig et Øjeblik."

Tonen var ikke uvenlig; men Udtrykket i hans Ansigt foruroligede hende. Hun satte Killingen ned paa Gulvet og spurgte, hvad det var.

„Det er om dig, vi skal tale, Ingrid."

„Om mig?"

„Hør nu, hvad jeg vil sige. Det er nøje overvejet, og jeg har i Grunden tænkt paa det længe. Se, jeg finder det saa urimeligt, at du gaar her og piner dig med din ganske naturlige Længsel efter at gense dine Børn. Jeg vil derfor gøre dig et Forslag. Skriv til din Onkel, Højesteretssagføreren, og bed ham om at være dig behjælpelig med at faa truffet en Ordning, saa du kan tage hjem paa et Besøg. Han gør det sikkert gerne. Og man kan jo nu igen rejse fuldkommen trygt gennem Tyskland uden altfor store Vanskeligheder med Pas og den Slags. Skriv til ham, at han maa skaffe dig Lov til at være sammen med dine Børn enten hos ham selv eller

et andet Sted i København — et Par Uger eller længere, som det nu kan falde sig."

Ingrid havde set opmærksomt paa ham, mens han talte. Han sad foroverbøjet og halvt bortvendt og skød sin store Signetring frem og tilbage paa Langfingren, hvad altid var et Urotegn hos ham.

„Og hvad vil du saa gøre i den Tid?" spurgte hun.

„Ja, det har jeg naturligvis ogsaa tænkt paa. Jeg følger dig til Berlin og venter paa dig dér, indtil du kommer tilbage. Jeg vil saa benytte Tiden til at gøre Biblioteksstudier. Det har jeg netop Brug for."

Efter nogle Øjeblikkes dyb Overvejelse rystede Ingrid afgørende paa Hovedet.

„Nej, Gabriel! Hvor du er, vil jeg ogsaa være. Hvad skulde det ogsaa hjælpe? Jeg vilde jo bare gaa og ængstes for *dig* i Stedet for. Nej, nej, min Ven! Og dersom Rudolf saa ovenikøbet nægter mig at se Børnene. Det har han vist Lov til."

„Men det vil han ikke gøre. Han er jo ingen hævngerrig Mand. Det har du altid selv sagt. Naar han nægtede dig Skilsmisse, var det vistnok udelukkende af religiøse Grunde."

Ingrid faldt igen i Tanker. Saa lagde hun Haanden hen paa hans Knæ og sagde:

„Jeg har undertiden selv tænkt paa noget som det, du her foreslaar. For at jeg længes efter Børnene, vilde det naturligvis være taabeligt af mig at benægte. Men paa den anden Side — ja, det forstaar du vist ikke — men jeg kan ogsaa blive saa angst, naar jeg tænker paa et Gensyn."

„Angst? For hvad?"

„Husk paa, hvor længe jeg har været borte fra dem. En hel Evighed — synes jeg selv. Alt hvad der ligger paa den anden Side af den 22de Juli i Fjor, da jeg rejste hjemmefra, kan undertiden staa for mig som noget, der tilhører en hel anden Tilværelse. Maaske er Børnene helt forandrede. Maa-

ske har de glemt mig. Jeg véd jo ingenting. Tænk, om de stod og saa' paa mig som paa et vildfremmed Menneske! Det vilde være det forfærdeligste af alt. Naar jeg nu kan tænke paa dem med saa stor Glæde, er det fordi jeg altid ser dem for mig saadan, som de var, da jeg skiltes fra dem."

„Jeg forstaar det," sagde Gabriel. „Men tænk nu alligevel over Sagen. Inden vi véd af det, har vi Efteraarsmørket over os, og til den Tid kan det maaske blive vanskeligere at gøre Rejsen."

„Naar du virkelig synes det, Gabriel —."

„Javist."

„Og du vil følge med til Berlin?"

„Ja, det har jeg jo sagt. Men opsæt det ikke. Brug Tiden, mens der endnu er lidt Sol paa Himlen. Skriv derfor hellere i Dag end i Morgen."

Et Par Dage efter, da de endnu en Gang havde talt om Sagen, skrev Ingrid hjem til sin Onkel, Højesteretssagføreren, der var den eneste af Slægten, hos hvem hun havde mødt en Smule Forstaaelse. I de følgende Uger vekslede de Breve og Telegrammer, indtil Dagen for Opbrudet herfra kunde fastsættes. Nogen endelig Ordning af Sammenkomsterne med Børnene blev dog ikke truffet, fordi hendes Mand vedblivende stillede Krav om en personlig Samtale med hende, hvori han selv vilde fremsætte de nærmere Betingelser. Ingrid gik tilsidst ind paa det. Da først Hjemrejsen var besluttet, blev hun grebet af en febrilsk Utaalmodighed efter at komme afsted, saa hun villigt underkastede sig enhver Fordring fra Mandens og Onkelens Side.

Gabriels Rejseforberedelser bestod kun i at pakke en Haandkuffert, Ingrid derimod maatte ikke alene beskikke sit Hus; hun havde ogsaa Afskedsbesøg at gøre hos sine fattige og syge Venner inde i Byen og paa Hospitalet. Det sidste Sted havde hun længe holdt sig borte fra for ikke paany at opvække

Gabriels Mistro; men forinden Afrejsen begav hun sig derhen med nogle Blomster og Smaagaver, idet hun valgte en Tid, da baade hun og Gabriel vidste, at Dr. Bonnat ikke var der.

Hospitalet var en gammel graa Bygning, der laa for Enden af en snever Smøge. Det havde en Gang været Kloster og var det tildels endnu. Fra Porten, hvor en Morlille i Ordensdragt holdt Vagt, kom man ind i en Korsgang, der omgav det store Gaardsrum til alle Sider. Nogle sørgelige Skikkelser stod tæt ved Indgangen og spejdede blandt de Besøgende efter Bekendte. Der var imellem dem en halvvoksen ung Pige, der havde faaet det ene Ben sat af. Med et lidelsesfuldt Udtryk, hulkindet og bleg, hang hun paa sine Krykker som en Korsfæstet. Men pludselig gik der en straalende Lysning over hendes Ansigt. Hun havde genkendt Ingrid. Med et Skrig som en Fugl styrtede hun i lange Hop hen imod hende og kyssede hendes Haand, da hun modtog sin lille Gave. En ældre nonneklædt Sygeplejerske kom nu til Stede. Ogsaa hun hilste hende med stor Hjertelighed og sagde, at hun havde været inderlig savnet. Da hun hørte, at Ingrid skulde rejse, blev hun helt bedrøvet. „Men er det for bestandig?“ spurgte hun, idet hun førte hende ind i den store, halvmørke Sygesal, under hvis lave Krydshvælvinger Sengene stod i tre lange Rækker som Kister i en Kirkekrypt. „Nej, nej! Jeg kommer snart igen!“ sagde hun og nikkede smilende omkring til sine gamle Kendinger, der rejste sig i Sengene og vinkede til hende med straalende Øjne.

V

Den næste Morgen var hun og Gabriel oppe, før det blev lyst. Der var næsten en Times Kørsel til Stationen, der laa helt ovre paa den ande Side Floden, og Toget gik derfra ved Daggry. Nattetaagen laa endnu saa tæt over Egnen, at da Toget

med det vældige Bjerg-Lokomotiv kørte ind, kunde dets Lanterner næppe ses, før det holdt ved Perronen. Ved Landegrænsen blev de opholdt et Par Timer af Paskontrol og Toldundersøgelse. Endogsaa Indholdet af deres Lommer blev nøje ransaget. Det var særlig Gabriel, der blev mistænkt paa Grund af sit store Russerskæg. Endelig kom de afsted; men først den næste Dags Aften naaede de Berlin. Idelige Omstigninger og langvarige Standsninger, naar et Militærtog skulde passere, sinkede Rejsen.

Under denne mere end døgnlange Kørsel i overfyldte Kupéer sad Ingrid mest med lukkede Øjne og slap nødig Gabriels Haand. Hvor heftig hendes Hjerte end slog af Forventning, naar hun tænkte paa, at hvert Minut bragte hende Børnene nærmere, var hun dog modløs ved Tanken om Adskillelsen fra ham. Ogsaa det forestaaende Møde med hendes Mand gjorde hende urolig og beklemt.

„Længere end fjorten Dage bliver jeg ikke borte," sagde hun flere Gange og trykkede hans Haand.

Gabriel gengældte Trykket, som om han troede paa Forsikringen. I Virkeligheden var han ganske overbevist om, at de ikke skulde ses mere. Eventyret var ude. Naar Ingrid først var hjemme, vilde Genforeningen med Børnene og Paavirkningen fra hendes Slægtninge snart vende hendes Sind fra ham. Af Hensyn til Børnene vilde hun maaske endog genoptage Samlivet med Manden under en eller anden Form og tilsidst føle det som sin Pligt helt at slette ham ud af sin Erindring.

Efter at have overnattet paa et Hotel i Berlin fulgtes de den næste Morgen til Stationen. Ved Afskeden paa Perronen omfavnede hun ham og gentog:

„Om fjorten Dage har du mig igen!"

Han nikkede blot.

Fra Kupévinduet sendte hun ham med Taarer i Øjnene den sidste ømme Hilsen. Han vinkede igen med et anstrengt

Smil og fulgte hende med Blikket, indtil Toget var ude af Syne.

Saa gik han tilbage til den indre By, ind i de kendte Gader med det mylrende Hovedstadsliv. Det var hans Hensigt at gaa hen paa det Bibliotek, hvor han havde i Sinde at arbejde under Opholdet her for straks at begrave sig i Studier. Men Himlen var begyndt at dryppe, og snart styrtregnede det, saa han hurtig maatte søge Tilflugt i en Kafé. I et Nu stod Vandet tommehøjt over Kørebanens Asfalt. Bilernes Hjul pløjede det op som Baadstævne og sendte lange Sprøjt ud til Siderne.

Han havde sat sig hen i en Krog af Kaféen med Dagens Aviser og illustrerede Blade; men da baade Tekst og Billeder kun handlede om Krigen, lagde han dem hurtigt bort. Han blev siddende med Haanden under Kinden og tænkte ved sig selv, at her sad han nu igen ene, som saa ofte før, og var led ved Tilværelsen, et Bytte for sin gamle Modbydelighed ved alt. Rundt om ham i det tobaksstinkende Lokale sad Øldrikkere, der stak Hovederne sammen og snakkede om Fronterne. Krigskortene blev studeret. Man drøftede den sidste Sejrsmelding fra Hovedkvarteret: to hundrede Meter af en engelsk Skyttegrav. Hvilken Nedværdigelse! Hvilken Jammer! Tyve Millioner af Evropas kraftigste unge Mænd stod under Vaaben, og Maaned efter Maaned var Resultatet af Dagens Myrderier Erobringen eller Tilbageerobringen af en blodfyldt Muddergrøft!

Da Regnen sagtnede, gik han tilbage til Hotelværelset for at hente sin Paraply. Med en Skyhed, som var det et Dødsværelse, traadte han derind, hvor Ingrids Stemme saa nylig havde lydt. Sengene stod endnu uredte, med tilbageslaaede Tæpper, saadan som de havde forladt dem. Derfor gik han bort igen, saasnart han havde fundet Paraplyen.

Men ogsaa i Bibliotekets stille Læsesal, mens han sad bøjet over en Foliant, fulgte Tankerne Ingrid. Som en for-

tvivlet Gnier, der uafladelig sammentæller sine tabte Skatte, lod han alle Aarets rige Oplevelser drage gennem Sindet. Navnlig var der en Erindring, som han stadig paany vendte tilbage til. Han saa' sig selv staa paa Københavns Banegaard en Eftermiddag for et Aar siden. Han havde Aftenen forinden haft Brev fra Ingrid. Det var det korte, hastig skrevne Brev, hvori hun meddelte ham, at skønt hendes Haab om at opnaa Skilsmisse nu var bristet, forlod hun sit Hjem og vilde komme til Byen den næste Dag. Han havde læst Brevet med Mistillid. Han havde sagt til sig selv: „Hun kommer ikke." Endnu da han stod paa Perronen og ventede Toget, var han overbevist om, at det vilde blive en Glipgang. Og inderst inde ønskede han det i Grunden ogsaa af Frygt for Følgerne. Da saa Toget gled ind paa Stationen, og han saa' hende stige ud, gik der ham midt i Glæden et lille Kuldegys gennem Sjælen. Han huskede det tydeligt. Det var en Forudanelse. Eller var det blot det skjulte Vemod, der rører sig i enhver heftig Lykkefølelse, fordi man véd, at den ikke vil vare?

Han blev paa Biblioteket, indtil det mørknede; men Tankerne havde hele Tiden været hos Ingrid. „Nu maa hun være kommen til Warnemünde og er gaaet ombord i Færgen." Og senere: „Nu er hun i Gjedser og har sat Foden paa hjemlig Grund."

Drevet af sin Uro gik han uden Maal og Med omkring i Gaderne, der allerede var nedsænkede i aftenligt Mørke. Regnen var hørt op; men svære Skymasser drev stadig henunder Himlen. Og ingen Lysreklamer, ingen oplyste Butiksvinduer. Paa Grund af Krigen kun spredte, svagt lysende Gadelygter. Idet han kom forbi en af de store Vin-Restaurationer i Nærheden af Hovedvagten, faldt det ham ind, at han hele Dagen hverken havde faaet vaadt eller tørt, og han gik derind.

Omkring et maurisk hvælvet Midterrum, hvor et stort Or-

kester larmede, laa en Samling Spisesale med smaa Borde oplyste af lave Lamper med røde og gule Silkeskærme. Der var stuvfuldt. Han maatte gaa fra Sal til Sal, før han fandt et ledigt Bord. Da han havde gjort sin Bestilling hos Tjeneren, kastede han Blikket ud over Salens andre Gæster. Der var en Del Officerer imellem dem, ogsaa andre uniformerede Herrer og mange Damer. Ved et Bord lige overfor ham sad et oprømt Selskab, tre Herrer og en Dame. Damen var meget smuk og aabenbart gift med den ene af Herrerne — en solbrunet, højrøstet Frontsoldat, der var hjemme paa Orlov. Skønt hun var lidt ældre og en Del sværere end Ingrid, desuden paaklædt som Verdensdame med kostbare Ringe paa Fingrene og en Hat med lange Hejrefjer, kunde han ikke lade være med at anstille en Sammenligning; og trods al Forskellighed fandt han en Slags Søskendelighed imellem dem. Naar hun løftede sit Glas og nikkede til sin Mand, eller naar hun kyssede paa Fingren, fordi han havde sagt en Artighed, var der den samme Sødme i Smilet, den samme straalende Ømhed i Blikket som hos Ingrid i Hengivelsens store Øjeblikke.

Der var imidlertid bleven sat forskellige Retter for ham, og uden at ane, hvad han spiste, stillede han sin Sult og tømte ogsaa det meste af en Flaske Vin. Stadig havde han sine Øjne ovre hos Ægteparret, der midt i Tidens Alvor var saa overgivent forelskede. Og atter maatte han tænke paa Ingrid, der besad den samme lykkelige Evne til at glemme Sorgerne og give sig hen i Øjeblikkets Glæde. Overalt, hvor de paa deres Rejser mødte Uheld og Genvordigheder, havde hun bevaret Fatningen og sit gode Humør. Væggetøjsbefængte Hotelværelser, fordærvet Mad og den Slags Fortrædeligheder, der altid gik ham selv saa pinagtig nær, lo hun bare af! Han mindedes en Gang paa en Udflugt i Bjergene, da de havde maatte overnatte i en meget tarvelig Gæstgivergaard. Om Aftenen, da han var i Færd med at gaa i Seng, hørte han

et Skrig inde fra hendes Værelse. I den Tro, at der var sket en Ulykke, styrtede han derind. Dèr stod hun helt afklædt midt paa Gulvet og rystede af al Magt sin Natdragt, fordi hun havde ransaget Sengen og fundet et Par Lopper i den. Da hun opdagede ham, kastede hun sig undselig i hans Arme for at skjule sin Nøgenhed, men kunde samtidig ikke lade være at le. „To væmmelig store, fede Lopper," paastod hun, halvkvalt af Latter. — Saadan var hun, den uforlignelige! Og nu var det altsammen forbi! Forsvundet som en Drøm i Natten. Maaske sad hun i dette Øjeblik allerede hos sin Onkel, Højesteretssagføreren, sammen med sine Børn og var lykkelig. — Farvel, Ingrid!

Endnu før han var kommen til Ende med de mange Retter, forlangte han sin Regning og gik bort. Ude paa Gaden stod han ubeslutsom. Hvor skulde han gaa hen? Hjem til Hotelværelset vilde han foreløbig ikke. Dèr ventede ham blot en endnu dybere Forladthedsfølelse. Han lod sig saa opsluge af Gadens Menneskemylder, gik paa maa og faa videre ud gennem Friedrichstrasse, indtil han kom ind i Kvarteret omkring Charité. Her i de mørke Gader mødte han igen sin Fortid. Han havde boet her en Gang for mange Aar siden, da han laa her i Byen og studerede. Udenfor Kvarterets store Militærkaserner stødte han paa den samme løse Sværm som den Gang, sminkede, paagaaende Pigebørn og omløbende Sjakrere med aabne Kramkasser i en Rem over Skulderen. Inde paa en Kasernes Paradeplads, der var skilt fra Gaden ved et højt Jerngitter, blev Tappenstregen netop blæst. En Flok Efternølere skyndte sig i sidste Øjeblik gennem Porten, mest ganske unge Mennesker — Nationens sidste Opbud til Slagmarkernes Gudeofring.

Han gik videre uden Plan, kom til en Bro, der førte over en smal Kanal, og her standsede han ved Rækværket og saa' sig om. Han huskede Stedet fra sine Aftenvandringer for tusinde Aar siden. Han genkendte de natstille Omgivelser,

de døde Fabriksbygninger, der rejste sig paa begge Sider af Kanalen og den ligesom sovende Række brede Pramme nede paa det mørke Vand. Alt var mærkelig uforandret her. Om det saa var den vanføre Tigger, der sad paa en lav Skammel og rakte sin Kasket ud, naar der kom nogen — saa var det den samme blinde Stakkel som den Gang.

Kun han selv var ikke den samme. Han, der havde haft sit Hjem i Ensomheden, stod her som en vildfarende Skygge af sig selv, et hjemløst Spøgelse. Og fra Dybet af hans Sjæl løftede sig et mørkt Klageraab, vildt af Længsel og Savn som Hjortens Brøl efter den bortflygtede Hind. Ingrid! Ingrid!

VI

Det blev næsten Midnat, før Ingrid naaede København. Efter Aftale var hendes Onkel paa Stationen. Han modtog hende hensynsfuldt og kørte med til det Hotel i Nærheden, hvor han havde bestilt Værelse til hende. Men hans Udtalelser under Kørslen var yderst forbeholdne. Han spurgte, hvordan Rejsen var gaaet, men omtalte ikke Børnene med et Ord, bragte heller ingen Hilsen hverken fra hendes Tante eller Kusinerne. Om Rudolf sagde han:

„Din Mand kommer hertil i Morgen Formiddag. Han skriver, at han vil søge dig paa Hotellet ved Tolvtiden.“

„Og Børnene?“

„Det skriver han ikke noget om. Men jeg maa antage, at han har dem med. Jeg véd dog — som sagt — ingenting.“

Ved Afskeden i Hotellets Forhal sagde han med et eget Eftertryk:

„Og saa haaber jeg oprigtig, at det maa komme til en Forstaaelse mellem dig og din Mand.“

Trods sin Udmattelse efter den næsten tre Døgn lange

Rejse, gik Ingrid ikke straks til Ro. Onkelens kølige og tilbageholdende Væsen havde hun været forberedt paa; men hans sidste Udtalelse forekom hende underlig. Mest foruroligede det hende, at han ikke vidste noget om Børnene, skønt det efter Overenskomsten var hos ham, de skulde bo. Og at Tanten ingen Hilsen havde sendt! Betød det, at deres Hjem foreløbig var lukket baade for hende og Børnene?

Først da hun ikke længer kunde holde sig oppe for Træthed, gik hun i Seng. Men forinden skrev hun nogle hastige Linjer til Gabriel, hvori hun fortalte ham om Modtagelsen og om sin Uvished og Ængstelse for Morgendagen: „Aa, hvor er det dog underligt at sidde her saa langt fra dig og ikke kunne holde din Haand og tale med dig om alt, hvad der stormer ind paa mig. Hvordan mon du selv har haft det hele denne uendelig lange Dag? Er det en Indbildning af mig, naar jeg føler, at ogsaa du har længtes en lille Smule? Har vore Sjæle kaldt paa hinanden, eller er det bare mig, der raaber min Længsel og mit Savn ud i Natten?“ —

Et Par Timers urolig Søvn med mareridtsagtige Drømme forøgede hendes Ængstelse. Hun vaagnede tidlig og stod straks op. Da hun sad paa Sengekanten med Ansigtet trykket ned i sine Hænder for at samle sig, hørte hun Raadhusuret slaa. De gamle Toner! Hvor underligt at høre dem igen! — Klokken var kun seks. Der var endnu seks lange Timer til Mødet med Rudolf. Seks endeløse Timer fulde af Uro og Bekymring.

Hun drak Morgenteen paa sit Værelse, sluttede Brevet til Gabriel og gik ud. Hun søgte ind i Ørstedsparken, der til hendes store Glæde laa i Hotellets Nærhed. Det var jo her, at hun og Gabriel i sin Tid daglig mødtes, her, at Skællene faldt fra hendes Øjne og et nyt Liv begyndte. Som Barn og ung Pige havde hun altid maattet høre for sin Snusfornuft. Paa Grund af hendes Væsens Ro og vel ogsaa paa

Grund af hendes tidlig modne Skikkelse havde Folk faaet den Opfattelse af hende, at hun ikke havde noget stærkt Følelsesliv. Og lidt var der vel ogsaa om det den Gang. Naar hun i sine Ungpigedage læste i Romanerne om Kvinder, der lod sig rive hen af deres Lidenskaber, syntes hun, de havde en Skrue løs. Og naar hun senere som Præstekone hørte om Skilsmisser og Ægteskabsbrud, oprørtes hun og takkede sin Gud, at hun ikke var som en af disse Syndere.

Hun kendte den Gang ikke sin egen Natur, der endnu slumrede roligt under hendes Hjerte som et Foster inden femte Maaned. Hun vidste ikke, at en ung, livsglad Kvinde kan gaa hen og forlove sig, blive gift og sætte baade et og to Børn i Verden uden at forstaa, at hun aldrig har elsket den Mand, hun valgte sig. Hvad hun i sin Uforstand antog for Forelskelse, var en lille Uro i Blodet, en Trang til Ømhed og Beskyttelse, som med lidt god Vilje nok kunde forveksles med Kærlighed. Hun havde altid godt kunnet lide sin Mand, der var hendes Fætter. Som Datter af en Landlæge, der tilbragte hver Aften ved Spillebordet, længtes hun desuden efter at faa sit eget Hjem at styre, var heller ikke ufølsom for en Husmoders Værdighed og en Præstekones Anseelse. Naar hun efter en travl Dag i Køkken og Bryggers sad i sin hyggelige Dagligstue og holdt Mørkning med sine to Drenge, mens Døren stod aaben til hendes Mands Stue, hvor Lampen allerede var tændt, havde hun virkelig følt sig fuldkommen lykkelig.

Siden var der gaaet hende mange Kuldegysninger gennem Sjælen, naar hun tænkte paa, at hun maaske kunde have levet i dette Selvbedrag indtil sine Dages Ende, dersom det ikke var hændt, at hun havde faaet Muskelbetændelse i sin ene Arm og maatte tage til København for at gennemgaa en Massagekur. I tre Uger var hun borte, og boede i den Tid hos Onkelen, der havde en herskabelig Villa paa Strandvejen og førte stort Hus. En Dag ved Middagsbordet fortalte han,

at han til den næste Dag, der var en Søndag, havde indbudt en fremmed Herre til Frokost, en tilrejsende Klient, hvem han gerne vilde vise en Opmærksomhed.

„Det er Filosofen Dr. Vadum. Saa har I maaske hørt om ham. Han er kommen hertil fra Udlandet for at faa et Arveforhold ordnet. Men I skal ikke vente jer for meget af ham. Han er ikke underholdende. Han blev en Gang forbigaaet ved en Universitetsansættelse her, og den Skuffelse har han vist ikke kunnet forvinde."

Ved den Lejlighed hørte hun første Gang Gabriels Navn; og at hun saa nøje huskede, hvordan Ordene faldt, havde siden ofte beskæftiget hendes Tanker. For det kunde jo næsten tyde paa, at der allerede den Gang paa uforklarlig Vis blev vakt en Anelse hos hende om den Magt, som denne fremmede Mand skulde faa over hendes Sind. Gabriel havde nu virkelig ikke sagt mange Ord under Frokosten, og kort efter, at de havde rejst sig fra Bordet, var han gaaet. Alligevel gjorde han straks ved dette første Møde et stærkt Indtryk paa hende. Saa forunderligt var det altsammen gaaet til. Det var næsten, som om en usynlig Haand havde ført dem sammen i Menneskehedens store Millionvrimmel.

Hun mindedes en anden Dag i Onkelens Hus. Familjen var samlet i Dagligstuen efter Middag. Hendes Tante sad i Sofaen med sin lille langhaarede „Puds" i Skødet, Onkelen i sin Lænestol med en Avis. Døren til Verandaen stod aaben, og her paa Tærsklen havde hendes to unge Kusiner taget Plads, to smukke og elegant klædte Prinsesser, forkælede og kaadmundede. Selv sad hun i sin blaa Etaminekjole ved et af Vinduerne med et Haandarbejde. Det var et af de seks Kammerdugs Lommetørklæder, der skulde have været en Fødselsdagsgave til Rudolf.

Det var et Par Dage efter Gabriels Besøg, og Kusinerne begyndte at snakke om ham. Som det var Skik og Brug der i Huset, kritiserede de alting hos ham, lo ad hans Paaklæd-

ning, hans Manerer og hans store Skæg, som de fandt afskrækkende — „Skovtrolden“, som den ene af dem kaldte ham. Hun kunde tydeligt huske, hvor det kneb for hende at tie stille til den ondskabsfulde Snak. Hun havde netop samme Eftermiddag for anden Gang mødt Gabriel i Ørstedsparken paa Vejen fra det Institut, hvor hun daglig fik Massage for sin Arm. Naturligvis kunde hun sige sig selv, at disse gentagne Møder ikke var tilfældige; men der havde været noget saa trøstesløst ensomt over hans Holdning og hele Skikkelse, at hun allerede den første Gang ikke kunde lade være med at standse og veksle et Par Ord med ham. Nu i Dag havde de spaseret lidt sammen i Parken, mens han fortalte hende om sine Studier og søgte at forklare hende sine mange store Ideer, som hun dog ikke forstod meget af og heller aldrig siden havde fattet. Men hun forstod, hvad han *ikke* talte om, at han var et hjemløst og bundulykkeligt Menneske, hvem ingen nogensinde havde holdt af, ikke en Gang hans egen Mor.

Ja, disse tre Sommeruger i Onkelens Hus og her i Parken! I dem havde hun for første Gang følt noget farligt røre sig i hendes Hjerte, en stor, dump Uro, der var som Havets mørke Svulmen foran Uvejr. Hun havde ikke selv forstaaet det, før det var for silde. Og Gud ske Lov for det! Her gik hun nu igen under de samme Træer, beklemt som den Gang, men lykkelig, — lykkelig, som hun aldrig havde troet at skulle blive. Der laa en sølvlys Morgendis over den høstlige Park med de brogede Farver. Endnu var der næsten mennesketomt; men denne Tomhed og denne Stilhed passede godt til hendes bevægede Stemning ved at gense dette Sted, hvor Eventyret i hendes Liv var begyndt. Et Par gamle Koner gik derinde og fejede det visne Løv fra Græsplænerne med lange Riskoste, og under Buskadserne løb stumme Drosler rotteagtigt omkring.

Nede ved den lille Bro, der fører over Svanedammens

Snevring, standsede hun og kiggede ned i det grønligt plumrede Vand. Her havde hun og Gabriel ofte staaet og set paa Folk, naar de kastede Brødsmuler ud til Fiskene, der bevægede sig som Skygger over Bundens store Bladplanter. Gabriel kaldte dem allesammen for Aborrer, og hun havde været helt stolt over at kunne fortælle den lærde Mand, at der baade var Karudser og Skaller imellem dem, og at de store, søvnige, der graadigt slugte et halvt Rundstykke i en eneste Mundfuld, var Sudere. — Ak ja, hvad havde hun ikke oplevet her! Hvert Skridt vakte nye, hellige Minder. Her stod den Bænk, hvor de havde sagt Farvel til hinanden, Dagen før hun rejste hjem. — Aa, den Nat, der fulgte efter! Hendes fortvivlede Kamp med Gud om sin Kærlighed! Og Hjemkomsten den næste Dag! Hele Præstegaarden i Fest, Flaget hejst, Stuerne blomstersmykkede, Pigerne i rene, hvide Forklæder . . . Børnenes stormende Henrykkelse og Rudolfs stille Glæde. Børnene vilde den hele Dag ikke slippe hende af Frygt for, at hun skulde rejse fra dem igen. Og hun havde dem ogsaa selv behov som Værneengle i Kampen mod Syndens Fristelse.

Det var ikke til at forstaa, at det altsammen ikke var mere end et godt Aar siden. Hun syntes, at det forfærdelige Øjeblik, da hun om Aftenen inde i Rudolfs Værelse tilstod for ham, at hun var kommen til at holde af en anden Mand, maatte ligge en hel Menneskealder tilbage i Tiden. Men var det egenlig saa underligt? Hun havde jo i det Aar oplevet mere end i hele sit øvrige Liv.

VII

Ved Tolvtiden sad Ingrid paa sit Hotelværelse og ventede. Værelset vendte ud til en snever Gaardsplads, hvor der blev banket Madrasser. For at bekæmpe sin Uro havde hun taget et Hækletøj frem; men hver Gang der hørtes Fodtrin

eller Stemmer udenfor paa Gangen, jog Blodet hende til Hjertet, saa hun maatte snappe efter Vejret.

Kort efter, at Raadhusklokkerne havde ringet tolv, kom Hotelpigen ind og sagde, at der var en Herre derude, Pastor Balslev, der gerne vilde tale med hende. Om hun kunde lade ham komme ind?

Ingrid nikkede.

Straks efter bankede det igen, og uden at aabne Døren helt kantede hendes Mand sig forlegen ind. Han blev et Øjeblik staaende derhenne og saa sig om, som om han søgte et Sted, hvor han kunde anbringe sin Paraply.

Ingrid havde rejst sig. Hun var straks bleven overrasket over, at han var saa lille. Hun var nu vant til at have Gabriels store Skikkelse om sig og blev forvirret. Hun havde heller ikke tænkt sig ham saa gammel. Hun syntes, han var bleven meget ældre i det forløbne Aar. Hans brune, smukt bølgede Haar var graanet. Men mest smertede det hende næsten at se ham i den samme gamle slidte Ulster med de store Hornknapper, som hun kendte saa godt fra Fortiden. Hun fik Taarer i Øjnene, fordi hun syntes, at han i det hele saa' saa forsømt ud.

De tog nu begge Plads — Ingrid paa Stuens Chaiselongue, Præsten paa en Stol i nogen Afstand. Men der gik en Tid, inden de blev saa meget Herrer over deres Bevægelse, at de kunde føre en Samtale. Ingrid, der var kommen til at græde, maatte stadig tørre sine Øjne og pudse Næsen; og imens sad Præsten med Hænderne paa Knæene og saa sig omkring for at undgaa Synet af den, han ikke taalte at se.

Nede i Gaardsrummet gav Hotelkarlen sig igen til at buldre løs paa en Madras.

„Hvordan har du det?“ spurgte Præsten tilsidst.

„Tak — godt. Og du?“

„Aa jo. Som man kan have det i mine Forhold.“

„Har du saa fulgt Børnene herind?“

„Nej, det har jeg ikke. Jeg vilde jo altsaa gerne tale med dig først. Det har din Onkel vel gjort dig bekendt med, ikke sandt?“

Ingrid lagde Hækletøjet ned i Skødet og betragtede ham med et opskræmt Blik.

„Saa er Børnene endnu ikke kommen?“

„Nej, det er de ikke. De er hjemme. Og . . . ja, jeg vil helst straks og uden Omsvøb sige dig, hvorfor jeg selv er kommen. Det er ikke for min egen Skyld, som du vist kan forstaa. Det er udelukkende af Hensyn til Børnenes Fred, jeg vil bede dig om at afstaa fra Forlangendet om at faa dem at se.“

„Vil du nægte mig at se mine Børn?“

„Saadan faldt mine Ord ikke. Jeg henstiller kun til dig at opgive Tanken eller i det mindste at overveje den paany med dig selv. Som sagt, Hensynet til mig og mine Følelser vil jeg ikke føre i Marken, skønt jeg vel nok kunde være berettiget til det. Det er ene og alene Børnenes Fred, jeg vil værne om. De er — Gud være lovet — nu begyndt at finde sig tilrette i Forholdet; de taler ikke mere om deres Savn, og jeg er ganske overbevist om, at du heller ikke selv vilde faa den Glæde af et Gensyn, som du velsagtens maa have tænkt dig. Den vilde i hvert Fald ikke opveje den ubodelige Skade, der forvoldtes Børnene, dersom de nu paany blev revet ud af den Tryghedsfølelse ved Hjemmet, som de kære Smaa langsomt har genvundet. Hvad din Onkel har meddelt dig om de skriftlige Forhandlinger, han og jeg har ført i den sidste Tid, kender jeg ikke. Men jeg véd, at jeg fra min Side har gjort alt for at forhindre, at du gjorde Rejsen hertil under urigtige Forudsætninger.“

„Mener du med alt det, du dér siger, at Børnene har glemt mig? Men det er ikke sandt! Det har de ikke.“

„Glemt dig har de maaske ikke. Kaare i hvert Fald tænker vist endnu en Gang imellem paa dig, skønt han ikke taler

om det. Tage derimod var saa lille, da du forlod os. Han husker dig ganske sikkert ikke mere, — og det synes jeg i Grunden, du kan være taknemlig for. Sidste Gang, jeg mærkede, at han tænkte paa dig, kan nu snart blive et helt Aar siden. Det var nemlig Juleaften. Derfor husker jeg Tidspunktet. Da han var kommen i Seng, og jeg havde læst Aftenbøn med ham, spurgte han mig, om jeg troede, at du ogsaa havde haft Juletræ og havde faaet smukke Gaver. Men det er — som sagt — nu saa længe siden."

Ingrid havde taget Hækletøjet op og givet sig til at tælle Masker for ikke igen at komme til at græde. Men under dette sidste brast det for hende. Hun bøjede sig frem og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Og der blev en lang Stilhed.

„At jeg har været dig en daarlig Kone — det véd jeg — blot ikke paa den Maade, du tænker. Men at du nu vil hævne dig paa mig ved at tage Børnene fra mig — det havde jeg dog ikke troet om dig."

Præsten rystede paa Hovedet med et tungt Smil.

„Jeg véd, hvem Hævnen tilkommer, Ingrid! Gud er mit Vidne, at jeg ikke har andre Følelser for dig end den inderligste, den dybeste Medlidenhed. Lad mig minde dig om vor sidste Samtale hjemme i min Stue. Du sagde, at naar du fortrøstede dig til at forlade dine Børn, var det, fordi du vidste dem i gode Hænder hos mig. Og du lod mig forstaa, at der var en anden — din Ven altsaa — som trængte mere til dig end Børnene gjorde. Du har maaske glemt den Udtalelse. Det var vel ogsaa en af den Slags Talemaader, man beroliger Samvittigheden med, naar blind Lidenskab har betaget Sind og Sanser. Men det har nu alligevel med Guds Hjælp føjet sig saadan, at Børnene har fundet Fred og Tryghed hos mig. Derfor beder jeg dig, Ingrid — ja, jeg bønfalder dig ved alt, hvad der er en Mor helligt — rejs bort herfra og lad os faa Lov til at glemme, hvad du en Gang har været for os. Det er den eneste Velgerning, du nu kan gøre mod de Smaa.

Lad mig blive ved at værne om deres Hjerters Fred og Uskyldighed, saa de kan vokse op og en Gang blive gode og lykkelige Mennesker. Tag ikke ogsaa den Glæde fra mig!"

Ingrid løftede Hovedet. Mens Taarerne løb hende ned ad Kinderne, saa' hun paa ham med et næsten vildt Blik.

„Vil du sige mig en Ting. Mine Breve til Børnene — har de nogensinde faaet dem?"

„Ja, de blev i Begyndelsen læst højt for Kaare. Tage var jo for lille til at forstaa noget, men jeg bragte ham dine Hilsner, — i hvert Fald saa længe jeg endnu havde et Haab om, at du vilde gaa i dig selv og komme til Erkendelse af din Forvildelse. Jeg kunde jo ikke forstaa — saa lidt som jeg kan det nu — at du vedblivende kunde leve under Guds Vredes Dom. Dersom da ikke det allerværste er sket, at du helt har vendt dit Hjerte fra Herren. Derfor tog jeg ogsaa det Ansvar paa mig at lyve for Børnene og fortælle dem, at du blot var rejst paa en Ferierejse og snart vilde komme tilbage. Men for Resten varede det ikke længe, før Kaare paa en eller anden Maade fik Nys om Sagens rette Sammenhæng, og siden den Tid spurgte han mig aldrig mere, om der ikke var kommen Brev fra dig."

Præsten havde rejst sig.

„Ja, Ingrid, nu har jeg i det væsentligste faaet sagt, hvad jeg vilde, og gid du nu vil tænke over det og iøvrigt ihukomme Skriftens Ord om den, der overvinder sig selv. Der er ingen anden Vej til Frelse."

Ingrid havde paany lagt Hovedet ned i sine Hænder. Hun svarede ham ikke, men hele hendes stærke Legeme skælvede. Præsten gik hen til Døren, hvor hans Paraply stod; og her blev han atter staaende en lille Tid og ventede paa, at hun skulde tale til ham. Det skete dog ikke.

„Gud være med dig, Ingrid!" sagde han saa og gik stille bort.

VIII

Da Ingrid et Par Timer senere var bleven roligere, tog hun Overtøjet paa for at søge Onkelen paa hans Kontor. Han maatte hjælpe hende. Han maatte skaffe hende hendes Ret. Om hun ogsaa var en falden Kvinde, der levede „under Guds Vredes Dom“ — som Rudolf saa haardhjertet havde sagt — hun vilde ikke jages ud af Landet som en Tøjte. Hun vilde kræve at faa Børnene at se og holde dem i sine Arme. Om ogsaa blot en eneste Gang.

Onkelens Kontor laa i Bredgade. Inden hun forlod Hotellet ringede hun til ham og bad ham om en Samtale. Hun kom heller ikke til at vente længe i Forkontoret, før hun blev indladt. Onkelen sad ved sit store Skrivebord. Han lod hende straks vide, at han skulde til et Møde og derfor ikke havde megen Tid at afse.

„Men sæt dig nu ned og lod os tale lidt fornuftigt sammen,“ tilføjede han mildere efter at have kastet et Blik paa hendes Ansigt, der var ophovnet af Graad. „Du har truffet din Mand?“

„Ja — Rudolf var hos mig.“

„Jeg véd det. Han gik nylig herfra. Jeg kender altsaa ogsaa Resultatet. Og jeg vil sige dig, Ingrid, efter at jeg har talt personlig med din Mand, maa jeg give ham Ret. Hans Standpunkt er uangribeligt. Det vilde ikke være forsvarligt at udsætte Børnene for nye, oprivende Sindsbevægelser. — Ja, du ser vredt paa mig. Men jeg kan ikke give dig andet Raad, end at du fuldt ud tager Konsekvensen af det Skridt, du i sin Tid foretog. Med andre Ord: du maa selv prøve at glemme Fortiden. Der er ingen anden Udvej.“

„Har Rudolf juridisk Ret til at nægte mig at se mine Børn?“

Ilde berørt af hendes Tone rev Onkelen Lorgnetten af Næsen og tav et Øjeblik.

„Som Forholdene i sin Tid udviklede sig mellem dig og din Mand, og særlig i Betragtning af den Maade, du forlod Hjemmet paa, er han utvivlsomt i sin fuldgode Ret. Forøvrigt betonede han udtrykkeligt overfor mig, at det ikke var til Loven men til din Samvittighed, din Moderfølelse, han havde appeleret. Og det samme gør nu jeg."

„Hvorfor gjorde du det saa ikke straks, da jeg skrev til dig? Hvorfor fraraadede du mig ikke at rejse hjem, naar du vidste, at det var forgæves?"

„Hør, Ingrid, du fører et Sprog overfor mig, som jeg ikke kan finde mig i. Og saa maa du se at forstaa, at jeg havde Lov til at drage videregaaende Slutninger af dit Ønske om at komme hjem. For at tale rent ud: Sagen vilde jo i enhver Henseende stille sig anderledes, dersom vi kunde gøre os Forhaabninger om en varig — eller rettere sagt en definitiv — Afbrydelse af dit Forhold til Dr. Vadum. Men noget saadant tør vi — saavidt jeg nu kan skønne — ikke haabe paa."

Onkelen satte Lorgnetten tilbage paa Næsen og iagttog hende skarpt.

„Ikke desto mindre, Ingrid, vil jeg nu gøre dig bekendt med et Forslag, som din Mand har bedt mig om at fremsætte for dig. Det havde vistnok været hans Hensigt at gøre det selv; men af let forstaaelige Grunde har han undset sig ved det. Han har maaske ogsaa frygtet for, at du skulde misforstaa Hensigten. Jeg taler altsaa paa hans Vegne, naar jeg underretter dig om, at han i sin Bekymring for dig og som et sidste Forsøg paa at kalde dig tilbage til din Pligt vil tillade dig at genoptage Samlivet med Børnene — paa Betingelse af, at det kan ske paa en for ham akceptabel Form."

Der var et Øjeblik gaaet en Skælven gennem Ingrid. Hun saa op.

„Jeg forstaar vist ikke rigtig, hvad du mener, Onkel."

„Hør saa bedre efter! Jeg skal gentage det. Med et Høj-

sind, som jeg virkelig maa beundre, tilbyder din Mand dig at vende tilbage til Hjemmet og Børnene — ikke som hans Hustru naturligvis, men som Børnenes Mor og intet andet. Men Forudsætningen er selvfølgelig, at du forinden bryder afgørende og endeligt med Dr. Vadum, og at hans Navn aldrig nævnes der i Huset. Det er en ufravigelig Betingelse."

Endnu før han fik talt helt ud, havde Ingrid rejst sig op. Hun stod tilsyneladende rolig ved Siden af Stolen; men holdt Haanden paa dens Ryg for at have Støtte.

„Du havde jo travlt, Onkel. Jeg vil derfor gaa nu."

Onkelen fo'r op og slog iltert Haanden i Bordet.

„Betænk dig vel, Ingrid! Jeg advarer dig! Lad ikke dit hastige Sind igen forlede dig til at foretage en overilet Handling, som du før eller senere vil fortryde. Du kan træffe mig her paa Kontoret i Morgen ved samme Tid. Jeg haaber, at du saa er gaaet i dig selv og vil tage mod Fornuft."

Ingrid havde vendt sig fra ham. Hun stod henne ved Døren med Haanden paa Laasen.

„Du skal ikke vente mig. Jeg kommer ikke. Naar ingen vil hjælpe mig til min Ret, har jeg jo ikke andet at gøre end at rejse bort igen. Men tro blot ikke, at jeg derfor giver Afkald paa mine Børn eller opgiver Kampen for at bevare deres Kærlighed. Aldrig! Saalænge de er smaa, kan I maaske nok ved Løgn og Fortielse faa dem til at glemme deres Mor. Men naar de blive lidt ældre og faar at vide af andre, at jeg lever, og at jeg ved skammelig Vold er bleven holdt borte fra dem, — saa vil de af sig selv komme til mig. Det véd jeg med Sikkerhed. Og det kan ske, før I aner det. Naar jeg kalder, vil de kende min Stemme. Vær vis paa det! — Farvel, Onkel!" — —

En Time efter fløj et Iltelegram fra København til Berlin. „Alt forgæves! Rejser i Aften. Kommer i Morgen."

IX

I Schweiz var nu Vinhøsten inde — Aarets gladeste Tid. I store Kurve kørtes Druerne hjem fra Markerne og blev væltet ned i Persekarrene. „Den gyldne Løves“ overbyggede Veranda, der i hele sin Længde vendte ud mod Torvet, var Dagen igennem tæt med Byens og Omegnens Folk, der smagte paa den friske „Kelterwein“, bedømte den som Kendere og kom i Disput om dens Kvalitet. De Fremmede derimod fandt gennemgaaende ringe Behag i den plumrede Drik.

Foruden Vinhøsten var der ogsaa andre usvigelige Tegn paa, at Efteraaret nærmede sig. Alpekvæget trak længere og længere nedefter, fordrevet fra Højfjeldets Græsgange af Uvejr og Kulde. Bjældeklangen kom stadig nærmere; den kunde til Tider høres helt ned over Byen. Et andet Tegn paa Vinterens Nærmelse var den gamle Halvtosse „Grøtels“ Ankomst. Hun tilbragte Sommeren paa Tiggervandring oppe mellem Sæterne og søgte om Efteraaret ned i Dalene sammen med Kvæget. Hun var Befolkningens Skræk. Med sin savlende Hængemund, hvor en enlig Hugtand tronede, og med sin vældige Oppakning af fyldte Kludesække og andet Ragelse, som hun havde hængende omkring sig, lignede hun mere et stort Fabeldyr end et Menneske. Desuden førte hun en ram Dyrelugt med sig fra de Gedefolde og Kvægstalde, hvor hun ved Aftenstid stjal sig ind for at have Nattely! Overalt paa Gader og Veje standsede hun Folk og gav sig til at træde Trippedans foran dem og klappe i Hænderne som naar Børn bad om noget. I et Par Dage huserede hun omkring i Egnen, tiggede og smaastjal, hvorefter hun forsvandt for at fortsætte sin Vandring ned gennem Dalen.

Gabriel og Ingrid havde ogsaa en Dag haft Besøg af hende i deres højtliggende Bolig. Det var faa Dage efter, at de var kommen tilbage hertil, og Synet af dette stakkels halvvilde

Menneske havde gjort et forfærdende Indtryk paa Ingrid. Hun var endnu saa medtaget af den forcerede Rejse, saa oprevet af Tildragelserne i København, at ethvert nyt Vidnesbyrd om Livets Ubarmhjertighed tog stærkt paa hende og nærede det ulmende Oprør i hendes saarede Sind.

Ved Genmødet i Berlin havde Gabriel ikke straks mærket, hvor forandret hun var. Glæden over hendes uventede Tilbagekomst havde som en Rus lagt Taage for hans Øjne. Først paa Rejsen hertil gik det efterhaanden op for ham, hvor nedbrudt hun var, baade sjæleligt og legemligt. I Nürnberg havde de om Natten maattet tilkalde en Læge, der erklærede, at Hjertet var angrebet. Han raadede dem dog til at fortsætte Rejsen, da Tyskland i Øjeblikket ikke var noget heldigt Opholdssted for en Patient, der frem for alt trængte til Ro og god Pleje.

En Snes Dage havde de nu været her; men det gik kun langsomt fremad med Helbredelsen. Skønt Gabriel aldrig kom hjem fra Byen uden at have et eller andet styrkende med til hende, vedblev hun at være svag, havde ogsaa heftige Anfald af Smerter omkring Hjertet og i den venstre Arm. Men for ikke at ængste ham og forstyrre den store Glæde over deres Genforening bed hun Smerten i sig, naar han var tilstede, og smilte ham i Møde, hver Gang han kom ind til hende.

Gabriel var igen begyndt at arbejde. Hele Formiddagen opholdt han sig oppe i sit store, fire Fags Værelse med den prægtige Udsigt til Bjergene paa begge Sider. Han sad her og bladede frem og tilbage i sine Papirer, gjorde Notater, slettede ud eller fyldte Marginen med Tilføjelser. Det var det store Værk om de menneskelige Følelsers Udartning, som han havde arbejdet paa i flere Aar. Men trods Krigsbegivenhederne, der var som en vældig Række Illustrationer til hans Grundbetragtning af Tilværelsen, og trods den uforstyrrede Ro, hvori Dagene gik hen, vilde der ikke rigtig komme Gang

i Arbejdet. Han var ikke længer den samme, som da han begyndte paa Værket. Nye Tanker brødes med de gamle, naar han gik op og ned ad Gulvet og grundede. Han havde jo i Mellemtiden lært den gaadefulde Magt at kende, som han tidligere havde fornægtet. Hvad han indtil da havde erfaret om Kærligheden, først i Forældrehjemmet og blandt den store Gaards mange Karle og Piger, senere i Studentertiden og i sin lange Ungkarletilværelse, det havde altsammen bestyrket ham i Overbevisningen om, at i Elskovskampen fuldbyrdede Menneskene deres Bestemmelse, der var den at misbruge og sønderslide hinanden. „Tro ikke din bedste Ven over en Dørtærskel" — med denne faderlige Formaning indbrændt i Hjertet var han draget gennem Livet, indtil Ingrid nu havde gjort den til Skamme med sin uudtømmelige Gavmildhed.

Ak ja, Ingrid! — Han vendte i denne Tid ofte i Tankerne tilbage til en Passus i Eduard v. Hartmanns „Philosophie des Unbewussten", som han et Sted i sin Bog havde taget op til kritisk Behandling. Det var v. Hartmanns Betegnelse af Kvinden som et i sig selv hvilende Naturvæsen, gennem alle Tider den samme, — uforanderlig som et Kildevæld med Udspring i det dunkleste dunkle. Hertil havde han i sin Tid gjort forskellige hvasse Randbemærkninger, som nu var bleven strøget i hans Manuskript, slettet ud med en tyk, sort Streg. Men den Slags Rettelser maatte han næsten daglig foretage. Der var Øjeblikke, da han var nær ved at opgive Forsøget paa at tilpasse nyt og gammelt i sit Værk, og følte sig fristet til at kaste det hele i Ilden.

Nedenunder i Dagligstuen sad Ingrid med sit Haandarbejde. Foran hendes Fødder legede Kattekillingen. Skønt der var tændt op i Kaminen, sad hun indsvøbt i et stort Sjal og kunde ikke blive varm. I sin Kraftesløshed lagde hun ogsaa hyppigt Strikketøjet ned i Skødet, fordi hun blev træt og maatte hvile Armene. Saa lukkede hun Øjnene og lyttede efter Gabriel.

Det var saa godt at vide ham saa nær, naar tunge Tanker omspændte hende. Hver Gang Skriftens Ord om Døden som Syndens Sold lød i hendes Øre som en mørk Bebudelse, føltes det trøstefuldt at høre hans vandrende Skridt over Gulvet deroppe. Hun vidste jo nok, at hans Tanker da var langt herfra. Men hun havde ikke længer Grund til at frygte for, at han helt glemte hende for sit Arbejde; og hun gentog ofte for sig selv det lille Vers:

„Du fjerne, du nære,
du kæreste kære".

Hver Eftermiddag gik de en lille Tur. Lægen her — det var ikke Dr. Bonnat, men Byens anden Læge, en ældre ordknap Mand — havde sagt, at hun med Forsigtighed skulde holde sig i Træning, da hun ellers let vilde blive for svær, hvad der ikke var godt for Hjertet. Hun støttede sig under Gangen til Gabriels Arm; og skønt de gik langsomt, maatte de ofte standse lidt for at hun kunde faa Vejret. Men Gabriel var bleven helt englelig taalmodig. Hun kunde blive saa rørt over ham, at hun undertiden midt paa Landevejen maatte slaa Armene om hans Hals.

Nu hørte hun ham skubbe Skrivebordsstolen tilbage og aabne Vinduerne deroppe. Hun saa paa Uret. Ja, det var Spaseretid. Ak, i Dag kunde hun ikke følge ham! Hun var for træt. Lidt efter lød hans Trin paa Trappen. Med Hatten paa Hovedet kiggede han ind ad Døren og spurgte hvordan det gik. Hun smilte og sendte ham et Fingerkys.

„Det gaar bedre. I Morgen kan jeg nok komme med."

„Paa Gensyn da! Jeg er snart tilbage!"

Nede paa Landevejen blev Gabriel staaende ubeslutsom nogle Øjeblikke. Naar Ingrid ikke var med kunde han aldrig blive enig med sig selv om, til hvilken Side han skulde gaa, enten op i Bjergene eller ad Stien langs med Floden. Han bestemte sig tilsidst for Bjergstiernes Stilhed; men næppe

havde han begivet sig paa Vej, før han ændrede Beslutning og gik ned ad Byen til for at udrette et Ærinde.

Hans Tanker var endnu oppe i Huset, hos Ingrid. Han syntes, hun havde set saa daarlig ud. I det hele begyndte han at blive alvorlig bekymret for hende. Det var vist nødvendigt at gribe til en radikal Forandring af deres hele Levevis. Han havde tænkt paa det i nogen Tid. For det var ikke alene hendes legemlige Kræfter, der tog af. Ogsaa hendes hidtil saa ukuelige Livsmod begyndte at svigte. Det var flere Gange hændet, naar han uventet kom ind i Stuen, at hun havde smilet til ham med et Ansigt, der var mærket af Graad. Ligesom i deres Samlivs første Tid følte hun sig igen stærkt ængstet af Tanken om Døden og Dommen. Skønt hun vidste, hvor forskelligt de tænkte om de Ting, talte hun aabent til ham derom. Sine Børn derimod talte hun sjelden om. „Jeg kan naturligvis ikke lade være med at tænke paa dem," havde hun engang sagt. „Men jeg gør mig Umage for at tro, at de virkelig har glemt mig. Maaske er det foreløbig ogsaa bedst saadan." —

Det blev næsten Aften, inden han naaede tilbage fra Byen. Ingrid havde i Mellemtiden faaet sin Lænestol flyttet hen til Vinduet, hvorfra hun kunde se Solen gaa ned bag Bjergkammene ovre paa den anden Side Dalen. Det var et Syn, som for hver Dag stemte hende mere vemodig. Hun mindedes sin Far, der under sin sidste, svære Sygdom ogsaa havde siddet ved Vinduet og betragtet Solnedgangen, velsagtens med de samme Tanker, som hun. — Da Gabriel kom ind, rettede hun sig op. Han havde som altid et Par Smaapakker med til hende, et nyt Ernæringspræparat, som Apotekeren havde anbefalet ham, og en Pakke fin Chokolade. Hun klappede ham paa Kinden, og han tog en Stol og satte sig ved Siden af hende.

„Hør nu her, Ingrid. Jeg har en Plan i Hovedet, som jeg

har tumlet med de sidste Dage. Du vil vist blive meget overrasket; men nu maa jeg frem med den. Jeg tror nemlig, at du først vil blive rigtig rask, naar du igen kommer til at leve under hjemlige Forhold, med andre Ord, naar vi begge to rejser hjem og bliver i Danmark. Vi vil saa i Forening med en Sagfører gøre et nyt Forsøg paa at faa dig skilt, saa vi kan gifte os og sætte Bo. For det er et rigtig hjemligt Hjem, du trænger til og savner. Selv om du foreløbig ikke kan faa Lejlighed til at være sammen med dine Børn, saa vil det alligevel betyde en Del for dig, at du har dem saa meget nærmere. Hvad vil du f. Eks. sige til et Sted paa Landet, en lille Gaard eller et Lyststed med Hønsegaard og Køkkenhave og alle den Slags Ting, som du fra Barnsben har været vant til at sysle med?"

Ingrid hørte paa ham uden at afbryde. Stille bevæget havde hun taget hans Haand og lagt den i sit Skød. Men da han sluttede, rystede hun paa Hovedet.

„Nej, Gabriel, det Offer kan jeg ikke tage imod. Har du glemt, at du en Gang afkrævede mig et Løfte? Du sagde, at én Ting maatte jeg aldrig bede dig om, og det var at vende tilbage til det Land, der havde behandlet dig saa skammeligt. Husker du ikke?"

„Det var ikke mig. Det var mit forhenværende, mit afdøde Jeg, hvis Arv og Gæld jeg ikke vedgaar. Bryd dig altsaa ikke om de Ord! Ser du, jeg er endogsaa begyndt at tro, at jeg maaske kan have en Gerning at gøre blandt mine Landsmænd. Da jeg nylig gik i Berlin og ventede paa dig og tilbragte min meste Tid paa Kafeerne, kom jeg over en Del københavnske Aviser, og Indtrykket af Forholdene derhjemme var sandelig ikke hyggeligt. Jeg bilder mig ind, at jeg f. Eks. ved at benytte mig af min Ret til at holde Forelæsninger paa Universitetet skulde kunne faa fat i Ungdommen. For det er dog altid med den, man maa begynde, naar

man vil udrette noget i et Land. — Men det skal jeg forresten ikke gaa nærmere ind paa i Dag. Du skal faa Lov til i Ro at tænke over Sagen."

„Saa mener du altsaa alligevel, at vi skulde bo i København. Eller hvordan? Du har gjort mig helt forvirret."

„Nej, ikke i København. Der kunde jeg heller ikke selv trives. Jeg er jo ligesom du et Landsbybarn, tilmed en Bondes Søn, og Blodet har en god Hukommelse. — Naa, men det var ikke om mig, vi skulde tale. Det vigtigste er, at vi faar dig rask igen; og det bliver du — som sagt — bedst og hurtigst paa Landet derhjemme. Tror du ikke selv?"

Ingrid havde lagt Hovedet ned paa hans Skulder. Hun var for bevæget til at kunne svare. Hendes lønligste Haab saa hun her opfyldt, bekræftet af Gabriel selv. Han var fri nu, — udløst af den mørke Forbandelse, der havde hvilet over ham fra hans Fødsel. Saa havde han dog altsaa ikke levet og elsket helt forgæves!

Hans Tro paa, at de skulde faa Lov til at gifte sig, delte hun dog ikke.

„Rudolf gaar aldrig ind paa en Skilsmisse. Den Tanke kan vi lige saa godt opgive."

„Jeg forstaar det ikke," sagde han. „Han gør jo alt, for at Børnene skal glemme dig, — siger du. Hvorfor vil han da ikke give dig din Frihed?"

„Jeg véd det ikke. Men ham vil vi ikke tale om mere. Han gør sig vistnok endnu Haab om at kunne skille os ad. Men ét er sikkert: hvor *du* er, dèr vil jeg ogsaa være. Og det gælder baade for dette Liv og for det næste."

Det var nu blevet helt mørkt udenfor. De sad i Skæret af Gløderne i Kaminen, der lyste ud i Stuen. Og efter Ingrids sidste, heftigt udtalte Ord, var der længe Stilhed.

X

Der var i de sidste Nætter faldet Sne oppe i Bjergene. Naar Morgentaagen lettede, kunde man se Højfjeldene ligge hvide helt ned til Skovbæltet. Men hernede i Dalen sporedes endnu ingen Vinter. Træerne havde bevaret det meste af deres Løv, og i Middagstimerne kunde Solen skinne og Hanerne gale omtrent som ved Sommertid.

En saadan Dag kom Ingrid og Gabriel gaaende ind ad Byen til. Ingrid støttede sig tungt til hans Arm. Hun var paa Vej til Sygehuset for at gøre sin Venner derhenne et Besøg. Det var med Tanken paa den forestaaende Hjemrejse, hun absolut vilde forsøge at gaa derhen. Gabriel havde bestemt, at saasnart hun følte sig rask nok til at gøre Rejsen, skulde de afsted.

Ved Indgangen til Byen kom de forbi en solbeskinnet Havemur med en Bænk foran. Her satte de sig ned, for at hun kunde hvile lidt, inden de gik videre.

Gabriel tegnede med sin Stok en Del Streger i Gruset. Han havde talt til hende om en smuk nordsjællandsk Egn, hvor de maaske kunde faa deres Fremtidshjem, og det var for at give hende en Forestilling om Beliggenheden, at han opridsede en Slags Landkort. Han var kommen der igennem engang for nogle Aar siden, og der havde den Gang været en forhenværende Skovriderbolig til Salg eller til Leje.

„Og du siger, at der er smukt . . . Skove og høje Bakker. Vide Udsigter ogsaa?“

„Ja, Fjordarmen her skærer sig dybt ind i Landet, som du ser. Med Bakker og Skove paa begge Sider.“

„Er det ikke mærkeligt? Netop i saadan en Egn har jeg altid ønsket at bo. Men du, stakkels Ven! Det kan vist ikke rigtig være noget for dig.“

„Hvorfor ikke?“

„Kan du virkelig tænke dig at leve saa langt borte fra dine

Rødstensklipper? Kan du huske? Ti tusinde Fod over Menneskeskraalet!“ sagde hun drillende.

Gabriel blev lidt rød. Saa mindede han hende om, hvad han havde sagt forleden, at ogsaa han jo var et Landsbybarn. Altid, naar han ved Foraarstide havde gaaet inde i de store Byer og tænkt paa, at nu blomstrede Kløveren eller nu gik Rugen i Dræ, havde han kunnet blive syg af Længsel efter Markerne derhjemme.

„Det kan maaske lyde underligt; men jeg er nær ved at tro, at Hjemlængsel har været den stærkeste Følelse hos mig gennem hele mit Liv. Jeg har blot ikke villet tilstaa det for mig selv. — Naa, men lad os nu komme videre. Vi skulde jo gerne være hjemme igen, inden Solen daler.“

Da de kom ind i Byen og nærmede sig Torvet, kunde de mærke, at der var noget usædvanligt paa Færde. Folk stod fremme i Døre og Porte og raabte til hinanden over Gaden. I alle Husene var Beboerne kommen til Vinduerne, og Ungdommen løb afsted som under en Ildebrand. Ved at spørge sig for fik Gabriel at vide, at der ventedes et Hold franske Krigsinvalider, der skulde ligge i Lejr paa en Mark udenfor Byen for her at udveksles med tyske Fanger fra Invalidelejrene i Frankrig. De var kommen med Toget for en Time siden og var nu paa Vej herind fra Stationen.

Da Ingrid hørte, hvad det drejede sig om, blev hun ængstelig og vilde vende hjem. Saa modtagelig for Indtryk, som hun var bleven, frygtede hun Synet af saa megen Elendighed. Men det viste sig at være for silde. Tilbagevejen var allerede spærret. For Enden af Gaden dukkede Folkesværmen op. Et Par beredne Gendarmer trængte Mængden til Side for at skaffe Plads. I alle Huse hang nu Folk ud af Vinduerne og strakte Hals. Ogsaa alle høje Stentrapper var tæt besat med Tilskuere, da Invalideskaren Fod for Fod drog forbi. Række efter Række af graablege, spøgelseagtige Skikkelser, der humpede afsted ved Stok eller Krykke, nogle

med halvt bortskudte Ansigter, andre med et tomt Bukseben eller et opbundet Frakkeærme. Enkelte var endnu i smudsige Fangedragter; men Størsteparten bar med synlig Stolthed igen deres gamle Mundering, den, hvori de i sin Tid var bleven opsamlet paa Valpladsen. Der var Rødbukser fra Krigens første Tid, vilde Turcos med Hættekapper, Zuaver og to Flyvere i deres hvide Faareskindspelse — en broget Skare af alle Vaabenarter. Tilsidst kom en Række Blinde, der holdt hinanden i Hænderne, og til allersidst et Par Vogne med de sværest lemlæstede. Der blev sagt, at flere af dem var lænkede, fordi de var gaaet fra Forstanden.

Ingrid greb Gabriel i Armen.

„Det er frygteligt! Lad os komme herfra."

Gabriel, der selv var stærkt rystet, blev urolig ved at se hendes Ansigt. Hun var kridhvid. Med Armen om hendes Liv førte han hende hastig ud af Menneskesværmen. Henne paa den Bænk ved Havemuren, hvor de før sad, kom hun efterhaanden til sig selv, og fik igen Blod i Kinderne. Men Besøget paa Hospitalet maatte de opgive. Sindets heftige Opbrusning fik hun ikke saa let Bugt med. Hele Tiden talte hun om det forfærdelige i, at Gud tillod Menneskene at mishandle hinanden saa grufuldt. Det var samme sjælelige Rystelse som i sin Tid, da hun havde set „Grøtel".

„At Gud kan lade det ske! Jeg fatter det ikke!" blev hun ved at gentage paa hele Hjemturen.

Ud paa Natten, henimod Morgenstunden, fik hun et alvorligt Angreb af sin Hjertekrampe. Hun vaagnede med stærk Aandenød og heftige Kulderystelser. Gabriel stod straks op, og Lægen blev hentet.

Da den ordknappe Mand havde taget Plads ved Sengen og følt Pulsen, fremmumlede han en beroligende Erklæring. Men Gabriel havde set et Udtryk af Studsen fare som en mørk Skygge henover Mandens Ansigt; og da han bagefter kom paa Tomandshaand med ham inde i Stuen og krævede en aaben-

hjertig Udtalelse, lagde Lægen ikke Skjul paa, at han fandt Tilstanden „mindre god". Det var nødvendigt foreløbig at holde Patienten i Sengen. Forøvrigt vilde han skrive en Recept paa en lidt ændret Medicin og komme igen senere paa Dagen.

Da Lægen var kørt, og Gabriel kom tilbage til Soveværelset, mødte der ham henne fra Sengen et mistænksomt ransagende Blik.

„Naa — hvad sagde han saa?" spurgte Ingrid, da han havde taget Plads paa Stolen ved Siden af hende.

„Doktoren?"

„Ja, jeg hørte jo, I sad derinde og snakkede. Hvad sagde han?"

For at omgaa Spørgsmaalet fortalte han om den nye Medicin, som vilde blive sendt herud fra Apoteket. Men Ingrid vendte Ansigtet bort og sagde, at det var jo altsammen ikke nogen Nytte til, naar Gud ikke vilde hjælpe!

Hendes Tone var ophidset, Kinderne rødplettede.

„Vær nu ikke saa mistrøstig, Ingrid."

„Jo! Jeg føler det! Jeg bliver aldrig rask mere. Saa frygteligt bliver vi straffede, Gabriel! Men du tror ikke paa Synden. Derfor kan du heller ikke tro paa Straffen."

Han tog hendes Haand; og som altid, naar han mærkede, at hendes Tanker ængstelig kredsede omkring Døden og Dommen, søgte han at trøste hende som man trøster et opskræmt Barn ved at gaa ind paa dets Forestillinger.

„Nej, min Ven, din Synd tror jeg ganske vist ikke paa. Og hvorfor vil du altid kun tænke paa den Sorg, du kan have forvoldt? Du har dog været til saa megen Lykke og Glæde for saa mange. Naar dit Regnebrædt paa Dommens Dag skal gøres op, kan du trøstig pege hen paa mig og sige: Se, denne stakkels Skovtrold har jeg til Gengæld gjort et Menneske af. Ham har jeg frelst ud af Selvfortabelsens

Tomhed og Mørke. Tro mig, saa vil Dommeren nikke venligt til dig og sige, at alt er dig forladt."

Hun forstod Hensigten med den Tale og trykkede hans Haand ind til sit Hjerte. Men Ordene overbeviste hende ikke. Som rettroende Præstekone vidste hun altfor godt, at hendes Gud var en nidkær Gud, uforsonlig i sin Vrede mod Syndere. Først var Børnene taget fra hende, og trods alle hendes Bønner var det ikke blevet hende forundt at faa et Barn med Gabriel til Erstatning for dem, hun havde mistet. Og nu denne snigende Mathed i alle Lemmer, disse pinefulde Anfald af Aandenød og Hjertebanken. Hun, som havde været saa sund og stærk, laa her som en elendig Krøbling, slaaet ned af den Vældiges Haand.

Om Eftermiddagen kom Lægen igen og foretog en ny Undersøgelse. Og bagefter havde han og Gabriel atter en Samtale i Enrum. Han raadede til at sende Bud efter en af Byens Skt. Josefsøstre, som kunde være der om Natten. Gabriel spurgte opskræmt, om han da mente, at der var Fare. Hertil svarede Lægen blot, at naar det gjaldt Hjertet, kunde der altid blive Brug for hurtig Hjælp. Alligevel nægtede Gabriel at gaa ind paa Forslaget. Han frygtede for, at Synet af et saadant fremmed Menneske i Ordensdragt skulde skræmme Ingrid. Han vilde selv vaage, sagde han. Lægen syntes at ville gøre Indvendinger; men han nøjedes dog med at trække paa Skuldren og alvorligt indprente ham altid at have „De grønne Draaber" i Beredskab.

Da Gabriel bagefter kom ind til Ingrid, laa hun med lukkede Øjne; og da han nærmede sig, vendte hun Ansigtet om mod Væggen.

„Skal jeg gaa?" spurgte han.

Hun nikkede. Men straks efter fortrød hun det og kaldte ham tilbage. Hun tog hans Haand og sagde:

„Bliv ikke vred, Gabriel. Men jeg er saa træt, saa træt."

Kort forinden var et Bud kommen fra Byen med den nye Aftenmedicin. Ved Sengetid talte Gabriel tyve Draaber op i et halvt Glas Vand, og med en Del Besvær fik han ogsaa Ingrid overtalt til at tage dem. For nu ikke at forstyrre hende mere vilde han med det samme indrette sig for Natten i det tilstødende Værelse og lade Døren staa aaben; men hun bad ham om at sætte sig helt hen til hendes Seng; det vilde berolige hende at vide, at han var hende saa nær.

Ikke længe efter faldt hun i Søvn. Foran Natlampen, som stod paa et Bord bag Sengens Hovedgærde, var der stillet en opslaaet Bog, som skyggede for Lyset. Værelset laa i Halvmørke. Gennemisnet af Angst sad Gabriel dér ved Sengen hele Natten og turde næppe røre sig af Frygt for at vække hende. Den Tanke, at han skulde miste hende, kunde han ikke rumme. Han kunde overhovedet ikke længer forestille sig nogen Fremtid uden Ingrid. Dersom hun døde, var hans eget Liv forbi. Det begyndte jo i Virkeligheden først, da han lærte hende at kende. Alt hvad der laa forud for den Tid havde været en Ørkenvandring i evig Tørst. Først ved Ingrid havde han fundet Vej til Livets Kilde, havde drukket af Urvældet, som det brød frem af Kvindehjertets Dyb.

Ved Midnatstid rumlede en tung Lastvogn forbi nede paa Landevejen og rystede Huset. Ingrid vaagnede. Med Besvær fik hun de søvntunge Øjenlaag op, og da hun saa' ham sidde dér i Halvmørket, forsøgte hun at række Haanden ud imod ham.

„Stakkels Gabriel!"

Men Haanden sank mat ned paa Sengetæppet, Øjnene faldt atter i, og hun gled modstandsløs tilbage til Søvnens Mørke. Men Gabriel saa', hvordan den svindende Bevidsthed om hans Nærværelse kaldte et svagt Smil frem i hendes Ansigt, inden hun blev helt borte.

Mens Nattens sidste Timer langsomt skred, sad han i sin Slobrok med Haanden under Kinden, hensunken i Minderne

fra deres Samliv, der lyste i hans Sjæl som en funklende Stjernevej paa en mørk Himmel. Men det knugede ham at tænke paa, hvor utaknemlig og uværdig han fra først af havde modtaget hendes Hjertes rige Gaver, hvor ofte han havde pint hende med sin Mistro og sin Kulde. — Ja, ufortjent havde han oplevet det evige Under, som Kvindens Kærlighed var. Han forstod nu de gamle Germaners religiøse Ærefrygt for Kvinden som et helligt Væsen. Han havde nu selv erfaret, at Kærligheden i Kvindens Hjerte var en lyntændt Flamme, hvori Guddommen aabenbarede sig som i hin brændende Tornebusk, hvorfra Moses hørte Jahves Stemme. „Drag dine Sko af, thi det Sted, du staar paa, er helligt."

Omsider gryede det ad Dag. De første Krageflokke trak skrigende henover Huset oppe fra Skoven, og nede i Byen hørtes en Kirkeklokke, der ringede til Fromesse. Men Ingrid sov stadig. Det blev lys Morgen, og endnu sov hun. Gabriel blev tilsidst hel ængstelig ved denne unaturlig lange og tunge Søvn. Han vidste ikke, at den gamle Doktor for at værge om sin egen Nattero gerne blandede lidt rigelig Morfin i sine Patienters Aftenmedicin. Først op ad Formiddagen vaagnede hun. „Aa, luk et Vindu op!" sagde hun klagende. „Her er saa frygtelig kvalmt!" Saa bad hun om, at de vilde lukke Kattekillingen ind. Hun havde i Søvne hørt den mjave udenfor paa Gangen.

Kort efter kom Doktoren. Han undersøgte Pulsen og nikkede, som om han var tilfreds. Men ved Afskeden med Gabriel ude i Forstuen, mindede han ham paany indtrængende om altid at have „de grønne Draaber" ved Haanden, da man maatte være forberedt paa en fortsat Nedgang i Patientens Kræfter.

Hele Dagen og ogsaa den følgende Dag laa Ingrid stille hen. Hun drak nu og da lidt Mælk, men tog ellers ingen Næring til sig. Naar Gabriel satte sig hos hende, mærkede

han undertiden til sin Sorg, at hun helst vilde være alene. „Jeg tror, jeg vil prøve paa at sove lidt," kunde hun sige, og rakte saa sin matte Haand ligesom undskyldende hen imod ham.

En Gang kaldte hun ham dog selv hen til sin Seng. Der var noget, hun maatte tale med ham om. Men hendes Stemme var saa svag, at han maatte bøje sig ned over hende for at høre.

„Dersom jeg skal dø, Gabriel —."

„Kære Ingrid, lad dog de Tanker fare —"

„Vist ikke nej! Du ser jo, jeg er ganske rolig. Altsaa: dersom det skulde ske — lover du mig saa, at du alligevel vil gøre Alvor af at rejse hjem og begynde den Gerning, du talte om forleden. Vil du det?"

„Jeg kan overhovedet ikke tænke mig nogen Fremtid uden dig."

„Ja ja. Nu har jeg jo faaet sagt, hvad jeg vilde," sagde hun.

„Var det da bare det?"

Hun nikkede og skød ham blidt fra sig. Men da han blev staaende, vinkede hun ham ned til sig igen, tog hans Hoved mellem sine Hænder og hviskede, mens hendes Mund fortrak sig og store Taarer gled ned over hendes Kinder:

„Nej — der var ogsaa noget andet — men det kan jeg ikke sige nu."

„Prøv alligevel paa det, Ingrid. Er det noget med Børnene?"

Hun rystede paa Hovedet.

„Hvad er det da?"

„En anden Gang . . . Ikke i Dag."

Gabriel blev alligevel siddende hos hende. Hun holdt selv paa ham, forsøgte ogsaa at smile til ham, — et Taaresmil, der skulde sige ham alt det, hun ikke havde kunnet faa frem. Hun var nu fuldt forberedt paa, at hendes Dag var

kommen. Time for Time følte hun Dødens Skygge nærme sig. Men i sin Angst trøstede hun sig ved Bibelens Ord om Troen og Haabet og Kærligheden. „Men størst af dem er Kærligheden."

Gabriel var fortvivlet over at mærke, hvor lidt han kunde være for hende i denne svære Tid. Jo svagere hun blev — og hendes Kræfter svandt tilsidst med forfærdende Hast — desto mere trak hun sig ind i sig selv, blev borte for ham i Sjælens inderste Egne, hvor et Menneske altid var ene. Undertiden, naar han kom ind til hende, kunde hun se paa ham med en Fremmedhed og Fjernhed i Blikket, som om alt var ved at blive til Uvirkelighed for hende. Og saadan forholdt det sig ogsaa. Nu paa det sidste levede hun helt i det forlængst forbigangne. Endogsaa Børnene og Præstegaarden derhjemme fortonede sig for hende. Hun var igen en lille Pige i skotsktærnet Kjole og Halvstrømper, der gik i Haven med sin Far i Haanden og græd sine Sorger ud med Hovedet i Moderens Skød.

Men ogsaa dette flakkende Tankeliv fik Ende. Umærkelig gled hun ind i Bevidstløshed. Efter en svær men kort Dødskamp sank hun sammen i Gabriels Arme uden at have faaet sagt, hvad der skulde have været hendes sidste Ord til ham, en Tak for alt og en Forsikring om, at hun intet fortrød men længselsfuldt ventede ham paa det Sted, som vilde blive dem beredt.

XI

Tolv hundrede Fod over Dalen, hvor en Sti fulgte Randen af en Styrtning, sad en træt Mand og hvilede sig paa en Bænk under et enligt staaende Fyrretræ. Som oppe fra en Sky saas Slettelandet ligge dybt under ham i en rødlig Dis, farvet af Aftensolens Straaler. Med Haanden under Kinden sad han fortabt i Minder og græd stille. Det var Gabriel.

Han huskede, at han en Gang i Sommerens Løb havde siddet her paa den samme Bænk med Ingrid. De var paa Vejen hjem fra en Udflugt, og af en eller anden Grund var de bleven uenige. Saa havde hun lagt Armen om hans Hals for at give ham et Forsoningskys, men han havde vranten afvist hende. Og nu var hun borte, og ingen Bøn om Tilgivelse kunde naa hende!

Gennem hendes Onkel, Højesteretssagføreren, havde hendes Mand telegrafisk krævet hendes Lig udleveret og hjemsendt, og Højesteretssagføreren havde ladet en af sine betroede Mænd rejse hertil for at ordne alt med Myndighederne her og ledsage Kisten paa Rejsen gennem Tyskland. Siden den Dag, hun blev ført bort, havde Gabriel ikke fundet Hvile noget Sted. Drevet af sin gamle Fredløshed begav han sig hver Morgen paa Vandring op i Bjergene og kom dødtræt hjem. Paa Randen af Vanvid som en, der har ejet et Kongerige og mistet det, stred han sig frem gennem Storm og Regn for at flygte bort fra sin Smerte. Han kom nu oppe fra Rødstensklipperne, hvor han havde overnattet i „Gemsehytten". Det var en Afsked med det vilde Stenrige deroppe, som Ingrid altid advarede ham imod. Han havde ikke glemt det. Og han skulde heller ikke glemme sit Løfte til hende om at rejse hjem. Blot ikke nu! Det maatte vente. Han taalte ikke Synet af Mennesker.

Besværligt rejste han sig fra Bænken. Med Lemmer, der værkede af Udmattelse og Kulde fortsatte han Vejen nedefter; men det blev sen Aften, inden han naaede hjem. I Huset var alt lukket og slukket. Uden at tænde gik han gennem de tomme, maanelyse Stuer med en Følelse af at vandre gennem en uddød Verden. Inde i Ingrids Soveværelse sank han tungt ned paa Kanten af hendes Seng og blev siddende dér hulkende med Hovedet begravet i sine Hænder.

— — —

I en nordsjællandsk Egn nær Roskilde Fjord ligger en lille Landsby gemt mellem høje Banker. Naar man sejler ude paa Fjorden ser man ikke andet af den end en Mejeriskorsten og det trappegavlede hvide Kirketaarn, desuden paa Toppen af den ene Banke en Gruppe Træer, der er Sømærke og derfor fredet. Ved Midsommertid, naar blomstrende Syren, vilde Roser og Hyld dufter fra alle Gærder, og halvtamme Spurveflokke bader sig i det solvarme Landevejsstøv, er Byen et lille Paradis at se til. Men nu er det Efteraar. Fuglene er stumme, og der hænger Sne i Luften. Træerne staar bladløse langs Vejene og spejler sig melankolsk i de vandfyldte Hjulspor. Hvor Spurvene tidligere tog Støvbad, vader nu Ænder og Gæs gennem Pløren. Hist og her gløder en Rønnebærklase mellem de nøgne Grene, eller et citrongult Blad lyser mod den mørke Himmel som en moden Frugt.

Under Klokkekimen kommer et lille Ligfølge ind gennem Kirkegaardsporten, blot en halv Snes Personer. Bag Kisten, der kun er prydet med et grønt Kors paa Laaget, gaar Præsten, en lille graahaaret Mand, med to Smaadrenge i Haanden. Det er Ingrid, der følges til Graven af sin Mand og nærmeste Slægt.

Inde i Kirken bliver der sunget en Salme, mens Orgelet spiller. Men der holdes ingen Tale. Heller ikke ude ved Graven bliver der talt. Men efter Jordpaakastelsen staar baade Præsten og det øvrige Følge længe hensunken i stille Bøn.

REJSEN GENNEM LIVET

Det var i en stor gammel Købmandsgaard ved Torvet, at den Mand boede, hvorom der her skal fortælles lidt. Han var som Folk er flest, et Menneske med opladt Sind for Livets Goder og medfødt Evne til at forskaffe sig dem. Og Lykken havde smilet til ham, ja havde ved flere Lejligheder tilkastet ham et Fingerkys. Alt hvad han i Ungdommen havde drømt om og higet efter, var bleven ham til Del: en blomstrende Forretning, et lykkeligt Familjeliv, et godt Helbred og et agtet Navn blandt sine Medborgere, tilsidst Rigdom og store Æresbevisninger. Skønt bondefødt og uden anden Lærdom end den, der kan hentes i en landlig Krambod, var han bleven Byens førende Mand, dens kronede Hersker, — „Kong Anders", som man kaldte ham.

Over Porten i hans store Hus sad et pynteligt Vaabenskjold. Det betød dog kun, at han ogsaa var Konsul. Hele Stueetagen var optaget af Kontorer, mens den herskabelige Salslejlighed tjente til Bolig for Familjen. Folk, der gik over Torvet, kunde ofte se de tre Kongebørns lyslokkede Hoveder i et af de mange Vinduer deroppe, undertiden ogsaa deres smukke Mor, for hvem alle ærbødigt blottede Hovedet som for en virkelig Dronning.

Men rigtig glad var han alligevel aldrig; og det, der trykkede hans Sind, var Tanken om Døden. At al denne redeligt erhvervede Herlighed en Gang skulde glide ham af Hænde, og han selv graves ned i Jorden som et Aadsel, det kunde til Tider formørke hele Tilværelsen for ham. Han var som sagt, en Mand som Folk er flest, og troede derfor nok paa et Liv

efter dette; men da det ikke var en Fortsættelse af det nuværende, blev Tanken derom ham kun til ringe Trøst.

Han var i sin Tid bleven optaget i Byens højt ansete, to hundrede Aar gamle „Ligbroderlav“ og havde ved Indvielsen tømt Lavets store Sølvpokal efter Forskriften. Han havde derved paataget sig Forpligtelsen til at lægge de døde Lavsbrødre i Kisten og bagefter følge dem til Graven med høj Silkehat og hvide Handsker. Den sidste Del af Løftet havde han trolig overholdt, hvorimod han som Regel ved allehaande Udflugter snoede sig fra Forpligtelsen til at bistaa ved Ligets Iklædning. Jo lysere og festligere hans egen Tilværelse formede sig, desto daarligere taalte han Synet af Døden, desto frygteligere blev ham denne Vished om en grufuld Opløsning, som ikke lod sig afvende hverken ved Bønner eller Velgerninger.

Udenfor Byen, en Milsvej borte, havde han et Landsted, hvor han om Sommeren tyede ud med sin Familje, og her havde han sine bedste Timer, naar han efter Dagens Kontor-Gerning inde i den lumre By gik omkring i Skjorteærmer og bandt Roser op eller legede Saltebrød med Børnene under Latter og glade Brøl. Hver Dag stod de tre Smaapiger i deres lyse Sommerkjoler udenfor Havelaagen paa den Tid, da han plejede at komme fra Byen; og naar de saa' en Støvsky rejse sig henne paa Vejen og genkendte hans Vogn, styrtede de jublende ind i Havestuen til Moderen: „Nu kommer Far!“

Men end ikke her ude i sit blomstrende Sommerbo formaaede han at værge sig mod Dødstankens forgiftede Pile. Naar han efter en fornøjelig Søndag med mange Gæster fra Byen, megen god Mad og en Pot Kegler efter Middagen, sad alene paa Udsigtsbænken under den store Blodbøg og fulgte Solnedgangen, mens Børnene blev lagt i Seng, kunde Tungsindet snige sig over ham og knuge den kraftige Mand, saa Taarerne kom ham i Øjnene. Lyden af Lærkerne, der —

usynlige — hang kvidrende højt oppe under Himlen, forargede ham næsten.

„Ja, I har godt ved at synge! I véd ikke, hvad der venter jer! Men en Dag skal ogsaa I ligge med aabent Gab og stive Lemmer og blive Ormeføde!“

Nu skulde det hænde, at det netop blev her i hans Blomsterrige og midt i Højsommerens Fylde, at den frygtede Gæst første Gang bankede paa Husets Dør med sin Knokkelhaand. Den ældste af Smaapigerne, den lille Astrid, blev en Nat pludselig syg, og den næste Aften døde hun, elleve Aar gammel. Paa Begravelsesdagen blev de Gader i Byen, hvorigennem Ligtoget skulde gaa, strøet med Sand og Grankviste, som Skik og Brug var, og Tilstrømningen til Kirkegaarden og Kapellet var saa stor, at mange maatte staa udenfor under Højtideligheden. Især samlede Opmærksomheden sig om Kong Anders. Man vidste, at Barnet havde været hans Øjesten, og det fortaltes, at han slet ikke havde vist sig paa Kontoret i disse Dage. Men som han sad dèr ved den hvide Kiste sammen med Konsulinden, der var tæt tilhyllet i Sort, saa' han mærkelig ud. Selv under Præstens smukke Tale rørte der sig ikke en Trækning i hans blege, ligesom forstenede Ansigt.

Det var dog ikke, fordi han ikke hørte efter. Men Præsten var en fremmed Mand, der nylig var kommen der til Byen. Han havde aldrig kendt Astrid; derfor syntes hans Tale ham kold og følelsesløs. Henimod Slutningen faldt der alligevel nogle Ord, der bevægede ham. Præsten havde sammenlignet hans lille Pige med en Solstraale, der lyste over Hjemmet, og han tilføjede, at der til Gengæld nu var tændt et Lys for de Efterladte i Dødens Mørke, en Ledestjerne, der viste Vej til de evige Boliger. For de Ord var han taknemlig. Netop saadan følte han. Han havde blot ikke kunnet gøre det klart for sig selv før nu. Derude i det ukendte Land, hvis evige Nat havde fyldt ham med saa dyb en Gru, funklede nu en Stjerne, der vinkede ned til ham, fortrolig og trøstende.

I den følgende Tid fulgtes han og hans Kone hver Dag efter Kontortid ud til Graven paa Kirkegaarden, der nu for dem begge var Jordens helligste Plet. Som saa mange andre sørgende Forældre søgte de Trøst i den Tanke, at deres Førstefødte havde været for god for denne Verden. Det Forklarelsens Skær, hvori de nu saa' hende, kastede Genskin tilbage over hele hendes Liv. Hun var ikke længer den Astrid, som de ofte havde maattet irettesætte, undertiden endogsaa straffe — Døden havde ophøjet hende til et guddommeligt Væsen, omkring hvis fine, lyse Hoved de gyldne Lokker straalede som en lille Himmeldronnings Glorie. Enhver nok saa ringe Ting, der havde tilhørt hende, blev et Klenodie, der gemtes hen under Taarer og Kys.

Nogle Dage efter Begravelsen, da Kong Anders mødte Præsten paa Gaden, standsede han for at trykke hans Haand. Nogen virkelig Samtale kom der dog ikke ud deraf. Han var stadig saa meget Bonde, at det kneb for ham at overvinde Undseelsen ved at tale om sine personligste Følelser, manglede forøvrigt ogsaa al Evne til at udtrykke dem. Desuden stødtes han tilbage af det strengt ransagende Blik, hvormed Præsten iagttog ham over Brillekanten, som om han ventede paa en Tilstaaelse af ham, en aaben Syndsbekendelse. Da de havde vekslet et Par ligegyldige Talemaader, forlod han ham dybt skuffet.

Ofte i denne Tid mindedes han en Oplevelse, han havde haft for mange Aar siden paa en Forretningsrejse, der førte ham til en katolsk By i Böhmen. Han havde her set Byens Beboere fra Morgenstunden gaa ind paa Kirkegaarden med Vokslys i Hænderne, og da han tilsidst af Nysgerrighed fulgte efter dem, saa' han til sin Overraskelse, at der brændte Lys og smaa Lamper rundt om paa Gravene, hvor Folk laa paa Knæ og bad. Han havde dengang syntes, at det var en sær Skik, ja i Grunden var han bleven helt forarget over en saadan Dyrkelse af døde Mennesker, naar der var en levende

Gud. Nu forstod han den fremmede Gravskik bedre, ja han havde gerne selv optaget den, dersom han ikke havde frygtet Byens Spot. Derfor nøjedes han med at indføre den i sit Hjem, hvor der hele Døgnet brændte en lille Oljelampe foran Astrids Billede.

* *
*

Aarene gik, og han naaede op i Halvtredserne. Hans tætte, krusede Haar graanede, Kroppen blev tung, og hans Væsen, der havde været brysk og larmende, dæmpedes mer og mer. Imidlertid gjorde Knokkelmanden vedblivende sin tavse Gerning rundt om i hans Slægt og blandt hans Venner. Stedse hyppigere maatte han lægge en Lavsbroder i Kisten og med høj Hat og hvide Handsker følge ham til Jorden. Men Døden havde nu mistet sin værste Brod. Efter at saa mange af hans Kære var gaaet forud gennem den snevre Port, var Mørket derudenfor ikke det samme Skræmmebillede for ham som før. For hvert smerteligt Tab, han led, tændtes en ny Stjerne paa Nattedybet hinsides Graven. En Dag blev ogsaa hans Kone ført ud paa Kirkegaarden med stort Følge og sænket ned ved Siden af den lille Astrid, der nu vilde have været treogtyve Aar. Men ogsaa hun genopstod forherliget i hans Sind til et Samliv, der i en vis Forstand var inderligere, end da hun levede.

Aa nej, det var ikke længer fra Graven men fra det levende Liv omkring ham, at han nu følte Kulden slaa ham i Møde og Farer true. Der blev tomt omkring den aldrende Mand. Hans Døtre havde giftet sig og var flyttet fra Byen. Han var nu ene i de mange Stuer med en stramsnørt Husholderske, der ikke lagde Skjul paa, at hun gjorde sig Forhaabninger om i det mindste at blive betænkt i hans Testamente. Den største Del af Dagen tilbragte han af gammel Vane nede i Kontorerne; men Forretningen gik tilbage. Det var nu yngre Kræfter,

som Lykkens Gudinde, den Tøjte ødslede sine Slængkys paa. Han lod sig dog ikke mærke med noget, og i Virkeligheden græmmede han sig heller ikke nær saa meget, som Folk i Almindelighed troede. Samkvemmet med de forklarede Døde havde lidt efter lidt forandret hans Forhold til de Medlevende og til Tilværelsen i det hele. Naar han fik Besøg af en af de unge Forretningsfolk med amerikanske Hornbriller, der nu førte Tonen an i Byen, blev han forlegen ved Tanken om, at han velsagtens selv engang havde været en saadan stortalende Sprade. — Han blev med Aarene en indesluttet Mand, i manges Øjne en Særling, som man smilte af.

Helt fornægtede hans robuste Natur sig dog ikke. Han holdt stadig af et godt Bord og en lang L'hombre med de faa gamle Venner, der endnu var tilbage. Som Byens første Borger havde han jo ogsaa Repræsentationspligter, som han ikke kunde forsømme. Trods sine hvide Haar førte han stadig Nytaarsballet paa Klubben op med Amtmandinden. Ved Middagsselskaber holdt han den samme Tale, han altid havde holdt, og blev ogsaa selv stærkt hyldet. Og efter Bordet skæmtede han med de smukkeste af de hvidhalsede unge Piger. Men naar han ud paa Natten — træt af Snak og tung af Vin — kom hjem til sig selv og sine Minders rene og lyse Verden, krøb han under Dynen med en halvt uhyggelig Fornemmelse af at have været i Underverdenen, i Skyggeriget, og at have siddet tilbords med Spøgelser.

En Dag, da han i nedtrykt Stemning gik sin ensomme Spaseretur i Anlæget, mødte han Byens nye Præst. Han kendte ikke stort til ham. Trods sin fremrykkede Alder var han ikke bleven nogen flittigere Kirkegænger, end han altid havde været. Jo mere Aftenskyggerne havde bredt sig i hans Liv, desto mere var hans stjernelysende Mindeverden bleven den Helligdom, hvor han tyede ind med sine Sorger og ogsaa fandt den Opbyggelse, han som oftest forgæves søgte i Kirken. Nu paakom der ham ikke desmindre en Trang til at

standse Præsten og snakke med ham. Han havde hørt, at han i Modsætning til sin Forgænger skulde være en frisindet og humant dømmende Mand. Det blev dog heller ikke ved denne Lejlighed til den Samtale, han havde ønsket. Præsten, en Familjefader med mange Børn, talte bekymret om de stigende Priser paa alting, om Skotøj og om Smørret, der nu var dobbelt saa dyrt som i hans Ungdom. Han foreholdt Handelsstanden dens moralske Forpligtelser til at gribe regulerende ind. Hvor skulde det ellers ende altsammen?

„Mørkt æbag, lyst æfor," tænkte Kong Anders, da han skuffet havde forladt den snaksomme lille Guds Mand.

Det Ord skulde engang staa paa hans Gravsten.

* *
*

Kong Anders blev en gammel Mand, træt af alle, tilsidst ogsaa af sig selv. Kun ude paa sit Landsted følte han sig endnu hjemmehørende i denne Verden. Her kunde han sidde timevis paa Bænken under Blodbøgen og barnligt glæde sig ved alt, hvad der kom ham for Øje: de halvtamme Spurve, der nærmede sig med Hovedet paa Siden, Sommerfuglenes luftige Tagfat og det milevide Udsyn over Fjorden og de grønne Enge. Lærkesangen kunde han ikke mere høre; men han vidste jo, at de smaa Tingester hang deroppe under Himlen og fyldte Luften med deres Jubel. Og han mindedes den Tid, da han forargedes over deres Sorgløshed. Nu var han bleven deres Lige. Fortid og Fremtid smeltede ogsaa for ham sammen til frydefulde Øjeblikke, hvor Livets og Dødens Grænser udslettedes, Jord og Himmel blev til ét.

En Dag i Forsommeren, før han endnu var flyttet rigtig ud paa Landet, var der Fest i Byen. Mange Huse flagede. Det var Skydebrødrene, der holdt Fugleskydning, — en af Aarets store Dage. Tidlig om Formiddagen var Fuglekongen

bleven højtidelig afhentet i sin Bolig og ført gennem Byen i Procession. Foran gik Musikkorpset, derefter fire konfirmationsklædte Læredrenge, paa hvis Skuldre der hvilede en fløjlsbetrukken Baare med en Opstilling af Gevinsterne: en Bowle, en Kaffekande, et Bæger og andre Genstande, alt af vægtig Sølv. Saa kom selve Majestæten i al sin Pragt og Herlighed med et bredt, grønt Silkeskærf over Brystet foruden andre store Værdighedstegn, og efter ham Æresfølget af Skydebrødre med Papegøje-Emblemet i en grøn Roset paa Frakkeopslaget.

Dagen igennem havde man kunnet høre Skuddene fra Festpladsen udenfor Byen. Om Aftenen skulde Tronskiftet finde Sted ved en stor Middag i Pavillonen derude under Kanonsalut og Fyrværkeri. Som Selskabets Æresmedlem var Kong Anders bleven særlig indbudt, men han havde for første Gang svigtet. Han kunde ikke længer faa sig selv til at agere med i det Narreoptog, og desuden følte han sig ikke rigtig vel.

Hen paa Eftermiddagen sad han i Slobrok og uden Flip ude paa Svalegangen med sin Merskumspibe og en Kop Krydderte. Den gamle Svalegang, der helt var overbygget med Vildvin, vendte fra Husets Bagside ud mod Gaardspladsen og de omgivende store Pakhuse, aarhundredgamle Bindingsværks-Bygninger paa fire-fem Stokværk med Stalde og høje Kornlofter, som der nu slet ikke mere var Brug for. I tidligere Tid, før Fjordens Sejlløb blev reguleret og Engene omkring Byen udtørredes, havde Bygningernes Tage været befolket af flere Storkefamiljer, der om Sommeren kalkede de røde Tegl hvide med deres Skarn. Det havde hørt til hans Kones bedste Glæder at sidde her med Børnene og se paa Storkeungerne, naar de gjorde deres første Flyveforsøg. Med udbredte Vinger og spjættende Ben balancerede de henad Tagryggen, mens Forældrene stod i Reden og saa' til. Lille Astrid havde altid villet vide, hvilken af de gamle Storke

det var, der havde bragt hende hertil fra Faraos Moser. Hun var saa bedrøvet over, at Moderen ikke kunde huske det.

Han saa hendes søde, uskyldige Barneansigt for sig og Moderens muntre Smil. Som altid fortabte han sig efterhaanden helt i Erindringen . . .

Ved Solnedgang kom Husholdersken derud for at kalde ham ind til Aftensbordet. Men ved at se ham, standsede hun med et Skrig. Hans Hoved var sunket ned paa Brystet, Piben var gleden ud af hans Haand og laa paa Gulvet.

En Timestid efter vidste man overalt i Byen, at Kong Anders var død. I de smaa Gyder og Gænger sad Beboerne paa Dørstenene og snakkede derom. Ogsaa til Pavillonen i Grønnevænget, hvor Skydebrødrene festede, naaede Rygtet hurtigt ud og lagde for en lille Tid en Dæmper paa Lystigheden. Det føltes trods alt saa sært, at den Gamles store, tunge Skikkelse nu ikke mere skulde ses i Gaderne. Da den nye Fuglekonge ved Midnatstid førtes i Triumf gennem Byen til sit Hjem fulgt af en stor Folkemængde, fik Musikken Ordre til at holde inde, naar man naaede Torvet. Af Respekt for Døden gik Optoget tavs over den store Plads, mens alle uvilkaarligt saa' op til den lange Række Salsvinduer i den gamle Købmandsgaard, hvorfra Byen i saa mange Aar var bleven regeret.

Det blev ogsaa en stor Begravelse. Med fuld Honnør stedtes den Gamle til Jorden, og der blev straks dannet en Komité til Rejsning af en Mindestøtte paa hans Grav. Det viste sig nemlig, at han havde testamenteret en Del af sin betydelige Formue til flere af Byens velgørende Stiftelser. Baade Borgerhjemmet, Asylet og Haandværkernes Alderdomshjem var bleven betænkt. Til almindelig Forbavselse havde han desuden oprettet et anseligt Legat, hvis Renter skulde anvendes til en stor, aarlig Mindefest for alle Kirkegaardens Døde.

RETTELSER

til Noveller og Skitser Bd. I og II.

Bind I, Side 148, 14 Linje: kølige, læs; kødelige.

„ Side 165, 9 Linje f. n.: Kærlighedstrang, læs: Kærlighedstvang.

„ Side 448, 12 Linje: traadte, læs: trædte.

Bind II, Side 426, Linje 20—21: hjertens Barn, læs: hjertens godt Barn.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

HENRIK PONTOPPIDAN

Stækkede Vinger 1881.
Landsbybilleder 1883.
Sandinge Menighed. En Fortælling (1883). 2. Udgave 1903.
Ung Elskov. En Idyl (1885). 2. Udgave 1906.
Mimoser. Et Familieliv. 1886.
Fra Hytterne. Nye Landsbybilleder (1887). 2. Udgave 1905.
Isbjørnen. Et Portræt. 1887.
Spøgelser. En Historie. 1888.
Krøniker. 1890.
Natur. To smaa Romaner. 1890.
Skyer. Skildringer fra Provisoriernes Dage. 1890. Gyldendals Bibl. Udgave 1906.
Muld. Et Tidsbillede (1892). 2. Oplag 1892.
Det forjættede Land. Et Tidsbillede (1892). 2. Oplag 1896.
Minder. (1893). Ny ill. Udgave 1902.
Nattevagt. (1894). 2. (gennemsete) Udgave 1905. Gyldendals Bibl. Udgave 1912.
Den gamle Adam. (1895). 3. Oplag 1905.
Dommens Dag. Et Tidsbillede. 1895.
Højsang. (1896). 2. Oplag, illustreret af N. P. Mols. 1896. 3. Oplag 1921.
Kirkeskuden. Illustr. af F. Henningsen (1897). 2. Opl. 1897.
Det forjættede Land. (Samlet Udgave af „Muld". „Det forjættede Land" og „Dommens Dag"). 6. Udgave 1920.
Vildt. Illustr. af F. Syberg. (1899). 2. Oplag 1899.
Fortællinger I-II. (1899). 2. Oplag 1903.
Lille Rødhætte. Et Portræt (1900). 2. Oplag 1900.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

HENRIK PONTOPPIDAN

Det ideale Hjem. (1900). 2. Oplag 1900.

De vilde Fugle. Et Skuespil. 1902.

Et Endeligt. En Landsbyhistorie. 1904.

Borgmester Hoeck og Hustru. Et Dobbeltportræt (1905). 2. Oplag 1905.

Asgaardsrejen. Skuespil. (1906). 2. Oplag 1928.

Det store Spøgelse. 1907.

Hans Kvast og Melusine. (1907). 3. Oplag 1920.

Lykke Per (I-VIII) 1898—1904. Samlet Udgave (I-III) 1907. 5. Udgave (I-II) 1920.

Den kongelige Gæst (1908). 2. Oplag 1908.

To Portrætter. Isbjørnen. Lille Rødhætte. Gyldendals Bibl. Udgave 1909.

Torben og Jytte. En Fortælling-Kres. (De Dødes Rige I) (1912). 4. Oplag 1916.

Storeholt. En Fortælling-Kres. (De Dødes Rige II) (1913). 3. Oplag 1914.

Toldere og Syndere. Fn Fortælling-Kres. De Dødes Rige III) (1914). 3. Oplag 1914.

Enslevs Død. En Fortælling-Kres. (De Dødes Rige IV). (1915). 2. Oplag 1915.

Favsingholm. En Fortælling-Kres. (De Dødes Rige V)(1916). 3. Oplag 1916.

Et Kærlighedseventyr (1918). 9. Oplag 1918.

En Vinterrejse. Nogle Dagbogsblade. (1920). 3. Oplag 1920.

Noveller og Skitser I-II 1922.

De Dødes Rige I-II. 4. Udgave 1922.

Mands Himmerig. (1927). 4. Oplag 1930.

Kirken og dens Mænd. Et Foredrag (1914). 2. Oplag 1914.

HENRIK PONTOPPIDAN

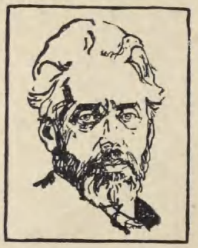

Henrik Pontoppidans Værker staar ubestridt som nogle af de betydeligste indenfor vor moderne nationale Litteratur. Hans dybe og overlegne Menneskekundskab, hans skarpe og fine Skildringer af alle Samfundslag baade i By og paa Land har betydet og betyder overordentlig meget for dansk Aandsliv. Det er berigende at følge ham i hans ofte haarde, men altid sande Kritik af sociale og politiske Rørelser i Danmark, og det er en Nydelse at læse hans fornemme og skønne Sprog. Hans Værker er en litterær Skat, der ikke bør savnes i nogen Bogsamling.

Fra Henrik Pontoppidans første Bøger udkom i Firserne og indtil nu har hans Læsekreds været i stadig Stigning. Ialt er hans Bøger her i Landet trykt i mere end **450.000 Eksemplarer.**

Mands Himmerig

Mands Himmerig er paa sin Vis en Fortsættelse af „De Dødes Rige" og Pontoppidans andre store Romaner; den foregaar i det Danmark, der i Maanederne umiddelbart før og lige efter Verdenskrigens Udbrud gled fra en Tilstand af velbehagelig selvoptaget Tilfredshed ind som en først angstfuld, ynkværdig Tilskuer ved, senere ublufærdig Udnytter af de europæiske Magters store Opgør. Bogens Hovedskikkelse, Magister Thorsen, er en Fantast, som Per Sidenius og Enslev var det, en Fantast, der dør, knust og latterliggjort i Kampen mod Tidens Slaphed, Opportunisme, Profitjageri og Løsagtighed i Handel og Vandel som i Politik, og som end ikke paa sin Baare skaanes for den Tort, betingelsesvis at blive rost af sine argeste Modstandere og frafaldne Venner. 6.00, indb. med Skindryg 11.00.

Noveller og Skitser I–II

Indhold: Sandinge Menighed — Ung Elskov — Fra Hytterne — Isbjørnen — Krøniker — Vildt – Skyer — Det store Spøgelse — Minder — Nattevagt — Den gamle Adam — Thora van Deken — Borgmester Hoeck og hans Hustru — Den kongelige Gæst. 15.00, indb. 20.00 og 25.00.

Samlede Værker I–IX

Bestaar af: Det forjættede Land — Lykke-Per I-II — De Dødes Rige I-II — Noveller og Skitser I-III — Mands Himmerig. Heft. 58.00, indb. i Shirting 76.00, med Skindryg 100.00.
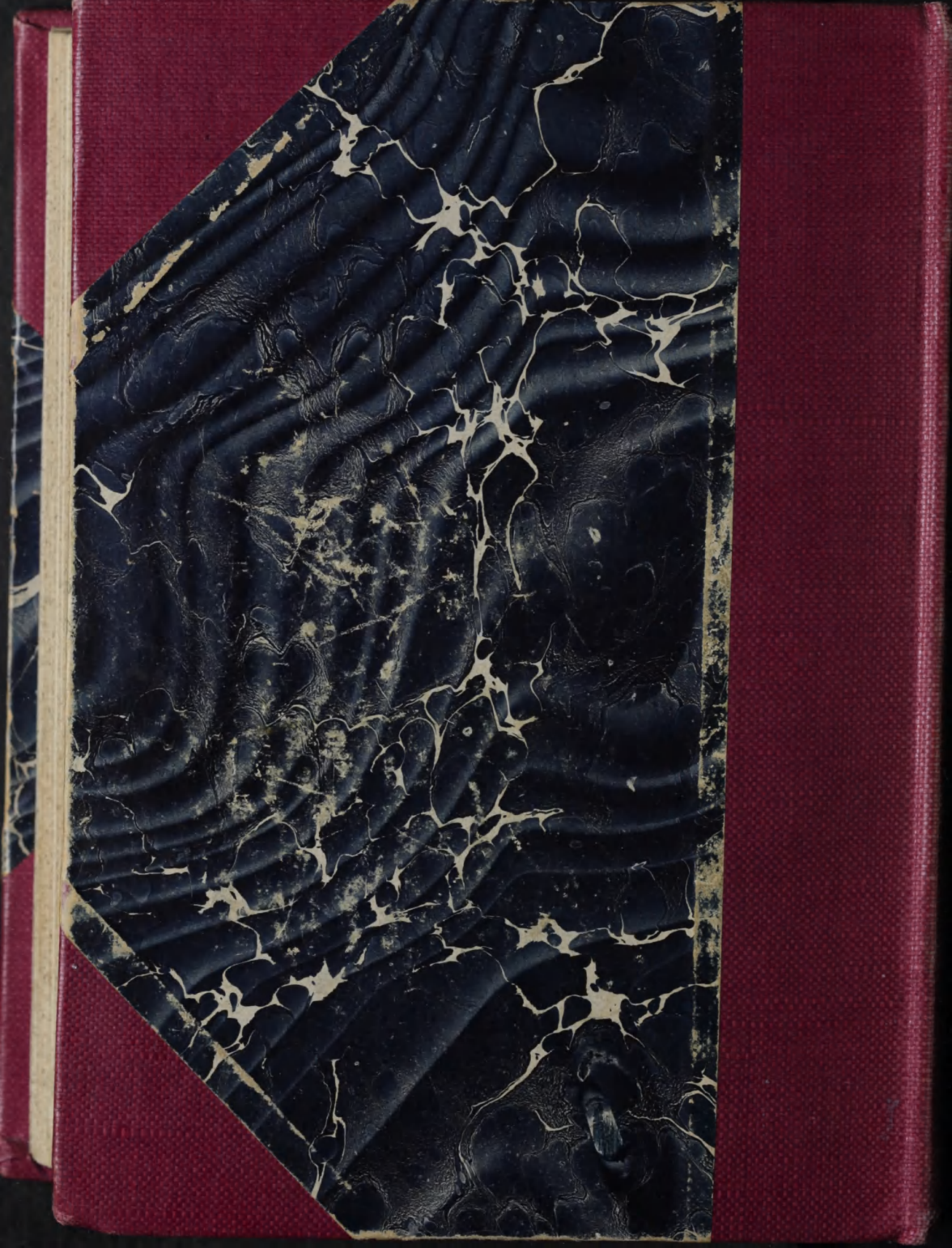
GYLDENDAL